

แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

นายนิติ สุนทรวิเศษ

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเอกพัฒนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเคหการ ภาควิชาเคหการ

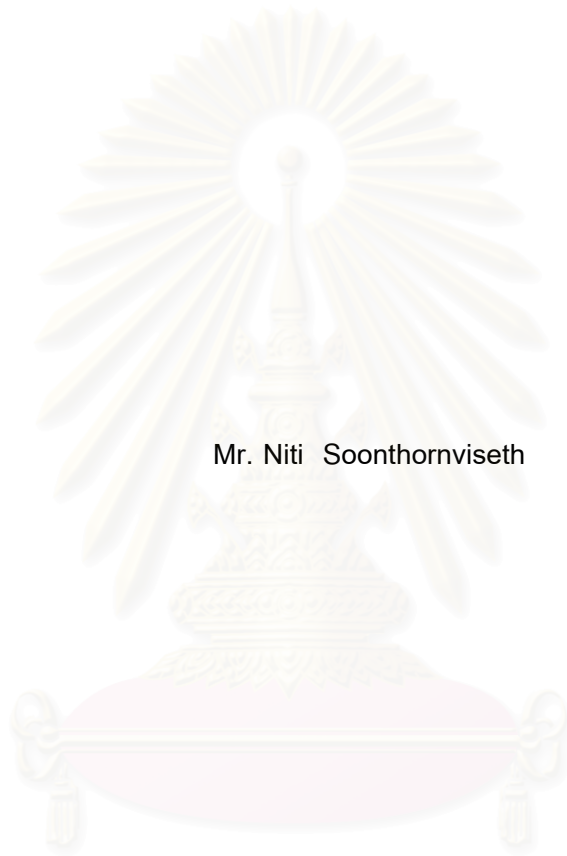
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-347-172-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

GUIDELINE FOR RESIDENTIAL DEVELOPMENT ON SICHANG ISLAND

Mr. Niti Soonthornviseth

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Housing Development in Housing

Department of Housing

Faculty of Architecture

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-347-172-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสี่ช้าง
โดย นายนิติ สุนทรวิเศษ
สาขาวิชา เคหกรรม
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. บัณฑิต จุลาสัย
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ สุปรีชา หิรัญโร

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ สัจกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ขวลิต นิตยะ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. บัณฑิต จุลาสัย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ สุปรีชา หิรัญโร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา ชาติานิติ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เติมศักดิ์ จารยะพันธุ์)

Niti Soonthornviseth: Guideline for Residential Development on Sichang Island. Thesis adviser: Associate Professor Dr. Bundit Chulasai; Thesis Co-adviser: Associate Professor Supreecha Hirunro, 231 pages. ISBN 974-347-172-3.

Sichang Island is home to a small fishing community surrounded by natural beauty. It served as a royal residence during the reigns of King Rama 4 to King Rama 6. It also served as an anchorage hub for commercial trade routes with China beginning during the Ayudhaya period. Now, because of Sichang Island location at the center of the eastern seaboard development project, the island has become an important seaport and tourist destinations. This has resulted in an inflow of labor from other places and, as a result, the area has become densely populated with insufficient public utilities and facilities.

The objectives of this research were to study the present conditions of Sichang Island, changes that are taking place and their effects on housing in order to propose guidelines for residential development to relevant public and private organizations. The research was compiled by using secondary data collected from documents and primary data collected from site inspection, which included observation, pictures, interviews with a stratified population sample as well as with local staff, scholars and related organizations.

The research revealed there are a total of 1,667 residential units on Sichang island; 203 units government property while the remainder are privately owned. The total number accommodation include 1,367 residential units and 97 houses and rooms to rent. Most were old and crowded one-story houses, especially, along the coast in a small area of just 104-200 square meters. The floor spaces ranged from 26-50 square meters. The population primarily consisted of locals who were mostly primary schools graduates and categorized as middle class. The main problems of their living on the island were as follows: First, they lacked water for consumption since most areas were stone and have no natural water sources. There was also a lack of septic tanks and suitable garbage disposal. Furthermore, they face expiration of land ownership. The seaport also affected residents in terms of tax collection, employment, rental business, water and air pollution, a decrease in fishing area and a lack of water. Regarding tourism on the island, while it brought in tourist service business's and income, it also led to an increase in garbage and polluted water, as well as insufficient of water and electricity supplies and electricity lack.

According to the analysis, the change of residents was caused by two primary reasons 1) changes in accordance with nature such as the increasing population which resulted in deteriorated and densely populated residential areas as well as intrusion in to such are as the sea coast and mountain lowlands 2) changes caused by activities related to tourism development, the seaport and goods transfer. These brought in a large influx of labor as well as an increase in the construction of row houses, apartments and commercial buildings. Furthermore, some residents were converted into shops and rooms to rent. As a result, the island confronted the problems concerning overpopulation and dense residential areas. Furthermore, accommodation did not suit island conditions while there was also a lack of utilities and facilities on the island.

This research revealed the following main factors: The population tended to increase. Housing did not suit island conditions and road-front residences often were converted into shops. At the same time, there was an increase in the number of commercial buildings. Thus, guidelines for residential development on Sichang Island that match the island's capacity and serve sustainable tourism and future fishing business were set as follows. 1) Study island capacity to serve local residents and residential constructions 2) Control construction and make residential adjustments changes to suit island conditions 3) Improve local housing such with rain water storage tanks and septic tanks 4) Develop community awareness regarding water sources, electricity, garbage disposal, occupations and the quality of the life.

DepartmentHousing..... Student's signature

Field of studyHousing..... Advisor's signature

Academic year2000.....Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สามารถสำเร็จลุล่วงได้ หากขาดความกรุณาอย่างดียิ่งจากบุคคล
ซึ่งมีพระคุณหลายท่าน ดังต่อไปนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต จุลาสัย หัวหน้าภาควิชาเคหการและอาจารย์ที่ปรึกษา
รองศาสตราจารย์ สุปรีชา หิรัญโร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เป็นผู้ที่ได้ให้คำแนะนำและดูแลเอาใจใส่
อย่างดียิ่ง ในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ

ท่านประธานและคณะกรรมการทุกท่าน ที่ได้ให้เกียรติและเสียสละเวลาอันมีค่า เป็นคณะ
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

คุณวรพจน์ ตันติชลาภานนท์ ที่เอื้อเฟื้อข้อมูล และช่วยเหลือในทุกๆด้าน รวมทั้ง เจ้าหน้าที่
ห้องถิ่น นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ พร้อมทั้งชาวเกาะสีชังทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ
ในการตอบแบบสอบถาม

และขอกราบขอบพระคุณ พ่อ แม่ ที่ให้กำเนิด และสั่งสอนให้ลูกเป็นคนดีเสมอมา ครู-
อาจารย์ ทุกท่านที่มอบความรู้ติดตัว พี่ๆและน้องๆ ที่ให้กำลังใจเสมอมา และท้ายสุด ภรรยาที่
แสนดี ผู้ซึ่งคอยช่วยเหลือทุกๆด้าน ให้กำลังใจ อย่างเสมอต้น-ปลาย

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เกิดประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ผู้วิจัยขอ
มอบความดีในครั้งนี้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันอันทรงคุณค่าควรแก่การเทิดทูน

ผู้วิจัย

นายนิติ สุนทรวิเศษ

6 มีนาคม 2544

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนที่	ฑ
สารบัญแผนภูมิ	ฒ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.4 คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	2
1.5 ข้อยกเว้นของการวิจัย	3
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
1.7 ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
บทที่ 2 แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 นโยบาย และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง.....	15
2.2 แผนพัฒนาและโครงการพัฒนาในพื้นที่เกาะสีชัง.....	20
2.3 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	30
2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการที่อยู่อาศัย.....	34
2.5 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยในชนบท.....	36
2.6 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งและเกาะ.....	48
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 พื้นที่ที่ทำการศึกษา : เกาะสีซัง จังหวัดชลบุรี

3.1 ประวัติและความเป็นมา.....	54
3.2 ที่ตั้งและอาณาเขต.....	55
3.3 ภูมิประเทศและสภาพพื้นที่.....	55
3.4 ลักษณะทางธรณีวิทยา.....	58
3.5 ทรัพยากรน้ำ.....	60
3.6 ลักษณะชายหาดและชายฝั่งทะเล.....	60
3.7 ลักษณะภูมิอากาศ.....	60
3.8 การปกครอง.....	63
3.9 ประชากร.....	63
3.10 การประกอบอาชีพ.....	65
3.11 การศึกษา.....	65
3.12 สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ.....	65
3.13 หน่วยงานราชการ.....	66
3.14 ศาสนาและวัฒนธรรม.....	66
3.15 สถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ.....	67
3.16 อาคารและสิ่งปลูกสร้างต่างๆ.....	67
3.17 สภาพการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกเกาะสีซัง.....	70
3.18 สภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสีซัง.....	79

บทที่ 4 ผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีซัง	90
4.2 ผลการศึกษาด้านสาธารณูปโภค	129
4.3 ผลการศึกษาด้านสาธารณูปการ.....	143
4.4 ผลการศึกษาค้นคว้าและความคิดเห็นต่อที่อยู่อาศัย.....	152
4.5 ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	158

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 5 การวิเคราะห์

5.1 สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหา	187
5.2 สภาพการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัย	188
5.3 สภาพปัญหาที่อยู่อาศัย	189

บทที่ 6 สรุปอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

6.1 ส่วนนำ.....	195
6.2 สรุปผลการวิจัย	196
6.3 การวิเคราะห์.....	205
6.4 อภิปรายผลการวิจัยผลการวิจัย	207
6.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	209
6.6 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป	215

รายการอ้างอิง	216

ภาคผนวก	220

ประวัติผู้วิจัย	231

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1.1	แสดงการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	5
ตารางที่ 1.2	แสดงจำนวนประชากรที่ศึกษา จำแนกตามเขตการปกครอง.....	7
ตารางที่ 1.3	จำนวนตัวอย่างโดยใช้หลักเกณฑ์การสุ่มตัวอย่างของ Herbert and Raymond.....	7
ตารางที่ 1.4	แสดงจำนวนการสุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตการปกครอง.....	8
ตารางที่ 1.5	รายละเอียดการแจกแบบสอบถาม	11
ตารางที่ 2.1	แสดงรายละเอียดของท่าเรือน้ำลึก.....	27
ตารางที่ 3.1	แสดงพื้นที่ตามความลาดชันของเกาะสีชัง.....	58
ตารางที่ 3.2	แสดงจำนวนประชากร จำแนกตามเขตการปกครอง.....	63
ตารางที่ 3.3	แสดงการเปรียบเทียบร่องน้ำธรรมชาติชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ระยะทางถึงกรุงเทพและระยะจากฝั่งถึงเกาะ.....	72
ตารางที่ 4.1	แสดงที่อยู่อาศัยของราชการบนเกาะสีชัง.....	91
ตารางที่ 4.2	แสดงบ้านพักของชาวชุมชนเกาะสีชัง.....	106
ตารางที่ 4.3	แสดงบ้านเช่าและห้องเช่า.....	111
ตารางที่ 4.4	แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง.....	120
ตารางที่ 4.5	แสดงขนาดที่ดินของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง.....	121
ตารางที่ 4.6	แสดงลักษณะการครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน.....	121
ตารางที่ 4.7	แสดงจำนวนการขออนุญาตปลูกสร้างที่อยู่อาศัย.....	122
ตารางที่ 4.8	แสดงการซ่อมแซมและต่อเติมที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง.....	122
ตารางที่ 4.9	แสดงสถานที่ซื้อวัสดุก่อสร้าง.....	123
ตารางที่ 4.10	แสดงวุฒิการศึกษา.....	123
ตารางที่ 4.11	แสดงภูมิลำเนาเดิม.....	124
ตารางที่ 4.12	แสดงจำนวนผู้อยู่อาศัย.....	124
ตารางที่ 4.13	แสดงผู้อยู่อาศัยย้ายออก.....	125
ตารางที่ 4.14	แสดงผู้อยู่อาศัยย้ายเข้า.....	125
ตารางที่ 4.15	แสดงการประกอบอาชีพ.....	126
ตารางที่ 4.16	แสดงการจับจ่ายใช้สอย.....	126
ตารางที่ 4.17	แสดงเงินออมครอบครัว.....	127
ตารางที่ 4.18	แสดงหนี้สินครอบครัว.....	128
ตารางที่ 4.19	แสดงการแก้ไขปัญหาหนี้สิน.....	128

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.20 แสดงปัญหาในการอยู่อาศัยบนเกาะสีชัง.....	152
ตารางที่ 4.21 แสดงผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านบวก.....	153
ตารางที่ 4.22 แสดงผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านลบ.....	153
ตารางที่ 4.23 แสดงผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านบวก.....	154
ตารางที่ 4.24 แสดงผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านลบ.....	155
ตารางที่ 4.25 แสดงความคิดเห็นต่อที่อยู่อาศัยของแรงงานต่างถิ่นบนเกาะสีชัง.....	155
ตารางที่ 4.26 แสดงความต้องการในอนาคตต่อที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง.....	156
ตารางที่ 4.27 แสดงความคิดเห็นเรื่องสภาพการพัฒนานในปัจจุบันของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น..	158
ตารางที่ 4.28 แสดงความคิดเห็นเรื่องสภาพการพัฒนานในปัจจุบันของ กลุ่มกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	159
ตารางที่ 4.29 แสดงความคิดเห็นเรื่องสภาพการพัฒนานในปัจจุบันของ กลุ่มนักวิชาการ.....	159
ตารางที่ 4.30 แสดงความคิดเห็นเรื่องปัญหาการอยู่อาศัยในปัจจุบันของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น.....	160
ตารางที่ 4.31 แสดงความคิดเห็นเรื่องปัญหาการอยู่อาศัยในปัจจุบันของ กลุ่มกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	161
ตารางที่ 4.32 แสดงความคิดเห็นเรื่องปัญหาการอยู่อาศัยในปัจจุบันของ กลุ่มนักวิชาการ.....	161
ตารางที่ 4.33 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านบวกของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น.....	162
ตารางที่ 4.34 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านบวกของ กลุ่มกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	163
ตารางที่ 4.35 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านบวกของ กลุ่มนักวิชาการ.....	163
ตารางที่ 4.36 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านลบของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น.....	164
ตารางที่ 4.37 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านลบของ กลุ่มกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	165
ตารางที่ 4.38 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านลบของ กลุ่มนักวิชาการ.....	165

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.39 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านบวกของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น.....	166
ตารางที่ 4.40 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านบวกของ กลุ่มกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	167
ตารางที่ 4.41 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านบวกของ กลุ่มนักวิชาการ.....	167
ตารางที่ 4.42 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านลบของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น.....	168
ตารางที่ 4.43 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านลบของ กลุ่มกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	169
ตารางที่ 4.44 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านลบของ กลุ่มนักวิชาการ.....	169
ตารางที่ 4.45 แสดงความคิดเห็นเรื่องหน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น.....	170
ตารางที่ 4.46 แสดงความคิดเห็นเรื่องหน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังของ กลุ่มกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	171
ตารางที่ 4.47 แสดงความคิดเห็นเรื่องหน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังของ กลุ่มนักวิชาการ.....	171
ตารางที่ 4.48 แสดงความคิดเห็นเรื่องแนวทางการพัฒนาทางด้านประชากรของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น.....	172
ตารางที่ 4.49 แสดงความคิดเห็นเรื่องแนวทางการพัฒนาทางด้านประชากรของ กลุ่มกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	173
ตารางที่ 4.50 แสดงความคิดเห็นเรื่องแนวทางการพัฒนาทางด้านประชากรของ กลุ่มนักวิชาการ.....	173
ตารางที่ 4.51 แสดงความคิดเห็นเรื่องการก่อสร้างและต่อเติมที่อยู่อาศัยของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น.....	174
ตารางที่ 4.52 แสดงความคิดเห็นเรื่องการก่อสร้างและต่อเติมที่อยู่อาศัยของ กลุ่มกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	175

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.53 แสดงความคิดเห็นเรื่องการก่อสร้างและต่อเติมที่อยู่อาศัยของ กลุ่มนักวิชาการ.....	175
ตารางที่ 4.54 แสดงความคิดเห็นเรื่องสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น.....	176
ตารางที่ 4.55 แสดงความคิดเห็นเรื่องสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของ กลุ่มกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	177
ตารางที่ 4.56 แสดงความคิดเห็นเรื่องสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของ กลุ่มนักวิชาการ.....	177
ตารางที่ 4.57 แสดงความคิดเห็นเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น.....	178
ตารางที่ 4.58 แสดงความคิดเห็นเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินของ กลุ่มกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	179
ตารางที่ 4.59 แสดงความคิดเห็นเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินของ กลุ่มนักวิชาการ.....	179
ตารางที่ 4.60 แสดงความคิดเห็นเรื่องการพัฒนาอาชีพของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น.....	180
ตารางที่ 4.61 แสดงความคิดเห็นเรื่องการพัฒนาอาชีพของ กลุ่มกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง....	181
ตารางที่ 4.62 แสดงความคิดเห็นเรื่องการพัฒนาอาชีพของ กลุ่มนักวิชาการ.....	181
ตารางที่ 4.63 แสดงความคิดเห็นเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัยของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น.....	182
ตารางที่ 4.64 แสดงความคิดเห็นเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัยของ กลุ่มกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	183
ตารางที่ 4.65 แสดงความคิดเห็นเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัยของ กลุ่มนักวิชาการ.....	183
ตารางที่ 4.66 แสดงความคิดเห็นเรื่องที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคตของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น.....	184
ตารางที่ 4.67 แสดงความคิดเห็นเรื่องที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคตของ กลุ่มกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	185
ตารางที่ 4.68 แสดงความคิดเห็นเรื่องที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคตของ กลุ่มนักวิชาการ.....	185
ตารางที่ 4.69 แสดงผลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	186

สารบัญแนที่

	หน้า
แนที่ 3.1 แสดงที่ตั้งและอาณาเขตเกาะสีซัง.....	56
แนที่ 3.2 แสดงระดับความสูงของพื้นที่.....	57
แนที่ 3.3 แสดงระดับความลาดชันของพื้นที่.....	59
แนที่ 3.4 แสดงลักษณะกายภาพของบริเวณชายฝั่ง.....	61
แนที่ 3.5 แสดงระดับความลึกของน้ำทะเลรอบเกาะ.....	62
แนที่ 3.6 แสดงเขตการปกครองของเกาะสีซัง.....	64
แนที่ 3.7 แสดงที่ตั้งและประเภทแหล่งท่องเที่ยวในเกาะสีซัง.....	83
แนที่ 4.1 แสดงการกระจายของที่อยู่อาศัยหมู่ 5, หมู่ 6.....	117
แนที่ 4.2 แสดงการกระจายของที่อยู่อาศัยหมู่ 1, หมู่ 2, หมู่ 4.....	118
แนที่ 4.3 แสดงการกระจายของที่อยู่อาศัยหมู่ 3.....	119
แนที่ 4.4 แสดงที่ตั้งสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ.....	151
แนที่ 6.1 แสดงบริเวณเสนอโครงการก่อสร้างบ่อำบัดน้ำเสีย ค.ส.ล.	212

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1.1 แสดงขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย.....	14
แผนภูมิที่ 4.1 แสดงผลการวิจัย.....	157
แผนภูมิที่ 5.1 แสดงความสัมพันธ์ของสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาที่อยู่อาศัย.....	190
แผนภูมิที่ 5.2 แสดงสภาพการเปลี่ยนแปลงและปัญหาที่อยู่อาศัย.....	191

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แสดงผังบริเวณท่าเรือน้ำลึกสี่ซัง.....	28
ภาพที่ 3.1 แสดงลักษณะทางกายภาพพื้นที่เกาะสี่ซัง.....	68
ภาพที่ 3.2 แสดงลักษณะทางกายภาพพื้นที่เกาะสี่ซัง.....	69
ภาพที่ 3.3 แสดงแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ.....	84
ภาพที่ 3.4 แสดงแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัฒนธรรม.....	85
ภาพที่ 4.1 แสดงที่อยู่อาศัยของที่ว่าการอำเภอเกาะสี่ซัง (บ้านค.ส.ล. ชั้นเดียว).....	92
ภาพที่ 4.2 แสดงที่อยู่อาศัยของที่ว่าการอำเภอเกาะสี่ซัง (บ้านค.ส.ล. 2 ชั้น).....	92
ภาพที่ 4.3 แสดงที่อยู่อาศัยของที่ว่าการอำเภอเกาะสี่ซัง (บ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ 2 ชั้น).....	93
ภาพที่ 4.4 แสดงที่อยู่อาศัยของสถานีตำรวจภูธร (ห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น).....	93
ภาพที่ 4.5 แสดงที่อยู่อาศัยของสถานีตำรวจภูธร (ห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น).....	94
ภาพที่ 4.6 แสดงที่อยู่อาศัยของตำรวจน้ำ (บ้านไม้ชั้นเดียวใต้ถุนสูง).....	94
ภาพที่ 4.7 แสดงที่อยู่อาศัยของตำรวจน้ำ (บ้าน ค.ส.ล. 2 ชั้น).....	95
ภาพที่ 4.8 แสดงที่อยู่อาศัยของตำรวจน้ำ (ห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น).....	95
ภาพที่ 4.9 แสดงที่อยู่อาศัยของด่านตรวจคนเข้าเมือง (บ้าน ค.ส.ล. 2 ชั้น).....	96
ภาพที่ 4.10 แสดงที่อยู่อาศัยของด่านตรวจคนเข้าเมือง (ห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น).....	96
ภาพที่ 4.11 แสดงที่อยู่อาศัยของด่านที่ทอดเรือภายนอก (บ้านไม้ชั้นเดียว).....	97
ภาพที่ 4.12 แสดงที่อยู่อาศัยของด่านที่ทอดเรือภายนอก (ห้องแถวไม้ 2 ชั้นใต้ถุนสูง).....	97
ภาพที่ 4.13 แสดงที่อยู่อาศัยของด่านที่ทอดเรือภายนอก (บ้านค.ส.ล. 3 ชั้น).....	98
ภาพที่ 4.14 แสดงที่อยู่อาศัยของด่านที่ทอดเรือภายนอก (ห้องแถว ค.ส.ล. ชั้นเดียว).....	98
ภาพที่ 4.15 แสดงที่อยู่อาศัยของด่านที่ทอดเรือภายนอก (ห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น).....	99
ภาพที่ 4.16 แสดงที่อยู่อาศัยของสำนักงานการประถมศึกษา (บ้านไม้ 2 ชั้นใต้ถุนสูง).....	99
ภาพที่ 4.17 แสดงที่อยู่อาศัยของโรงพยาบาลเกาะสี่ซัง (อาคาร ค.ส.ล. 3 ชั้น).....	100
ภาพที่ 4.18 แสดงที่อยู่อาศัยของโรงพยาบาลเกาะสี่ซัง (บ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ 2 ชั้น).....	100
ภาพที่ 4.19 แสดงที่อยู่อาศัยของสถานีตรวจอากาศกรมอุตุฯ มหาวิทยาลัย (ห้องแถวไม้ชั้นเดียว).....	101
ภาพที่ 4.20 แสดงที่อยู่อาศัยของสถานีวิจัย เกาะสี่ซัง (ห้องแถว ค.ส.ล. ชั้นเดียว).....	101
ภาพที่ 4.21 แสดงหอพักนิสิตของสถานีวิจัย เกาะสี่ซัง (อาคาร ค.ส.ล. 2 ชั้น).....	102
ภาพที่ 4.22 แสดงที่อยู่อาศัยของที่ทำกรไปรษณีย์โทรเลข (อาคาร ค.ส.ล. 3 ชั้น).....	102
ภาพที่ 4.23 แสดงที่อยู่อาศัยของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (บ้านแฝดไม้ 2 ชั้น).....	103

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 4.24	แสดงที่อยู่อาศัยของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น).....	103
ภาพที่ 4.25	แสดงที่อยู่อาศัยของชุมชนสายโทรศัพท์ (บ้านค.ส.ล.ชั้นเดียว).....	104
ภาพที่ 4.26	แสดงที่อยู่อาศัยของโรงเรียนเกาะสีชัง (บ้านแฝด ค.ส.ล. 2 ชั้น).....	104
ภาพที่ 4.27	แสดงที่อยู่อาศัยของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย (บ้านไม้ 2 ชั้นใต้ถุนสูง).....	105
ภาพที่ 4.28	แสดงที่อยู่อาศัยของโรงเรียนรังษีพัฒนวิทยา (บ้านค.ส.ล. 2 ชั้น).....	105
ภาพที่ 4.29	แสดงบ้านพักของชาวชุมชน (บ้านไม้ชั้นเดียว).....	107
ภาพที่ 4.30	แสดงบ้านพักของชาวชุมชน (บ้านค.ส.ล.ชั้นเดียว, ทาวน์เฮาส์).....	107
ภาพที่ 4.31	แสดงบ้านพักของชาวชุมชน (บ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ 2 ชั้น).....	108
ภาพที่ 4.32	แสดงบ้านพักของชาวชุมชน (บ้าน ค.ส.ล. 2 ชั้น).....	108
ภาพที่ 4.33	แสดงบ้านพักของชาวชุมชน (บ้านไม้ 2 ชั้น).....	109
ภาพที่ 4.34	แสดงบ้านพักของชาวชุมชน (บ้าน ค.ส.ล. 3 ชั้น).....	109
ภาพที่ 4.35	แสดงบ้านพักของชาวชุมชน (เรือนแถวไม้ 2 ชั้น).....	110
ภาพที่ 4.36	แสดงบ้านพักของชาวชุมชน (ตึกแถว 2 ชั้น).....	110
ภาพที่ 4.37	แสดงสภาพเกสเฮ้าส์ แสงประทีป (อาคาร ค.ส.ล. 2 ชั้น).....	112
ภาพที่ 4.38	แสดงสภาพเกสเฮ้าส์ แสงประทีป (อาคาร ค.ส.ล.ชั้นเดียว).....	112
ภาพที่ 4.39	แสดงสภาพบ้านพัก สีชังชาวเขา (อาคาร ค.ส.ล. 4 ชั้น).....	113
ภาพที่ 4.40	แสดงสภาพ บ้านพักอารีย์ (อาคาร ค.ส.ล. 2 ชั้น).....	113
ภาพที่ 4.41	แสดงสภาพบ้านพัก ทิวไผ่เกสเฮ้าส์ (อาคาร ค.ส.ล. ชั้นเดียว).....	114
ภาพที่ 4.42	แสดงสภาพบ้านพัก ทิวไผ่เกสเฮ้าส์ (บ้าน ค.ส.ล. ชั้นเดียว).....	114
ภาพที่ 4.43	แสดงสภาพบ้านพัก จินตนาเพลส (อาคาร ค.ส.ล. 2 ชั้น).....	115
ภาพที่ 4.44	แสดงสภาพบ้านพัก กรีนเฮ้าส์ (อาคาร ค.ส.ล. ชั้นเดียว).....	115
ภาพที่ 4.45	แสดงสภาพ บ้านพักจินดา (อาคาร ค.ส.ล. 2 ชั้น).....	116
ภาพที่ 4.46	แสดงสภาพ บ้านพักจินดา (อาคาร ค.ส.ล. 2 ชั้น).....	116
ภาพที่ 4.47	แสดงสภาพอ่างเก็บน้ำความจุ 90,000 ลูกบาศก์เมตร.....	132
ภาพที่ 4.48	แสดงสภาพที่กักเก็บน้ำฝนของเทศบาล ขนาดบรรจุ 150 ลูกบาศก์เมตร.....	132
ภาพที่ 4.49	แสดงสภาพโรงไฟฟ้าของเกาะสีชัง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค.....	133
ภาพที่ 4.50	แสดงสภาพเตาเผาขยะขนาด 2 ตัน บริเวณหมู่ที่ 3.....	133
ภาพที่ 4.51	แสดงสภาพขยะที่นำมาตากแห้งก่อนเผา ขนาดพื้นที่ 2 ไร่ บริเวณหมู่ที่ 3.....	134

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.52 แสดงสภาพท่อน้ำดับเพลิงบริเวณชุมชน.....	134
ภาพที่ 4.53 แสดงสภาพถนนอัษฎางค์.....	135
ภาพที่ 4.54 แสดงสภาพถนนอัษฎางค์.....	135
ภาพที่ 4.55 แสดงสภาพถนนวิภาวดี.....	136
ภาพที่ 4.56 แสดงสภาพถนนเสาวภา.....	136
ภาพที่ 4.57 แสดงสภาพถนนสายสวัสดิ์.....	137
ภาพที่ 4.58 แสดงสภาพถนนนภาจร.....	137
ภาพที่ 4.59 แสดงสภาพถนนมาลินี.....	138
ภาพที่ 4.60 แสดงสภาพถนนนิภา.....	138
ภาพที่ 4.61 แสดงสภาพถนนวัฒนา.....	139
ภาพที่ 4.62 แสดงสภาพถนนเฉลิมพระเกียรติ.....	139
ภาพที่ 4.63 แสดงสภาพท่าเรือภาณุรังษี (ท่าบน).....	140
ภาพที่ 4.64 แสดงสภาพท่าเรือเทววงษ์ (ท่าล่าง).....	140
ภาพที่ 4.65 แสดงสภาพท่าเรือตำรวจน้ำ.....	141
ภาพที่ 4.66 แสดงสภาพท่าเรือด่านที่ทอดเรือภายนอก.....	141
ภาพที่ 4.67 แสดงสภาพท่าเรือของกรมเจ้าท่า.....	142
ภาพที่ 4.68 แสดงสภาพท่าเรือประมง.....	142
ภาพที่ 4.69 แสดงสภาพโรงพยาบาลเกาะสีชัง.....	145
ภาพที่ 4.70 แสดงสภาพตลาดสดบริเวณท่าภาณุรังษี (ท่าบน).....	145
ภาพที่ 4.71 แสดงสภาพตลาดสดบริเวณท่าภาณุรังษี (ท่าบน).....	146
ภาพที่ 4.72 แสดงสภาพตลาดสดบริเวณท่าเทววงษ์ (ท่าล่าง).....	146
ภาพที่ 4.73 แสดงสภาพโรงเรียนเกาะสีชัง.....	147
ภาพที่ 4.74 แสดงสภาพโรงเรียนรังสีวัฒนมหาวิทยาลัย.....	147
ภาพที่ 4.75 แสดงสภาพสถานีตำรวจภูธรอำเภอเกาะสีชัง.....	148
ภาพที่ 4.76 แสดงสภาพสถานีตำรวจน้ำเกาะสีชัง.....	148
ภาพที่ 4.77 แสดงสภาพด่านตรวจคนเข้าเมืองสีชัง.....	149
ภาพที่ 4.78 แสดงสภาพด่านที่ทอดเรือภายนอกเกาะสีชัง.....	149
ภาพที่ 4.79 แสดงสภาพสถานีตรวจอากาศกรมอุตุนิยมวิทยา.....	150

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.80 แสดงสภาพลานกีฬาบริเวณโรงลิเกเดิม.....	150
ภาพที่ 5.1 แสดงสภาพการเพิ่มขึ้นของที่อยู่อาศัยรुकูล้ำลงไปทะเล.....	192
ภาพที่ 5.2 แสดงสภาพการดัดแปลงที่อยู่อาศัยเพื่อใช้เป็นร้านค้า.....	193
ภาพที่ 5.3 แสดงสภาพการเพิ่มขึ้นของอาคารพาณิชย์พักอาศัย.....	193
ภาพที่ 5.4 แสดงสภาพที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้นในลักษณะห้องชุดพักอาศัย.....	194
ภาพที่ 5.5 แสดงสภาพการดัดแปลงที่อยู่อาศัยเป็นห้องเช่า.....	194

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เกาะสีชัง มีพื้นที่ประมาณ 18 ตารางกิโลเมตร มีการออกเอกสารสิทธิการครอบครองที่ดินครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2533 จำนวน 300 แปลง ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 ออกเอกสารสิทธิเพิ่มขึ้นอีก 507 แปลง (บรรยายสรุปอำเภอเกาะสีชัง, 2540: 5) ในปัจจุบันอำเภอเกาะสีชังมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,405 ครัวเรือน โดยมีจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่บนเกาะสีชัง จากทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2542 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 4,782 คน แยกเป็นประชากรชาย 2,399 คน และหญิง 2,383 คน เกาะสีชังเดิมเป็นชุมชนประมงเล็ก ๆ ที่มีธรรมชาติสวยงาม และเป็นที่พักเรือตามธรรมชาติมาแต่โบราณ เป็นจุดรวมเส้นทางเดินเรือค้าขายกับเมืองจีนมาตั้งแต่สมัยอยุธยา เคยเป็นสถานที่เสด็จประพาส และที่ประทับของรัชกาลที่ 4, รัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 ปัจจุบันมีความเจริญมากขึ้นอย่างรวดเร็วจากโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก และโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสีชัง ทำให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชนทั้งในและนอกประเทศ มีการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานเข้ามาในพื้นที่ ทำให้เกิดการขาดแคลนที่อยู่อาศัย และเกิดการแออัดจากการเปลี่ยนแปลงต่อเติมที่อยู่อาศัย เนื่องจากภูมิประเทศเป็นเกาะที่มีความลาดชันมาก ที่ดินมีอยู่จำกัด ทำให้เกิดปัญหาที่อยู่อาศัยที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยตามกิจกรรมการพัฒนาในปัจจุบัน นอกเหนือจากปัญหาในการอยู่อาศัยที่เป็นปัญหาเฉพาะของเกาะสีชัง ซึ่งไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ และพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นหิน ส่งผลให้เกาะสีชังประสบปัญหาที่อยู่อาศัยที่นอกเหนือจากปัญหาในการอยู่อาศัยเฉพาะบนเกาะสีชังแล้ว ยังมีปัญหาที่อยู่อาศัยจากการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยตามกิจกรรมการพัฒนาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันอีกด้วย เช่น ความหนาแน่นแออัด การไม่เพียงพอของสาธารณูปโภค ปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย การกำจัดน้ำเสีย และปัญหาสิ่งแวดล้อม

และเพื่อดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย ที่มอบหมายให้การเคหะแห่งชาติในฐานะเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาด้านที่อยู่อาศัย ขยายงานพัฒนาที่อยู่อาศัยให้ขยายออกไปสู่ภูมิภาค เพื่อช่วยเหลือทางด้านสังคมท้องถิ่น ด้านเทคโนโลยีเพื่อที่อยู่อาศัยโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (ข่าวกำแพง กองประชาสัมพันธ์ การเคหะแห่งชาติ, 2541)

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง
- 1.2.2 เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง
- 1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ให้แก่หน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตทางด้านพื้นที่
พื้นที่ที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี โดยจะทำการศึกษาเฉพาะหมู่ 1 – หมู่ 6 บนเกาะสีชัง แต่จะไม่ทำการศึกษาหมู่ 7 บนเกาะขามใหญ่

1.3.2 ขอบเขตทางด้านประชากร
ในการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาเฉพาะหัวหน้าครอบครัว หรือคู่สมรส ทั้งที่มีการลงทะเบียนอยู่ในสำมะโนครัวของอำเภอเกาะสีชัง และผู้ที่เข้ามาประกอบอาชีพบนเกาะสีชัง โดยเช่าบ้าน หรือห้องพัก ซึ่งเป็นการอยู่อาศัยแบบถาวร

1.4 คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ที่อยู่อาศัย หมายถึง บ้านเดี่ยว บ้านแฝด ตึกแถว ห้องแถว อาคารพาณิชย์พักอาศัย อาคารชุดพักอาศัย บ้านเช่า ห้องเช่า หอพัก

การพัฒนา หมายถึง การวางแผนการดำเนินงาน จัดการ แก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ให้มีสภาพที่เหมาะสมและดีขึ้นกว่าสภาพที่เป็นอยู่เดิม

เกาะสีชัง หมายถึง พื้นที่อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี

1.5 ข้อจำกัดของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวของผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชังส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง ต้องออกจับสัตว์น้ำในเวลากลางคืน คือจะออกเวลาประมาณ 5 โมงเย็น แล้วจะกลับมาในเวลาเช้า หลังจากนั้นก็จะนอนหลับพักผ่อน ตื่นขึ้นมาในตอนบ่าย ประมาณ บ่าย 3 โมง แล้วก็รีบเตรียมตัวเพื่อจะออกไปจับสัตว์น้ำต่อ ทำให้การสอบถามเป็นไปด้วยความยากลำบาก และไม่เหมาะสมกับการสอบถาม ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการนำแบบสอบถามให้ไว้แล้วนัดวันเพื่อมาเก็บแบบสอบถามคืน

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

กระบวนการศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้มีขั้นตอนรายละเอียดดังนี้

1.6.1 การศึกษาเอกสาร, งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลพื้นฐาน

ในขั้นตอนนี้จะทำการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.6.1.1 โดยศึกษาจากหนังสือ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในด้านที่เกี่ยวข้องเนื่องกับ การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ได้แก่

1. นโยบายและแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง
2. แผนพัฒนาและโครงการพัฒนาในพื้นที่เกาะสีชัง
3. มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
4. แนวความคิดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
5. แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยในชนบท
6. แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งและเกาะ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.6.1.2 โดยศึกษาจากข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ที่ศึกษา ซึ่งได้แก่อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี โดยศึกษาจากเอกสารต่างๆในด้าน สภาพทั่วไป ข้อมูลสถิติ ข้อมูลประชากร รวมทั้งหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะนำมาศึกษา

แหล่งที่มาของข้อมูล

1. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. การเคหะแห่งชาติ
3. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
4. ศูนย์การประมวลผลการทะเบียนราษฎร ภาค 2
5. ศาลากลางจังหวัดชลบุรี
6. สำนักงานพาณิชย์จังหวัดชลบุรี
7. สำนักงานผังเมืองจังหวัดชลบุรี
8. ที่ว่าการอำเภอศรีราชา
9. เทศบาลตำบลเกาะสีชัง
10. โรงพยาบาลเกาะสีชัง
11. บริษัท ไทยพับลิกพอร์ต จำกัด
12. สถานีวิทยุ เกาะสีชัง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
13. ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.6.2 การศึกษาจากการสำรวจภาคสนาม

เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย ลักษณะการใช้สอยที่อยู่อาศัย ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนปัญหาในการอยู่อาศัยในปัจจุบัน การศึกษาในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาดังกล่าวด้วยวิธีการสำรวจภาคสนาม (Field Survey) โดยการสังเกตการณ์และการบันทึกภาพถ่าย

1.6.3 การสัมภาษณ์แบบลึก

การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นการสัมภาษณ์อย่างใกล้ชิด เพื่อให้ได้ข้อมูลละเอียดครบถ้วน ดังที่ สวัสดิ์ สุคนธ์รังษี (2525: 194-196) กล่าวว่า การสัมภาษณ์แบบลึกนั้นนอกจากจะเป็นการถามให้อธิบายและยังเป็นการถามถึงเหตุผลด้วย เพื่อให้ได้ใช้ตัดสินว่าคำตอบนั้นถูกต้อง และเชื่อถือได้มากน้อยแค่ไหน เพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนและละเอียดต่างประเด็นไปจากการใช้แบบสอบถาม รวมทั้งทัศนคติและความคิดเห็น โดยผู้วิจัยจะใช้ลักษณะการสัมภาษณ์แบบเป็นมาตรฐาน (Structured or Standardized Interview)

กลุ่มบุคคลที่ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (ดูตารางที่ 1.1)

กลุ่ม 1. กลุ่มของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น จำนวน 6 ท่าน

กลุ่ม 2. กลุ่มของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 9 ท่าน

กลุ่ม 3. กลุ่มของนักวิชาการ จำนวน 4 ท่าน

ตารางที่ 1.1 แสดงการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลุ่ม	ชื่อ (ตำแหน่ง)	วันที่สัมภาษณ์
กลุ่ม เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น	นายทวีวัฒน์ เจริญพงษ์ (นายอำเภอเกาะสีชัง)	13 ต.ค. 2542
	นายธนาชาติ บุญสิงห์ (ปลัดอำเภอเกาะสีชัง)	9 พ.ย. 2542
	นายวรวจน์ ตันติชลาพันธ์ (กำนัน ตำบลท่าเทววงษ์)	9 พ.ย. 2542
	นายมานพ ตันติพิพัฒน์ (ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5)	9 พ.ย. 2542
	นายสมชาย คุณปลื้ม (นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแสนสุข)	10 พ.ย. 2542
	นายดำรงค์ เกตรา (นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเกาะสีชัง)	30 พ.ย. 2542
กลุ่ม หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	นายเศรษฐพันธ์ พุทธานี (ผอ. สนง. เขต 3 พัทยา ท.ท.ท.)	21 ต.ค. 2542
	นายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร (เจ้าท่าภูมิภาค สาขาชลบุรี)	19 พ.ย. 2542
	นายธีระศิลป์ เทเพนทร์ (หน.งานวางแผนปฏิบัติการ ท.ท.ท.)	22 พ.ย. 2542
	คุณ จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ (หน.งานสิ่งแวดล้อม สาธารณะสุข จ.ชลบุรี)	26 เม.ย. 2543
	คุณ ปรียา เทียบแก้ว (จนท. สถิติระดับ4 ประมง จ.ชลบุรี)	26 เม.ย. 2543
	นายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร (สีชัง พาเลจ โรงแรมและการเดินเรือ)	7 พ.ค. 2543
	นายจตุญ สุวรรณพงษ์ (สาธารณสุขอำเภอเกาะสีชัง รพ.เกาะสีชัง)	13 มิ.ย. 2543
	นายธนิศศักดิ์ สังข์ศิริ (จน.กฎหมาย บ.ไทยพับลิกพอร์ต จำกัด)	23 มิ.ย. 2543
รศ.ดร. เผดิมศักดิ์ จารยะพันธุ์ (ผู้อำนวยการ สถาบันวิจัยทรัพยากรทางน้ำ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)	22 ส.ค. 2543	
กลุ่ม นักวิชาการ	อ. บุญเชิด หนูอิม (อ.ประจำภาควิชาภูมิศาสตร์ ม.บูรพา)	12 พ.ย. 2542
	นายภาณุพันธ์ ชัยรัตน์ (ผอ.ศูนย์วิชาการและปฏิบัติการผังเมือง)	22 พ.ย. 2542
	คุณ ดร.ณิ ปรีกมะวงศ์ (สนง. ผังเมืองชลบุรี)	25 พ.ย. 2542
	นายเจริญ ปานันท์ (นักวิชาการสิ่งแวดล้อม5 สนง. สิ่งแวดล้อมภาคเขต3)	12 พ.ค. 2543

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง แบ่งได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1. ทักษะคติต่อสภาพปัจจุบันและปัญหาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ได้แก่

1. จากสภาพการพัฒนาในปัจจุบัน ท่านคิดว่าเกาะสีชังมีความโดดเด่นด้านใด
2. ท่านคิดว่า การพัฒนาโครงการท่าเรือน้ำลึก ส่งผลกระทบต่อด้านใดมากที่สุด
3. ท่านคิดว่า การพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งผลกระทบต่อด้านใดมากที่สุด
4. ท่านคิดว่าในปัจจุบันชาวชุมชนเกาะสีชัง ประสบปัญหาในการอยู่อาศัยเรื่องใด

ส่วนที่ 2. วิสัยทัศน์ในการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ได้แก่

1. การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ควรจะพัฒนาโดยกลุ่มใด
2. เป้าหมายในการพัฒนาและปรับปรุงที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง
3. อุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง
4. รูปแบบในอนาคตของเกาะสีชังควรจะเป็นแบบใด

1.6.4 การศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม

การศึกษาในขั้นตอนนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการดำเนินการวิจัย เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบข้อมูลทางด้านประชากร สภาพการอยู่อาศัยของผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ ปัญหาในการอยู่อาศัย รวมทั้งแนวความคิดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยในอนาคต ผลที่ได้จากการสำรวจจะถูกรวบรวมนำมาประมวลผลเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการนำเสนอแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และการพัฒนาในอนาคต ประกอบด้วยรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

1.6.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ หัวหน้าครัวเรือนที่พักอาศัยอยู่บนเกาะสีชัง ซึ่งจำแนกได้เป็น 6 หมู่ คือ หมู่ 1 จำนวน 307 คน หมู่ 2 จำนวน 174 คน หมู่ 3 จำนวน 309 คน หมู่ 4 จำนวน 140 คน หมู่ 5 จำนวน 118 คน หมู่ 6 จำนวน 319 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,367 คน จากจำนวนบ้านเรือน 1,367 หลังคาเรือน (ดูตารางที่ 1.2)

ตารางที่ 1.2 แสดงจำนวนประชากรที่ศึกษา จำแนกตามเขตการปกครอง

หมู่	บ้าน	รายละเอียด	
		จำนวนประชากร	จำนวนหลังคาเรือน
1	บ้านท่าเทววงษ์	307	307
2	บ้านศาลเจ้าแก้ง	174	174
3	บ้านท่าวัง	309	309
4	บ้านตรอกด่านภาษี	140	140
5	บ้านสะพานคู่	118	118
6	บ้านท่าภาณุรังษี	319	319
	รวม	1,367	1,367

ที่มา : ทะเบียนราษฎรอำเภอเกาะสีชัง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2542

หมายเหตุ หมู่ที่ 1 – 6 อยู่ในเขตการปกครองของเทศบาลตำบลเกาะสีชัง

หมู่ที่ 7 อยู่ในเขตการปกครองของ อบต. (ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ที่ศึกษา)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากจำนวนประชากรที่จะทำการวิจัยในคั้งนี้เป็นกลุ่มประชากรขนาดใหญ่ ไม่สามารถทำการศึกษาได้ทั้งหมด จึงจำเป็นต้องมีการเลือกศึกษากับประชากรเพียงบางส่วน ดังนั้นในการทำวิจัยคั้งนี้ ได้ทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิจัย โดยอิงตามหลักเกณฑ์การสุ่มตัวอย่างของ Herbert and Raymond (1963) ที่ขอบเขตความเชื่อมั่น 95% โดยมีความผิดพลาดแม่นยำ +, - 5% ดังนั้นจำนวนตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้คือ จำนวน 278 ตัวอย่าง (ดูตารางที่ 1.3)

ตารางที่ 1.3 จำนวนตัวอย่างโดยใช้หลักเกณฑ์การสุ่มตัวอย่าง ของ Herbert and Raymond

ขนาดประชากร	1,000	2,000	3,000	4,000	5,000	10,000
จำนวนตัวอย่าง	244	278	281	299	303	313

2.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 6 ชั้นภูมิ ได้แก่ หมู่1 บ้านท่าเทววงษ์ , หมู่2 บ้านศาลเจ้าแก้ง , หมู่3 บ้านท่าวัง , หมู่4 บ้านตรอกด่านภาษี , หมู่5 บ้านสะพานคู่ , หมู่6 บ้านท่าภาณุรังษี การสุ่มตัวอย่างจะสุ่มตามสัดส่วนของขนาดประชากร ในแต่ละกลุ่ม โดยมีรายละเอียดใน ตารางที่ 1.4 ดังนี้

ตารางที่ 1.4 แสดงจำนวนการสุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตการปกครอง

หมู่	บ้าน	รายละเอียด	
		จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
1	บ้านท่าเทววงษ์	307	62
2	บ้านศาลเจ้าแก้ง	174	35
3	บ้านท่าวัง	309	63
4	บ้านตรอกด่านภาษี	140	29
5	บ้านสะพานคู่	118	24
6	บ้านท่าภาณุรังษี	319	65
	รวม	1,367	278

1.6.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่1 ประเภทและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ และส่วนที่2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ประเภทและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1.1 ประเภทของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยส่วนนี้ คือ แบบสอบถาม ที่มีทั้งลักษณะแบบปลายเปิด (open-ended) และปลายปิด (close-ended) เพื่อให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นทั้งอย่างอิสระและภายในกรอบที่กำหนด

1.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ศึกษา จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการ

แบบสอบถามนี้ จะประกอบด้วยคำถาม 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ได้แก่

- ข้อมูลที่อยู่อาศัยปัจจุบัน ได้แก่ ลักษณะของที่อยู่อาศัย ขนาดของที่อยู่อาศัย ขนาดที่ดิน ลักษณะการครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน
- ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่อยู่อาศัยปัจจุบัน
- ข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกสร้างและซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ได้แก่ การขออนุญาต วิธีการซ่อมแซมและต่อเติม สถานที่ซื้อวัสดุก่อสร้าง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางสังคม ได้แก่

- ระดับการศึกษา ภูมิฐานะเดิม
- จำนวนผู้อยู่อาศัย จำนวนผู้อยู่อาศัยที่ย้ายเข้า-ออกและเหตุผลของการย้ายที่
อยู่อาศัย

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจ ได้แก่

- อาชีพ การจับจ่ายใช้สอย
- เงินออม หนี้สิน การแก้ปัญหาหนี้สิน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาในปัจจุบันและผลกระทบต่อที่อยู่อาศัย ได้แก่

- ผลกระทบจากโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึก
- ผลกระทบจากโครงการพัฒนากองท่าเรือ

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการในอนาคต ได้แก่

- ประเภทที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสำหรับแรงงานย้ายถิ่น
- ความต้องการสำหรับที่อยู่อาศัยในอนาคต

2. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมานำไปปรึกษาอาจารย์ ทำการตรวจและแก้ไขขั้นต้น และนำไปตรวจสอบโดยการทดสอบแบบสอบถาม (Pre-Test) กับประชากรในพื้นที่จริง ในวันที่ 12-13 ตุลาคม 2542 จำนวนทั้งสิ้น 22 ราย คิดเป็นจำนวนร้อยละ 7.91 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพ และเข้าใจถึงสภาพแวดล้อมของการสอบถามจริง จากการทดสอบผู้วิจัยสามารถพบข้อบกพร่องดังต่อไปนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง จะออกเรือหาปลาเวลาประมาณ 5 โมงเย็น กลับเข้าเกาะมาในตอนเช้าแล้วนอนหลับพักผ่อน ตื่นขึ้นมาเวลาประมาณบ่าย 3 โมง แล้วก็รีบเตรียมตัวเพื่อจะออกไปหาปลาต่อ ไม่ค่อยมีเวลาเพื่อตอบแบบสอบถามกับผู้วิจัย
2. ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนมีอายุมาก ต้องการให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์พูดคุย ต้องใช้เวลาในการสอบถามมาก
3. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาไม่สูงนักไม่สามารถตอบคำถามในลักษณะของขนาดพื้นที่ใช้สอยเป็นตารางเมตรได้
4. ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนยังไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน เช่น ที่ชายเขา และที่ริมทะเล ไม่ทราบขนาดที่ดินที่อยู่อาศัย
5. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความเคยชินกับสภาพปัญหาและมีการใช้ชีวิตประจำวันในลักษณะแก้ปัญหาที่ประจบอยู่ จนมองข้ามปัญหาเหล่านั้นไป เช่น ปัญหาขาดแคลนน้ำจืด
6. ในปัจจุบันสภาพการพัฒนาของโครงการทำเรื่อน้ำลึกไม่มีความเด่นชัด เนื่องจากไม่มีผู้เข้ากิจการในสถานะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น แม้ในอดีตจะมีการขัดแย้งอย่างรุนแรง

จากปัญหาในการทดสอบแบบสอบถามข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแบบสอบถามด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. ปรับปรุงข้อความคำถามและภาษาที่ใช้ให้เป็นคำถามแบบง่าย ๆ ไม่เป็นทางการ

2. คำถามเกี่ยวกับพื้นที่ใช้สอยเป็นตารางเมตร เปลี่ยนเป็นคำถามความกว้างและความลึกของตัวบ้าน รวมทั้งจำนวนชั้นของบ้าน ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาคิดพื้นที่เป็นตารางเมตร และยังสามารถนำมาคิดขนาดที่ดินเป็นตารางวา สำหรับบ้านที่ไม่ทราบขนาดที่ดินได้อีกด้วย

3. ส่วนประเด็นความเคยชินของปัญหาในการอยู่อาศัย ผู้วิจัยได้เน้นให้คำนึงถึงปัญหาที่เป็นปัญหาเฉพาะของพื้นที่ด้วย

4. ผู้วิจัยได้นำผลจากการทดสอบไปเป็นแนวทางสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสมต่อไป

1.6.4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการสำรวจข้อมูลจากแบบสอบถามพร้อมกับผู้ช่วยผู้วิจัยที่เป็นคนในพื้นที่ 1 คน โดยนำแบบสอบถามไปส่งให้แก่กลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน โดยสุ่มตัวอย่าง 1 หลังคาเรือน แล้วเว้นไป 3 หลังคาเรือน จำนวนทั้งสิ้น 300 ชุด มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ เพื่อทดแทนความไม่สมบูรณ์ของแบบสอบถามบางชุด ระหว่างวันที่ 22 พฤศจิกายน 2542 ถึง 24 พฤศจิกายน 2542 หลังจากนั้นประมาณ 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามกลับคืน จนถึงวันที่ 16 มีนาคม 2543 รวมระยะเวลาประมาณ 4 เดือน ได้รับกลับคืนมาจำนวน 282 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94 โดยเมื่อตรวจสอบดูพบว่า มีแบบสอบถามไม่สมบูรณ์จำนวน 3 ชุด คิดเป็นร้อยละ 1.06 และได้คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามชุดที่สมบูรณ์ที่สุด ที่ต้องนำมาใช้จริงจำนวน 279 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.94 (ดูตารางที่ 1.5)

ตารางที่ 1.5 รายละเอียดการแจกแบบสอบถาม

หมู่	บ้าน	รายละเอียด			
		แจก	คืน	เสีย	ใช้ได้
1	บ้านท่าเทววงษ์	66	62	0	62
2	บ้านศาลเจ้าแก้ง	39	36	0	36
3	บ้านท่าวัง	68	64	1	63
4	บ้านตรอกด่านภาษี	31	29	0	29
5	บ้านสะพานคู่	26	24	0	24
6	บ้านท่าภาณุรังษี	70	67	2	65
	รวม	300	282	3	279

1.6.4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วได้ดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

1. การเตรียมข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้ในรูปของแบบสอบถามมาแปลงเป็นรหัสข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์แบบสอบถาม และป้อนรหัสข้อมูลลงในโปรแกรม SPSS FOR WINDOW VERSION 9.0

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำรหัสข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS FOR WINDOW VERSION 9.0 มาช่วยในการวิเคราะห์คำตอบ เพื่อนำไปสรุปผลต่อไป ในการวิเคราะห์แบบสอบถามนั้น จะนำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ คือ จะเป็นการวิเคราะห์จำนวนร้อยละของการตอบแบบสอบถาม โดยเป็นแบบ ตารางแจกแจงความถี่

1.6.5 การประมวลผลการวิจัย

โดยภาพรวมของการศึกษาเป็นการใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแต่มีข้อมูลบางส่วน เช่น ข้อมูลจากการสำรวจด้วยแบบสอบถาม จะใช้วิธีทางสถิติเชิงปริมาณเพื่อประมวลผลข้อมูลจำนวนมากให้มีความถูกต้องเที่ยงตรงเป็นที่ยอมรับได้

1.6.6 การเสนอรายงานการวิจัย

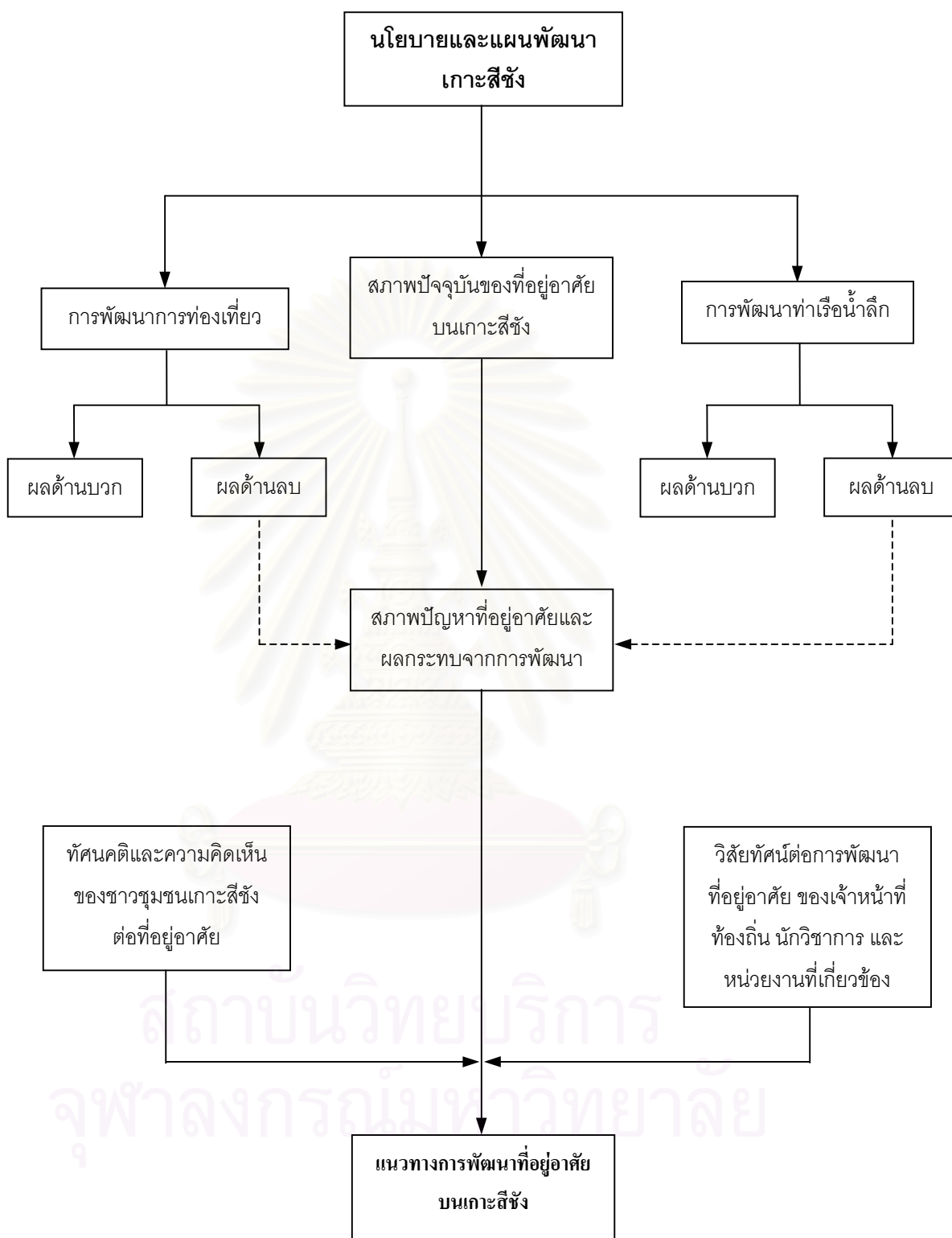
จะเสนอผลการวิจัยเป็นส่วน ๆ และเชื่อมโยงกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันชัดเจน ถึงสภาพปัจจุบันของที่อยู่อาศัย รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อที่อยู่อาศัย ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.7.1 ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบันของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง
- 1.7.2 ได้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง
- 1.7.3 ทำให้ได้แนวทางและข้อมูลในการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ให้แก่หน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 1.7.4 เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพของที่อยู่อาศัยในขั้นตอนต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 1.1 แสดงขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2

แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเข้าใจถึงแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นส่วนสำคัญของการศึกษา เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังเป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักวิชาการ ประกอบด้วยข้อมูลดังนี้

- 2.1 นโยบายและแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 แผนพัฒนาและโครงการพัฒนาในพื้นที่เกาะสีชัง
- 2.3 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- 2.5 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยในชนบท
- 2.6 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งและเกาะ
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 นโยบายและแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

นโยบายและแผนพัฒนาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาในพื้นที่ โดยในการพิจารณาจะทำให้ทราบถึงบทบาทและแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังได้อย่างเหมาะสม

2.1.1 นโยบายและแนวทางการพัฒนาระดับภาค

จากสาระสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตั้งแต่วันที่ 5 จนถึงปัจจุบัน กำหนดให้พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกเป็นฐานเศรษฐกิจที่สมบูรณ์ของประเทศนอกเหนือกรุงเทพฯ โดยมีโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Sea Board) เป็นเครื่องมือสำคัญในการชี้้นำการพัฒนาพื้นที่ให้ป็นฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมและการส่งออก ทั้งนี้โครงการพัฒนาแบ่งเป็น 2 ระยะ และพื้นที่ศึกษาเกี่ยวข้องโดยตรงกับระยะที่ 1 ซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2524 กำหนดให้ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทราเป็นชุมชนเมืองศูนย์กลางความเจริญของภาค โดยมีนโยบายหลักในการพัฒนา คือ พัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการกระจายความเจริญ และเพิ่มประสิทธิภาพ

ภาพการค้าขายแข่งขันตลาดโลก เพื่อเปิดประตูใหม่ของประเทศที่สามารถเชื่อมโยงทั้งทางอากาศและทางทะเลกับนานาชาติ ทั้งนี้เพื่อสนองนโยบายดังกล่าวส่งผลให้หนึ่งในกลยุทธ์หลักของโครงการ คือ ต้องมีการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกควบคู่กับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเพื่อลดต้นทุนการผลิต และสามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้ โดยกำหนดให้แหลมฉบังเป็นเมืองท่าสมัยใหม่ของประเทศมีท่าเรือน้ำลึกมาตรฐานระดับนานาชาติและเป็นที่ตั้งอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กับเกาะสีชัง นอกจากนี้ในแผนฯ 8 ได้มีการกำหนดให้มีการพัฒนาท่าเรือพาณิชย์ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เป็นท่าเรือหลักของประเทศแทนท่าเรือคลองเตยภายในช่วงปี พ.ศ.2540-2544 โดยกล่าวถึงแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งทางน้ำซึ่งมีสาระสำคัญประกอบด้วย

1. พัฒนาท่าเรือชายฝั่งในพื้นที่ให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น โดยพัฒนาโครงข่ายขนส่งสินค้าทางน้ำกับท่าเรือหลักของประเทศบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก มีนโยบายเร่งรัดให้ใช้ท่าเรือน้ำลึกบริเวณนี้อย่างเต็มที่ การก่อสร้างและศึกษาความเป็นไปได้การก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกในพื้นที่ที่เหมาะสม

2. พัฒนากิจการพาณิชย์นาวีโดยเพิ่มสมรรถนะการขนส่งทางทะเลในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศมากขึ้น ส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการลงทุนและการดำเนินการท่าเรือตลอดจนพัฒนาระบบโครงข่ายการขนส่งให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อประโยชน์ร่วมกัน รวมทั้งส่งเสริมภาคเอกชนให้มีการพัฒนาธุรกิจพาณิชย์นาวีโดยสนับสนุนทั้งด้านกฎหมายและเงินทุน

นอกจากการส่งเสริมพื้นที่ให้มีบทบาทต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและการส่งออกแล้ว ภาคตะวันออกยังเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญของทรัพยากรที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ถึงแม้ว่าแผนพัฒนาฯ 8 จะไม่ได้ระบุถึงเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับภาคอย่างชัดเจน แต่ก็ได้มีการกำหนดแนวทางที่สำคัญต่างๆ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวมาโดยตลอด เริ่มจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ได้สนับสนุนการกระจายแหล่งท่องเที่ยวออกจากศูนย์กลางคือกรุงเทพฯ และให้มีการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว เพื่อก่อให้เกิดวงจรกิจการท่องเที่ยวขึ้น ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 มุ่งเน้นการกระจายการผลิตและการบริการท่องเที่ยวสู่ภูมิภาค กำหนดให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สนับสนุนให้มีการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพกำลังคนด้านการท่องเที่ยว และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 กำหนดให้มีอัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยวทั้งในและนอกประเทศ รวมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวในทิศทางที่ยั่งยืน ทั้งนี้จากกรอบการ

พัฒนาระดับภาค เกาะสี่ซึ่งจัดเป็นพื้นที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาระดับชาติ โดยอยู่ในพื้นที่เป้าหมายโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกและเป็นที่ตั้งท่าเรือน้ำลึกของภาคเอกชน ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 เพื่อใช้เป็นกลยุทธ์ที่เป็นรูปธรรมสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การค้าการขนส่ง นอกจากนี้ในแผนชาติยังกำหนดให้ท่าเรือน้ำลึกบริเวณดังกล่าวเป็นท่าเรือขนส่งของประเทศในอนาคต ดังนั้น “เกาะสี่ซึ่ง” จึงเป็นพื้นที่ที่มีบทบาทร่วมกับการพัฒนาระดับภาค ในฐานะที่เป็นที่ตั้งโครงสร้างพื้นฐานหลักในการขนส่งระดับประเทศ อย่างเห็นได้ชัด

2.1.2 นโยบายและแนวทางการพัฒนาระดับจังหวัด

จังหวัดชลบุรีจัดเป็นพื้นที่เป้าหมายตามโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก รวมทั้งถูกกำหนดให้เป็น “เมืองหลักของภาคตะวันออก” เนื่องจากมีศักยภาพในการพัฒนาสูงเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นในภาคเดียวกัน ดังนั้นการจัดทำแผนพัฒนาของจังหวัดนอกจากจะพิจารณาจากข้อจำกัดและโอกาสในการพัฒนาแล้ว ยังต้องอยู่ภายใต้กรอบการพัฒนาของรัฐ โดยแผนพัฒนาในระยะ 5 ปี (พ.ศ.2540-2544) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ 6 ด้าน คือ การพัฒนาให้เป็นเมืองท่องเที่ยว พัฒนาเป็นเมืองอุตสาหกรรมที่ควบคุมมลภาวะได้ พัฒนาเป็นศูนย์กลางพาณิชยกรรมภาค พัฒนาคุณภาพและสภาพแวดล้อม และพัฒนาการบริหารราชการยุทธศาสตร์ จากการพัฒนาดังกล่าวมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับชาติอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะใน 3 ด้านแรกซึ่งกล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว การสนับสนุนอุตสาหกรรมซึ่งสัมพันธ์กับการส่งออกและการค้าการขนส่ง โดยแนวทางดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการกำหนดการพัฒนาเกาะสี่ซึ่ง เนื่องจากความเหมาะสมทางด้านกายภาพจากการเป็นที่ตั้งท่าเรือและทรัพยากรธรรมชาติ

2.1.3 แผนพัฒนาที่อยู่อาศัยในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 8 (2540–2544)

แผนพัฒนาที่อยู่อาศัยในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 8 (2540–2544) มุ่งเน้นสนองตอบนโยบายหลักของรัฐในการพัฒนาศักยภาพของคน โดยมีเป้าหมายเสริมสร้างโอกาสให้ประชาชนกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทุกกลุ่มได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือ และได้รับบริการพื้นฐานทางสังคมทุกด้านอย่างเหมาะสมทั่วถึง โดยพัฒนาที่อยู่อาศัยควบคู่ไปกับการพัฒนาอาชีพ รายได้ บริการสังคม สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ได้กำหนดหลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรการไว้ดังนี้

หลักการ

1. มุ่งเน้นการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ยั่งยืน
2. พัฒนาอย่างสมดุล
3. พัฒนาคุณภาพชีวิตและสภาพแวดล้อมภายใต้ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน

วัตถุประสงค์

1. ให้ประชาชนคุณภาพชีวิตที่ดี
2. ส่งเสริมโอกาสให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง
3. ปรับปรุงองค์กร กลไก ภาครัฐให้มีประสิทธิภาพสนับสนุนชุมชนในการพัฒนาตนเอง

เป้าหมาย

1. จัดสร้างที่อยู่อาศัยปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของผู้มีรายได้ปานกลาง รายได้น้อย และผู้ด้อยโอกาส
2. เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการภาครัฐ
3. สนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมการพัฒนามากขึ้น
4. สนับสนุนบทบาทขององค์กรชุมชน

มาตรการเฉพาะกลุ่มคนชนบท

1. ให้คนชนบทมีมาตรฐานการอยู่อาศัยที่ดี
2. ให้ท้องถิ่นจัดทำผังที่ดิน และที่อยู่อาศัยในพื้นที่ ตำบลและหมู่บ้าน
3. จัดหาที่ดินเฉพาะเพื่อการอยู่อาศัยให้กับคนชนบทยากจน
4. ขยายการดำเนินกองทุนที่ดินหรือจัดตั้งธนาคารที่ดิน
5. ส่งเสริมบทบาท อบต. เป็นแกนหลักในการจัดการที่อยู่อาศัย
6. ส่งเสริมองค์กรพัฒนาเอกชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนชนบท

2.1.4 แผนวิสาหกิจของการเคหะแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (2540–2544)

แนวความคิดในการจัดทำแผนกลยุทธ์โดยมุ่งเน้นการพิจารณาเฉพาะในประเด็นสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยงานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 แผนพัฒนาที่อยู่อาศัย และตอบสนองนโยบายของรัฐ การให้บริการประชาชน และการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนิน

งานในเชิงธุรกิจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรเป็นหลัก นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับงานที่ช่วยเสริมสร้างบทบาทขององค์กรให้เป็นที่ยอมรับของสังคมมากขึ้น จึงได้กำหนดนโยบายหลักออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. นโยบายด้านการผลิต

1.1 เร่งรัดจัดหา พัฒนาที่อยู่อาศัยและแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดให้สอดคล้องตามนโยบายของรัฐ โดยคำนึงถึงคุณภาพ มาตรฐานและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเป็นชุมชนที่น่าอยู่อาศัย

1.2 พัฒนาระบบและหาวิธีการให้การเคหะแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาเมือง ฟันฟูเมือง

2. นโยบายด้านการจัดหาที่ดิน

เร่งรัดการจัดหาที่ดินให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ รวมถึงจัดหาสะสมไว้ในอนาคต (LAND BANK) ตามความจำเป็น

3. นโยบายด้านการให้บริการ

3.1 เร่งรัดขยายบทบาทผู้นำทางวิชาการพัฒนาที่อยู่อาศัย

3.2 สนับสนุน ส่งเสริมองค์กรภาครัฐ องค์กรเอกชน องค์กรชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาที่อยู่อาศัยและพัฒนาชุมชน

3.3 มุ่งให้บริการลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพ

4. นโยบายด้านการบริการ

4.1 พัฒนาองค์กรให้สามารถดำเนินการตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้แนวทางการดำเนินงานเชิงธุรกิจ

4.2 พัฒนาพนักงานทั้งในด้านคุณภาพ จริยธรรมและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

นอกจากนี้ผู้ว่าการ กคช. ได้กล่าวถึง ทิศทางของการเคหะแห่งชาติ เกี่ยวกับงานด้านพัฒนาที่อยู่อาศัยไปสู่สังคมชนบท การเคหะแห่งชาติจะขยายบทบาทออกไปสู่ชนบท โดยจะดำเนินงานใน 3 ลักษณะ คือ การช่วยเหลือแนะนำองค์กรท้องถิ่นในการจัดทำผังชุมชน การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อที่อยู่อาศัยเพื่อให้วัสดุที่เหมาะสมกับท้องถิ่น โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเคหะชุมชนชนบท เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง เพื่อช่วยเหลือรัฐแก้

ปัญหาความยากจนของคนในชนบท และเพื่อป้องกันมิให้มีการเคลื่อนย้ายเข้ามาในเมือง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม (ข่าวกำแพง กองประชาสัมพันธ์ การเคหะแห่งชาติ ลำดับที่ 8/2541 วันที่ 27 ตุลาคม 2541)

2.2 แผนพัฒนาและโครงการพัฒนาในพื้นที่เกาะสีชัง

แผนพัฒนาและโครงการพัฒนาต่างๆ ของภาครัฐและเอกชนที่จะดำเนินการในพื้นที่เกาะสีชัง ทำให้ทราบถึงรายละเอียดของแผนพัฒนาและโครงการพัฒนาดังกล่าว ทิศทางการพัฒนาที่ผ่านมา และที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจะส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

2.2.1 ผังพัฒนาชุมชนสุขภาพิบาลเกาะสีชัง

ผังนี้จัดทำขึ้นโดย กองผังเมืองเฉพาะ สำนักผังเมืองกระทรวงมหาดไทย เมื่อปี พ.ศ. 2529 นำเสนอแนวทางในการพัฒนาเพื่อรองรับโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก รูปแบบในการนำเสนอจะแบ่งเป็น ผังเฉพาะกิจ ซึ่งกำหนดรายละเอียดและหลักการไว้ชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้เลย ประกอบด้วยโครงการขยายและตัดถนน ส่วนอีกรูปแบบหนึ่งเป็นการให้ ข้อเสนอแนะ ซึ่งวิเคราะห์จากสภาพปัญหาในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อกำหนดแนวทางโดยคร่าวๆ โครงการเสนอแนะที่สำคัญ ประกอบด้วย การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่ง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การอนุรักษ์และปรับปรุงโบราณสถาน การปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ทั้งนี้การเสนอแนวทางการพัฒนาในภาพรวม เป็นไปเพื่อส่งเสริมให้เกาะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจเป็นเป้าหมายหลัก โดยแนวทางที่กำหนดขึ้นจะมุ่งแก้ไขปัญหาและปรับปรุงโครงสร้างหลักให้มีมาตรฐานสอดคล้องกับการขยายตัวในอนาคต และในปัจจุบันโครงการบางส่วนได้ถูกนำมาใช้ในพื้นที่เกาะสีชังบ้างแล้ว

2.2.2 แผนพัฒนาอำเภอและสุขภาพิบาลเกาะสีชังประจำปี พ.ศ. 2540-2544

แผนพัฒนาอำเภอมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองนโยบายจังหวัดด้านการเป็นศูนย์กลางภาคและเมืองท่าที่สำคัญ ทั้งนี้ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาอำเภอเกาะสีชังไว้ดังนี้

1. เพิ่มศักยภาพคนในชุมชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยสนับสนุนด้านสาธารณูปโภคต่างๆ

2. พัฒนาอาชีพการมีงานทำและรายได้ของคนทุกกลุ่ม ให้เป็นแรงงานที่มีคุณภาพเพิ่มอาชีพในด้านการบริการท่องเที่ยวทางทะเล
3. ฟื้นฟูบูรณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมให้ดีขึ้น และป้องกันการถูกทำลายโดยกำหนดเขตที่แน่นอน สร้างจิตสำนึกชุมชนให้เห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม
4. เพิ่มบทบาทประชาชนและองค์กรท้องถิ่นในการบริหารจัดการ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารทุกรูปแบบและเป็นแกนนำในการจัดทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

ในขณะเดียวกันแนวทางพัฒนาของสุขาภิบาล ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาโดยรวมมีลักษณะคล้ายกับทิศทางการพัฒนาอำเภอประกอบด้วย ก่อสร้างและปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานพัฒนาความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมระบบการปกครองและปรับปรุงการบริหารงานของสุขาภิบาลให้มีประสิทธิภาพ โดยการกำหนดโครงการพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนาแต่ละด้านนั้น ทางอำเภอและสุขาภิบาลได้แบ่งแนวทางออกเป็น 7 สาขา ดังนี้

1. สาขาการพัฒนาคุณภาพชีวิต
2. สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
3. สาขาการขยายโอกาสทางการผลิตการตลาดและการจ้างงาน
4. สาขาการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. สาขาการพัฒนาส่งเสริมความมั่นคงของชาติ
6. สาขาการปรับปรุงระบบบริหารและการจัดการการปกครอง
7. สาขาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

2.2.3 แผนพัฒนาเทศบาลตำบลเกาะสีชัง ประจำปี 2544

แผนพัฒนาเทศบาลตำบลเกาะสีชัง ประจำปี 2544 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาให้ต่อเนื่องกับแผนพัฒนาสุขาภิบาล ประจำปี 2540-2544 และแผนพัฒนาเทศบาลประจำปี 2543 เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและต่อเนื่องกับนโยบายของคณะกรรมการสุขาภิบาลเดิม และได้ดำเนินการโดยยึดถือนโยบายของคณะเทศมนตรี ตามสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนชาวเกาะสีชัง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้(เทศบาลตำบลเกาะสีชัง, 2544 : 4-10)

2.2.3.1 สภาพปัญหาเฉพาะด้านของเทศบาลตำบลเกาะสีชัง แบ่งออกเป็น

1. ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน

1.1 ปัญหาขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค เนื่องจากประชาชนต้องอาศัยน้ำฝนที่ตกลงมาเป็นสำคัญ เพราะไม่มีระบบประปา เมื่อถึงฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วงจะขาดแคลนน้ำต้องอาศัยจากการกักเก็บน้ำของประชาชน บางครั้งต้องจัดซื้อน้ำประปาจากอำเภออื่น

1.2 ปัญหาด้านการคมนาคมขนส่งและการจราจร การคมนาคมขนส่งระหว่างเกาะสีชังกับชุมชนอื่นต้องอาศัยทางเรือเป็นหลัก ไม่อาจเดินทางโดยการจราจรทางบกได้ และถนนสายต่างๆบนเกาะสีชังยังมีขนาดไม่กว้างเพียงพอ ทำให้เกิดความไม่สะดวกและอาจไม่ปลอดภัยได้ เนื่องจากไม่มีทางเท้า และท่าเทียบเรือที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ของประชาชน

1.3 ปัญหาด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เนื่องจากพื้นที่เป็นเกาะและประชาชนอยู่อาศัยหนาแน่นโดยเฉพาะบริเวณแหล่งการค้าท่าเทียบเรือ และอาศัยอยู่กระจายทั่วทั้งเกาะ ซึ่งทำให้การดูแลด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มีอยู่ไม่ทั่วถึง เนื่องจากไม่มีสถานีดับเพลิงและมีรถดับเพลิงเพียง 1 คัน

1.4 ปัญหาด้านการขยายเขตไฟฟ้าและติดตั้งดวงไฟสาธารณะ การใช้ไฟฟ้าในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชังยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ เพราะยังไม่มี การขยายเขตการไฟฟ้าให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และในบางแห่งไม่มีโคมไฟของเทศบาล ซึ่งทำให้บริการประชาชนได้ไม่ทั่วถึงทุกชุมชน

2. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เทศบาลตำบลเกาะสีชังเป็นชุมชนศูนย์กลางในการบริหารด้านการพาณิชย์กรรมเกี่ยวกับการขนส่งสินค้า ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการประมงและค้าขาย อาชีพรับจ้างทั่วไป ประชาชนมีรายได้และฐานะความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจดีพอสมควร และประกอบกับเกาะสีชังถือได้ว่าเป็นเมืองท่องเที่ยวแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี ในแต่ละวันจะมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมากพอสมควรโดยเฉพาะในวันหยุดสุดสัปดาห์

3. ปัญหาด้านสังคม เทศบาลตำบลเกาะสีชังเป็นเทศบาลที่ประชาชนอยู่อาศัยโดยมีอาชีพด้านการประมงเป็นหลัก ประชาชนส่วนใหญ่มีงานทำและมีรายได้พอสมควร ในเขตเทศบาลไม่มีกลุ่มอิทธิพลหรือมีสภาพการก่อการร้าย มีโรงเรียน วัด ห้องสมุดประชาชน มีโรงพยาบาลสำหรับรักษาคนไข้และมีหน่วยราชการอื่นทั้งในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและการปกครอง ประชาชนสามารถอยู่รวมกันได้อย่างปกติสุข

4. ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมนับว่าเป็นปัญหาสำคัญของเทศบาลตำบลเกาะสีชังทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพราะประชาชนมีจำนวนมากขึ้นทั้งที่อยู่อาศัยในพื้นที่และประชากรแฝงที่เข้ามาประกอบอาชีพบนเกาะสีชัง

5. ปัญหาด้านการเมืองและการบริหาร ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองและการบริหารพอสมควร สนใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยและได้รับการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ผู้นำท้องถิ่นทั้งระดับเทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างดีและมีความร่วมมือกันในระดับหนึ่ง

2.2.3.2 ความต้องการของประชาชน มีดังนี้

1. ให้ปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชังให้ได้มาตรฐานและมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ
2. ให้ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมและซ่อมแซมถนนตรอกซอยต่าง ๆ ให้ทั่วถึง
3. ให้ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในเขตเทศบาลให้เหมาะสมกับเมืองท่องเที่ยวและสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการและสัญจรไปมา
4. ให้พัฒนาเรื่องความสะดวกและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของถนนหนทาง ร้านค้า ตลาด และที่ต่าง ๆ ในชุมชน
5. ให้เพิ่มมาตรการในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยให้มีสถานีดับเพลิงและเครื่องมืออุปกรณ์การดับเพลิงที่ทันสมัยและครบถ้วน
6. ให้ขยายเขตและติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะให้ทั่วทั้งเขต โดยเฉพาะในชุมชนและถนนตรอกซอยต่าง ๆ
7. ให้พัฒนาและปรับปรุงการบริการประชาชนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาคารสำนักงานที่ทันสมัยและให้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และการให้บริการประชาชน
8. ให้จัดงานและบำรุงรักษาประเพณีของท้องถิ่น ให้ดำรงอยู่เพื่อส่งเสริมงานประเพณีของท้องถิ่น
9. ให้ดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของประชาชนให้มีสุขภาพที่ดี ปลอดภัย และปราศจากโรค
10. ให้สร้างสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ โดยเฉพาะการสร้างและบำรุงบ่อกักเก็บน้ำฝนเพื่อใช้ในช่วงฝนแล้ง

11. ให้พัฒนาประชาชนและจัดตั้งชุมชนในเขตเทศบาลเพื่อสร้างความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาท้องถิ่นและส่งเสริมความรู้แก่ประชาชน
12. ให้ส่งเสริมการกีฬาและพัฒนาพลาณามัยของประชาชน
13. ให้ดูแลรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้คงอยู่และมีความยั่งยืนตลอดไป

2.2.3.3 แผนนโยบายคณะเทศมนตรี มีดังนี้

1. ก่อสร้างและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการพื้นฐานแก่ประชาชนโดยทั่วถึง
2. ยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนในด้านการเศรษฐกิจและสังคมโดยส่วนรวมให้ดีขึ้น และส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และส่งเสริมความมั่นคงของชาติ
4. ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพสามารถบริการประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องและสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนหรือผู้รับบริการ
5. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนตามแนวทางของรัฐบาลและหน่วยราชการอื่น ๆ โดยส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้เพิ่มมากขึ้นและมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการพัฒนาระบบราชการ
6. ส่งเสริมให้ประชาชนดูแลและรักษาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกและควบคุมกวดขันให้ประชาชนปฏิบัติในการรักษาสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
7. การบำรุงรักษา ซ่อมแซม และดูแลรักษาสถานที่สาธารณประโยชน์ในเขตเทศบาลให้คงสภาพดีและสามารถใช้งานได้ ติดตั้งและขยายบริการไฟฟ้าสาธารณะให้ครอบคลุมในพื้นที่
8. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีมาตรฐานและความสามารถในการให้บริการแก่ประชาชน สร้างความร่วมมือร่วมใจของหน่วยงานต่าง ๆ ในการดูแลรักษาความปลอดภัย
9. การจัดสร้างและบำรุงรักษาบ่อกักเก็บน้ำฝน เพื่อให้สถานที่เก็บน้ำฝนพอเพียงในการช่วยเหลือประชาชนกรณีเกิดภัยแล้งหรือน้ำไม่พอใช้
10. การดูแลรักษาการป้องกันโรค การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ประชาชนให้มีพลาณามัยสมบูรณ์ และการควบคุมโรคติดต่อที่เป็นผล
11. การส่งเสริมการกีฬาให้เยาวชนและประชาชนมีพลาณามัยที่ดีอันเกิดจากการเล่นกีฬาที่ถูกต้องลักษณะ ส่งเสริมการออกกำลังกายและสร้างความสามัคคีให้แก่ชุมชน

12. การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น โดยการจัดตั้งชุมชน องค์กรหรือชมรมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนและกระทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมร่วมกัน

13. การเพิ่มความสามารถในการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ และมีระบบการจัดเก็บภาษีที่ดี มีแผนที่และทะเบียนทรัพย์สินของเทศบาลในการจัดเก็บภาษีของท้องถิ่น

14. ส่งเสริมความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ

2.2.3.4 แผนพัฒนาและวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเกาะสีชัง ประจำปี 2544

แผนพัฒนาเทศบาลฉบับนี้ได้ดำเนินการกำหนดการพัฒนาออกเป็นแผนพัฒนา 5 สาขา ดังนี้

1. สาขาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
2. สาขาพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
3. สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ
4. สาขาพัฒนาสังคม
5. สาขาพัฒนาการเมืองและการบริหาร

วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเกาะสีชัง ประจำปี 2544

1. เพื่อปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคและระบบสาธารณูปการในเขตเมืองให้ได้มาตรฐานและมีความพอเพียง
2. เพื่อปรับปรุงและรักษาสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นให้เหมาะสมกับเมืองท่องเที่ยวและการบริการประชาชน
3. เพื่อพัฒนาสถานที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือเครื่องใช้ให้เพียงพอ ทันสมัยและเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงการพัฒนาทางเทคโนโลยี
4. เพื่อพัฒนาคุณภาพของประชาชน พนักงานและลูกจ้างของเทศบาลให้มีความรู้ความสามารถและสร้างความเข้าใจต่อรูปแบบการปกครองเทศบาลและแนวทางการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

5. เพื่อส่งเสริมสุขภาพพลานามัยของประชาชนในท้องถิ่น การดูแลสุขภาพของประชาชน
6. เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยของประชาชนและส่งเสริมการท่องเที่ยว
7. การบำรุงรักษาและซ่อมแซมสาธารณูปโภค ถนนหนทาง ไฟฟ้าสาธารณะให้อยู่ในสภาพที่ดีปลอดภัยและอำนวยความสะดวกต่อประชาชน
8. ส่งเสริมและบำรุงรักษาประเพณีของท้องถิ่นและชุมชนต่าง ๆ

2.2.4 โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสีชัง

จากการศึกษาใน “แผนการศึกษาศักยภาพและแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสีชัง” โดยกองวางแผนโครงการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ท.ท.ท.) ในปี พ.ศ. 2532 กล่าวว่า เกาะสีชังอยู่ในกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลางสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่ม และได้กำหนดสารูปการท่องเที่ยวให้เน้นการเป็นแหล่งท่องเที่ยวและพักผ่อนขนาดเล็กสมบูรณ์แบบ มีรูปแบบการท่องเที่ยวแบบง่าย ๆ เน้นกิจกรรมเรียบง่ายแต่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ ไม่ควรส่งเสริมกิจกรรมประเภทอื่นที่ก่อให้เกิดความพลุกพล่านในเขตชุมชนเดิม โดยมีแนวโน้มในการพัฒนาประกอบด้วย การพัฒนาต้องคำนึงถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติและศิลปกรรมควบคู่กัน พัฒนาการเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทั้งบนเกาะและในทะเล และพัฒนาให้บรรลุเป้าหมาย 3H คือ Hill Resort สำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป Health Resort สำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุและอาจพัฒนาเป็นสถานพักผ่อน Historical Resort สำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไปและผู้สนใจเฉพาะเรื่อง ทั้งนี้ได้กำหนดแนวทางหลักในการพัฒนา 6 ด้าน คือ แนวทางอนุรักษ์และพัฒนา แนวทางการพัฒนาสิ่งแวดล้อมโดยเน้นเขตพระราชฐาน แนวทางการพัฒนาโครงข่ายเส้นทางเข้าถึงและสิ่งอำนวยความสะดวก แนวทางพัฒนาสินค้าที่ระลึกและกิจกรรมเสริม แนวทางพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการลงทุนโดยภาครัฐลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว ขณะที่ภาคเอกชนจะมีการลงทุนภายใต้แนวโน้มการพัฒนาแบบ 3H ซึ่งเน้นลงทุนขนาดกลางที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและให้ความสำคัญกับนักลงทุนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ และการลงทุนในธุรกิจเช่น ร้านอาหาร ที่พัก ควรดูแล ให้มีปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสมสอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวเน้นธรรมชาติ

แม้ว่าแนวทางที่กำหนดขึ้นยังไม่ได้ถูกนำมาดำเนินการอย่างจริงจังในพื้นที่ แต่แนวทางดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการนำมาปรับใช้สำหรับการพัฒนาในปัจจุบัน ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในเรื่องแนวทางการลงทุนในพื้นที่ คือ

“การพัฒนาแรงงานในท้องถิ่น” ซึ่งก่อให้เกิดการกระจายรายได้และการสร้างงาน แต่สิ่งที่ควรระวังก็คือการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดของการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งหากดำเนินการอย่างขาดหลักการจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก

2..2.5 โครงการทำเรื่อน้ำลึกเกาะสีชัง

โครงการทำเรื่อน้ำลึกเกาะสีชัง โดยบริษัท สีชังทองเทอร์มินัล จำกัด ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น บริษัท ไทยพับลิกพอร์ต จำกัด เริ่มก่อสร้าง พ.ศ. 2536 และเปิดดำเนินการในปี พ.ศ. 2538 ตั้งอยู่บนพื้นที่ 400 ไร่ บริเวณชายฝั่งทะเลทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะสีชัง จ.ชลบุรี ห่างจากศรีราชา 12 กิโลเมตร และประมาณ 60 กิโลเมตรจากปากแม่น้ำเจ้าพระยา มีรายละเอียดโครงการประกอบด้วย

ลักษณะโครงการ

ทำเรื่อน้ำลึกสีชังมีวัตถุประสงค์หลักในการรับเรือบรรทุกสินค้าเหลว และเรือบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์ สามารถรับเรือได้ตั้งแต่ขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่ ดังที่แสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 แสดงรายละเอียดของทำเรื่อน้ำลึก

ประเภทท่า	ยาว	ลึก	สมรรถวิสัย
1. ท่าเทียบเรือสินค้าเหลว 2 ท่า	320 เมตร	18 เมตร	- รับเรือสินค้าเหลวขนาด 3,000-100,000 เดดเวทตัน ได้พร้อมกัน 2 ลำ และขนถ่ายสินค้าเหลวได้ปีละ 3.7 ล้านตัน
2. ท่าเทียบเรือคอนเทนเนอร์ 2 ท่า	660 เมตร	14 เมตร	- รับเรือคอนเทนเนอร์ขนาด 5,000-60,000 เดดเวทตัน ได้พร้อมกัน 2 ลำ และขนถ่ายสินค้าเหลวได้ปีละ 3.45 ล้านตัน

ที่มา : บริษัท ไทยพับลิกพอร์ต จำกัด

โครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์ป้องกันผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

1. ถังเก็บสินค้าเหลว ความจุรวม 500,000 ลูกบาศก์เมตร
2. ลานกองตู้คอนเทนเนอร์นำเข้าและส่งออก สามารถกองตู้คอนเทนเนอร์ได้ 5,000 ตู้
3. คลังสินค้าหีบห่อ พื้นที่ 40,000 ตารางเมตร คลังสินค้าเปิด พื้นที่ 20,000 ตารางเมตร
4. อาคารทำการ ศูนย์ควบคุมทางน้ำ ศูนย์วางแผนการจัดการและลำเลียงตู้ ศูนย์ควบคุมการรับและจ่ายสินค้าเหลว อาคารที่ทำการเจ้าหน้าที่ศุลกากรและอาคารซ่อมบำรุง

5. สาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำ ระบบสื่อสารโทรคมนาคม เป็นต้น

6. อุปกรณ์ความปลอดภัยและป้องกันผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย อุปกรณ์ควบคุมป้องกันสินค้าเหลวรั่วไหลลงทะเลตามมาตรฐานสากล เช่น ทุ่นกัก เครื่องกวาด รวมทั้งอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัย และระบบรองรับและบำบัดน้ำทิ้งตามมาตรฐาน

หากการดำเนินการเป็นไปตามรายละเอียดข้างต้น ท่าเรือน้ำลึกเกาะสีชังจะเป็นท่าเทียบเรือบรรทุกสินค้าเหลวได้ถึงขนาด 100,000 เดดเวทตัน และเรือบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์ถึงขนาด 60,000 เดดเวทตัน โดยมีระบบควบคุมการจราจรทางน้ำ การวางแผนจัดการการขนถ่ายสินค้าเหลวและลำเลียงตู้คอนเทนเนอร์ที่ทันสมัย รวมถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยและป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่มีมาตรฐานสูง ซึ่งจะช่วยให้การนำเข้าและส่งออกสินค้า รวมทั้งการขนถ่ายสินค้าไปยังท่าเรือต่าง ๆ ในอ่าวไทยจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และด้วยการพัฒนาระบบการขนส่งทางน้ำทั้งภาครัฐและเอกชน อาจมีผลให้ประเทศไทยสามารถเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางน้ำที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ นอกจากนี้ผลประโยชน์ที่จะเกิดในระดับภูมิภาคและประเทศไทยแล้ว ผู้ประกอบการโครงการยังได้วิเคราะห์ถึงผลประโยชน์ที่ชาวเกาะจะได้รับในด้านต่าง ๆ โดยสรุป ประกอบด้วย การเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนทั้งทางตรงจากการจ้างงานและทางอ้อมจากการท่องเที่ยวที่มากับเรือสินค้าขนาดใหญ่ เช่น ร้านค้า ที่พัก รถและเรือรับจ้างมีรายได้มากขึ้น สร้างระเบียบและเพิ่มความปลอดภัยแก่เรือที่ใช้เส้นทาง ลดการย้ายถิ่นฐานออกของวัยแรงงานที่มีคุณภาพความรู้สูง เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ซึ่งเป็นมาตรการในการควบคุมการใช้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่สำคัญได้แก่

2.3.1 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2535)

พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการจัดวาง และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้พื้นที่ของเมืองและชนบท เพื่อสร้างและพัฒนาเมืองขึ้นใหม่ให้ดีขึ้นในด้านสุขลักษณะความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน ความปลอดภัยของประชาชน และสวัสดิภาพของสังคม เพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม เพื่อดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี หรือเพื่อบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิประเทศที่งดงาม หรือมีคุณค่าทางธรรมชาติ

ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 การจัดวางผังเมืองกระทำเป็นสองขั้นตอน ขั้นแรกจะต้องจัดวางเป็นผังเมืองรวมก่อนโดยจัดวางแผนผังนโยบายและโครงการ รวมทั้งมาตรการควบคุมโดยทั่วไปเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบทในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคม และการขนส่ง การสาธารณสุข ภูมิภาค บริการสาธารณะและสภาพแวดล้อม ซึ่งการวางและจัดทำผังเมืองรวมนั้น ต้องประกอบด้วยรายการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 17 และการจัดทำจะดำเนินการโดยสำนักผังเมืองหรือเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น (รวมทั้งคณะกรรมการเทศบาล ในกรณีที่อยู่ในเขตเทศบาล) ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดวางต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการผังเมืองก่อน ตามมาตรา 18 ส่วนการใช้บังคับผังเมืองรวมกระทำโดยออกกฎกระทรวง และใช้บังคับได้ไม่เกินห้าปี ตามมาตรา 26

ขั้นตอนต่อมา คือ การวางผังเมืองเฉพาะ ซึ่งจะต้องประกอบด้วยรายการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 28 เป็นการกำหนดแผนผังแสดงการใช้พื้นที่ดินเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของการผังเมืองในเขตท้องถิ่น การจัดทำผังเมืองเฉพาะนั้น จะกระทำโดยเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือจะขอให้สำนักผังเมืองเป็นผู้วางและจัดทำผังเมืองเฉพาะก็ได้ (มาตรา 29 วรรคแรก)

การจัดทำผังเมืองเฉพาะ อาจกระทำในเขตท้องที่ที่ยังไม่ได้มีการใช้กฎกระทรวงใช้บังคับผังเมืองรวมก็ได้ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้สำนักผังเมือง หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ และในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นผู้วางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ กฎหมายให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเสนอหลักการให้คณะกรรมการผังเมืองพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน ในการนี้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะแสดงความคิดเห็นหรือขอคำแนะนำเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะต่อสำนักผังเมืองก็ได้ (มาตรา 29 วรรคสองและวรรคสาม)

การบังคับใช้ผังเมืองเฉพาะแก่ท้องที่ใด ต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ และถ้าพระราชบัญญัติให้ใช้ผังเมืองเฉพาะ ให้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันใช้บังคับได้ไม่เกินห้าปี (มาตรา 41) เหตุที่ต้องตราผังเมืองเฉพาะเป็นพระราชบัญญัตินี้เพราะว่าการวางเขตการใช้ที่ดินบางพื้นที่ มีผลเป็นการเวนคืนที่ดินของเอกชนบางราย (มาตรา 43) ซึ่งต้องตราเป็นพระราชบัญญัติจึงสามารถกระทำ

ในการจัดการวางแผนการใช้ที่ดินของเกาะสีชังมีความจำเป็นเร่งด่วนในการจัดการวางแผนเพื่อให้รับกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว การอนุรักษ์โบราณสถาน ซึ่งไม่อาจรอการวางผังเมืองรวมหรือรอการจัดวางผังเมืองเฉพาะ แม้จะกระทำได้ในกรณีที่ยังไม่มีกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกับเกาะสีชังก่อน แต่การที่จะต้องตราเป็นพระราชบัญญัติจำเป็นต้องใช้เวลานาน จึงต้องอาศัยมาตรการตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 (คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลร่วมกับคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2536 : 10-6)

2.3.2 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535)

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 มีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมการก่อสร้างอาคารเพื่อประโยชน์ 2 ประการ คือ ประการแรก เพื่อความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุขของอาคาร และประการที่สอง เพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรมและการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร ดังนั้นโดยอาศัยพระราชบัญญัตินี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมอาคาร สามารถกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคาร เพื่อการอนุรักษ์และจัดการเกี่ยวกับพื้นที่ได้ โดยออกเป็นกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของอาคาร ระดับภายนอกอาคารหรือแนวอาคาร ระยะระหว่างอาคารหรือบริเวณห้ามก่อสร้างอาคาร (มาตรา 8)

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 กำหนดให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งรวมถึงเทศบาลด้วย ในการออกข้อบังคับเทศบาลกำหนดเรื่องต่างๆ ในรายละเอียดให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 8 หรืออาจกำหนดข้อบังคับเทศบาลให้ชัดเจนหรือแย้งกับกฎกระทรวงดังกล่าว ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นหรือเหตุผลพิเศษ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมอาคารและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อน (มาตรา 10) ถ้าในท้องถิ่นใดที่ยังไม่มีกฎกระทรวงมาตรา 8 ให้ใช้บังคับ อาจออกข้อบังคับเทศบาลในเรื่องที่เกี่ยวกับมาตรา 8 ได้ (มาตรา 9 วรรคสอง) และข้อบังคับที่ออกนี้จะใช้บังคับได้จนกว่าจะมีการออกกฎกระทรวงมาใช้แก่ท้องถิ่นนั้น หรือจนกว่าจะมีข้อบังคับที่ออกตามมาตรา 10 มาใช้บังคับ (มาตรา 9 วรรคสาม)

ในกรณีที่ไม่มีทั้งกฎกระทรวงและข้อบัญญัติท้องถิ่น กำหนดการตามมาตรา 8 แต่มีเหตุผลสมควรที่จะห้ามการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้ายและใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารชนิดใดหรือประเภทใดในบริเวณหนึ่งบริเวณใดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยคำแนะนำของอธิบดีกรมโยธาธิการ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา ห้ามการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้ายและใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารในบริเวณนั้น เป็นการชั่วคราวได้ และให้ดำเนินการออกกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศนั้นมีผลใช้บังคับ ถ้าไม่มีการดำเนินการดังกล่าวภายในกำหนด ให้ประกาศนั้นเป็นอันยกเลิก (มาตรา 13)

เกาะสีชังมีความจำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมาย เพื่อป้องกันมิให้มีการก่อสร้างอาคารปิดบังพระที่นั่งจุฑาธุชราชฐาน หรือการก่อสร้างอาคารบนเกาะที่มีลักษณะขัดแย้งกับทัศนียภาพตามธรรมชาติ อย่างไรก็ดี ในปัจจุบันนี้เกาะสีชังยังไม่มีมีการก่อสร้างอาคารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฉบับนี้ ดังนั้นเพื่อแก้ไขความจำเป็นของเกาะสีชัง เพื่อการอนุรักษ์พระที่นั่งจุฑาธุชราชฐาน และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอื่น ๆ ภายในเกาะ มิให้ต้องถูกบดบังจากอาคารสูงที่กำลังจะมีการก่อสร้างขึ้นมา กระทรวงมหาดไทยจึงได้ใช้มาตรการตามมาตรา 13 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยคำแนะนำของอธิบดีกรมโยธาธิการ ได้ออกประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิด หรือบางประเภทในท้องที่บางส่วนในอำเภอเมืองชลบุรี อำเภอศรีราชา อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยประกาศนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป (ข้อ 6) คือ มีผลในที่ 29 กรกฎาคม 2535 โดยมีผลครอบคลุมถึงพื้นที่บนเกาะและบริเวณรอบเกาะสีชัง

ทั้งหมด สำหรับอาคารที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้าง ดัดแปลง ใช้หรือเปลี่ยนแปลงใช้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร หรือที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายเฉพาะว่าด้วยกิจการนั้นก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามประกาศนี้ แต่จะขอเปลี่ยนแปลงการอนุญาตให้เป็นการขัดต่อประกาศกระทรวงมหาดไทยนี้ไม่ได้ (ข้อ 5) ดังนั้น ทางราชการจะต้องดำเนินการออกกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นภายในวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2536 มิฉะนั้นประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้จะเป็นอันยกเลิกตามความในมาตรา 13 วรรคสอง ของพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 (คณะสังคมนศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลร่วมกับคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2536 : 10-7 – 10-8)

2.3.3 พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478

ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 คำว่า “โรงแรม” หมายความว่า บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้างสำหรับคนเดินทาง หรือบุคคลที่ประสงค์ที่จะหาที่อยู่ หรือที่พักชั่วคราว (มาตรา 3) ในการจัดสร้างโรงแรม ผู้ดำเนินการจะต้องยื่นแผนผังรายการของโรงแรมที่ประสงค์จะสร้างต่อนายทะเบียน ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานของรัฐที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งขึ้น ให้มีหน้าที่จดทะเบียนและควบคุมโรงแรม หรือหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอเกาะสีชังเป็นผู้ช่วยนายทะเบียน ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องแต่งตั้งนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 93 ตอนที่ 149 ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2519

เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบเป็นที่น่าพอใจ ตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขว่าแบบแปลนที่ยื่นขออนุญาตมีความมั่นคง ความสะอาด ชองอากาศ และสถานที่ไม่ขัดกับอนามัย จะอนุญาตให้สร้างได้ (มาตรา 6) หลังจากนั้นเจ้าของโรงแรมจะต้องดำเนินการขอใบอนุญาตและจดทะเบียนให้ถูกต้องก่อนเปิดบริการตามมาตรา 4 วรรคแรกของพระราชบัญญัตินี้ ถ้าฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกินสองพันบาท (มาตรา 19 วรรคแรก) ซึ่งในปัจจุบันนับว่าเป็นโทษปรับที่น้อยมาก เมื่อเทียบกับรายได้อันเกิดจากการประกอบกิจการ โรงแรมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างนี้ จึงควรจะได้พิจารณาเพิ่มโทษปรับสำหรับผู้ฝ่าฝืนเป็นโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท

ในปัจจุบันการสร้างบ้านพักชั่วคราวหรือที่เรียกว่า Guesthouse ซึ่งต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรมนี้ด้วย กล่าวคือ ต้องขออนุญาตก่อสร้าง หรือปรับปรุงตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมาย

กำหนด โดยปฏิบัติตามคำสั่งที่ 387/2528 ลงวันที่ 23 กันยายน 2528 ทั้งนี้เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานของความมั่นคง ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะอนามัย ตลอดจนอาคาร สถานที่นั่ง สถานที่จอดรถให้ตรงตามหลักเกณฑ์การขออนุญาตสำหรับการประกอบกิจการบ้านพักชั่วคราว การควบคุมการก่อสร้างและการดำเนินงานตามคำสั่งนี้เริ่มใช้อย่างเคร่งครัดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 โดยผู้ประกอบกิจการจะต้องยื่นขออนุญาตผ่านทางเจ้าพนักงานท้องถิ่น (โยธาธิการ สาธารณสุข และนายอำเภอ) (โครงการวิจัยคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กฎหมายในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อการท่องเที่ยว เสนอต่อคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว วุฒิสภา, 2534 หน้า 238-240)

ในการควบคุมและรักษาสภาพแวดล้อม กฎหมายกำหนดให้โรงแรมซึ่งตั้งอยู่ริมน้ำ ฝั่งทะเล ทะเลสาบ หรือชายหาด หรือที่อยู่ในอุทยานแห่งชาติที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป ผู้ขออนุญาตสร้างโรงแรมดังกล่าวต้องจัดทำรายงานเกี่ยวกับการศึกษารวมทั้งมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ขั้นเตรียมงาน โดยเสนอต่อนายทะเบียน เพื่อให้นายทะเบียนดังกล่าวจัดส่งรายงานให้สำนักคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบ ก่อนจะดำเนินการต่อไป (โครงการวิจัยคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กฎหมายในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อการท่องเที่ยว เสนอต่อคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว วุฒิสภา, 2534 หน้า 240) หลังจากนั้นจะมีการพิจารณากลับกรองการดำเนินงาน ตามพระราชบัญญัติโรงแรมฯ โดยทางจังหวัดจะพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็น เพื่อให้ผู้กำกับตำรวจภูธรจังหวัด ซึ่งเป็นนายทะเบียนพิจารณาสั่งการต่อไป (คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลร่วมกับคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2536: 10-10 – 10-11)

2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

การศึกษาเรื่องที่อยู่อาศัย เป็นการหาความรู้ ทำความเข้าใจ และคำอธิบายเกี่ยวกับเรื่องสถานที่บริเวณ พื้นที่ บ้าน สิ่งปลูกสร้าง และการใช้สอยสถานที่ ที่มนุษย์เราใช้เป็นที่พักและดำรงชีวิตร่วมกับครอบครัว ทั้งในการพักผ่อนหลับนอนและการอยู่อาศัย ใช้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว ไปจนกระทั่งถึงการทำการหาหาเลี้ยงชีวิตด้วย โดยที่ “วิชาการเกี่ยวกับบ้าน มีบริบทที่กว้างขวางและลึกซึ้ง เกี่ยวพันกับสิ่งต่าง ๆ มากมาย” (บัณฑิต, 2540) เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ความต้องการของบุคคล ความเป็นไปของสังคม ค่านิยม คุณค่า ความงาม สภาพแวดล้อม และสิ่งต่าง ๆ

ที่สร้างสรรค์ขึ้นมา เพื่อตอบสนองการใช้สอยบ้านให้เป็นที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม จึงควรที่จะศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยให้กว้างขวางและลึกซึ้ง ครอบคลุมความหมายของคำว่าบ้าน

บ้าน ในความหมายกว้าง (พทยา, 2540: 25) เป็นสถานที่ดำรงชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับการทำมาหาเลี้ยงชีพ ไม่จำเป็นต้องเป็นเพียงที่พักผ่อนหลับนอนหลังจากเลิกทำงานแล้วเท่านั้น แล้วการที่มนุษย์จะสร้างบ้านเป็นที่พักถาวรหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะการทำมาหาเลี้ยงชีพตามสภาพของสิ่งแวดล้อม ความรู้ ความสามารถ ในการสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ของแต่ละสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละยุคสมัยนั้น ๆ

ที่พักอาศัย อันหมายถึงบ้าน จึงมีรายละเอียดต่างกัน ตามความสัมพันธ์สอดคล้องกับการทำมาหาเลี้ยงชีพของบุคคลที่ต่างกันตามฐานะและกิจการงาน

สำหรับคนในชนบท ปัจจุบันแม้ยังมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ แต่เน้นการปลูกเพื่อขายมากกว่าบริโภคเอง พืชไร่และพืชสินค้าต่าง ๆ ทำการผลิตนอกเรือนบ้าน บ้านเรือนมีไว้เพื่อการพักผ่อนหลับนอนในตอนกลางคืนเป็นสำคัญ รูปทรงและการจัดบริเวณใช้สอยในบ้านยังคงรักษาแบบดั้งเดิมไว้ได้ถ้าต้องการ บริเวณรอบ ๆ บ้านจึงนับเป็นส่วนหนึ่งของที่อยู่อาศัย บางบ้านก็มีกิจกรรมใหม่เพิ่มขึ้น เช่น มีโอกาสค้าขายสินค้าและให้บริการแก่ผู้สัญจรตามเส้นทางคมนาคม บ้านเรือนก็เปลี่ยนไปตามความจำเป็นให้เหมาะสมกับกิจกรรมใหม่ ทำเป็นโรงเรือน ห้องแถว ขายของและให้บริการ พร้อมทั้งเป็นที่พักผ่อนหลับนอนของเจ้าของบ้านด้วย บ้านที่ผู้อยู่อาศัยมีอาชีพทำงานนอกบ้าน หรือ รับราชการกินเงินเดือน ที่ต้องอยู่ในชนบทก็มีความจำเป็นในการใช้บ้านเรือนเปลี่ยนไปเช่นกัน ความหลากหลายของลักษณะบ้านตามเงื่อนไขของการทำมาหาเลี้ยงชีพอันแตกต่างกัน มีปัจจัยอื่นเป็นตัวกำหนดด้วย ดังนี้ (พทยา, 2540: 31-47)

1. ภูมิประเทศและภูมิอากาศ : บ้านในที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงจึงยกพื้นมีใต้ถุนสูง แต่เมื่ออยู่ในที่ดอนน้ำท่วมไม่ถึงจึงไม่จำเป็นต้องมีใต้ถุนสูง ถ้าอยู่ริมน้ำก็มักจะทำบ้านเป็นเรือนแพ ถ้าอยู่ริมทะเลก็จะสร้างบ้านจากวัสดุที่ไม่ผุกร่อนง่ายจากความเค็ม ถ้าอยู่ในเส้นทางของพายุต้องมีวิธีป้องกัน ขึ้นอยู่กับประยุตวิทยาของสังคมนั้น

2. ประยุตวิทยาและเทคโนโลยี คือความสามารถในการสร้างเครื่องมือและวิธีการของคนในสังคม ถ้ามีเครื่องมือและวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูง จะสามารถสร้างบ้าน ควบคุม และดัดแปลงสภาพแวดล้อมได้มากขึ้น

3. ทรัพยากร : วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างบ้าน ส่วนใหญ่นำมาจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น แต่ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงวัสดุท้องถิ่นเท่านั้น ยังขึ้นอยู่กับ วิธีการเสาะหาและลำเลียงวัสดุจากแหล่งอื่น หรือ การซื้อขายแลกเปลี่ยนกับชุมชนอื่น และ ไม่ใช่ใช้แต่วัสดุธรรมชาติ แต่อาจสร้างวัสดุสังเคราะห์ได้จากความสามารถทางประยุกต์วิทยา

4. ระบบเศรษฐกิจ : ทรัพยากรสำหรับการสร้างบ้านมีมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับระบบการผลิต จ่ายแจก และการบริโภคของระบบเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้มีความสามารถสร้างบ้านได้พิเศษเหนือบุคคลหรือสังคมที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจน้อยกว่า

5. ฐานะทางสังคม : บุคคลที่มีฐานะทางสังคมอาจกำหนดด้วยชาติกำเนิด ความสามารถทางสติปัญญา อำนาจการปกครอง จะใช้อุปกรณ์ประกอบการดำรงชีวิตที่ต่าง ๆ กันไป รวมถึงการใช้ลักษณะของบ้านเพื่อแสดงฐานะทางสังคมของตนและยืนยันฐานะที่สูงกว่าของตน

6. อำนาจการบริหารปกครอง สามารถบังคับกำหนดลักษณะบ้านเรือนที่บุคคลกำลังจะสร้างได้ เช่น พระราชบัญญัติ หรือ เทศบัญญัติการก่อสร้าง ข้อบังคับเกี่ยวกับการก่อสร้างในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นต้น

7. ความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ เป็นตัวกำหนดรูปลักษณะบ้านเรือนได้ ทั้งในสมัยอดีตและปัจจุบัน ด้วยความรู้สึกนึกคิดในบางสิ่งที่มีค่าสำหรับผู้ยึดถือ ซึ่งมีเสรีภาพกระทำในสิ่งที่ตนเองเห็นชอบและต้องการ

8. โอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงพัฒนา ซึ่งอาศัยความสามารถคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ หรือ โอกาสรับเอาสิ่งใหม่จากผู้อื่นคิดทำไว้มาใช้ ย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะของอาคารบ้านเรือนได้ เมื่อได้ติดต่อกับผู้คนและสังคมภายนอก มีโอกาสได้รับทั้งวัสดุและวิธีการแปลกใหม่ รวมถึงการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมที่ทำให้มีวัสดุให้ใช้กันได้อย่างแพร่หลาย

2.5 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยในชนบท

การเคหะแห่งชาติ (2526) ได้สรุปแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยในชนบทจากการสัมมนาระดมความรู้เรื่อง “การพัฒนาชนบทแนวใหม่และบทบาทที่อยู่อาศัยต่อการพัฒนา” ไว้ดังนี้

2.5.1 นโยบายและกลไกในการพัฒนาชนบท

ประเด็นในการสัมมนามุ่งการอภิปรายใน 2 หัวข้อ ดังนี้

2.5.1.1 ปัญหาที่อยู่อาศัยในอนาคตในชนบท

ปัญหาที่อยู่อาศัยในชนบทมีอยู่อย่างแน่นอน ซึ่งสามารถสรุปสาขาของปัญหาได้ คือ

1. วัสดุก่อสร้าง
2. เทคนิคการก่อสร้าง
3. การจัดการด้านการเงิน
4. รูปแบบที่อยู่อาศัย
5. ความคงทนแข็งแรง
6. ที่ดิน
7. สาธารณูปการ
8. ความปลอดภัย
9. ศูนย์กิจกรรมชุมชนต่าง ๆ

2.5.1.2 บทบาทการเคหะแห่งชาติ

การเคหะแห่งชาติ สามารถให้การช่วยเหลือปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวได้โดย

1. ทำหน้าที่เป็นศูนย์ส่งเสริมพัฒนาชุมชนด้านที่อยู่อาศัย โดยมีบทบาท 2 ด้าน คือ
 - รวบรวมประสานวิชาการทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัยในชนบท
 - กระจายให้การสนับสนุนผู้ปฏิบัติการด้านพัฒนาชนบท
2. ส่งเสริมปรับปรุงวัสดุก่อสร้างให้มีราคาถูกลงและมีปริมาณมากขึ้นในท้องถิ่นโดยร่วมมือกับหน่วยงานค้นคว้าวิจัยที่เกี่ยวข้อง และอาศัยเทคโนโลยีที่เหมาะสม
3. เผยแพร่ขอข่วยความสามารถการเคหะแห่งชาติ เพื่อให้เกิดการประสานงานและการมีส่วนร่วมทั้งระดับประชาชนและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

2.5.2 ระบบการเงินในการพัฒนาชนบท

ประเด็นในการสัมมนาได้มุ่งหาแนวทางส่งเสริมการเงินในการพัฒนาที่อยู่อาศัยในชนบท โดยได้สรุปแยกลักษณะโครงการไว้ 3 แนวทาง คือ

2.5.2.1 โครงการตั้งถิ่นฐานใหม่

การเคหะแห่งชาติสามารถเข้าร่วมโครงการกับหน่วยงานต้นเรื่องในลักษณะประสานโครงการในส่วนที่อยู่อาศัย โดยที่งบประมาณดำเนินโครงการมีแนวทางดังนี้

- เสนอโครงการต่อรัฐบาลในลักษณะโครงการสมบูรณแบบ เพื่อรับงบประมาณ
- การเคหะแห่งชาติดำเนินการกู้เงินจากแหล่งเงินทั้งในและนอกประเทศมาร่วมดำเนินการ

ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของโครงการ ในด้านการคืนทุนและการติดตามหนี้สินเป็นอันดับแรก

2.5.2.2 โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยทั่วไป

การเคหะแห่งชาติสามารถเข้าร่วมโครงการในรูปของการให้วิทยากร โดยประสานงานกับกรมการพัฒนาชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.5.2.3 โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยข้าราชการ

หน่วยงานต้นสังกัดเสนอความต้องการด้านที่อยู่อาศัยสำหรับข้าราชการและพนักงานมายังการเคหะแห่งชาติ โดยให้การเคหะแห่งชาติร่วมกับสำนักงานงบประมาณ ดำเนินโครงการในรูปทุนหมุนเวียน

2.5.3 การบริการด้านเศรษฐกิจ สังคม และโครงสร้างพื้นฐานหลักในชนบท

ประเด็นในการสัมมนาสรุปได้ตามลำดับดังนี้

2.5.3.1 สภาพปัญหาและความต้องการของชาวชนบทด้านเศรษฐกิจ สังคมและโครงสร้างพื้นฐาน

สภาพปัญหา

1. ความยากจน
2. ขาดความรู้
3. ขาดเงินทุนและที่ดิน
4. ขาดผู้นำที่ดี
5. มีความบกพร่องทางพฤติกรรม
6. การตลาด
7. โรคภัยไข้เจ็บ
8. ความปลอดภัย
9. แหล่งน้ำอุปโภค

ความต้องการ

1. ผู้นำที่ดีและความเป็นธรรมของเจ้าหน้าที่
2. การศึกษาทุกระดับและทุกรูปแบบ
3. เงินทุน ดอกเบี้ยต่ำและกรรมสิทธิ์ที่ดิน
4. ถนนและแหล่งน้ำ
5. ฝนตกตามฤดูกาล
6. ความปลอดภัยและชีวิตทรัพย์สิน
7. งานในฤดูว่างงาน
8. ตลาดรับซื้อผลผลิต ราคายุติธรรม
9. สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
10. ที่อยู่อาศัย

ชาวชนบทมีปัญหาและความต้องการไม่เหมือนกันขึ้นกับสภาพชนบทแยกได้ 3 ระดับคือ

1. หมู่บ้านยากไร้ จะมีปัญหาและความต้องการทุกเรื่องดังกล่าวข้างต้น
2. หมู่บ้านยากจน จะมีปัญหาและความต้องการตามลำดับ คือ ปัญหายากจน ปัญหาขาดความรู้ และปัญหาน้ำอุปโภค บริโภค
3. หมู่บ้านก้าวหน้า มีปัญหาและความต้องการแตกต่างจากชุมชนดังกล่าวทั้งสองโดยมี ปัญหาขาดแหล่งสนับสนุนเงินทุน ดอกเบี้ยต่ำ ขาดเส้นทางถนนที่ใช้ได้ทุกฤดูกาล ขาดตลาดรับซื้อผลผลิต

2.5.3.2 รูปแบบและปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. หน่วยงานส่วนกลางขาดการประสานงานระดับแผนการดำเนินงาน ทำให้การปฏิบัติงานซ้ำซ้อน ขาดความร่วมมือซึ่งกันและกัน
 2. การกำหนดโครงการดำเนินการมากเกินไป ทำให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่เกิดความสับสน
 3. การเปลี่ยนตัวเจ้าหน้าที่ดำเนินการบ่อยๆ ทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง
 4. การปรับแผนตลอดเวลาทำให้แผน 5 ปี ที่วางไว้ไม่เป็นไปตามแผน
 5. โครงสร้างสายงานบริหารการพัฒนาชนบทไม่ชัดเจน
 6. ประชาชนยังไม่สามารถรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง ขาดผู้นำกลุ่ม
- ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ ซึ่งคาดว่าจะช่วยแก้ปัญหาในการประสานงานในอนาคตได้ดีขึ้น

2.5.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการเคหะแห่งชาติ

1. การเคหะแห่งชาติสามารถให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ โดยการจัดฝึกอบรมการใช้วัสดุท้องถิ่นในการก่อสร้างแทนไม้ที่ขาดแคลน
2. เข้าร่วมในโครงการจัดที่ทำกินของ สปก. กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมป่าไม้ ฯลฯ
3. ตั้งกองทุนในการสนับสนุนการก่อสร้างที่อยู่อาศัย
4. ศึกษาวิจัยวัสดุก่อสร้างที่เหมาะสมในแต่ละท้องถิ่น

2.5.4 ความสำคัญของเกษตรกรรมในภาคชนบท

ประเด็นในการสัมมนาสรุปได้ตามลำดับดังนี้

2.5.4.1 ความสำคัญของเกษตรกรรมต่อการจัดที่อยู่อาศัยในชนบท

1. ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม ของสังคม เกษตรกรรม 9 ประการ ประกอบด้วย
 - อาชีพส่วนใหญ่ของประชากร คือ การเกษตร
 - ชุมชนเกษตรกรรมมีขนาดเล็ก
 - ความหนาแน่นของประชากรต่ำ
 - สิ่งแวดล้อมเป็นธรรมชาติมากกว่า
 - มีความแตกต่างทางสังคมน้อย
 - มีการแบ่งช่วงชั้นทางสังคมน้อย
 - มีการเคลื่อนย้ายทางสังคมต่ำ
 - มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทางสังคมน้อย
 - ความเป็นปึกแผ่นทางสังคมแบบ Mechanical

2. อาชีพและกิจกรรมของชุมชนกับรูปแบบที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยสามารถแยกพิจารณาได้ ดังนี้

รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน มีหลายรูปแบบ แต่ที่สำคัญมีอยู่ 3 แบบ คือ

- ตั้งถิ่นฐานแบบเป็นกลุ่ม
- ตั้งถิ่นฐานแบบกระจายกระจายตามไร่นา
- ตั้งถิ่นฐานตามเส้นทางคมนาคม

ซึ่งปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานของชุมชนชนบท คือ ลักษณะภูมิศาสตร์, ลักษณะการครอบครองที่ดิน และความสัมพันธ์ทางสังคม แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าชุมชนที่ตั้งใหม่จะเป็นแบบ ตั้งถิ่นฐานตามเส้นทางคมนาคมเสียส่วนใหญ่

ลักษณะที่อยู่อาศัย มีหลายรูปแบบทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับ

- อาชีพหลัก อาชีพรอง
- ลักษณะภูมิศาสตร์
- ความเคยชิน และค่านิยม
- ปัจจัยภายนอกชุมชน เช่น ความปลอดภัย

ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพและกิจกรรมในสังคมเกษตรกรรมกับการตั้งถิ่น

ฐาน

ขึ้นอยู่กับลักษณะของรูปแบบชุมชน ลักษณะที่อยู่อาศัย และฐานะทาง

เศรษฐกิจของแต่ละชุมชนชนบท

2.5.4.2 ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเกษตรกรรมที่มีผลกระทบต่อการจัดที่อยู่อาศัยในชนบท

การพิจารณาจากปัญหาที่เกี่ยวกับการเกษตรกรรมที่จะมีผลต่อการจัดที่อยู่อาศัยนั้นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ดังนี้ คือ

1. ขนาดของครอบครัว
2. รายได้และแหล่งที่มาของรายได้
3. รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร
4. การถือครองที่ดิน
 - ขนาดที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย
 - ขนาดเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตร
 - ครอบครัวยุทธการที่ไม่มีที่ดินทำกิน
5. ปัญหาเรื่องหนี้สิน
6. มูลค่าทรัพย์สิน
7. ลักษณะบ้านในชนบท

สรุปปัญหา ครอบครัวยุทธการส่วนใหญ่ มีลักษณะ “รายได้ต่ำและมีหนี้สิน”

ปัญหาที่อยู่อาศัยในชนบทพอจะยอมรับว่าไม่ขาดแคลน แต่ก็ยอมรับว่าอาจจะต่ำกว่ามาตรฐาน ปัญหาเรื่องวัสดุก่อสร้าง ปัญหาเรื่องบริการสาธารณสุขและอนามัย และปัญหาสุขภาพลักษณะภายในบ้าน

2.5.4.3 แนวทางและความเป็นไปได้ในการส่งเสริมการจัดที่อยู่อาศัยในชนบท ควรส่งเสริมในชุมชน 2 ระดับ คือ

1. ชุมชนที่ยังไม่ได้มีการวางแผนผังชุมชน เช่น ชนบทยากไร้ ชนบทยากจน ชนบทก้าวหน้า
2. ชุมชนที่ได้มีการวางแผนผังชุมชนแล้ว เช่น โครงการชนบทแบบพิเศษ ได้แก่ หมู่บ้านสหกรณ์ หรือสหกรณ์นิคม

สิ่งที่ต้องการควบคู่กับการส่งเสริม คือ

- คำแนะนำในการสร้างบ้าน ความรู้ วิชาการ เทคโนโลยีสมัยใหม่
- การเลือกวัสดุ เช่น ดิน ซีเมนต์แทนไม้ เป็นต้น
- เงินทุนดำเนินการสร้างบ้านหรือปรับปรุงบ้าน
- แรงงานในชุมชน

ลักษณะรูปแบบที่อยู่อาศัย

ลักษณะรูปแบบที่อยู่อาศัยที่ควรจะใช้เป็นต้นแบบในการปรับปรุงที่อยู่อาศัย คือ

- ควรจะคงลักษณะรูปแบบเดิมไว้ แต่ควรเน้นเรื่อง ความมั่นคงแข็งแรง ประหยัด ต้นทุนต่ำ มีองค์ประกอบที่เหมาะสม เช่น ห้องนอน ห้องน้ำ-ส้วม ห้องครัว ห้องรับแขก การระบายน้ำเสีย การกำจัดสิ่งปฏิกูล และต้องสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่นนั้นด้วย

- สิ่งที่ต้องคำนึงถึงมากที่สุด คือ การให้ความรู้ความเข้าใจ ในการใช้ประโยชน์จากที่อยู่อาศัย ให้ถูกสุขลักษณะและคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจ มากกว่าความสวยงาม และจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนด้วย

- โอกาสความเป็นไปได้ในการพัฒนาที่อยู่อาศัย ขึ้นอยู่กับโครงการและลักษณะของชุมชน คือ

1. ความเป็นไปได้สูง ได้แก่ โครงการชุมชนใหม่ หมู่บ้านสหกรณ์ สหกรณ์นิคม หรือชนบทก้าวหน้า มีความสามารถในการพัฒนาด้วยตนเอง โดยรัฐให้คำแนะนำ เทคโนโลยี เป็นต้น

2. ความเป็นไปได้ต่ำ แต่เห็นว่า การเคหะแห่งชาติ หรือรัฐควรให้ความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยมากที่สุด คือ ในชนบทยากไร้ หรือชนบทยากจน

2.5.4.4 บทบาทของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยสรุป

1. ให้ กคช. เป็นหน่วยประสานงาน ในลักษณะกิจกรรมย่อยเกี่ยวกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยรวมในชุมชน คือ เป็นกิจกรรมหรือของโครงการพัฒนาชุมชน (ท้องถิ่น)
2. ให้ใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่ในโครงการพัฒนาชุมชนด้วยกัน
3. พยายามใช้ประโยชน์จากหน่วยงานต่างๆ ทางวิชาการ เช่น ข้อมูลผลการศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ก่อนการตัดสินใจ ดำเนินงานพัฒนาที่อยู่อาศัยในชุมชนชนบท
4. ขั้นตอนที่ กคช. ควรจะมีบทบาทในการพัฒนาที่อยู่อาศัย คือ ขั้นตอนที่ประชาชนชนบทยอมรับและมองเห็นความสำคัญของการพัฒนาที่อยู่อาศัยในชุมชนชนบทแล้ว โดยขั้นตอนนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องมีบทบาทในการกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวในเรื่องที่อยู่อาศัย โดยบรรจุไว้ในแผนของสภาตำบล และโยงมาถึงแผนพัฒนาจังหวัด ส่วนในด้านนโยบายก็พยายามผลักดันให้สภาพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติบรรจุแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยในชนบทไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งถ้าจะทำให้การพัฒนาที่อยู่อาศัยในชนบทเป็นนโยบายในการช่วยเหลือชนบทยากจนส่วนหนึ่งของรัฐบาลก็นับว่ามีประโยชน์อย่างยิ่งในอนาคต

2.5.5 ระบบที่ดินในภาคชนบท

ประเด็นในการสัมมนาสรุปได้ตามลำดับดังนี้

2.5.5.1 บทบาทขององค์การต่างๆ ในการจัดที่ดินเพื่อพัฒนาชนบท

หน่วยงานต่างๆ ของรัฐที่เข้าไปมีบทบาทในการจัดที่ดินให้ประชาชน มีประมาณ 14 หน่วยงาน คือ กรมประชาสงเคราะห์ กรมที่ดิน กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมป่าไม้ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ และกองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ

การเข้าไปดำเนินการจัดที่ดินให้กับประชาชน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ การจัดสรรที่ดินแบบส่งเสริมอาชีพ การจัดที่ดินแบบไม่ส่งเสริมอาชีพ และการจัดที่ดินแบบปฏิรูปที่ดิน

การจัดสรรที่ดินของหน่วยงานต่างๆ
กรมที่ดิน ทำการจัดสรรที่ดินให้ราษฎรทำกิน โดยอาศัยประมวลกฎหมายที่ดิน
พ.ศ. 2497

กรมประชาสัมพันธ์ และกลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ ดำเนินการโดยอาศัย พรบ. จัด
ที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511

สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดำเนินการโดยอาศัย พรบ. การปฏิรูปที่
ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

หน่วยงานอื่นๆ นอกจากนี้ส่วนใหญ่เข้าดำเนินงานโดยใช้มติคณะรัฐมนตรี

2.5.5.2 การได้มาซึ่งที่ดินเพื่อใช้ในการพัฒนาชนบท

ที่ดินที่หน่วยงานต่างๆ ของรัฐ สามารถนำมาจัดให้ประชาชนได้ แบ่งตามประเภทที่ดิน เป็น
2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ที่ดินของรัฐ

1.1 สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งรวมถึงทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งมีไว้
เพื่อสาธารณะประโยชน์หรือสงวนไว้ซึ่งประโยชน์ร่วมกัน เช่น ที่รกร้างว่างเปล่า ที่ดินที่มีผู้เวนคืน
หรือทอดทิ้ง หรือกลับมาเป็นของแผ่นดินไทยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน นอกจากนี้ยังรวมถึง
ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันเป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ ที่ดินประเภท
นี้หน่วยงานต่างๆ ของรัฐที่เข้าไปมีบทบาทในการจัดที่ดินให้ประชาชนนั้นสามารถนำที่ดินประเภทนี้
มาดำเนินการได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการขั้นตอนตามกฎหมาย ซึ่งถอนสภาพหรือโอนแลกเปลี่ยนเสีย
ก่อน

1.2 พื้นที่ป่า ที่ดินประเภทนี้หน่วยงานต่างๆ ที่เข้าไปมีบทบาทในการจัดที่ดินได้
แก่ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ สำนักงานปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม กรมป่าไม้ และกรมส่งเสริม
สหกรณ์ ซึ่งเข้าดำเนินการโดยอาศัยอำนาจของกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี นอกจากนี้ยังมี
บางหน่วยงานที่อาจเข้าดำเนินการได้ เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เป็นต้น

2. ที่ดินเอกชน

การจัดที่ดินของเอกชนเป็นการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น สำนักงานปฏิรูปที่
ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นหน่วยงานที่เข้าดำเนินการในที่ดินส่วนนี้ได้โดยดำเนินการตามขั้นตอนของ
กฎหมาย

2.5.5.3 แนวความคิดใหม่ในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาชนบท

การสร้างถิ่นฐานใหม่ในชนบทและการจัดที่ดินเพื่อการเกษตรและที่อยู่อาศัยผู้เข้าสัมมนา มีแนวความคิดจากประสบการณ์การทำงานที่หน่วยงานต่างๆ เคยจัดทำโครงการมาและจากความรู้ทางวิชาการ ได้แยกลักษณะรูปแบบของหมู่บ้านที่ประชาชนในชนบทเข้าไปตั้งถิ่นฐานใหม่เป็น 2 ลักษณะ คือ แบบรวมกลุ่ม และแบบเรียงราย ซึ่งทั้งสองแบบต่างมีทั้งข้อดีและข้อเสียของการจัดหมู่บ้านต่างกัน พอสรุปได้ ดังนี้

1. การจัดหมู่บ้านแบบรวมกลุ่ม คือการจัดที่อยู่อาศัยรวมกันไว้ส่วนหนึ่งและจัดที่ดินทำกินไว้ส่วนหนึ่ง

ข้อดี

- การรักษาความปลอดภัย จะมั่นคง และปลอดภัยกว่า
- ในด้านสังคม ทำให้มีการพบปะกัน
- ประหยัดในทางสาธารณสุขโรค
- ควบคุมง่าย

ข้อเสีย

- ขนาดพื้นที่ชุมชนมีข้อจำกัด
- ข้อจำกัดการขยายตัว
- ข้อจำกัดด้านการดูแลผลผลิต

2. การจัดหมู่บ้านแบบเรียงราย คือ การจัดที่อยู่อาศัยและที่ทำกินอยู่รวมกับที่อยู่อาศัยแต่ละหลัง

ข้อดี

- เศรษฐกิจ (รายได้ดี) เนื่องจากสะดวกการดูแล

ข้อเสีย

- สาธารณูปโภคราคาสูง

การจัดที่อยู่อาศัยในแต่ละลักษณะนั้น ต้องขึ้นอยู่กับเงื่อนไขต่างๆ เป็นต้นว่า พื้นเพการอยู่อาศัยเดิม ความอุดมสมบูรณ์ของที่ดินทำกิน แหล่งน้ำ สภาพที่ดิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผนทางด้านกายภาพ ฯลฯ อย่างไรก็ตามสำหรับรูปแบบของการจัดที่อยู่อาศัยนั้นคงจะต้องมีการศึกษารายละเอียดต่อไปว่า ควรจะจัดอย่างไรจึงจะเหมาะสมในแต่ละท้องถิ่นและดีที่สุด

2.5.5.4 บทบาทของการเคหะแห่งชาติที่จะเข้าร่วมในการพัฒนาที่อยู่อาศัยในชนบท

ขั้นแรก 1. กคช. ควรเป็นศูนย์วิชาการทางด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยในชนบท

2. กคช. ควรผลิตบุคลากร ผู้มีความรู้ทางด้านนี้โดยตรง เพื่อเผยแพร่ทางวิชาการ
- 3 กคช. ควรจะเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เห็นว่าเป็นหน่วยงานที่มีความสามารถ
ในด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยในชนบทโดยเฉพาะ
- 4 กคช. อาจช่วยเหลือทางวิชาการในด้านการวางผังการใช้ที่ดินของหมู่บ้าน แบบ
แปลนที่อยู่อาศัย และให้คำแนะนำการใช้วัสดุในท้องถิ่นที่หาง่าย ราคาถูก เพื่อแก้ปัญหาทาง
เศรษฐกิจ และลดปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า

ขั้นปฏิบัติ เนื่องจากหน่วยงานต่างๆ ของรัฐที่เข้าไปมีบทบาทในการจัดที่ดินทำกินและจัด
สร้างที่อยู่อาศัย มิได้เน้นในเรื่องที่อยู่อาศัย ดังนั้น กคช. อาจร่วมดำเนินโครงการต่างๆ กับหน่วย
งานที่จัดสรรที่ดินได้โดยเข้าช่วยเหลือทางด้านการวางผังการใช้ที่ดิน และรูปแบบของที่อยู่อาศัย
รวมทั้งให้คำแนะนำทางวิชาการแก่ผู้อยู่อาศัยในเรื่องการจัดหาวัสดุก่อสร้างในท้องถิ่นที่หาง่ายและ
ราคาถูกลงมาทดแทน

2.5.6 ลักษณะเทคโนโลยีการก่อสร้างในภาคชนบท

ประเด็นในการสัมมนาสรุปได้ตามลำดับดังนี้

2.5.6.1 สภาพแรงงานในชนบท

สภาพแรงงานที่จะใช้ในงานก่อสร้าง โดยทั่วไปในชนบทไม่ขาดแคลน ไม่ว่าจะเป็แรงงาน
ในระดับกรรมกร ช่าง หรือผู้คุมงาน แต่เท่าที่เป็นปัญหานั้น เนื่องจาก

- ขาดความรู้ทางด้านช่างอย่างแท้จริง
- หน่วยงานหลายหน่วยงาน ได้ทำการฝึกอบรมความรู้ทางด้านช่างให้แก่ชาว
ชนบทแต่เมื่อได้รับความรู้แล้ว ไม่ยอมกลับไปปฏิบัติงานในชนบท
- พวกที่ได้รับความรู้และประสบการณ์จากการไปทำงานในประเทศตะวันออก
กลาง เมื่อกลับมาแล้ว ไม่นำประสบการณ์มาใช้ให้เกิดประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้การสนับสนุนความรู้และวิชาการในรูปแบบต่างๆ กัน กล่าวคือ
 - ถ่ายทอดความรู้และวิชาการโดยใช้สื่อที่เข้าใจได้ง่ายให้แก่ชุมชนชนบทที่ยากจน
 - ถ่ายทอดความรู้และวิชาการ สาธิตการดำเนินการ ให้บริการกู้ยืมในรูปวัสดุก่อสร้างให้แก่ชุมชนชนบทที่อยู่ในขั้นพอมีพอกิน

- ดำเนินการให้ทั้งหมดโดยให้ชาวบ้านชำระค่าเช่าซื้อ ซึ่งในระหว่างดำเนินการนั้นก็นับว่าเป็นการให้ความรู้และประสบการณ์ไปในตัวด้วย

2. ปลุกฝังให้ชาวบ้านมีสำนึกในความรับผิดชอบ ที่จะนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมหรือประสบการณ์ที่ได้จากการไปทำงานในต่างประเทศ นำกลับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชนบท

2.5.6.2 สภาพปัจจัยในการผลิต

สภาพปัจจัยในการผลิต ในที่สัมมนาเน้นในเรื่องของวัสดุที่สามารถนำมาใช้ในการก่อสร้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนำมาใช้ทดแทนไม้ ซึ่งนับวันจะหายากขึ้น แต่ทั้งนี้วัสดุที่จะนำมาใช้ทดแทนไม้นั้น อาจนำมาใช้ในส่วนที่สามารถเลียงที่จะใช้ไม่ได้เท่านั้น เช่นผนัง เป็นต้น แต่ในส่วนของโครงสร้างที่จำเป็นต้องใช้ไม้ เช่น เสา คาน เป็นต้น ก็ไม่อาจเลียงได้

ข้อเสนอแนะ

1. ในการที่จะเลือกใช้วัสดุท้องถิ่น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการสำรวจและศึกษาแต่ละพื้นที่เฉพาะแห่งไปว่า มีทรัพยากรธรรมชาติอะไรที่จะนำมาใช้ได้เหมาะสม แต่ทั้งนี้ก็ไม่ควรจำกัดขอบเขตที่จะใช้เฉพาะวัสดุในท้องถิ่น บางครั้งอาจจะมีวัสดุจากแหล่งภายนอกเข้าไปเพื่อวัตถุประสงค์อื่น เศษที่เหลืออาจนำมาใช้ในงานก่อสร้างได้ ก็สมควรสนับสนุน

2. ในการทดลองใช้วัสดุก่อสร้างใหม่ๆ ถ้าเป็นไปได้ควรทำในโครงการที่สร้างชุมชนใหม่ (Resettlement) เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาจากการยอมรับของชาวบ้าน

2.4.6.3 ระดับเทคโนโลยีในการออกแบบและก่อสร้าง

เทคโนโลยีในการออกแบบและก่อสร้างในชนบทนั้น จะต้องศึกษาอย่างละเอียดตั้งแต่ถึงวัฒนธรรมในการอยู่อาศัย เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของชาวบ้านและไม่ทำลายรูปแบบ (Pattern) ในการดำเนินชีวิตของชาวชนบท และถ้าเป็นไปได้ควรให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการออกแบบด้วย

ข้อเสนอแนะ

ในเรื่องของเทคโนโลยีในชนบท ควรคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ 4 อย่างดังนี้

1. ง่าย
2. รวดเร็ว
3. แข็งแรง คงทน
4. ประหยัด

และการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้าไปใช้จะต้องตรงกับความต้องการ (Needs) ของชาวบ้านด้วย และจะต้องมั่นใจว่าชาวบ้านสามารถเข้าใจถึงเทคโนโลยีใหม่นั้นอย่างถ่องแท้ เพื่อป้องกันการนำไปใช้ผิดๆ

2.5.6.4 บทบาทขององค์การสนับสนุนในด้านเทคโนโลยีที่เหมาะสม

บทบาทขององค์การสนับสนุนในเรื่องเกี่ยวกับการก่อสร้างในปัจจุบันทำในรูปของการฝึกอบรม (Workshops) ซึ่งวิธีการถ่ายทอดความรู้ใช้สื่อหลายแบบด้วยกัน เช่น ฉายภาพยนตร์ สาธิตการปฏิบัติงานจริง เอกสารหนังสือ เป็นต้น อีกวิธีหนึ่งที่ได้ผลดีพอสมควร คือ การถ่ายทอดผ่านพระภิกษุ

ข้อเสนอแนะ

1. การที่การเคหะแห่งชาติจะเข้าไปพัฒนาเคหะชนบท ควรได้มีการร่วมมือและประสานงานกับองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน สถาบันการศึกษาทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดในการพัฒนา
2. การประสานงานระหว่างองค์กรต่างๆ ไม่น่าจะเกิดปัญหา ถ้ามีการเสนอโครงการที่แน่นอนเสียแต่เนิ่นๆ เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ มีเวลาพอที่จะวางแผนในการปฏิบัติงานและประสานงาน

2.6 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งและเกาะ

ประมุข แก้วเนียม (2529) กล่าวถึงระบบนิเวศของเกาะมีสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงคือ สภาพความโดดเด่นทางภูมิศาสตร์ ขนาด และอายุของเกาะ ลักษณะเหล่านี้มีความสำคัญมากทางด้านนิเวศวิทยา เนื่องจากเป็นเครื่องชี้ถึงจำนวนของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงเกาะ ขนาดประชากร และอายุของชุมชนที่พบบนเกาะ นอกจากนี้เกาะยังเป็นสถานที่ซึ่งเสี่ยงต่อภัยธรรมชาติ ในการจัดการและวางแผนพัฒนาเขตชายฝั่งทะเลจึงต้องมีการพิจารณาอย่างรอบครอบ โดยปัจจัยที่มีผลต่อการควบคุมและการจัดการ ประกอบด้วย การจำกัดจำนวนประชากรและนักท่องเที่ยว การประสานสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ดังนั้นกิจกรรมเพื่อการพัฒนาต้องครอบคลุมให้เหมาะสมกับความเปราะบางของสภาพนิเวศ

2.6.1 ผลกระทบจากการพัฒนาบนพื้นที่ชายฝั่ง

ประชุม แก้วเนียม (2529) และสุรพล สุตารา (2534) กล่าวถึงผลกระทบจากกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีต่อพื้นที่ชายฝั่งไว้ดังนี้

ทางกายภาพ

1. การเปลี่ยนแปลงสัณฐานวิทยาชายฝั่ง สาเหตุแห่งการเกิดการพังทลายของชายฝั่งนั้นมาจากปัจจัยต่าง ๆ ได้หลายประการ เช่น จากการก่อสร้างสิ่งรูกล้าลงในทะเล หรือการถมทะเล การก่อสร้างรูกล้าไปบนหาดทราย การขีดขวางตะกอนมิให้ลงตามแม่น้ำได้ตั้งธรรมชาติ และการดูดทรายจากชายฝั่ง

2. ทางน้ำไหล การพัฒนามักมีการเปลี่ยนแปลงระบบทางไหลของน้ำทำให้น้ำท่วม

3. น้ำใต้ดิน นำมาให้เกิดผลกระทบกับปริมาณน้ำผิวดิน ทำให้น้ำเค็มรูกล้าเข้ามาในน้ำผิวดิน

4. ชายหาดและคุณภาพน้ำชายฝั่ง เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากน้ำเสียจากแหล่งอุตสาหกรรมและชุมชน รวมทั้งผลกระทบจากการขุดลอกท้องน้ำซึ่งก่อให้เกิดตะกอนแขวนลอย สารเคมีจากการเกษตรและโรงงาน และคราบน้ำมันซึ่งสามารถทำลายสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์

ทางนิเวศวิทยา

การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพเกิดผลกระทบต่อชีววิทยาและนิเวศวิทยาของพืชและสัตว์น้ำ ซึ่งเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ และทำลายระบบนิเวศหลายชนิด เช่น ชายหาด ป่าชายเลน ซึ่งส่งผลกระทบต่อลดลงของผลิตผลที่มีค่าทางเศรษฐกิจ

ทางคุณค่าการประโชชน์ของมนุษย์

1. เกิดผลกระทบต่อโครงการที่มีอยู่แล้ว หรือกำลังจะดำเนินไป
2. เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการตั้งถิ่นฐาน
3. มลภาวะเป็นพิษจากชุมชน อุตสาหกรรม การทำเหมืองแร่
4. การเสื่อมคุณภาพดินเนื่องจากการพังทลายของดิน
5. ทำลายพื้นที่นันทนาการและแหล่งท่องเที่ยว

ทางคุณค่าคุณภาพชีวิตของมนุษย์

1. เกิดทัศนอุจาด (Visual Pollution) จากมลภาวะที่เกิดขึ้นและสิ่งก่อสร้างที่ไม่เหมาะสม

2. การพัฒนาก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ รายได้ การจ้างงาน และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทั้งด้านวัฒนธรรม ความปลอดภัย ฯลฯ
3. ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการอนุรักษ์ศิลปกรรมทั้งโบราณสถานและโบราณวัตถุ
4. การเกิดมลภาวะจากการปนเปื้อนต่าง ๆ ทั้งจากสารเคมี น้ำมัน ขยะ ของเสีย มีผลกระทบต่อระบบนิเวศของสิ่งมีชีวิตซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิต

2.6.2 แนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่ง

ประชุม แก้วเนียม (2529) กล่าวว่า การวางแผนพัฒนาและจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเล หมายถึงการจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเลและการจัดระเบียบกระบวนการพัฒนาผ่านการวางแผนเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ดีที่สุด ในขณะที่เดียวกันพัฒนานั้นยังอยู่ภายในขีดจำกัดที่สภาพแวดล้อมยังสามารถอำนวยให้มีการพัฒนาต่อไปได้อย่างต่อเนื่องและยาวนาน ลักษณะสำคัญของแนวทางนี้คือ การพัฒนาทรัพยากรชายฝั่งทะเล เพื่อให้สามารถสนองการใช้ประโยชน์และวัตถุประสงค์ได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้จากความหมายดังกล่าวร่วมกับการศึกษารูปแบบการจัดการโดยทั่วไป สามารถสรุปแนวคิดที่สำคัญต่อการจัดการทรัพยากรชายฝั่งได้ดังนี้

1. แนวความคิดการพัฒนายั่งยืน (Sustainable Development)
2. แนวความคิดการใช้ประโยชน์หลายด้าน (Multiple Use) เป็นการใช้ประโยชน์เพื่อให้ได้ผลตอบแทนสูงสุดจากการใช้ประโยชน์หลายด้าน
3. ขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity) ของแต่ละหน่วยทรัพยากร

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรพรรณ พุทธระกูล (2528) ได้จัดทำการใช้ที่ดินของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยบนเกาะสีชัง เพื่อเสนอเป็นผังแม่บทเบื้องต้น เพื่อจัดตั้งสถานีวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเลและศูนย์ฝึกนิสิต เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีภูมิประเทศและสภาพแวดล้อมเหมาะสมจะทำการศึกษาดูแลเฉพาะเลี้ยงในทะเล แต่ทั้งนี้ก็เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์สมควรแก่การอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ที่ดินจะต้องคำนึงถึงโบราณสถานในเขตพระราชวังเดิมให้อยู่ในสภาพที่เป็นประโยชน์ โดยการศึกษาจะพิจารณาความเหมาะสมของโครงการและผลกระทบในพื้นที่ ศึกษาการใช้ที่ดิน สถาปัตยกรรม และภูมิสถาปัตยกรรม รวมทั้งความสำคัญในแง่ประวัติศาสตร์ ซึ่งผังแม่บทเบื้องต้นจะแบ่งเขตการใช้สอยออกเป็น 5 เขต คือ เขตประวัติศาสตร์ 1 (Historical Park) เขตประวัติศาสตร์ 2 หรือสวน

สาธารณะแบบสงบ (Public Center) เขตพักผ่อนสาธารณะ (Recreation Zone) เขตสถานีวิจัย และศูนย์ฝึคนิสิต (Research Center) และเขตนวนอุทยาน (Nature Study Zone) นอกจากโครงการจัดตั้งสถานีวิจัยแล้วยังได้มีการเสนอแนะโครงการพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑสถานพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและโครงการอุทยานประวัติศาสตร์ พระราชวังเดิม เกาะสีชังตามลำดับ

กองวางแผนโครงการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2532) ได้จัดทำแผนการและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสีชัง จ. ชลบุรี โดยทำการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยว กำหนดแนวทางเพื่อป้องกันปัญหาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว การศึกษาพบว่าเกาะสีชังมีแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท การกำหนดรูปแบบท่องเที่ยวจะเน้นการท่องเที่ยวขนาดเล็กเน้นกิจกรรมสงบ (Passive Resort) เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสธรรมชาติและรูปแบบชีวิตที่เรียบง่ายของเกาะสีชัง โดยมีความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอแต่ไม่ควรเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบอีกที (Active Resort) ที่จะก่อให้เกิดความพลุกพล่านในชุมชน และการพัฒนาจะเน้นเป้าหมาย 3H คือ Hill Resort สำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป Health Resort สำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุและอาจพัฒนาเป็นสถานพักผ่อน และ Historical Resort สำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไปและผู้สนใจเฉพาะเรื่อง

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (2536) ได้ทำการศึกษาแผนการจัดการพัฒนาและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทั้งในเขตและนอกเขตพระที่นั่งจุฬาราชูราชฐานเกาะสีชัง จ.ชลบุรี เพื่อให้มีการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและศิลปกรรมบนเกาะสีชังที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนเกาะสีชัง โดยแผนพัฒนาจะชี้้นำความเจริญเติบโตของชุมชนไปในทางที่เหมาะสมกับโบราณสถานและแหล่งธรรมชาติ การปรับปรุงสภาพแวดล้อมจะต้องมีการอนุรักษ์อย่างถูกต้องตามหลักการเพื่อให้แหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมบนเกาะสีชังมีความสำคัญในฐานะที่เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าศิลปวิทยาการ เป็นตัวอย่างในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังต้องทำให้ท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าของแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมและเสริมสร้างให้มีการสร้างงานโดยมีจุดกำเนิดจากความสำคัญดังกล่าวนี้ ในการวิเคราะห์จะศึกษาความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ การพัฒนาด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม แผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง การใช้ที่ดิน สภาพแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงผลกระทบต่อโครงการพัฒนาต่างๆ เพื่อนำมาใช้กำหนดการวางแผนการจัดการพัฒนาและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมนอกเขตพระที่นั่ง โดยแบ่งเป็นแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจากการศึกษาพบว่ามีศักยภาพสูงมีรูปแบบเป็นแหล่งท่องเที่ยวขนาดเล็กและมีกิจกรรมสงบเงียบ แผนพัฒนาอาชีพและ

รายได้ แผนด้านกายภาพและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งแบ่งแนวทางการใช้ที่ดินเป็น เขตสงวนอนุรักษ์และพัฒนา แผนโครงสร้างพื้นฐานและแผนพัฒนาที่เกี่ยวกับการแก้ไขป้องกันทรัพยากร ส่วนแนวทางพัฒนาในเขตพระที่นั่งจะทำการอนุรักษ์และฟื้นฟูโบราณสถาน การพัฒนาจะใช้มาตรการทางกฎหมายและความร่วมมือขององค์กร ด้านอนุรักษ์พื้นที่โบราณสถานได้เสนอทางเลือกไว้คือ ถวายพระที่นั่งแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประกาศเป็นเขตอุทยานประวัติศาสตร์เพื่อให้เกิดการจัดการได้รับการยอมรับจากคนในพื้นที่

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2538) ได้ทำการศึกษาโครงการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการระเบิดและย่อยหินที่เกาะสีชัง ในการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกแหลมฉับ (2529-2532) ได้ใช้หินที่ระเบิดจากเกาะสีชัง ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการท่องเที่ยว ทัศนียภาพ ความขัดแย้ง การใช้ประโยชน์ที่ดินบนเกาะ (กรรมสิทธิ์ที่ดิน) และความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้นเพื่อให้ทราบค่าความเสียหายและค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟู ค่าเสียโอกาสที่คนรุ่นอนาคตต้องสูญเสียสภาพแวดล้อม จึงมีการศึกษาเพื่อประเมินค่าเสียหายและผลกระทบจากการระเบิดหิน เพื่อจัดทำแนวทางในการคุ้มครองพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่อไป การศึกษาจะศึกษาสภาพทั่วไป ข้อมูลการระเบิดหิน ความขัดแย้งกรรมสิทธิ์ที่ดินซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งระหว่างองค์กรในพื้นที่ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา และเสนอแนะแนวทางในการจัดการด้านกายภาพของพื้นที่ที่ทำการระเบิดหินโดยเสนอให้เกิดการจัดการ 2 ประเด็น คือ 1. พื้นที่พื้นที่ได้รับความเสียหายจากการระเบิดและย่อยหิน โดยปรับพื้นที่ให้มีความลาดชันน้อยลงและการปลูกพืชคลุมดิน 2. พัฒนาแบบยั่งยืน โดยพัฒนาแหล่งน้ำ ความสะอาด จัดระบบคมนาคม อนุรักษ์โบราณสถาน

นิชชรี สายปทุมทิพย์ (2541) ได้ทำการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาที่ยั่งยืนให้สอดคล้องกับศักยภาพและสมรรถนะในการรองรับการพัฒนาของเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในระดับชุมชน ภาคและประเทศ และเป็นแนวทางที่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างเหมาะสม โดยทำการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกับ ข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อให้ทราบถึงสภาพการพัฒนาพื้นที่โดยมุ่งเน้นการพัฒนาท่าเรือน้ำลึก และการท่องเที่ยวซึ่งเป็นกิจกรรมการพัฒนาหลัก การเกิดผลกระทบและปัญหาต่อเนื้อที่อย่างเป็นระบบ และศึกษาสมรรถนะในการรองรับการพัฒนาในแต่ละด้าน ผลการศึกษาจำนวนที่พักแรม พบว่ามีการขยายตัวอย่างรวดเร็วโดยในปี พ.ศ. 2522 มีเพียง 5 แห่ง ประกอบด้วยโรงแรม 2 แห่ง บังกะโล 3 แห่ง มีจำนวนห้องพักทั้งสิ้น 35 ห้อง แต่ในปี พ.ศ. 2540 มีการขยายตัวทั้งประเภทและจำนวนได้แก่ โรงแรม บังกะโล และ เกสเฮ้าส์หรือ

บ้านพัก โดยมีที่พักรวมทั้งสิ้น 167 ห้อง แยกเป็น โรงแรม จำนวน 50 ห้อง, บังกะโล จำนวน 66 ห้อง และ เกสเฮ้าส์หรือบ้านพัก จำนวน 51 ห้อง ผลการศึกษาสภาพประชากรแฝง พบว่าประชากรแฝงหรือบุคคลที่ไม่มีหลักฐานการอยู่อาศัยบนเกาะสีชังในปี พ.ศ. 2536 มีจำนวนถึง 5,000 คน โดยแบ่งเป็น พวกรับจ้างที่มากับเรือขนส่งสินค้า พวกมาทำงานไปกลับทุกวัน ข้าราชการและ โสเภณี (มหิตล,2536) และจากการประมาณการณ์ของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น คิดว่ามีประมาณร้อยละ 25-30 ของประชากรทั้งหมด ในขณะที่บางส่วนคาดว่าอาจมีเทียบเท่าหรือมากกว่าประชากรในพื้นที่ ผลการศึกษาการใช้ที่ดินสำหรับแรงงานท่าเรือน้ำลึกในอนาคต พบว่าการคาดประมาณแรงงาน และประชากรเกี่ยวเนื่องสูงสุดที่จะเข้าสู่พื้นที่ชุมชนในอนาคตจะมีถึง 3,200 คน ผลการศึกษาการใช้ที่ดินสำหรับประชากรในอนาคต พบว่าการประเมินพื้นที่ชุมชนมีสมรรถนะในการรองรับประชากรได้ทั้งสิ้น 10,566 คน และ ผลการศึกษาได้เสนอแนวทางการพัฒนาให้มีการผสมผสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเงียบสงบให้เชื่อมโยงจากระดับภาค และจังหวัด พร้อมกับการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและคลังสินค้าที่ไม่มีอุตสาหกรรมเพื่อการผลิต โดยกำหนดแนวทางเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย ประกอบด้วย แนวทางการใช้ที่ดิน แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แนวทางการส่งเสริมและควบคุมการพัฒนา และแนวทางในการนำแผนไปปฏิบัติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

พื้นที่ที่ศึกษา : เกาะสีซัง จังหวัดชลบุรี

3.1 ประวัติและความเป็นมา

อำเภอเกาะสีซัง เดิมมีฐานะเป็นกิ่งอำเภอ อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมืองสมุทรปราการ จนถึง พ.ศ.2486 ได้โอนมาขึ้นกับอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี และได้ยกฐานะเป็นอำเภอ เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2537 ในประวัติศาสตร์อำเภอเกาะสีซัง นับว่ามีความสำคัญและมีความเป็นมาที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเคยเป็นสถานที่เสด็จประพาส และเป็นประทับของพระเจ้าแผ่นดินถึง 3 พระองค์ คือ รัชกาลที่ 4 รัชกาลที่ 5 รัชกาลที่ 6

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 หรือสมเด็จพระปิยมหาราช ทรงเสด็จแปรพระราชฐาน โดยใช้สถานที่บนเกาะสีซัง เป็นที่บริหารพระราชกรณียกิจที่สำคัญในการปกครองประเทศระยะหนึ่ง อีกทั้งเคยเป็นที่พักอาศัย ที่ประชุมบริหารกิจการบ้านเมืองของหม่อมอำมาตย์ข้าราชการบริวาร ระดับผู้ใหญ่ชั้นพระบรมวงศานุวงศ์ และข้าราชการฝ่ายหน้า ฝ่ายใน ในครั้งนั้นด้วย ดังปรากฏหลักฐานพระนามาภิไธย ซึ่งทรงจารึกด้วยพระหัตถ์อยู่หลายแห่งในท้องที่อำเภอเกาะสีซัง เช่นศิลาปากน้ำ ยอดเขาพระจุลจอมเกล้าฯ และยังเป็นที่พักผ่อนรักษาพระอาการประชวรของสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอชั้นเจ้าฟ้า ในรัชกาลที่ 5 คือ สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก หรือ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนเพชรบูรณ์อินทราชัย ซึ่งทรงประสูติ ณ พระตำหนักมรกตสุทธี ในพระราชฐานบนเกาะสีซัง เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ.2453 (บรรยายสรุป อำเภอเกาะสีซัง, 2540 : 1)

เกาะสีซังมีชื่อเสียงและความสำคัญทางประวัติศาสตร์หลายด้าน เนื่องจากเขตอ่าวเกาะสีซังเป็นท่าเทียบเรือธรรมชาติมากกว่า 200 ปีแล้ว เป็นที่รู้จักกันดีในวงการนักเดินเรือทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเพราะสภาพทางทะเลระหว่างเกาะสีซังและเกาะขามใหญ่มีลักษณะเหมาะแก่การจอดทอดสมอเรือ ทั้งลักษณะความกว้างของพื้นผิวน้ำที่ใหญ่ถึง 10 ตารางกิโลเมตร ความลึก 6-30 เมตร และมีตัวเกาะเป็นกำบังลมอย่างดี จำไพพรรณ (2529) กล่าว การใช้พื้นที่เพื่อจอดเรือติดต่อกับค้าขายกับต่างประเทศของไทยมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยและกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี โดยหน่วยโบราณคดีได้นำกรมศิลปากร ค้นพบเรือสำเภอบ้างสันนิษฐานว่าเป็นเรือสมัยอยุธยาตอนกลาง 3 ลำ บริเวณด้านเหนือเกาะสีซัง ทั้งนี้ยืนยันได้ว่าเกาะสีซังมีความสำคัญด้านการขนส่งมาตั้งแต่สมัยอยุธยาและยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ก่อนที่เกาะสีซังจะเป็นสถานตากอากาศนั้นเป็นจุดรวมของเส้นทางเดินเรือสินค้าจากฝั่งตะวันออกแถบทะเลจีนใต้ เส้นทางค้าขายกับเมืองจีนและเมืองญวน

อีกเส้นทางหนึ่งเป็นเส้นทางเดินเรือสินค้าจากทิศใต้แถบช่องแคบมะละกาและมหาสมุทรอินเดีย อันเป็นเส้นทางค้าขายกับมลายู อินโดนีเซีย อินเดียและยุโรป นอกจากนี้เกาะสี่ซังยังมีทรัพยากรที่ สวยงามทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะสิ่งก่อสร้างต่างๆ เช่น ศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่ ศาลเจ้าแม่กวนอิม ศิลาจารีกรัษกาลที่ 5 พระพุทธรูปทนยอดเขาพระจุลจอมเกล้า เป็นต้น ส่วน มรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าเป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์แห่งหนึ่งของประเทศ คือ “พระราช ที่นั่งจุฬาราชูราชฐาน” พระราชฐานฤๅณในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ม ี ความสำคัญเชิงประวัติศาสตร์และมีส่วนในการกำหนดบทบาทของเกาะสี่ซังในอนาคต

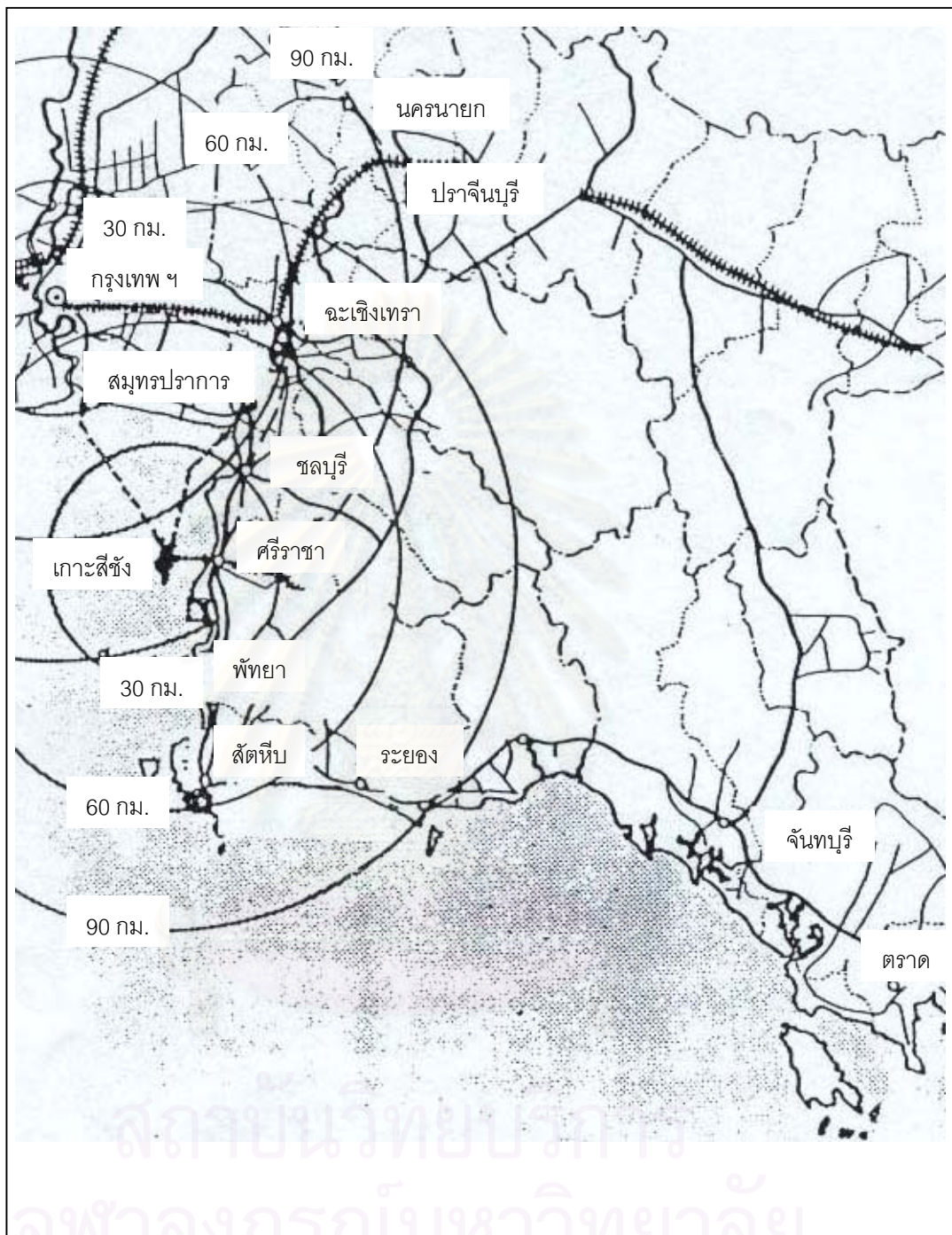
3.2 ที่ตั้งและอาณาเขต

เกาะสี่ซัง ตั้งอยู่บริเวณอ่าวไทยอยู่ห่างจากศรีราชา 12 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดชลบุรี 39 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพ 117 กิโลเมตร มีฐานะเป็นอำเภอขึ้นกับจังหวัดชลบุรี รวมเนื้อที่ 17,239 หรือประมาณ 18 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 11,250 ไร่ ประกอบด้วยเกาะบริวาร 8 เกาะ คือ เกาะขามใหญ่ เกาะขามน้อย เกาะปรัง เกาะร้านดอกไม้ เกาะยายท้าว เกาะท้ายค้างคาว เกาะท้ายตาหมื่น และเกาะส้มป็นย้อย มีเนื้อที่รวมทั้งหมดประมาณ 25 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขต ดังนี้ (ดูแผนที่ 3.1)

ทิศเหนือ	จดทะเลเขตอำเภอเมือง	จังหวัดสมุทรปราการ
ทิศใต้	จดทะเลเขตอำเภอบางละมุง	จังหวัดชลบุรี
ทิศตะวันออก	จดทะเลอำเภอศรีราชา	จังหวัดชลบุรี
ทิศตะวันตก	จดทะเลเขตอำเภอบ้านแหลม	จังหวัดเพชรบุรี

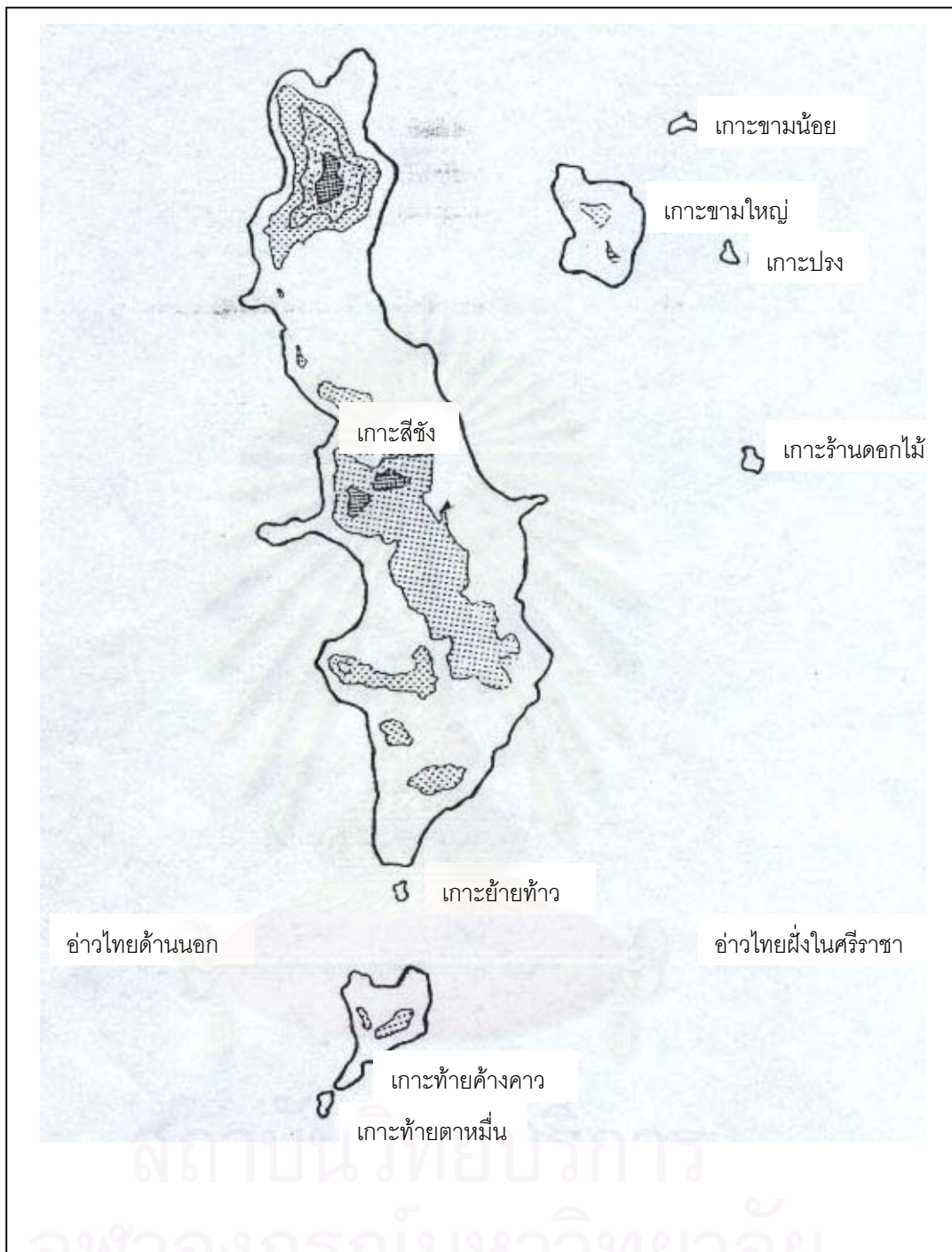
3.3 ภูมิประเทศและสภาพพื้นที่

เกาะสี่ซังมีสภาพภูมิประเทศเป็นเกาะกลางทะเล พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา โขดหินและหาดทรายถึง 9,000 ไร่ คิดเป็น 80 % มีพื้นที่ว่างทำการเพราะปลูกประมาณ 500 ไร่ คิดเป็น 4.5 % พื้นน้ำ 1,000 ไร่ คิดเป็น 8.9 % อื่นๆ 750 ไร่ คิดเป็น 6.7 % รวม 11,250 ไร่ (สำนักงานอำเภอเกาะสี่ซัง, 2540 : 12) ไม่มีแม่น้ำลำธารและหนองบึง จุดสูงสุดบริเวณเขาใหญ่ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของเกาะมีความสูงประมาณ 192 เมตร จากระดับน้ำทะเล เนื้อที่ร้อยละ 67 อยู่ในระดับความสูงระหว่าง 0-50 เมตร จากระดับน้ำทะเล เนื้อที่ร้อยละ 26 อยู่ในระดับความสูงระหว่าง 50-100 เมตร จากระดับน้ำทะเล เนื้อที่ร้อยละ 6 อยู่ในระดับความสูงระหว่าง 100-150 เมตร จากระดับน้ำทะเล และร้อยละ 1 ที่เหลืออยู่ในระดับความสูงเกิน 150 เมตร จากระดับน้ำทะเล (ดูแผนที่ 3.2)

แผนที่ 3.1 แสดงที่ตั้งและอาณาเขตเกาะสีชัง

สัญลักษณ์ ————— ถนนสายหลัก ————— ถนนสายรอง ทางรถไฟในปัจจุบัน	0 20,000 40,000 Mtrs N
	แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง
ที่มา : สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2529	ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่ 3.2 แสดงระดับความสูงของพื้นที่

สัญลักษณ์ ความสูงระหว่าง 0-50 เมตร ความสูงระหว่าง 50-100 เมตร ความสูงระหว่าง 100-150 เมตร ความสูงระหว่าง 150 เมตร ขึ้นไป	Mtrs N 50 0 50 100
แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสี่ซัง	
ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	

ที่มา : สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2529

ความลาดเทของพื้นที่เกาะสีชังโดยเฉพาะบริเวณรอบเขาใหญ่ ทางตอนเหนือของเกาะ บริเวณตอนกลางและเนินเขาตอนใต้ของเกาะ มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 20 บริเวณที่มีความลาดชันของพื้นที่ระหว่างร้อยละ 15-20 คือบริเวณที่เริ่มตั้งแต่ตอนเหนือของแหลมท่าวังเกาะตัวไป ตามชายฝั่งลงไปทางใต้และครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตกของเกาะจนจรดบริเวณแหลมสลิด ส่วนบริเวณที่ค่อนข้างราบและมีความชันน้อยกว่าร้อยละ 10 คือบริเวณรอบ ๆ ชุมชนและหมู่บ้านโดยรอบในตอนกลางของเกาะและทอดตัวไปทางทิศใต้บางส่วน จากลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวพบว่า พื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน 20% จะเป็นพื้นที่ภูเขาที่ไม่ได้รับการพัฒนา ส่วนพื้นที่ที่มีความลาดชันต่ำกว่า 10% คือบริเวณชุมชนในปัจจุบัน (ดูแผนที่ 3.3)

ตารางที่ 3.1 แสดงพื้นที่ตามความลาดชันของเกาะสีชัง

ความลาดชัน	ครอบคลุมพื้นที่
ต่ำกว่า 10%	30%
10 – 20%	26%
เกิน 20%	44%

ที่มา : กองผังเมืองเฉพาะ สำนักผังเมือง, 2528

3.4 ลักษณะทางธรณีวิทยา

ตามหลักฐานทางธรณีวิทยาพบว่า เกิดจากแนวเทือกเขาตอนกลางของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งมีจุดร่วมเริ่มต้นที่ภาคใต้ของมณฑลยูนนาน และเป็นเทือกเขาแนวยาวแยกกระจายมาทางใต้ 3 แนว แล้วจมหายลงไปใ้ทะเลและไหลพื้นน้ำกลายเป็นเกาะต่าง ๆ แนวเทือกเขาตอนกลางก่อให้เกิดเกาะสีชังรวมทั้งเกาะอื่น ๆ ซึ่งก็คือยอดเขาที่ไหลพื้นน้ำนั่นเอง อันประกอบด้วยภูเขาและเขาดินเป็นส่วนใหญ่ซึ่งเป็นอุปสรรคและใช้งบประมาณสูงในการก่อสร้าง นอกจากนี้เกาะสีชังเกือบทั้งหมดเกิดจากการก่อตัวของหินปูน (Limestone) และจะมีบางส่วนทางด้านตะวันออกเริ่มตั้งแต่แหลมท่าวังเป็นแนวยาวไปทางใต้ จนถึงแหลมหินขาวและบริเวณทางทิศตะวันตกของปลายแหลมใต้ของเกาะสีชัง จะเกิดจากการก่อตัวของอัคนี (Iqncous Rock)

แผนที่ 3.3 แสดงระดับความลาดชันของพื้นที่

สัญลักษณ์ ความลาดชันน้อยกว่า 10% ความลาดชันระหว่าง 10-15% ความลาดชันระหว่าง 15-20% ความลาดชันมากกว่า 20%	50 0 50 100 Mtrs N
แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง	
ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	

ที่มา : สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2529

3.5 ทรัพยากรน้ำ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นโชดหินมีความลาดชัน และมีหน้าดินบางมาก พื้นที่แห้งและกันดาน ไม่มีแหล่งน้ำผิวดินตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง บึง และไม่มีแหล่งน้ำใต้ดิน จะมีเพียงแอ่งน้ำเล็ก ๆ ที่เกิดจากปริมาณน้ำฝนที่ไหลจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำกว่า เนื่องจากภูมิประเทศเป็นภูเขา พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นหินและมีความลาดชันมาก จึงทำให้น้ำฝนไหลในลักษณะเป็นน้ำไหลล้นไปตามพื้นที่ผิวอย่างรวดเร็ว น้ำฝนจึงไม่สามารถซึมผ่านลงใต้ดินได้ น้ำจะไหลตามโชดหินแผ่นใหญ่ในแนวระนาบหรือเอียงผ่านพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นหุบเขาหรือหุบเขาต่าง ๆ บางส่วนจะไหลรวมตัวตามแอ่งต่าง ๆ เกิดแอ่งน้ำขนาดเล็กหลายแห่ง เช่นที่ “บ่อโพธิ์” ในเขตพระราชวังเดิม แต่มีปริมาณเก็บกักไม่มากนัก ไม่สามารถนำมาใช้เพื่อการอุปโภคและบริโภคได้เพียงพอ ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะอาศัยน้ำฝนเพื่อการอุปโภคบริโภคเพียงอย่างเดียว มีเพียงแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น 1 แห่ง คือ อ่างเก็บน้ำเกาะสีชังซึ่งบรรจุน้ำได้ 90,000 ลูกบาศก์เมตร ปัจจุบันชำรุดไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มที่

3.6 ลักษณะชายหาดและชายฝั่งทะเล

ลักษณะทางกายภาพของชายฝั่งตะวันตก ประกอบด้วย หาดหิน หาดทราย โชดหินและหน้าผา เป็นส่วนใหญ่ก่อให้เกิดทัศนียภาพที่สวยงาม ในขณะที่ชายฝั่งตะวันออกประกอบด้วยชายฝั่งที่เป็นหน้าผา หาดทราย โคลนตม ทราย กรวด แนวหิน และปะการัง ระดับความลึกของทะเลรอบ ๆ เกาะเฉลี่ยลึกเกิน 20 เมตร ส่วนที่ลึกส่วนใหญ่จะอยู่ทางทิศตะวันตกของเกาะ ความลึกของทะเลระหว่างเกาะสีชัง เกาะขามใหญ่ และเกาะขามน้อยมีความลึกเฉลี่ยระหว่าง 6 - 10 เมตร (ดูแผนที่ 3.4 , 3.5)

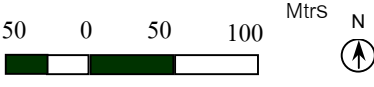

3.7 ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปของเกาะสีชัง เป็นแบบพื้นที่ชายทะเลในเขตร้อน ทุกปีจะมีกระแสลมพัดเข้าสู่เกาะสีชัง แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ระหว่างเดือนมีนาคม – เดือนกันยายน จะพัดจากทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออก หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “ลมนอก” และระหว่างเดือนตุลาคม-เดือนกุมภาพันธ์ จะพัดจากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตก หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “ลมใน” ประกอบด้วย 3 ฤดู คือ

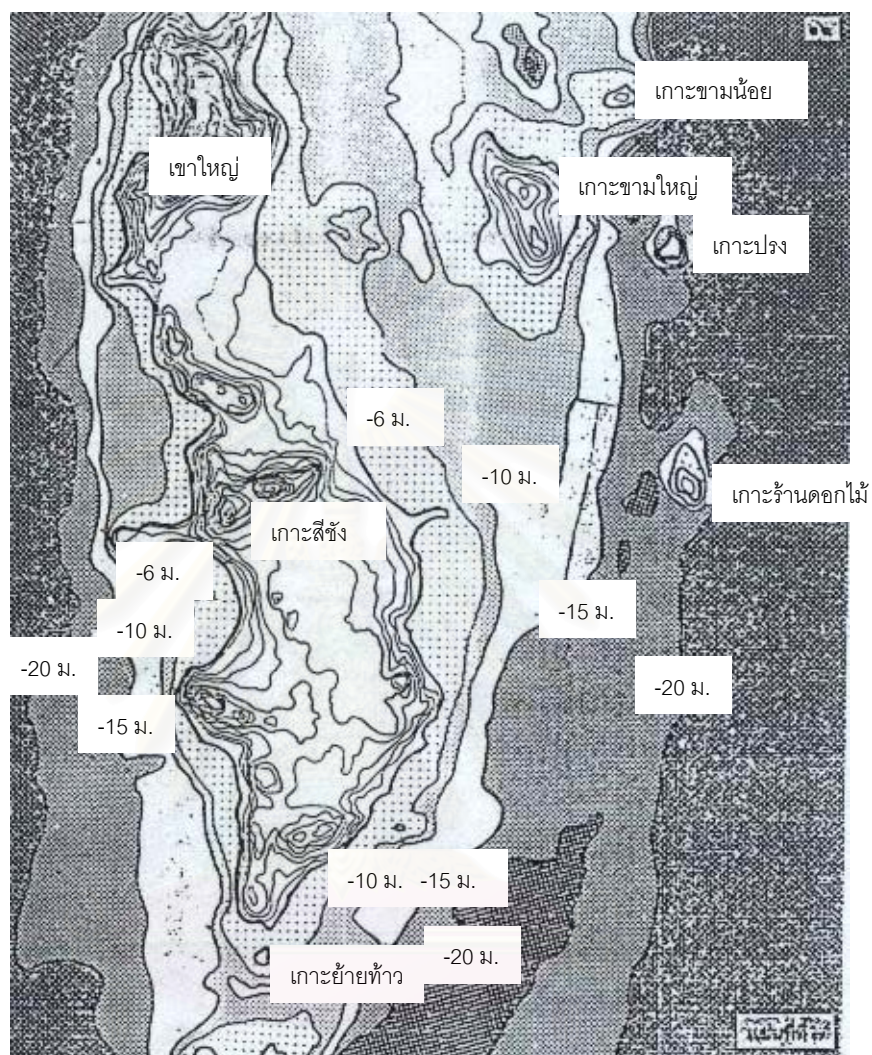
ฤดูหนาว	เริ่มตั้งแต่เดือน	พฤศจิกายน - กุมภาพันธ์
ฤดูร้อน	เริ่มตั้งแต่เดือน	มีนาคม - มิถุนายน
ฤดูฝน	เริ่มตั้งแต่เดือน	กรกฎาคม - ตุลาคม

แผนที่ 3.4 แสดงลักษณะกายภาพของบริเวณชายฝั่ง

สัญลักษณ์ <table border="0"> <tr> <td></td> <td>แนวหน้าผาบริเวณชายฝั่ง</td> <td></td> <td>ทราย</td> </tr> <tr> <td></td> <td>แนวหาดหินบริเวณชายฝั่ง</td> <td></td> <td>โคลน</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ทรายและกรวด</td> <td></td> <td>ปะการัง</td> </tr> </table>		แนวหน้าผาบริเวณชายฝั่ง		ทราย		แนวหาดหินบริเวณชายฝั่ง		โคลน		ทรายและกรวด		ปะการัง	50 0 50 100 Mtrs N
	แนวหน้าผาบริเวณชายฝั่ง		ทราย										
	แนวหาดหินบริเวณชายฝั่ง		โคลน										
	ทรายและกรวด		ปะการัง										
แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง													
ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย													

ที่มา : สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2529

แผนที่ 3.5 แสดงระดับความลึกของน้ำทะเลรอบเกาะ

สัญลักษณ์

- ระดับความลึก -1 ถึง -5 ม.
- ระดับความลึก -6 ถึง -9 ม.
- ระดับความลึก -10 ถึง -14 ม.
- ระดับความลึก -15 ถึง -19 ม.
- ระดับความลึก -20 ม. ขึ้นไป

ที่มา : สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2529

แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสี่ซัง

ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.8 การปกครอง

เกาะสีชังตั้งเป็นกิ่งอำเภอเมื่อ พ.ศ. 2479 ขึ้นกับเขตการปกครองของอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จนถึง พ.ศ. 2486 กระทรวงมหาดไทย ได้โอนมาขึ้นกับเขตการปกครองของอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี และได้ยกฐานะเป็นอำเภอเกาะสีชัง ในปี พ.ศ. 2537 ประกอบด้วย 1 ตำบล คือ ตำบลท่าเทววงษ์ แบ่งเป็น 7 หมู่บ้าน โดยหมู่ที่ 1-6 อยู่ในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชังมีเนื้อที่ประมาณ 18 ตารางกิโลเมตร ส่วนหมู่ที่ 7 ตั้งอยู่บนเกาะขามใหญ่ อยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเทววงษ์ รวมเนื้อที่การปกครองทั้งอำเภอ 25 ตารางกิโลเมตร (ดูตารางที่ 3.2) , (ดูแผนที่ 3.6)

3.9 ประชากร

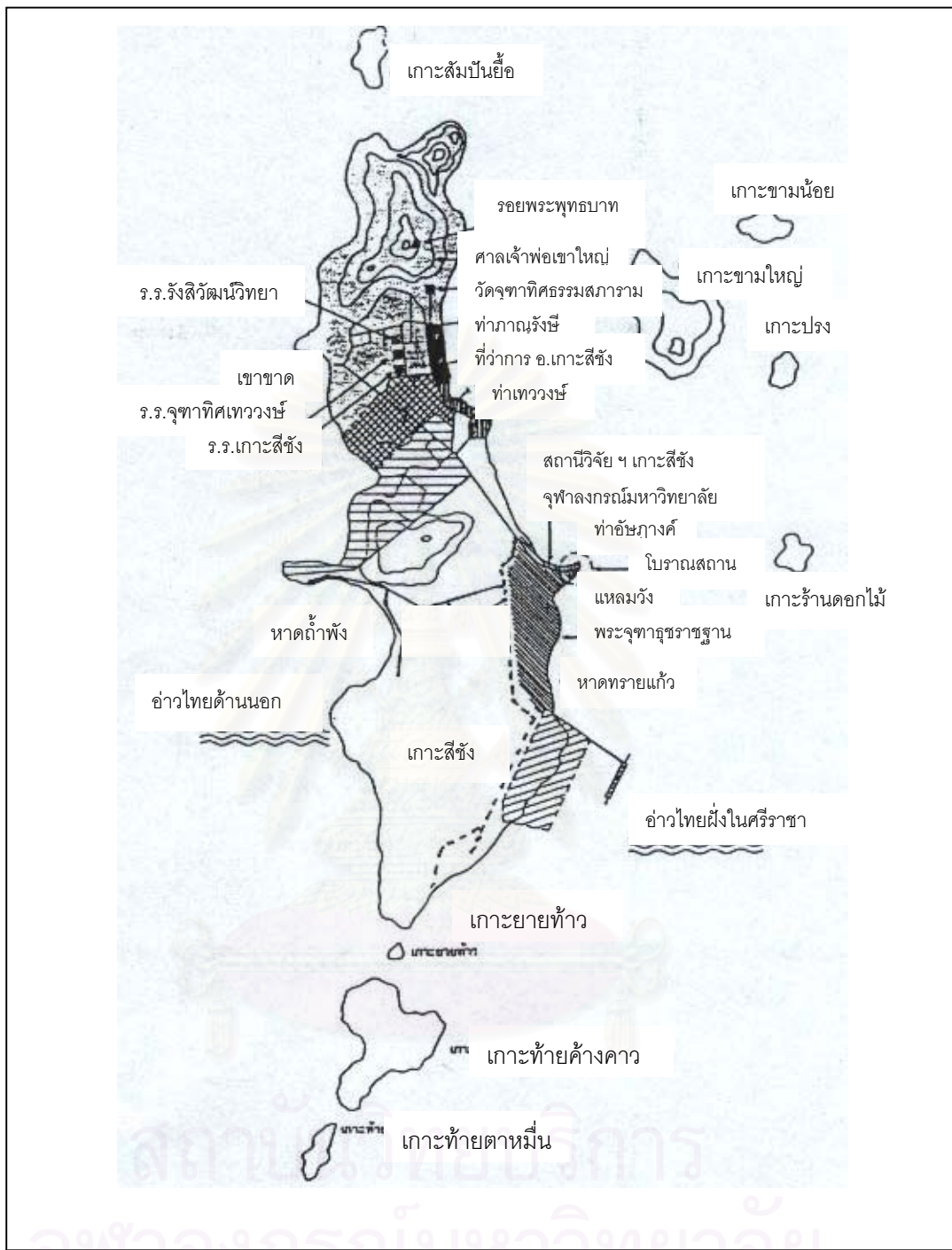
ประชากรที่อาศัยอยู่บนเกาะสีชัง จากทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2542 มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 4,782 คน แยกเป็นประชากรชาย 2,399 คน และหญิง 2,383 คน คิดเป็นอัตราส่วน ชาย : หญิง เท่ากับ 1 : 1 มีบ้านเรือนราษฎร จำนวน 1,405 หลังคาเรือน (ดูตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนประชากร จำแนกตามเขตการปกครอง

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	รายละเอียด			
		หลังคาเรือน	ประชากรชาย	ประชากรหญิง	รวม
1	บ้านท่าเทววงษ์	307	418	441	859
2	บ้านศาลเจ้าแก้ง	174	334	332	666
3	บ้านท่าวัง	309	490	492	982
4	บ้านตรอกด่านภาษี	140	217	183	409
5	บ้านสะพานคู่	118	284	247	375
6	บ้านท่าภาณุรังษี	319	575	611	1,186
7	บ้านเกาะขามใหญ่	38	81	77	158
	รวม	1,405	2,399	2,383	4,782

ที่มา : ทะเบียนราษฎรอำเภอเกาะสีชัง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2542

หมายเหตุ หมู่ที่ 1 – 6 อยู่ในเขตการปกครองของเทศบาลตำบลเกาะสีชัง
หมู่ที่ 7 อยู่ในเขตการปกครองของ อบต. (ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ที่ศึกษา)

แผนที่ 3.6 แสดงเขตการปกครองของเกาะสีชัง

สัญลักษณ์ <table border="0"> <tr> <td></td> <td>หมู่ 1 บ้านท่าเทววงษ์</td> <td></td> <td>หมู่ 5 บ้านท่าสะพาน</td> </tr> <tr> <td></td> <td>หมู่ 2 บ้านศาลเจ้าเก็ง</td> <td></td> <td>หมู่ 6 บ้านท่าภานูรังษี</td> </tr> <tr> <td></td> <td>หมู่ 3 บ้านท่าวัง</td> <td></td> <td>หมู่ 7 เกาะขามใหญ่</td> </tr> <tr> <td></td> <td>หมู่ 4 บ้านตรอกด่าน</td> <td></td> <td>เขตพระจุฑาทูษราชฐาน</td> </tr> </table>		หมู่ 1 บ้านท่าเทววงษ์		หมู่ 5 บ้านท่าสะพาน		หมู่ 2 บ้านศาลเจ้าเก็ง		หมู่ 6 บ้านท่าภานูรังษี		หมู่ 3 บ้านท่าวัง		หมู่ 7 เกาะขามใหญ่		หมู่ 4 บ้านตรอกด่าน		เขตพระจุฑาทูษราชฐาน	50 0 50 100 Mtrs
	หมู่ 1 บ้านท่าเทววงษ์		หมู่ 5 บ้านท่าสะพาน														
	หมู่ 2 บ้านศาลเจ้าเก็ง		หมู่ 6 บ้านท่าภานูรังษี														
	หมู่ 3 บ้านท่าวัง		หมู่ 7 เกาะขามใหญ่														
	หมู่ 4 บ้านตรอกด่าน		เขตพระจุฑาทูษราชฐาน														
แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง																	
ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย																	

ที่มา : สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2529

3.10 การประกอบอาชีพ

ราษฎรส่วนใหญ่ของชาวเกาะสีชัง ประกอบอาชีพประมง ได้แก่การทำเรือไต้จับปลาหมึก และปลาหู (เรือปั่นไฟฟ้า) เรืออวนลาก ตกปลา ดักลอบปลา และปลาหมึก ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 70 ของอาชีพอื่นๆ รองลงมาเป็นการค้าขายรายย่อย ขายสินค้าต่างๆ บริเวณตลาด “ท่าบน” และตลาด “ท่าล่าง” และขายสินค้าตามเรือบรรทุกสินค้าที่จอดทอดสมอบริเวณหน้าเกาะ และบริเวณหลังเกาะ ประมาณร้อยละ 15 รับจ้างทั่วไปและย่อยหิน ประมาณร้อยละ 15 สำหรับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีน้อยมาก หรือเกือบจะไม่มีเลยก็ว่าได้ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นโชดหิน ประกอบกับไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ

3.11 การศึกษา

มีโรงเรียน จำนวน 3 โรงเรียน ให้การศึกษาระดับต่างๆ ดังนี้

โรงเรียน รัชสิวัฒน์วิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเปิดสอนระดับอนุบาล ตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 – อนุบาล 2

โรงเรียน จุฬาทิศเทววงษ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา เปิดสอนระดับประถมศึกษา ตั้งแต่ชั้น ป.1 - ป.6

โรงเรียน เกาะสีชัง สังกัดกรมสามัญศึกษา เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา ตั้งแต่ชั้น ม.1-ม.6

3.12 สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

ไฟฟ้า มีโรงไฟฟ้าใช้เครื่องปั่นไฟ (เครื่องยนต์ดีเซล) จำนวน 1 โรง ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

โทรศัพท์ มีชุมสายโทรศัพท์ 1 แห่ง

ไปรษณีย์ มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 1 แห่ง

การสาธารณสุข มีโรงพยาบาลชุมชน 1 แห่ง จำนวน 30 เตียง

3.13 หน่วยงานราชการ

1. ที่ว่าการอำเภอเกาะสีชัง มีส่วนราชการต่างๆ ดังนี้
 - ที่ทำการปกครองอำเภอ, สำนักงานสรรพากร, สำนักงานประมง, สำนักงานสหกรณ์, ที่ทำการพัฒนาชุมชน, ที่ทำการสัสดี, สำนักงานสาธารณสุข, ที่ทำการสรรพสามิต, สำนักงานศึกษาธิการ
2. สถานีตำรวจภูธรอำเภอเกาะสีชัง
3. งานตำรวจน้ำเกาะสีชัง
4. ด้านตรวจคนเข้าเมือง
5. ด้านที่ทอดเรือภายนอก
6. สำนักงานการประถมศึกษา
7. โรงพยาบาล
8. สถานีตรวจอากาศกรมอุตุนิยมวิทยา
9. สถานีวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลและศูนย์ฝึกนิสิตเกาะสีชัง สถาบันวิจัยทรัพยากรทางน้ำ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สถานีวิจัยฯ เกาะสีชัง)
10. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข
11. หน่วยดูแลประกาศาร กองทัพเรือ
12. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
13. ชุมสายโทรศัพท์
14. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเทววงษ์ (อบต.)
15. โรงเรียนเกาะสีชัง
16. โรงเรียนจุฬาทิศเทววงษ์
17. โรงเรียนรังสีวัฒนาวิทยา

3.14 ศาสนาและวัฒนธรรม

วัด (วัดหลวง)	จำนวน 1 แห่ง
ที่พักสงฆ์	จำนวน 2 แห่ง
ศาลเจ้า	จำนวน 1 แห่ง

ประเพณีวันไหล, วันกองข้าว, แห่งเทียนเข้าพรรษา และนมัสการศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่

3.15 สถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ

1. พระจุฑาธุชราชฐาน
2. ศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่
3. รอยพระพุทธรูปจำลอง
4. หาดทราย เช่น หาดทรายแก้ว, หาดถ้ำพัง
5. ถ้ำ เช่น ถ้ำเสาวภา, ถ้ำจักรพงษ์
6. ซ่องเขาขาดและแหล่งตกปลาทั่วไปริมทะเล

3.16 อาคารพาณิชย์และสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ

ธนาคารพาณิชย์	จำนวน 1 แห่ง
ร้านขายเครื่องสำอาง	จำนวน 30 ร้าน
ร้านค้าเครื่องดื่ม-อาหาร	จำนวน 26 ร้าน
ร้านเสื้อผ้า	จำนวน 5 ร้าน
ร้านบริการเสริมสวย	จำนวน 11 ร้าน
ร้านอุปกรณ์เครื่องเหล็กเครื่องยนต์	จำนวน 2 ร้าน
ร้านอุปกรณ์ไฟฟ้า-วิทยุ	จำนวน 1 ร้าน
โรงภาพยนตร์	จำนวน 1 แห่ง
สถานีจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง	จำนวน 5 แห่ง
คลังน้ำมันเชื้อเพลิง	จำนวน 1 แห่ง
ตลาดสด	จำนวน 1 แห่ง

1.

2.

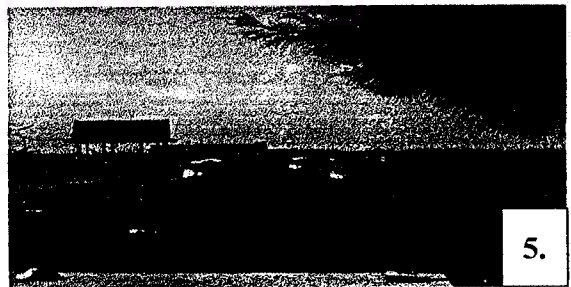
3.

ภาพที่ 3.1 แสดงลักษณะทางกายภาพพื้นที่เกาะสีชัง

1. สภาพที่ตั้งถิ่นฐานชุมชนบริเวณริมทะเลด้านตะวันออก
2. สภาพเรือโดยสารข้ามฝั่งระหว่างศรีราชากับเกาะสีชัง
3. สภาพเรือสินค้าที่จอดขนถ่ายสินค้าบริเวณอ่าวเกาะสีชัง
4. สภาพท่าเรือโดยสารเกาะสีชัง
5. สภาพท่าเรือโดยสารเกาะสีชัง

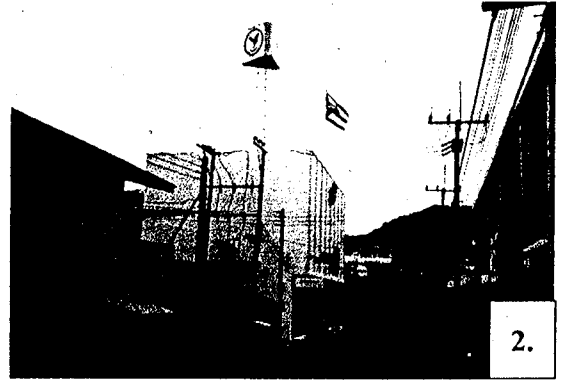
4.

5.

1.

2.

3.

4.

ภาพที่ 3.2 แสดงลักษณะทางกายภาพพื้นที่เกาะสี่ช้าง

1. สภาพตลาดสดบริเวณท่าบน
2. สภาพธนาคารบริเวณริมถนนอัษฎางค์
3. สภาพโรงพยาบาลเกาะสี่ช้างบริเวณริมถนนอัษฎางค์
4. สภาพลานกีฬาบริเวณโรงเรียนเกษม
5. สภาพสถานีตำรวจภูธรอำเภอเกาะสี่ช้าง
6. สภาพที่ว่าการอำเภอเกาะสี่ช้าง

5.

6.

3.17 สภาพการพัฒนายานพาหนะน้ำลึกเกาะสีชัง

รายละเอียดการวิเคราะห์สภาพโครงการพัฒนายานพาหนะน้ำลึกเกาะสีชังประกอบด้วย พัฒนาการและสภาพการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเกิดขึ้นของผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ นอกจากนี้ยังได้เพิ่มเติมถึงปัญหาและปัจจัยสนับสนุนในการประกอบกร เพื่อให้ทราบถึงความเป็นไปได้ในการพัฒนาและแนวโน้มการพัฒนาในอนาคต ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อที่อยู่อาศัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์การวางแผนการพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยรายละเอียดในการวิเคราะห์ประกอบด้วย

3.17.1 ความเป็นมาของการสร้างท่าเรือน้ำลึกเกาะสีชัง

นับจากอดีตจนถึงปัจจุบันการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ เป็นการขนส่งทางทะเลโดยส่วนใหญ่ นับว่าเป็นเส้นทางขนส่งหลักของการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งมีท่าเรือเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่สำคัญต่อการขนส่งสินค้าทางทะเล มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ หากท่าเรือขาดความพร้อมไม่สามารถให้บริการขนส่งสินค้าได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และประหยัดแล้วจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยิ่ง ดังนั้นกล่าวได้ว่า “ท่าเรือคือประตูสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ” โดยรัฐบาลได้ริเริ่มแนวความคิดที่จะให้มีการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 เนื่องจากระบบการขนส่งสินค้าพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว จากการขนส่งในลักษณะเทกองหรือหีบห่อสินค้าเปลี่ยนเป็นระบบตู้สินค้า (Container) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นข้อจำกัดทางสมรรถวิสัยในการรองรับตู้คอนเทนเนอร์ของท่าเรือกรุงเทพฯ (วิเชียร, 2533) เนื่องจากท่าเรือกรุงเทพซึ่งเป็นท่าเรือหลักของประเทศเป็นท่าเรือแม่น้ำที่มีขีดจำกัด ในการรับเรือสินค้าที่มีขนาดกินน้ำลึกไม่เกิน 8.2 เมตร และความยาวของเรือไม่เกิน 565 ฟุต ดังนั้นรัฐบาลจึงลงทุนสร้างท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบังขึ้นซึ่งเป็นท่าเรือน้ำลึกขนาดใหญ่ที่สามารถรองรับเรือขนาดใหญ่ และมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมและส่งเสริมการส่งออกในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2533

ทั้งนี้จากการศึกษาบริษัท เทสโก้ จำกัด (2534) กล่าวถึง สมรรถนะในการรองรับการขนส่งทางทะเลตลอดบริเวณแนวชายฝั่งทะเลตะวันออกซึ่งรวมท่าเรือแหลมฉบังด้วยว่า ท่าเรือและทะเลบริเวณดังกล่าวมีการใช้ประโยชน์ที่ต่างกัน 3 วัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อรองรับเรือสินค้าขนาดเล็กกว่า 50,000 DWT เพื่อรองรับเรือสินค้าขนาดใหญ่กว่า 50,000 DWT และเพื่อรองรับเรือบรรทุกน้ำมัน โดยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 มีการก่อสร้างท่าเรือในพื้นที่อยู่ 3 ประเภท คือ

1. การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยและบริษัทน้ำมันอื่น ๆ รองรับเรือบรรทุกน้ำมันและเป็นคลังน้ำมันใช้สำหรับกิจกรรมการเก็บและขนถ่ายน้ำมัน และ กระบวนการปิโตรเลียมเท่านั้น
2. ท่าเทียบเรือพาณิชย์แหลมฉบังและคลังสินค้าขนาดเล็กกว่า 50,000 DWT
3. ท่าเทียบเรือพาณิชย์แหลมฉบังและคลังสินค้าขนาดใหญ่กว่า 50,000 DWT

โดยท่าเทียบเรือพาณิชย์แหลมฉบังในข้อ 2 และ 3 ให้เป็นท่าเรือพาณิชย์หลักแห่งใหม่สำหรับเรือขนาดใหญ่ที่ไม่สามารถใช้บริการท่าเรือกรุงเทพได้ นอกจากนี้บริษัทเทสโก้ยังกล่าวว่าท่าเทียบเรือแหลมฉบังที่เริ่มเปิดบริการบางส่วนมาตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2533 แม้จะมีการให้บริการทั้งหมดทุกส่วนตามแผนการหลักแล้วก็ตาม ท่าเทียบเรือแหลมฉบังก็ยังไม่สามารถรองรับเรือสินค้าได้ทั้งหมด เพราะเป็นอ่าวเปิดน้ำตื้นและร่องน้ำลึกไม่พอ และจะเกิดความแออัดในปี พ.ศ. 2538 อุปสรรคใหญ่ที่สำคัญของท่าเทียบเรือทั้งหลายที่มีอยู่ในประเทศไทยปัจจุบันนี้ คือ ไม่มีท่าเทียบเรือใดที่เป็น “ท่าเทียบเรื่อน้ำลึกที่แท้จริง” คือสามารถรับเรือสินค้าขนาดใหญ่กว่า 20,000 DWT ได้เพราะร่องน้ำลึกไม่พอ โครงการปรับปรุงของร่องน้ำที่ท่าเทียบเรือแหลมฉบัง โดยการระเบิดหินใต้น้ำและขุดลอกร่องน้ำต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มอีก 40 ล้านบาท จากลึก 12 เมตร เป็น 13.8 เมตร เพื่อจะเพิ่มขีดความสามารถรองรับเรือสินค้าจาก 20,000 DWT เป็น 30,000 DWT เท่านั้น ในขณะที่เรือสินค้าจากต่างประเทศที่เดินทางมายังประเทศไทยมีขนาดเกิน 50,000 DWT และเรือเหล่านี้ทำการขนส่งถ่ายสินค้าลงเรือเล็กบริเวณหน้าเกาะสีชัง ซึ่งไม่สะดวกเนื่องจากคลื่นลมทำให้ล่าช้าและก่อให้เกิดมลพิษทางทะเล อย่างไรก็ตามอุปสรรคด้านความลึกของร่องน้ำ เป็นสาเหตุข้อหนึ่งที่ทำให้บริการท่าเทียบเรื่อน้ำลึกสงขลาไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

โครงการสีชังซึ่งจัดตั้งโดยบริษัท สยามเซมิ จึงได้มีการศึกษาเพื่อสร้างท่าเรื่อน้ำลึกที่แท้จริงสามารถรองรับเรือสินค้าที่มีระวางบรรทุกมากกว่า 50,000 DWT และจากการศึกษาหาความเหมาะสมระดับมหภาคของบริษัทกล่าวโดยสรุปคือ ที่ตั้งที่เหมาะสมจะต้องมีร่องน้ำธรรมชาติลึกไม่น้อยกว่า 15 เมตร ดินชายฝั่งขณะน้ำลงเต็มที่สามารถรับเรือที่มีระวางบรรทุกสูงสุด 150,000 ตันตลอดปี แหล่งดังกล่าวของชายฝั่งอ่าวไทยมีเพียง 4 แห่ง คือ ชายฝั่งด้านใต้เกาะคราม อ.สัตหีบ และฝั่งอ่าวสัตหีบ ฝั่งด้านใต้เกาะพะงัน และเกาะสีชัง ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3.3 ซึ่งเปรียบเทียบความลึกร่องน้ำธรรมชาติและระยะทางจากกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นศูนย์กลางพาณิชย์และการบริการอุตสาหกรรมเศรษฐกิจของประเทศ

ตารางที่ 3.3 แสดงการเปรียบเทียบร่องน้ำธรรมชาติชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ระยะทางถึง
กรุงเทพและระยะจากฝั่งถึงเกาะ

สถานที่	ความลึกร่องน้ำธรรมชาติ (เมตร)	ระยะทางถึงกรุงเทพฯ (กม.)		
		ทางทะเล	ทางบก	จากฝั่ง
1. เกาะครามด้านใต้อ่าวสัตหีบ	20	180	175	8
2. เกาะสีซัง จ.ชลบุรี	18	120	135	12
3. เกาะพะงันด้านเหนือ จ.สุราษฎร์ธานี	20	1,100	644	120
4. อ่าวสัตหีบ ต.จุลเสมีต จ.ชลบุรี	11	320	175	0
5. ท่าเรือมาบตาพุด จ.ระยอง	13.9	500	195	0
6. ท่าเรือแหลมฉบัง จ.ชลบุรี	12-14*	150	140	0
7. ท่าเรือสงขลา	12-14*	1,760	950	0

ที่มา : บริษัทเทสโก้ 2534 และร่องน้ำลึกจากแผนที่กรมอุทกศาสตร์กองทัพเรือ

หมายเหตุ : *ถ้าขุดลอกเพิ่มและระเบิดหินใต้น้ำ

จากตารางพบว่าเกาะครามด้านใต้เป็นทำเลที่เหมาะสมที่สุด แต่เนื่องจากเป็นเขตกองทัพเรือจึงไม่สามารถใช้การได้เพราะเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ ส่วนอ่าวสัตหีบกองทัพเรือก็มีนโยบายจะใช้เพื่อกองทัพแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้นสถานที่ที่มีความเหมาะสมรองลงมา คือ เกาะสีซัง และเกาะพะงัน ซึ่งบริษัท สีซังทองเทอร์มินัล จำกัด (2533) ได้ทำการประเมินความเหมาะสมเพื่อหาที่ตั้งจนมีข้อสรุปว่า ผู้ประกอบการมีความเห็นว่าเกาะสีซังมีศักยภาพในการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกสูง โดยพิจารณาปัจจัยหลักของพื้นที่ ประกอบด้วย

1.ด้านภูมิศาสตร์ เกาะสีซังห่างชายฝั่งศรีราชา 12 กม. และประมาณ 60 กม. จากปากแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีแนวร่องน้ำลึกเชื่อมต่อกันจึงเป็นประโยชน์ต่อการคมนาคมทางน้ำ ประกอบกับเป็นแหล่งพักเรือตามธรรมชาติมานานแล้ว และปัจจุบันยังมีการขนส่งสินค้าหน้าอ่าวเสมอ

2.ด้านกายภาพ โครงสร้างทางธรณีวิทยาเป็นภูเขาหินขนาดใหญ่สามารถใช้เป็นวัตถุดิบในการก่อสร้าง ทำให้ประหยัดเงินทุนและง่ายต่อการบำรุงรักษา

ทั้งนี้การมีท่าเทียบเรือขนาดใหญ่บนเกาะจะส่งผลต่อประโยชน์ในระดับประเทศ โดยทำให้สินค้าเข้า-ออกราคาถูกลง เนื่องจากการขนส่งสินค้าโดยอาศัยเรือขนาดใหญ่และการขนถ่ายรวดเร็วมีประสิทธิภาพทำให้ค่าระวางเรือลดลง และช่วยเพิ่มสมรรถนะในการรองรับของท่าเรือแหลมฉบัง หรือเพิ่มจุดอิ่มตัว (Saturation Point) ของท่าเรือแหลมฉบังได้ถึงร้อยละ 57

3.17.2 พัฒนาการของโครงการทำเรือน้ำลิกเกะสีซัง

จากการศึกษาของบริษัท สีซังทองเทอร์มินัล จำกัด (2534) ได้กล่าวถึงข้อมูลเกี่ยวกับการเริ่มต้นโครงการว่าแต่เดิมบริษัท สยามเคมี จำกัด ได้ทำหน้าที่เป็นแกนกลางเพื่อประสานงานโครงการ ได้ทำการศึกษาทำเลท่าเรือ และพบว่าบริเวณหมู่เกาะสีซังมีความเหมาะสมและเคยถูกใช้เป็นท่าเรือมาตั้งแต่ในอดีตและได้เลือกเกาะสีซังเป็นที่ตั้งท่าเรือน้ำลิก

นอกจากนี้ยังพบว่าผลพวงจากการกำหนดที่ตั้งท่าเรือน้ำลิกเกาะสีซัง คือท่าเรือที่อยู่ใกล้กับนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ซึ่งเป็นแหล่งแยกก๊าซธรรมชาติ (Dry Gas) จากแหล่งในอ่าวไทย อาทิ แหล่งเอราวัณ บรรพต สตูล กะพง ฯลฯ และได้ก๊าซธรรมชาติเหลว (Condensate) เป็นผลผลิตพร้อมกับก๊าซธรรมชาติแห้ง การแยกคอนเดนเสทออกระหว่างการผลิตนั้นเป็นสิ่งจำเป็น เพราะการส่งก๊าซตามท่อนั้นจะต้องส่งก๊าซที่มีสถานะเป็นก๊าซแต่อย่างเดียว และคอนเดนเสทที่แยกออกมาให้นำไปจำหน่ายได้ ในปัจจุบันบริษัท ยูโนแคลไทยแลนด์ จำกัด ผู้ได้สัมปทานการขุดก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทยได้จัดส่งคอนเดนเสทส่วนใหญ่ที่ผลิตได้ไปขายต่างประเทศ เนื่องจากยังไม่มีโรงงานที่จะผลิตสารตัวทำละลายจากคอนเดนเสทตัวทำละลายนี้เรียกว่า โชลเว้นท์ ได้แก่ Benzene, Toluene, Cyclohexane, Xylene เป็นต้น เป็นตัวทำละลายที่สำคัญยิ่งในอุตสาหกรรมผลิตสี ทำกาว และใยสังเคราะห์สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอ ในประเทศไทยต้องซื้อตัวทำละลายเหล่านี้กลับมาจากต่างประเทศในราคาสูงเป็นการเสียเปรียบในการค้าอย่างเห็นได้ชัด ฉะนั้นการทำเรือน้ำลิกเกาะสีซังอยู่ในเส้นทางขนส่งก๊าซธรรมชาติจากแหล่งเอราวัณไปนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดจึงถือว่าการขนส่งวัตถุดิบ และผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี โครงการสีซังจึงได้รวบรวมโครงการผลิตตัวทำละลาย (Solvent) เข้าไว้ด้วย ผลิตภัณฑ์เหล่านี้จะต้องรองรับอุตสาหกรรมปิโตรเคมีในประเทศไทยที่นับว่าจะพัฒนาขยายตัวมากขึ้นและมีความต้องการตัวทำละลายมากขึ้นทวีคูณ และเพื่อทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศเป็นมูลค่ากว่าพันล้านบาทต่อปี

ผลจากการศึกษาข้างต้นทำให้ บริษัท สยามเคมี จำกัด จึงได้จัดตั้งโครงการที่มีชื่อว่า “โครงการสีซัง” และยื่นคำขอรับการส่งเสริมเมื่อธันวาคม 2531 ได้มติส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2532 จากนั้นได้จัดตั้งบริษัทขึ้น 2 บริษัท คือ บริษัท สีซังทองเทอร์มินัล จำกัด ทำกิจการท่าเรือขนถ่ายสินค้า และบริษัท สีซังสยามโซลเว้นท์ จำกัด ทำกิจการผลิตโซลเว้นท์ ในบริษัท สีซังสยามโซลเว้นท์ เป็นบริษัทที่จดทะเบียนเพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมปิโตรเคมี โดยนำเอาคอนเดนเสทซึ่งเป็นทรัพยากรจากอ่าวไทยมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดผลิตภัณฑ์ที่จะผลิต คือ NAPHTHA และผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมอื่น ๆ ที่จะส่งเข้าเป็นวัตถุดิบของ

การผลิตสิ่งทอและพลาสติก และต่อมาในปี พ.ศ. 2533 โครงการได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุนจาก คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ในขณะที่เดียวกันกระทรวงอุตสาหกรรมและคณะกรรมการพัฒนา ชายฝั่งทะเลตะวันออกได้ร่วมกันพิจารณาและมีมติว่า “โครงการนี้จะไม่มีความกระทบต่อกิจการทำ เทียบเรือแหลมฉบัง และทำเทียบเรือมาบตาพุด และเห็นสมควรได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากรัฐ บาล”

ภายหลังเมื่อเริ่มมีการวางโครงการพัฒนาอย่างจริงจังในพื้นที่พบว่า โครงการประสบ ปัญหาการต่อต้านอย่างรุนแรงจากชาวบ้าน โดยอาทิศยวิเคราะห (24-30 ธ.ค. 38) กล่าวถึงเหตุ การณ์ในช่วงเวลาดังกล่าวว่า บริษัท สีซิงทองเทอร์มินัล จำกัด ประสบปัญหาเรื่องมีอบจากชาว บ้านเกาะสีซิง ที่คัดค้านโครงการโดยตั้งประเด็นสิ่งแวดล้อมมาเป็นตัวชูโรง ขณะเดียวกันกลุ่มนาย ทนุผู้สูญเสียประโยชน์ จากท่าเรือน้ำลึกก็พลอยผสมโรงออกมาต่อต้านโครงการไปด้วย จนกระทั่ง เหตุการณ์บานปลายไปในที่สุด ทำให้โครงการท่าเรือน้ำลึกซึ่งประกอบด้วยท่าเทียบเรือบรรทุกน้ำ มันขนาดใหญ่ คลังน้ำมัน และคลังเก็บสารเคมีประเภทไฮโดรเจนหรือสารทำลายมูลค่าหลาย พันล้านบาท ต้องชะงักไป และกว่าจะเริ่มโครงการใหม่ได้อีกครั้งก็คือ เมื่อเวลาได้ผ่านเลยไปเกือบ 3 ปีเต็ม แม้ว่าโครงการจะได้รับอนุญาตประกอบกิจการท่าเรือน้ำลึกจากกระทรวงคมนาคม โครง การก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากกลุ่มสยามเคมีประสบปัญหาเรื่องเงินลงทุน จนในที่สุด ประมาณต้นปี พ.ศ. 2538 นายสมบัติ พานิชชีวะ ได้เข้ามารับช่วงดำเนินงานต่อ ทำให้โครงการ สามารถดำเนินการต่อไปได้โดยเปลี่ยนแปลงชื่อบริษัทใหม่เป็น บริษัท ไทยพับลิกพอร์ต จำกัด พร้อมกับตัดโครงการผลิตสารไฮโดรเจนออกจากโครงการท่าเรือน้ำลึกแห่งนี้ โดยจากการดำเนิน งานก่อสร้างของ บริษัท ไทยพับลิกพอร์ต จำกัด ทำให้โครงการท่าเรือเริ่มเปิดดำเนินการภายในปี พ.ศ. 2539 จนถึงปัจจุบัน โดยยังคงใช้แผนพัฒนาและนโยบายหลักจากการศึกษาและวางแผนทาง ไว้แล้วของบริษัท สีซิงทองเทอร์มินัล จำกัด

3.17.3 แนวทางในการดำเนินงาน

ในการวางแผนทางของโครงการท่าเรือน้ำลึกเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์เดิมที่ วางไว้ตั้งแต่แรก คือ

1. เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์สูงสุดจากการลงทุนสร้างท่าเรือน้ำลึก
2. เพื่อจัดเตรียมความจำเป็นของโครงสร้างพื้นฐานให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศ

3. เพื่อลดต้นทุนในการส่งสินค้าออกและบริการ
4. เพื่อการขยายโอกาสการจ้างแรงงานท้องถิ่นให้สูงขึ้น

แต่ทั้งนี้เมื่อมีการเปลี่ยนการบริหารทำให้มุมมองหรือแนวทางอาจปรับเปลี่ยนไปบ้างจากการสรุปบทสัมภาษณ์ผู้บริหารในอาทิตีวีวิเคราะห์ (2538) พบว่า ในการดำเนินงานระยะแรกช่วงปี พ.ศ. 2539 จะเน้นการขนส่งน้ำมัน เนื่องจากบริษัท ไทยพับลิกพอร์ต มองเห็นข้อได้เปรียบเทียบจากการขนถ่ายน้ำมันว่าลักษณะการทำธุรกิจน้ำมันในประเทศที่มีมูลค่ามากกว่าแสนล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าจากต่างประเทศ 70 % ของปริมาณการใช้ น้ำมันทั้งประเทศ ดังนั้นการขนส่งจึงต้องพึ่งทางเรือเป็นสิ่งสำคัญ แต่ท่าเรือที่รองรับเรือบรรทุกน้ำมันขนาดใหญ่ได้ มีเพียงเมเจอร์ฮอยล์สำหรับผู้ค้าน้ำมันรายใหญ่เพียงไม่กี่ราย และโรงกลั่นน้ำมันอีกบางโรงเท่านั้น ส่วนผู้ค้าน้ำมันที่เหลืออีก 20 กว่าราย จะใช้วิธีขนส่งน้ำมันโดยการใส่เรือบรรทุกน้ำมันขนาดเล็กไปเทียบเรือบรรทุกน้ำมันขนาดใหญ่จากต่างประเทศเพื่อขนส่งเข้าคลังต่อไปและแหล่งขนส่งน้ำมันกลางทะเลที่สำคัญอยู่บริเวณเกาะสีชังปากทะเลอ่าวไทยนั่นเอง จากลักษณะการขนส่งน้ำมันกล่าวกันว่ามีต้นทุนต่ำกว่าการใช้บริการท่าเรือน้ำลึกสีชังและคลังสำรองน้ำมันบนเกาะสีชัง แต่แม้ว่าการใช้บริการท่าเรือน้ำลึกสีชังจะมีต้นทุนสูงกว่าการขนถ่ายน้ำมันกลางทะเล การใช้บริการท่าเรือสีชังจะใช้เวลาขนถ่ายเพียง 3 วัน เท่านั้น สำหรับเรือบรรทุกน้ำมันขนาด 100,000 ตัน แต่ถ้าขนถ่ายน้ำมันกลางทะเลสำหรับเรือบรรทุกน้ำมันขนาดเดียวกันต้องใช้เวลาประมาณ 15 วัน ทำให้ค่าใช้จ่ายโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งในปัจจุบันทางท่าเรือได้ขออนุญาตและดำเนินการในฐานะคลังสินค้าทัณฑ์บนทำให้เกิดความสะดวกในเรื่องภาษีนำเข้าน้ำมัน เพราะการนำเข้าน้ำมันขนาด 100,000 ตัน ต้องเสียภาษีประมาณ 300 ล้านบาทต่อเที่ยว แต่ในฐานะที่เป็นคลังสินค้าทัณฑ์บนสามารถทยอยจ่ายภาษีดังกล่าวได้เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ค้าน้ำมัน ซึ่งผู้บริหารของบริษัทได้กล่าวถึงกลยุทธ์สำคัญของการขนส่งน้ำมัน คือปัจจัยสนับสนุนจากกระบวนการขนส่ง ขนาดเรือและขนาดสินค้า ดังนั้นท่าเรือสีชังจึงมีความได้เปรียบเรื่องประสิทธิภาพและการประหยัดจากขนาด ซึ่งสอดคล้องกับการทำธุรกิจน้ำมันในประเทศที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรง ในขณะที่การขนถ่ายน้ำมันกลางทะเลมีความเสี่ยงสูงทั้งด้านความปลอดภัยและปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากน้ำมันรั่วไหลส่งผลให้แนวคิดนโยบายการพัฒนาหลัก คือ ความต้องการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกเกาะสีชังเป็นท่าเรือนานาชาติเป็นฐานธุรกิจขนส่งสินค้าทางทะเลและการขนส่งน้ำมันโดยเฉพาะระยะแรกของการรองรับเรือบรรทุกน้ำมัน และจะเป็นคลังน้ำมันที่ใหญ่ที่สุดเพื่อรองรับการขนถ่ายน้ำมันกลางทะเลในอนาคตจะพัฒนาท่าเรือสีชังให้แข่งกับท่าเรือแหลมฉบัง เป็นที่วางตู้คอนเทนเนอร์สำหรับสินค้าทั่วไป เช่น เหล็ก ปูน เป็นต้น และในการดำเนินงานแบ่งการพัฒนาเป็นระยะตามแผนการลงทุนเดิม มีดังนี้

เฟส 1 ทำเรือสำหรับการขนถ่ายสินค้าเหลวหรือน้ำมัน

เฟส 2 ทำเรือสำหรับสินค้าเทกอง ตู้คอนเทนเนอร์ และตู้ข่อมเรือ

เฟส 3 การลงทุนด้านซิงเกิลพอยต์โมลิ่ง เพื่อรับน้ำมันดิบจากตะวันออกกลางและพัฒนาเป็นกองเรือน้ำมัน ซึ่งต้องถมทะเลเพิ่มจากเฟส 2 อีก 150 ไร่ เพื่อรองรับตู้คอนเทนเนอร์ 6,000 ตู้ และมีท่าเรือสินค้าขนาด 50,000-60,000 ตัน ในเฟสนี้จะรองรับน้ำมันได้ 300,000 ตัน และตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของเกาะ โดยต่อท่อน้ำมันใต้ทะเลมาขึ้นคลังน้ำมันอีกด้านของเกาะ ซึ่งมีพื้นที่สามารถสร้างถังน้ำมันเพิ่มเติมได้อีก ด้านการพัฒนาเป็นกองเรือน้ำมัน ต้องขออนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันตามมาตราที่ 6 จากกระทรวงพาณิชย์ และต้องมีเรือบรรทุกน้ำมันเป็นของตนเอง

ทั้งนี้จากการประเมินการพัฒนาของบริษัท ซึ่งระบุในข้อมูลพื้นฐานจังหวัดชลบุรี (2538) กล่าวว่าหากมีการพัฒนาตามแนวดำเนินงานข้างต้น ทำให้ท่าเรือน้ำลึกสี่ซังอาจพัฒนาเป็นท่าเรือนานาชาติ เป็นฐานธุรกิจการขนส่งสินค้าทางทะเลขนส่งน้ำมันรวมถึงการวางตู้คอนเทนเนอร์สำหรับสินค้าทั่วไปส่งผลให้มีบทบาทหลักโดยสรุป ประกอบด้วย

1. การลดภาระท่าเรือกรุงเทพและเพิ่มสมรรถนะในการรองรับเรือท่าเรือแหลมฉบัง ซึ่งจากการประเมินจากบริษัท เทสโก้ สามารถเพิ่มสมรรถนะได้ถึงร้อยละ 57

2. ลดขั้นตอนการขนส่งทางเรือระหว่างประเทศ โดยเปิดเส้นทางเดินเรือใหม่ ซึ่งจะช่วยย่นระยะการขนส่งสินค้าสำหรับเรือสินค้าที่จะเดินทางไปอินโดจีนและจีน

3.17.4 สถานการณ์การดำเนินงานในปัจจุบัน

หลังจากบริษัท ไทยพับลิกพอร์ต จำกัด เปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 จนถึงปัจจุบันยังไม่ประสบความสำเร็จในด้านการลงทุนเท่าไรนัก จากการสัมภาษณ์ผู้จัดการบริษัท (4 ก.ค. 2543) เกี่ยวกับการเช่าพื้นที่ดำเนินงานของบริษัทเอกชนทำให้ทราบว่าในปี พ.ศ. 2539 บริษัทเพชรบุรีได้ทำสัญญาเพื่อเช่าพื้นที่ดำเนินงาน 1 ปี แต่ใช้ประโยชน์เพียง 9 เดือนก็เลิกไป และตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2541 จนถึงเดือน สิงหาคม 2542 บริษัทประสบภาวะขาดลูกค้า เนื่องจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ (ยุค IMF) เดือนกันยายน 2542 – มีนาคม 2543 บริษัทมีลูกค้าเช่าดำเนินการคือ บริษัท TRAFIGURA CO., LTD. ของประเทศอังกฤษที่มีสำนักงานอยู่ที่ฮอลแลนด์ โดยปัจจุบันเหลือแรงงานในพื้นที่เกาะสี่ซังเพียง 7 คน เท่านั้น ซึ่งเป็นแรงงานที่มาจากท้องถิ่นและภายนอกเกาะสี่ซังรวมกัน

และจากการสำรวจภาคสนามพบว่า รูปแบบการดำเนินงานจะดำเนินงานเฉพาะการขนถ่ายสินค้าเหลวหรือน้ำมันเพียงอย่างเดียว ซึ่งในปัจจุบันมีการบรรจุน้ำมันไว้เต็มคลังน้ำมันแล้วรอการขนถ่ายออกเท่านั้นและไม่มีการเก็บพักเพิ่มเติมอีกเนื่องจากขาดลูกค้า โดยการลงทุนอยู่ในระยะการดำเนินงานตามแผนการลงทุนในเฟสที่ 1 เท่านั้น ทั้งนี้จากการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นไปอย่างไม่ได้มีรูปแบบ ส่งผลให้การจัดเก็บและการจ้างงานไม่เป็นไปตามความคาดหมาย ส่งผลให้เกิดการลดผลประโยชน์ต่อพื้นที่ที่พึงมีพึงได้จากโครงการท่าเรือน้ำลึก

3.17.5 ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบการ

1. ปัญหาการขาดการใช้บริการจากผู้ค้าน้ำมัน เนื่องจากวิกฤติทางเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อสถานภาพทางการเงินผู้ค้าน้ำมัน ซึ่งเป็นผลกระทบโดยตรงต่อการใช้บริการท่าเรือน้ำลึกเกาะสีชัง ทำให้โครงการต้องประสบกับภาวะขาดทุนอย่างเห็นได้ชัด

2. ปัญหาการขาดการสนับสนุนผู้ค้าน้ำมันจากธนาคารภายในประเทศ โดยขาดเครดิตทำให้ไม่สามารถสั่งน้ำมันมาจำหน่ายได้

3. ระเบียบการของกรมสรรพสามิตฯ นโยบายของสปช. เมื่อ 10 พ.ค. 2543 ให้เติม MARKER ลงในน้ำมันดีเซลหมุนเร็วที่ส่งออกราชอาณาจักร

จากปัญหาข้างต้น เป็นที่น่าสังเกตว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอกทั้งสิ้นและเป็นปัญหาที่ขึ้นกับอำนาจการแก้ไขจากภาครัฐทั้งสิ้น ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า สมรรถภาพในการดำเนินงานของโครงการค่อนข้างดี ทั้งด้านความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานและระบบการบริการ แต่การประสบปัญหาภาวะขาดทุนล้วนแต่เกิดจากปัจจัยภายนอกทั้งสิ้น สำหรับปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในพื้นที่ในปัจจุบันไม่ปรากฏให้เห็นชัดเจนอีก โดยจากการสัมภาษณ์ผู้จัดการบริษัทกล่าวว่าในปัจจุบันไม่มีการคัดค้าน และทางโครงการได้รับความร่วมมือดีทั้งจากประชาชนและจากเจ้าหน้าที่ เนื่องจากก่อให้เกิดรายได้ทางตรงจากการจ้างงาน และทางอ้อมจากเงินทุนหมุนเวียนของร้านค้า

3.17.6 ปัจจัยสนับสนุนต่อการประกอบการ

จากปัญหาและอุปสรรคในการประกอบการข้างต้น พบว่าปัจจัยหรือเงื่อนไขสำคัญที่จะส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ คือการส่งเสริมจากภาครัฐทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่บริษัท ไทยพีบีลิตพอร์ต (4 ก.ค. 2543) เกี่ยวกับความต้องการปัจจัย

สนับสนุนในการประกอบการจากภาครัฐ ในประเด็นหลัก ๆ คือ การกำหนดมาตรการต่าง ๆ ให้สามารถแข่งขันกับประเทศสิงคโปร์ได้ และเพิ่มความคล่องตัวให้แก่โครงการในการปฏิบัติงาน

3.17.7 การกำหนดการพัฒนาในอนาคต

แม้ว่าในปัจจุบันโครงการจะประสบภาวะการขาดทุน แต่ทั้งนี้ความพร้อมในการให้บริการของท่าเรือยังคงอยู่ในระดับสูง เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ยังคงมีสภาพดีและมีความสามารถในการรองรับสูง รวมทั้งการที่ท่าเรื่อน้ำลึกเกาะสีชังเป็นท่าเรือใหญ่สำหรับการขนถ่ายน้ำมันแห่งเดียวในประเทศและช่วยเพิ่มสมรรถนะในการขนถ่ายสินค้าของท่าเรือแหลมฉบัง เนื่องจากท่าเรื่อน้ำลึกแหลมฉบังไม่มีท่าเทียบน้ำมัน ดังนั้นจากความพร้อมและลักษณะเฉพาะในการให้บริการ ส่งผลให้การพัฒนายังคงดำเนินต่อไปทั้งที่อยู่ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยแผนการลงทุนยังคงใช้แผนงานเดิมที่วางไว้ในสมัยสีชังของเทอร์มินัล แต่ทั้งนี้การดำเนินงานจะเต็มรูปแบบหรือไม่ขึ้นอยู่กับการใช้บริการของผู้ค้าน้ำมันเท่านั้น และเนื่องจากการดำเนินงานในปัจจุบันเป็นไปได้ไม่ถึงร้อยละ 50 ของแผนงานที่วางไว้ในอดีต จากการสัมภาษณ์ผู้จัดการบริษัท (4 ก.ค. 2543) พบว่า ในการแบ่งการพัฒนาเป็นระยะตามแผนการลงทุนจะถูกปรับเปลี่ยนให้มีบทบาทในการดำเนินงานการขนถ่ายสินค้าเหลวเท่านั้น ซึ่งอยู่ในเฟสที่ 1 ของการวางแผนพัฒนา ในขณะที่เฟสที่ 2 ซึ่งกำหนดให้เป็นท่าเรือสำหรับสินค้าเทกอง ตู้คอนเทนเนอร์ และตู้ขอมเรือ รวมทั้งเฟสที่ 3 ซึ่งกำหนดการลงทุนด้านซิงเกิลพอยต์โมลต์รับน้ำมันดิบจากตะวันออกกลาง และพัฒนาเป็นกองเรือน้ำมันจะต้องถูกตัดออกไปเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยคาดว่าจะก่อสร้างถึงน้ำมันได้ทั้งหมดภายใน 5 ปีข้างหน้า ส่วนท่าเรือสำหรับสินค้าเทกองและตู้คอนเทนเนอร์ต้องใช้เวลาอีก 10 ปีขึ้นไป

ดังนั้นการพัฒนาในอนาคตของท่าเรื่อน้ำลึกสีชังจึงถูกกำหนดให้เป็นท่าเรื่อน้ำลึกที่ใช้ประโยชน์เพื่อการขนส่งสินค้าเหลวหรือน้ำมันอย่างเต็มรูปแบบ และในการพัฒนายังได้มีการกำหนดแนวทางในการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไว้ ซึ่งปฏิบัติอยู่แล้วในปัจจุบันคือ ในการพัฒนาทุกด้านจะต้องมีการจัดทำการศึกษาประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก่อนการดำเนินการทุกครั้ง เรือกำจัดคราบน้ำมันจะต้องจอดเตรียมการตลอดเวลาและการกำจัดขยะโดยเตาเผาขยะที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการเชื่อมโยงกับพื้นที่ในอนาคต ในด้านแหล่งงานบริษัทกล่าวว่าจะสามารถรองรับแรงงานในพื้นที่มากขึ้นรวมทั้งผลประโยชน์ในรูปแบบภาษีโรงเรือนที่จะคืนกลับสู่ท้องถิ่นจำนวนมาก นอกจากนี้โครงการในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับการเดินเรือจะมีการจัดตั้งศูนย์อบรมพาณิชย์นาวีกับทางราชการเพื่อเป็นการเปิดให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม

3.18 สภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสีชัง

3.18.1 พัฒนาการการท่องเที่ยวเกาะสีชัง

หลักฐานที่แสดงถึงจุดเริ่มต้นในการพัฒนาการการท่องเที่ยวของเกาะสีชังไม่ปรากฏเด่นชัด แต่ทั้งนี้สันนิษฐานว่าเริ่มต้นมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นช่วงที่เกาะสีชังมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด จากการกล่าวอ้างเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเกาะสีชังของวาสนา (2520) กล่าวว่าเกาะสีชังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เฟื่องฟูในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เก่าแก่มาก ในขณะที่ พัทยาเป็นเพียงหมู่บ้านชาวประมงเล็ก ๆ ที่แอบอยู่ในเวียงอ่าว และเกาะล้านยังคงเป็นเกาะร้างโดดเดี่ยวกลางทะเล โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพอพระราชหฤทัยในทัศนียภาพ บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่เกาะสีชัง โดยเฉพาะการที่เกาะสีชังมีอากาศบริสุทธิ์เหมาะให้ผู้เจ็บป่วยมาพักผ่อน และตามหลักฐานที่กล่าวไว้ในสรุปเหตุการณ์สำคัญในเกาะสีชัง ปรากฏว่ามีเจ้านายเดินทางมาพักผ่อนหลายพระองค์ ทั้งสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ (รัชกาลที่ 6) และพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรีพระราชเทวี เป็นต้น ทำให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสร้างพระราชฐานท่ามกลางพระราชอุทยานที่งดงามขึ้น ดังนั้นจากกล่าวได้ว่าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นผู้บุกเบิกเกาะสีชังให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและตากอากาศพระองค์แรก

ต่อมาหลังจากมีการยกเลิกเป็นพระราชวังที่เกาะสีชังในปี พ.ศ. 2440 ก็ไม่ปรากฏหลักฐานที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกาะสีชัง จนกระทั่งใน พ.ศ. 2493-2495 เป็นช่วงที่เกาะสีชังเริ่มมีบทบาทอีกครั้งในด้านการท่องเที่ยว โดยจากหลักฐานการบันทึกของ วิชชล (2509) และ วนิตา (2510) กล่าวว่าในช่วงดังกล่าวเกาะสีชังเป็นท่าเทียบเรือสินค้าต่างประเทศจำนวนมากโดยเรือสินค้าที่เทียบท่าเรือกรุงเทพไม่ได้จะจอดขนถ่ายสินค้าที่นี้ สีชังจึงกลายเป็นแหล่งสำราญตอนกลางคืนของลูกเรือ มีบาร์และไนท์คลับเกิดขึ้นทำให้เกาะมีชีวิตชีวาจนได้ชื่อว่าเป็น “เกาะสำราญของชาวต่างประเทศ” และทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นในระยะนั้น ต่อมาเรือสินค้าต่างประเทศสามารถเข้าเทียบถ่ายสินค้าที่ท่าเรือคลองเตยได้ ส่งผลให้การท่องเที่ยวของเกาะสีชังซบเซาลงมาก

หลังจากนั้นก็มิได้มีการพัฒนาท่องเที่ยวใด ๆ ในเกาะสีชังแต่ทั้งนี้ยังคงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการกล่าวถึงอยู่อีก โดยในปี พ.ศ. 2509 2510 และ 2520 มีการสำรวจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเกาะสีชังจาก อ.ส.ท. โดยได้กล่าวถึงสภาพการท่องเที่ยวไว้ว่า สีชังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเก่าแก่และเป็นเกาะที่แปลกกว่าเกาะกลางทะเลหลายแห่งแม้ว่าจะเคยซบเซาร่วงโรยไประยะหนึ่ง แต่สิ่งดึงดูด

ใจของเกาะสีชังมีมากมายซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวทั้งสภาพแวดล้อมธรรมชาติ อากาศ และ โบราณสถาน แต่ทั้งนี้โบราณสถานในช่วงเวลานั้นมีสภาพทรุดโทรมเป็นอย่างมาก การท่องเที่ยว ในช่วงเวลานั้นจึงมิได้แพร่หลายมากนัก นักท่องเที่ยวมักขึ้นชมกับธรรมชาติ ชีวิตความเป็นอยู่นอกเหนือจากแหล่งท่องเที่ยว ของที่ระลึกจากการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในสมัยนั้น ได้แก่ ทับทิม และ น้อยหน้า รวมทั้งกระรอกขาว ที่มีการซื้อขายกันอย่างแพร่หลายของนักท่องเที่ยว โดยเชื่อว่าเป็นสัตว์ที่มีเฉพาะที่เกาะสีชัง ซึ่งในปัจจุบันยังปรากฏให้เห็นอยู่บ้างแต่ก็มีจำนวนน้อยลง และไม่มีการปลูกทับทิมและน้อยหน้าแล้ว

การท่องเที่ยวเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญและก่อให้เกิดความเจริญในพื้นที่มากขึ้นจากการอ้างถึงของระพีพรรณ (2529) กล่าวถึงความเจริญของเกาะสีชังว่าเป็นผลพวงจากการท่องเที่ยว โดยบ้านเรือนมีการเปลี่ยนแปลงมากเนื่องจากรายได้หลักส่วนหนึ่งมาจากการให้บริการนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูร้อนซึ่งเป็นฤดูกาลท่องเที่ยวของเกาะ นับเป็นรายได้ที่สูงกว่าการทำงานอื่นไม่ว่าจะเป็นประมงหรือรับจ้างขนถ่ายสินค้าระหว่างเรือใหญ่และเรือเล็ก อันเป็นอาชีพหลักของเกาะในช่วงเวลานั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 คณะรัฐมนตรีประกาศให้เกาะสีชังเป็นแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ รวมทั้งมีการศึกษาศักยภาพและการวางแผนทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะสีชัง โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งในช่วงเวลานี้การท่องเที่ยวเริ่มได้รับความนิยมและแพร่หลายมากขึ้นจนกระทั่งในปี พ.ศ. 2534 กรมศิลปากรได้ทำการบูรณะอาคารและสิ่งก่อสร้างในเขตพระราชวังเดิมเกือบทั้งหมด เว้นแต่เจดีย์อักษฎางค์ และสะพานอักษฎางค์ซึ่งได้เสร็จสิ้นเมื่อปี พ.ศ. 2538 ในการบูรณะโบราณสถานดังกล่าวส่งผลให้เกาะสีชังมีความสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวมากขึ้น และก่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างชัดเจนในทุกด้านจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันมีการพัฒนาเพื่อรองรับการท่องเที่ยวโดยมีการวางโครงสร้างพื้นฐาน ปรับสภาพพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เปิดเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ โดยเฉพาะการสร้างถนนและเปิดพื้นที่ชายหาด ถ้ำพัง บูรณะโบราณสถาน และส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศ (ปี Amazing Thailand) ทำให้เกาะสีชังมีความตื่นตัวในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างรุนแรง โดยมีการฟื้นฟูประเพณีและจัดกิจกรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวในเทศกาลต่าง ๆ มากขึ้น แต่ทั้งนี้จากการพัฒนาดังกล่าวพบว่ารูปแบบการพัฒนายังขาดทิศทางที่ชัดเจน ขาดเอกลักษณ์และความเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์ มักนำเสนอความงามตามธรรมชาติมากกว่าชีวิตความเป็นอยู่และความสำคัญที่แท้จริง นอกจากนี้ในการวางแผนการท่องเที่ยวยังขาดความเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของจังหวัด อย่างไรก็ตามแม้ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวจะยังคงไม่สมบูรณ์ในรูปแบบและทิศทางที่เหมาะสม แต่เกาะสีชังก็จัด

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจสูงและนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้นกว่าในอดีต ทั้งที่เดินทางมาสักการะศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่มาเยี่ยมชมโบราณสถาน หรือแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติอื่น ๆ รวมทั้งมาเพื่อประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก

จากพัฒนาการข้างต้น จะเห็นได้ว่าเกาะสีชังมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวนับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ในรูปแบบของที่พักตากอากาศ และในช่วงปี พ.ศ. 2493-2495 กลับกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวกลางคืนของชาวต่างประเทศที่มากับเรือขนส่งสินค้าซึ่งเป็นไปในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ หลังจากนั้นการท่องเที่ยวก็เริ่มขยายตัวอย่างช้า ๆ จนมีบทบาทเด่นชัดในปัจจุบัน ทั้งนี้เมื่อนำไปเทียบกับขั้นตอนวิวัฒนาการของ Butler (1980) เกาะสีชังจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านวิวัฒนาการในขั้นที่ 1 หรือขั้นตอนการค้นพบ (Exploration) มานานแล้ว และกำลังอยู่ระหว่างขั้นที่ 2 ช่วงเกี่ยวพัน (Involvement) และขั้นที่ 3 ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีการพัฒนา เพราะเป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวและประชาชนเดินทางเข้าสู่พื้นที่มากขึ้น และเริ่มมีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน โดยมีการส่งเสริมสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวส่งผลให้พื้นที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านกายภาพมากที่สุด

3.18.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยว

1. แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ

แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติมี 18 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญประกอบด้วย

1.หาด 5 แห่งที่สำคัญ คือ หาดท่าวัง หาดทรายแก้ว หาดถ้ำพัง หาดหินกลม (หรือแหลมเขาขาด) และถ้ำหาดทราย

2.เกาะ 3 แห่งที่สำคัญ คือ เกาะขามใหญ่ เกาะยาวท้าว และเกาะท้ายค้างคาว

3.แหลม 4 แห่งที่สำคัญ คือ แหลมสีชัง แหลมท่าวัง แหลมถ้ำพัง และแหลมเขาขาด

2. แหล่งท่องเที่ยวประเภทวัฒนธรรม

หมายถึงสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมีคุณค่าและความสำคัญทางประวัติศาสตร์หรือเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในพื้นที่ ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์โบราณวัตถุสถาน และ ศาสนสถาน มีประมาณ 12 แห่ง ประกอบด้วย

1. พระจุลฑาลักษณาราชฐานหรือพระราชวังเดิม เป็นอนุสรณ์สถานที่มีความงดงามตามธรรมชาติ รวมทั้งสิ่งก่อสร้างทางภูมิสถาปัตยกรรมที่แวดล้อมพระที่นั่งและตำหนักต่าง ๆ แม้ว่าในปัจจุบันอาคารบางส่วนจะไม่ปรากฏอยู่ก็ตาม แต่สิ่งก่อสร้างทางภูมิสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ทางเดินบันได บ่อน้ำ สระ ธาร น้ำพุ ถลา ลานลายสว่นและที่ปลูกต้นไม้ยังคงมีอยู่ นอกจากนี้ลักษณะเด่นของภูมิสถาปัตยกรรมคือการปรุงแต่งพื้นที่เป็นอุทยาน โดยออกแบบให้สอดคล้องกับลักษณะตามธรรมชาติของพื้นที่ได้อย่างงดงามตามแบบ Terrace Garden ซึ่งเป็นอิทธิพลของสถาปัตยกรรม Italian Renaissance ซึ่งสิ่งก่อสร้างทั้งหมดล้วนแต่มีชื่อที่ได้รับพระราชทานให้คล้องจองกัน จากการสำรวจในปัจจุบันพบว่า ได้มีการบูรณะซ่อมแซมสถาปัตยกรรมต่าง ๆ เสร็จสมบูรณ์แล้ว คงเหลือเพียงแต่โครงการในอนาคตคือ สะพานอัษฎางค์

2. โบราณวัตถุสถานและศาสนสถาน ประกอบด้วย รอยพระพุทธรูปบาทจำลอง โบสถ์พระแก้ว (อัษฎางค์มิตร์) ศิลาจารึกของรัชกาลที่ 5 ศาลาพักร้อนหลังคาเก๋ง ส่วนศาสนสถานประกอบด้วย วัดจุฬาทิศธรรมสภาราม สำนักสงฆ์ถ้ำจักรพงษ์ สำนักวิปัสณาถ้ำยายปริก ศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่ และ ศาลเจ้าแม่กวนอิม

3. แหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม เกาะสีชังมีสิ่งที่น่าสนใจคือกิจกรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านบนเกาะและชาวประมง และมีแหล่งที่ซื้อของที่ระลึกและผลิตภัณฑ์อาหารแห้งจากทะเล

3. แหล่งท่องเที่ยวประเภทกลุ่มสนใจ (Interested Group)

เกาะสีชังเป็นพื้นที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวประเภทตกปลา โดยกิจกรรมนักท่องเที่ยวจะเช่าเรือจากที่อื่นหรือจากเกาะสีชังเพื่อตกปลา นอกจากนี้ทางสุขาภิบาลได้จัดให้มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องหลายครั้ง

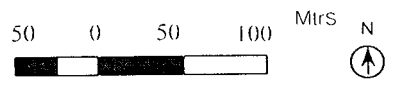
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่ 3.7 แสดงที่ตั้งและประเภทแหล่งท่องเที่ยวในเกาะสีชัง

สัญลักษณ์

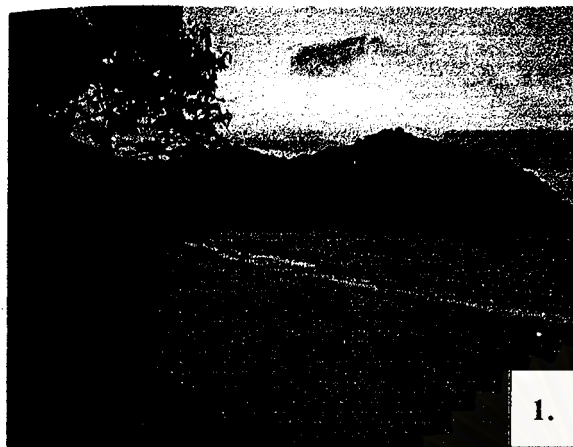
- แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ
- ▲ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์และศาสนสถาน
- แนวปะการัง

แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

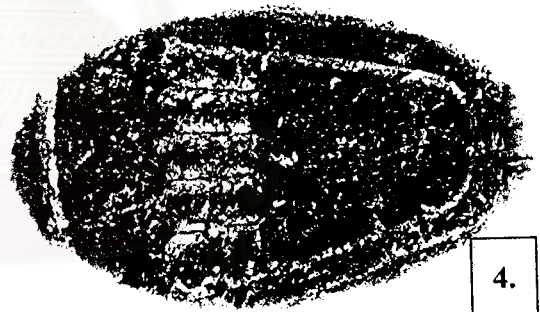
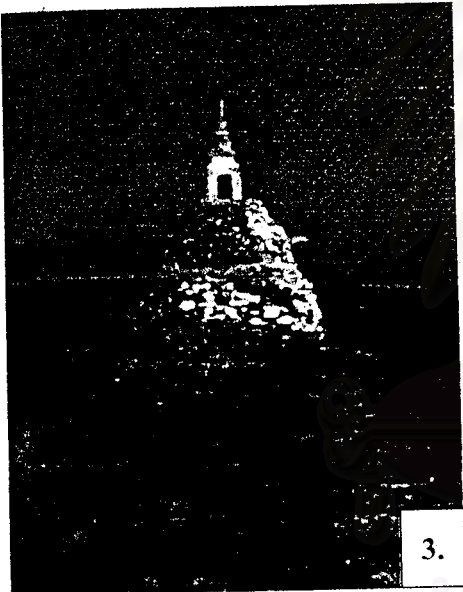
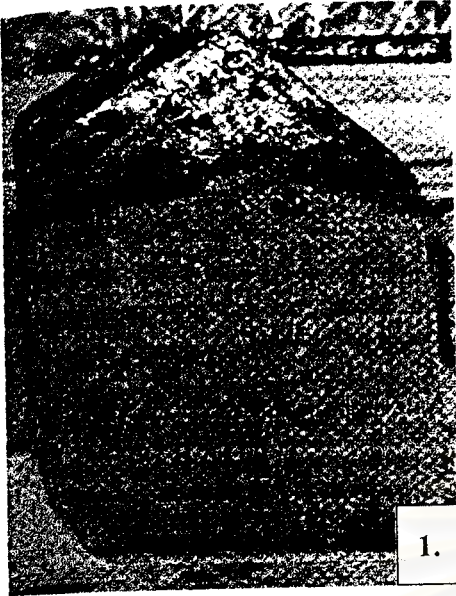
ภาควิชาเคหกรรม และสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ภาพที่ 3.3 แสดงแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ

1. สภาพน้ำหาดทราย
2. สภาพหาดทำวัง
3. สภาพแหลมเขาขาด
4. สภาพบริเวณหาดหินกลม

ภาพที่ 3.4 แสดงแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัฒนธรรม

1. สภาพศิลาจารึก ร.5
2. สภาพศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่
3. สภาพที่เก็บอัฐิอดีตเจ้าอาวาส
4. สภาพรอยพระพุทธรบาท
5. สภาพตึกวัดมณา (ในเขตพระจุฑาธุชราชฐาน)

3.18.3 การประเมินศักยภาพ และการจัดกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว

จากสภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวข้างต้น ได้มีการศึกษาจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2532 และมหาวิทยาลัยมหิดลในปี พ.ศ. 2536 ในการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยผลในการประเมินมีค่าใกล้เคียงกันแต่ในการศึกษาจะยึดเอาผลจากการประเมินของมหิดลเป็นหลัก เนื่องจากสภาพแหล่งท่องเที่ยวและปัจจัยชีวิตอื่น ๆ ใกล้เคียงปัจจุบันมากที่สุด การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์เพื่อ จัดลำดับคุณค่าของสถานที่ประเภทต่าง ๆ ว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวแต่ละประเภทมีประสิทธิภาพและคุณลักษณะเหมาะสมจะใช้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้หรือไม่ เพื่อเอื้อต่อการวางแผนด้านการท่องเที่ยว โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินศักยภาพประกอบด้วย การประเมินค่าจากสิ่งแวดล้อมทรัพยากรการท่องเที่ยว การประเมินค่าจากความพร้อมในการพัฒนา ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก ความสนใจคนในท้องถิ่นและความปลอดภัย การประเมินค่าจากภูมิทัศน์ที่รองรับหมายถึงทัศนียภาพและสภาพแวดล้อม ซึ่งจากการประเมินสามารถสรุปศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวแต่ละประเภทได้ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ประกอบด้วย

1.1 ชายหาด ชายหาดที่มีศักยภาพสูงคือ หาดท่าวัง หาดทรายแก้ว และหาดถ้ำพัง ส่วนถ้ำหาดทรายมีศักยภาพปานกลาง

1.2 แหล่งน้ำ แหล่งน้ำที่มีศักยภาพสูง คือ แหล่งน้ำเขาขาด และมีศักยภาพปานกลางคือ แหล่งน้ำท่าวัง แหล่งน้ำถ้ำพัง และแหล่งน้ำสี่ซัง

1.3 เกาะ มีศักยภาพปานกลาง คือ เกาะขามใหญ่ เกาะยายท้าว เกาะท้ายค้างคาว

2. แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์โบราณวัตถุสถานและศาสนสถาน พระจุฑาธุชราชฐานมีศักยภาพสูงสุด และมีศักยภาพปานกลาง ได้แก่ พระพุทธบาท ศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่ สำนักสงฆ์ถ้ำจักรพงษ์ วัดปลารักษ์กาลที่ 5 ศาลาจารึกและวัดจุฑาธุชธรรมสมาธิ

3. ภูมิทัศน์เมือง กิจกรรมชีวิตความเป็นอยู่มีระดับศักยภาพสูง ลักษณะภูมิทัศน์เมืองของเกาะมีเอกลักษณ์โดดเด่นและให้ความประทับใจแก่ผู้มาเยือน รวมทั้งอากาศ น้ำทะเล ชายหาด อัยาศัยและชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนความปลอดภัยนักท่องเที่ยว

จากการพิจารณาที่ตั้ง การประเมินศักยภาพและความพร้อมด้านการท่องเที่ยว สามารถแบ่งกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวทางใต้ของเกาะ ได้แก่ พระจุฑาธุชราชฐาน หาดท่าวัง หาดทรายแก้ว และหาดถ้ำพัง
2. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวทางตอนเหนือของเกาะ ได้แก่ พระพุทธบาท ศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่ ถ้ำจักรพงษ์ เก่งจีน ศิลาจารึก และชีวิตความเป็นอยู่ชุมชนชาวเกาะ
3. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวทางตะวันตกของเกาะ ได้แก่ หาดหินกลม (แหลมเขาขาด) และพลับพลา ร. 5

3.18.4 โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

1. การคมนาคมและเส้นทางท่องเที่ยว

ในด้านการคมนาคมมีทั้งรถสามล้อ และรถจักรยานยนต์รับจ้างให้บริการซึ่งมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการนักท่องเที่ยวทั้งในวันปกติและในช่วงเทศกาล ในการให้บริการจะแบ่งเส้นทางท่องเที่ยวออกเป็น 2 เส้นทาง เพื่อสะดวกต่อการกำหนดเวลา และราคาค่าจ้างให้เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งเป็น

รอบเล็ก เริ่มต้นที่ศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่ เขาขาด สำนักสงฆ์ถ้ำจักรพงษ์ และสิ้นสุดที่กลุ่มโบราณสถานท่าวังหรือพระจุฑาธุชราชฐาน ราคาค่าบริการ 150 บาท

รอบใหญ่ เริ่มต้นที่ศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่ เขาขาด สำนักสงฆ์ถ้ำจักรพงษ์ กลุ่มโบราณสถานท่าวัง แหลมถ้ำพังและสิ้นสุดที่หาดถ้ำพัง ราคาค่าบริการ 250 บาท

2. ที่พักแรม

ที่พักแรมเกาะสีชังมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วโดยในปี พ.ศ. 2522 มีเพียง 5 แห่ง ประกอบด้วยโรงแรม 2 แห่ง บังกะโล 3 แห่ง ซึ่งดำเนินการโดยธุรกิจท่องเที่ยวท้องถิ่น โดยมีจำนวนห้องพักทั้งสิ้น 35 ห้อง แต่ในปี พ.ศ. 2543 มีการขยายตัวของที่พักแรมในเกาะสีชัง ทั้งประเภทและจำนวน ได้แก่ โรงแรม บังกะโล และเกสเฮ้าส์หรือบ้านพัก โดยมีจำนวนห้องพักรวมทั้งหมด 221 ห้อง สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 2-3 คนต่อห้องต่อคืน และเมื่อนำมาคำนวณปริมาณการรองรับนักท่องเที่ยวโดยใช้จำนวนห้องพักคูณกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวได้ห้องละ 3 คน พบว่าที่พักแรมในเกาะสีชังสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้สูงถึง 663 คน/วัน

ในขณะที่ตามสภาพความเป็นจริง บังกะโลและเกสเฮาส์หลายแห่ง ประสบกับภาวะขาดทุนเนื่องจากขาดนักท่องเที่ยว แม้ว่าจะเป็นเทศกาลการท่องเที่ยวก็ตาม อีกทั้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางแบบเข้าไป-เย็นกลับ ส่งผลให้ปริมาณการรองรับของที่พักรวมมีมากเกินไปเกินความต้องการของนักท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการชลดตัวของการลงทุนธุรกิจที่พักแรมในปัจจุบัน

3. ร้านอาหารและร้านค้าของที่ระลึก

ร้านอาหารที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวในเกาะสีชังมี ทั้งหมด 12 แห่ง และมีปริมาณเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว ทั้งนี้จากการศึกษาการเพิ่มขึ้นของร้านอาหารพบว่าในปี พ.ศ. 2522 มีทั้งหมด 4 แห่ง ในขณะที่ ปี พ.ศ. 2536 เพิ่มขึ้นถึง 14 แห่ง และลดลงเหลือ 12 แห่งในปัจจุบัน สำหรับร้านค้าของที่ระลึก พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเกาะสีชัง มักจะซื้อ ปลาแห้ง และปลาหมึกแห้งกลับไปเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นแหล่งในการจับจ่ายใช้สอยของนักท่องเที่ยวจึงอยู่บริเวณตลาดท่าบนและตลาดท่าล่าง ซึ่งเป็นการใช้พื้นที่ร่วมกับชาวบ้านทำให้บริเวณดังกล่าวหนาแน่นขาดระเบียบ (นิชชรี, 2541:130)

3.18.5 ปัญหาในการพัฒนาการท่องเที่ยว

เนื่องจากการท่องเที่ยวในเกาะสีชังเริ่มนิยมแพร่หลายมากขึ้นในช่วงเวลาไม่กี่ปี ทำให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ อยู่ในระยะเริ่มต้นไม่สอดคล้องกับปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้ ส่งผลให้เกิดปัญหาซึ่งเป็นอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยปัญหาในการพัฒนาการท่องเที่ยวประกอบด้วย

1. แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งขาดการพัฒนา มีสภาพเสื่อมโทรมโดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ได้รับความนิยมและเข้าถึงลำบาก เช่น หาดทรายแก้ว โบราณสถานบางแห่งในพระจุฑาธุชราชฐาน พระพุทธบาท และแก่งจัน เป็นต้น

2. ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมของพื้นที่และแหล่งท่องเที่ยว เช่น น้ำเสีย ขยะมูลฝอย โดยเฉพาะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม และบริเวณชายหาดต่าง ๆ มักจะได้รับผลกระทบของน้ำเสียและขยะมูลฝอยกิจกรรมในชุมชน การตัดพายุชะในทะเลจากพื้นที่อื่นและการทิ้งของนักท่องเที่ยวโดยตรง โดยแหล่งที่เกิดปัญหาชัดเจนคือ ท่าเรือและหาดท่าวัง

3. การด้อยการประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร นักท่องเที่ยวที่มาส่วนใหญ่จะทราบจากคำบอกเล่า รวมทั้งนักท่องเที่ยวขาดข้อมูลแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

4. ปัญหาป้ายชี้ทางและป้ายแหล่งท่องเที่ยวมีขนาดเล็ก และไม่มีภาษาอังกฤษซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

5. ขาดความสะดวกในการเข้าถึงในบางแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากความไม่มาตรฐานของถนน และข้อจำกัดจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นพื้นที่สูงชันทำให้ยากต่อการเข้าถึง เช่น หาดทรายแก้ว หาดทรายขาว แหลมสีซัง และพระพุทธรบาท

6. ขาดการพัฒนาท่าเรือขนส่งผู้โดยสาร โดยท่าเรือมีความเสื่อมโทรมและมีการใช้งานปะปนหลายประเภท นอกจากนี้เวลาน้ำแห้งเรือไม่สามารถเทียบท่าได้เพราะความยาวที่ยื่นลงไปใต้น้ำไม่เพียงพอ ซึ่งสภาพดังกล่าวส่งผลให้เกิดความไม่สะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยว

7. ขาดความปลอดภัยในการให้บริการเรือโดยสารข้ามฟากในเรื่องการบรรทุกน้ำหนักเกิน โดยเฉพาะในฤดูกาลท่องเที่ยว

8. ขาดศูนย์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวและจุดตรวจตามแหล่งท่องเที่ยว

นอกเหนือจากสภาพปัญหาดังกล่าวซึ่งส่งผลกระทบต่อตรงกับการพัฒนาการท่องเที่ยวแล้ว ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานผู้ประกอบการท่องเที่ยวก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน เนื่องจากการพัฒนาการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการดำเนินงานของกลุ่มผู้ประกอบการโดยตรงเช่นเดียวกับปัจจัยอื่น ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญกับปัญหาของผู้ประกอบการด้วย โดยแบ่งปัญหาออกเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น น้ำ ไฟฟ้า ท่าเรือ และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ส่วนในด้านการจัดการพบว่า สภาพปัญหาลักษณะดังกล่าวส่งผลให้นักท่องเที่ยวลดลงซึ่งมีผลต่อการลดลงของกำไรที่ได้ อีกทั้งการจราจรทางน้ำและเส้นทางเดินเรือที่อยู่ระหว่างศรีราชาและเกาะสีชังยังขาดระเบียบ โดยเฉพาะบริเวณหน้าอ่าวเกาะสีชังที่มีเรือขนส่งสินค้าเรือประมงจอดอยู่อย่างหนาแน่น ส่งผลต่อความสะดวกในการดำเนินงานของผู้ประกอบการกลุ่มการเดินทางเรือและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวที่มีการเดินทางในเวลาากลางคืน แต่ทั้งนี้ปัญหาในด้านโครงสร้างพื้นฐานและการจัดการปัญหาที่มีความซ้ำซ้อนกับสภาพปัญหาในพื้นที่ทั่วไป และปัญหาในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ส่วนปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมได้แก่ การประสบภาวะตกต่ำของเศรษฐกิจจากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงในปัจจุบันเมื่อเทียบกับปีก่อน ๆ ส่งผลให้รายได้ต่ำและมีหนี้สินมากขึ้น ปัญหาการขาดสิทธิครอบครองที่ดิน ปัญหาการขาดแรงงานและการแข่งขันระหว่างธุรกิจที่สูงขึ้น

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในบทนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ คือ ข้อมูลเอกสาร ข้อมูลสถิติ ของที่อยู่อาศัยและผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ที่ได้รวบรวมจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานอำเภอเกาะสีชัง เทศบาลตำบลเกาะสีชัง การเคหะแห่งชาติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ฯลฯ ดังมีรายละเอียดในหัวข้อ 2.1 – 2.7 และข้อมูลปฐมภูมิ คือ ผลจากการดำเนินการสำรวจภาคสนามในพื้นที่เกาะสีชัง โดยการสังเกต ถ่ายภาพ แบบสอบถามซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 279 ตัวอย่าง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมประมวลผล SPSS for WINDOWS ในการประมวลผล รวมทั้งการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เกาะสีชัง เพื่อให้ได้ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

การศึกษาสภาพปัจจุบันของที่อยู่อาศัย เป็นการศึกษานับจำนวนที่อยู่อาศัย ลักษณะการครอบครอง รูปแบบของที่อยู่อาศัย และสภาพทั่วไปของที่อยู่อาศัยทางด้าน โครงสร้าง วัสดุ ระบบอาคาร และ ผู้อยู่อาศัย พบว่ามีจำนวนรวมทั้งสิ้น 1,667 หน่วย แยกเป็นที่อยู่อาศัยของราชการ จำนวน 203 หน่วย และ ที่อยู่อาศัยของประชาชน จำนวน 1,464 หน่วย โดยมีข้อมูลดังนี้

4.1.1 ที่อยู่อาศัยของราชการ

จากการสำรวจภาคสนาม พบว่าบนเกาะสีชังมีที่อยู่อาศัยของราชการ จำนวนทั้งสิ้น 203 หน่วย (ดังแสดงในตารางที่ 4.1) แยกอยู่ตามหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในบริเวณชุมชน รูปแบบของที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น รองลงมาเป็นห้องพักในอาคาร ค.ส.ล. 2 ชั้น และห้องแถวไม้ 2 ชั้นได้ทุนสูง สภาพทั่วไปของที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่ก่อสร้างด้วยโครงสร้าง ค.ส.ล. วัสดุก่อสร้างโดยทั่วไปเป็นวัสดุก่อสร้างแบบถาวร มีถึงกักเก็บน้ำฝนสำหรับใช้ในการอุปโภค-บริโภค ผู้อยู่อาศัยเป็นข้าราชการประจำหน่วยงานราชการต่าง ๆ บนเกาะสีชัง ปัญหาในการอยู่อาศัยส่วนใหญ่ไม่มีปัญหามากนัก นอกจากจะต้องใช้น้ำอย่างประหยัด เนื่องจากสภาพเกาะไม่มีน้ำประปา และแหล่งน้ำธรรมชาติ น้ำที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นน้ำฝนที่กักเก็บไว้

ตารางที่ 4.1 แสดงที่อยู่อาศัยของราชการบนเกาะสีชัง

หน่วยงาน	ลักษณะที่อยู่อาศัย	จำนวน	หน่วย
ที่ว่าการอำเภอเกาะสีชัง	บ้าน ค.ส.ล.ชั้นเดียว	1	หลัง
	บ้าน ค.ส.ล. 2 ชั้น	2	หลัง
	บ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ 2 ชั้น	1	หลัง
สถานีตำรวจภูธร	บ้าน ค.ส.ล. 2 ชั้น	2	หลัง
	ห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น	15	ห้อง
ตำรวจน้ำ	บ้านไม้ชั้นเดียวใต้ถุนสูง	1	หลัง
	บ้าน ค.ส.ล. 2 ชั้น	2	หลัง
	ห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น	58	ห้อง
ด่านตรวจคนเข้าเมือง	บ้าน ค.ส.ล. 2 ชั้น	2	หลัง
	ห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น	8	ห้อง
ด่านที่ทอดเรือภายนอก	บ้านไม้ชั้นเดียว	3	หลัง
	ห้องแถวไม้ 2 ชั้นใต้ถุนสูง	20	ห้อง
	บ้าน ค.ส.ล. 3 ชั้น	1	หลัง
	ห้องแถว ค.ส.ล.ชั้นเดียว	3	ห้อง
	ห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น	6	ห้อง
สำนักงานการประถมศึกษา	บ้านไม้ 2 ชั้นใต้ถุนสูง	1	หลัง
โรงพยาบาลเกาะสีชัง	อาคาร ค.ส.ล. 3 ชั้น	12	ห้อง
	ห้องแถวครึ่งตึกครึ่งไม้ 2 ชั้น	8	ห้อง
สถานีตรวจอากาศกรมอุตุนิยมวิทยา	ห้องแถวไม้ชั้นเดียว	6	ห้อง
สถานีวิจัย เกาะสีชัง	ห้องแถว ค.ส.ล. ชั้นเดียว	5	ห้อง
	อาคาร ค.ส.ล. 2 ชั้น	20	ห้อง
ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข	อาคาร ค.ส.ล. 3 ชั้น	5	ห้อง
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	บ้านแฝดไม้ 2 ชั้น	2	หลัง
	ห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น	4	ห้อง
ชุมสายโทรศัพท์	บ้าน ค.ส.ล.ชั้นเดียว	1	หลัง
โรงเรียนเกาะสีชัง	บ้านแฝด ค.ส.ล. 2 ชั้น	8	หลัง
โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย	บ้านไม้ 2 ชั้นใต้ถุนสูง	5	หลัง
โรงเรียนรังสิวัดนันทวิทยา	บ้าน ค.ส.ล. 2 ชั้น	1	หลัง

ภาพที่ 4.1 แสดงที่อยู่อาศัยของที่ว่าการอำเภอเกาะสีชัง (บ้านค.ส.ล.ชั้นเดียว)

ภาพที่ 4.2 แสดงที่อยู่อาศัยของที่ว่าการอำเภอเกาะสีชัง (บ้านค.ส.ล. 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.3 แสดงที่อยู่อาศัยของที่ว่าการอำเภอเกาะสีชัง (บ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.4 แสดงที่อยู่อาศัยของสถานีตำรวจภูธร (ห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.5 แสดงที่อยู่อาศัยของสถานีตำรวจภูธร (ห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.6 แสดงที่อยู่อาศัยของตำรวจน้ำ (บ้านไม้ชั้นเดียวใต้ถุนสูง)

ภาพที่ 4.7 แสดงที่อยู่อาศัยของตำรวจน้ำ (บ้าน ค.ส.ล. 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.8 แสดงที่อยู่อาศัยของตำรวจน้ำ (ห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.9 แสดงที่อยู่อาศัยของด่านตรวจคนเข้าเมือง (บ้าน ค.ส.ล. 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.10 แสดงที่อยู่อาศัยของด่านตรวจคนเข้าเมือง (ห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.11 แสดงที่อยู่อาศัยของด่านที่ทอดเรือภายนอก (บ้านไม้ชั้นเดียว)

ภาพที่ 4.12 แสดงที่อยู่อาศัยของด่านที่ทอดเรือภายนอก (ห้องแถวไม้ 2 ชั้นใต้ถุนสูง)

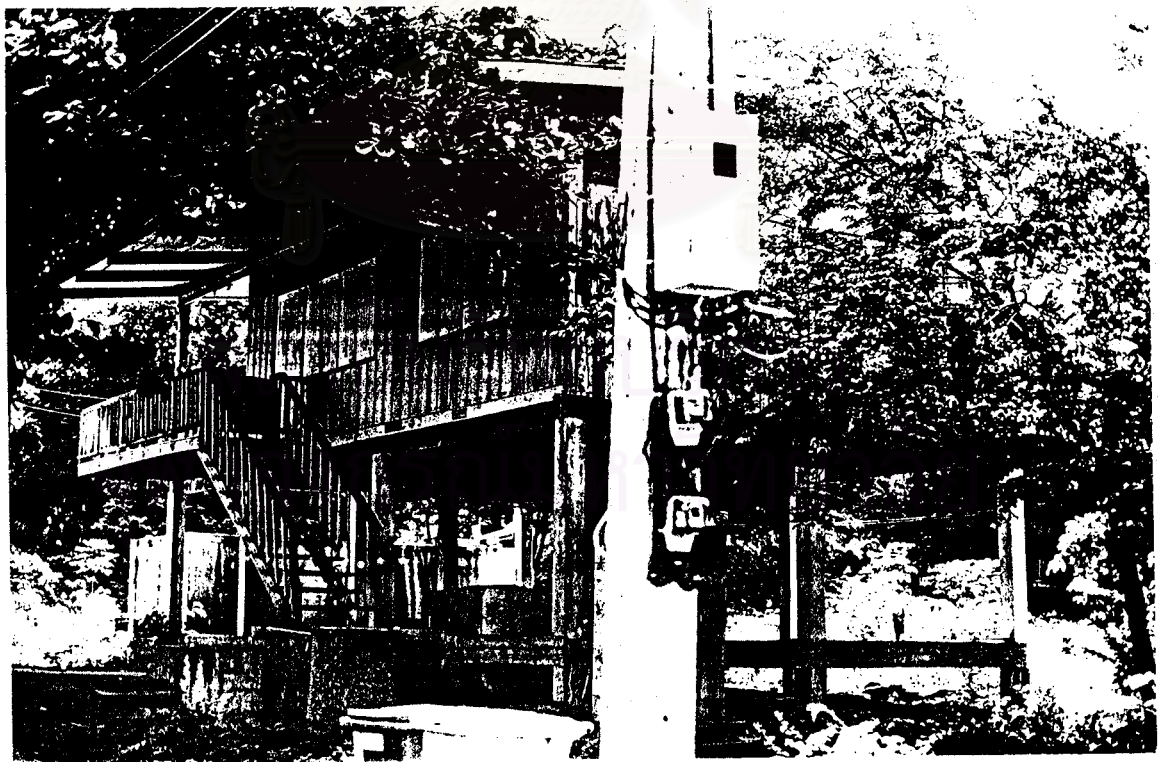
ภาพที่ 4.13 แสดงที่อยู่อาศัยของด้านที่ทอดเรือภายนอก (บ้านค.ส.ล. 3 ชั้น)

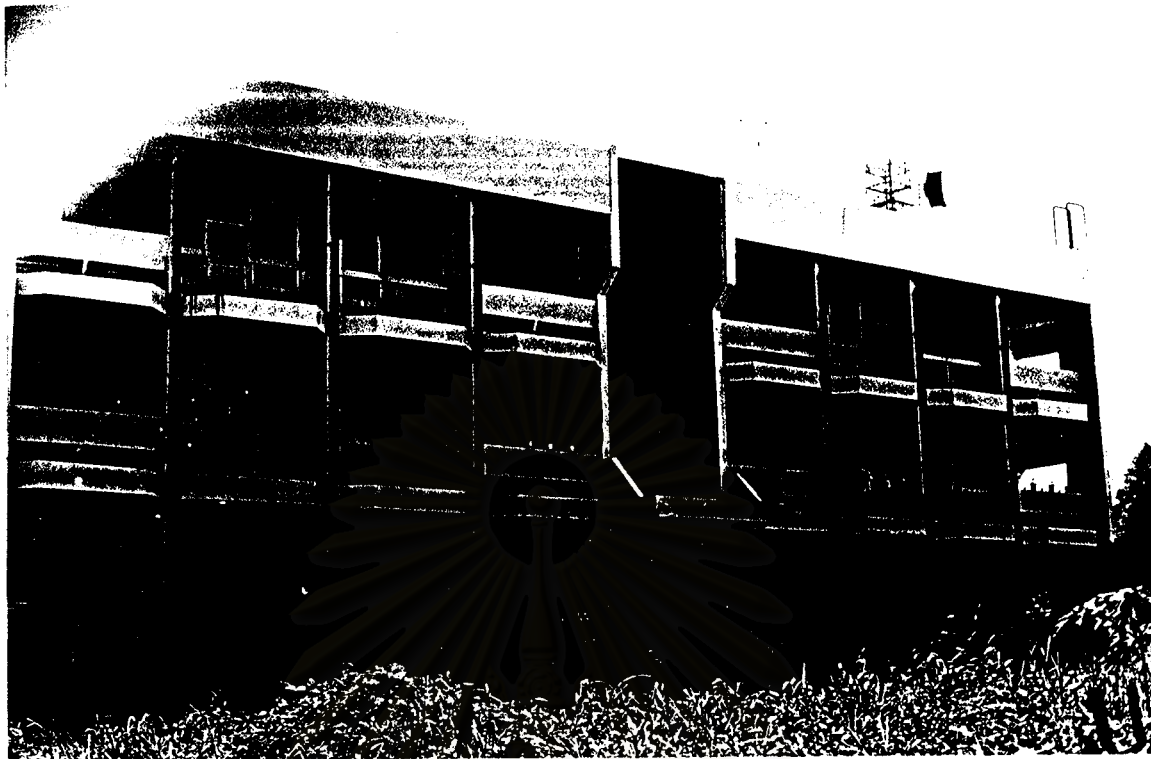
ภาพที่ 4.14 แสดงที่อยู่อาศัยของด้านที่ทอดเรือภายนอก (หลังแถว ค.ส.ล. ชั้นเดียว)

ภาพที่ 4.15 แสดงที่อยู่อาศัยของด่านที่ทอดเรือภายนอก (ห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.16 แสดงที่อยู่อาศัยของสำนักงานการประถมศึกษา (บ้านไม้ 2 ชั้นใต้ถุนสูง)

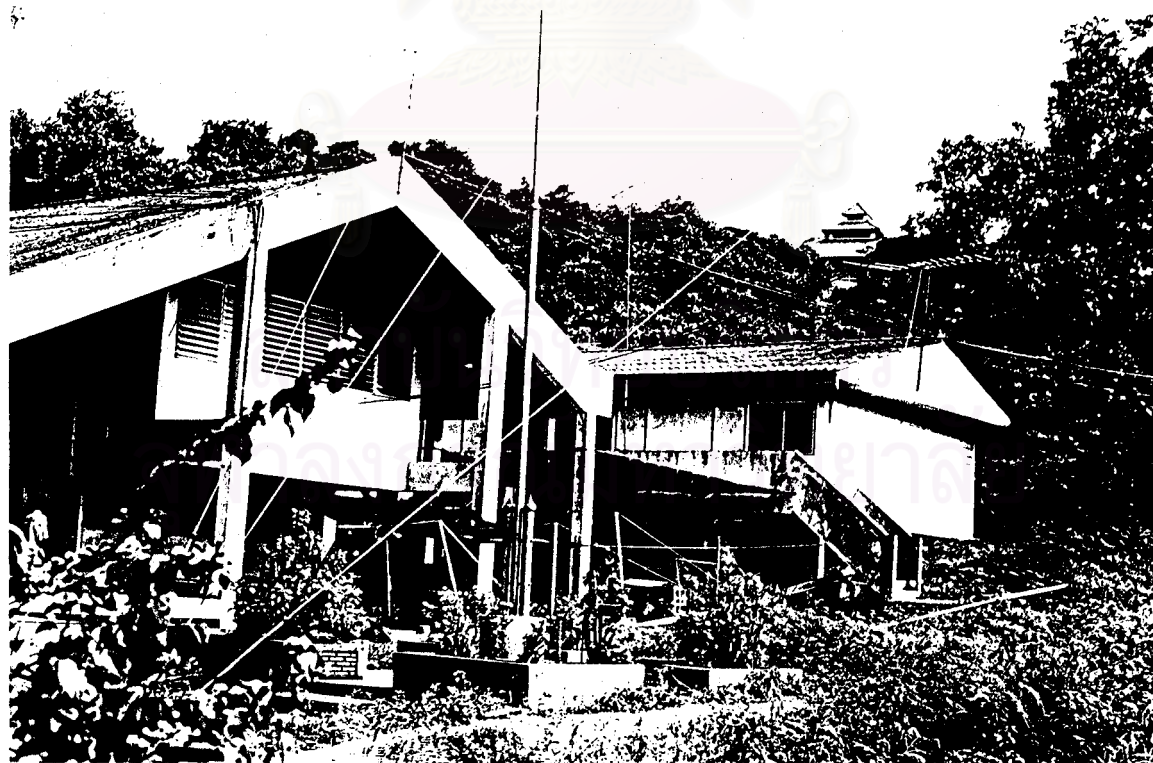
ภาพที่ 4.17 แสดงที่อยู่อาศัยของโรงพยาบาลเกาะสีชัง (อาคาร ค.ส.ล. 3 ชั้น)

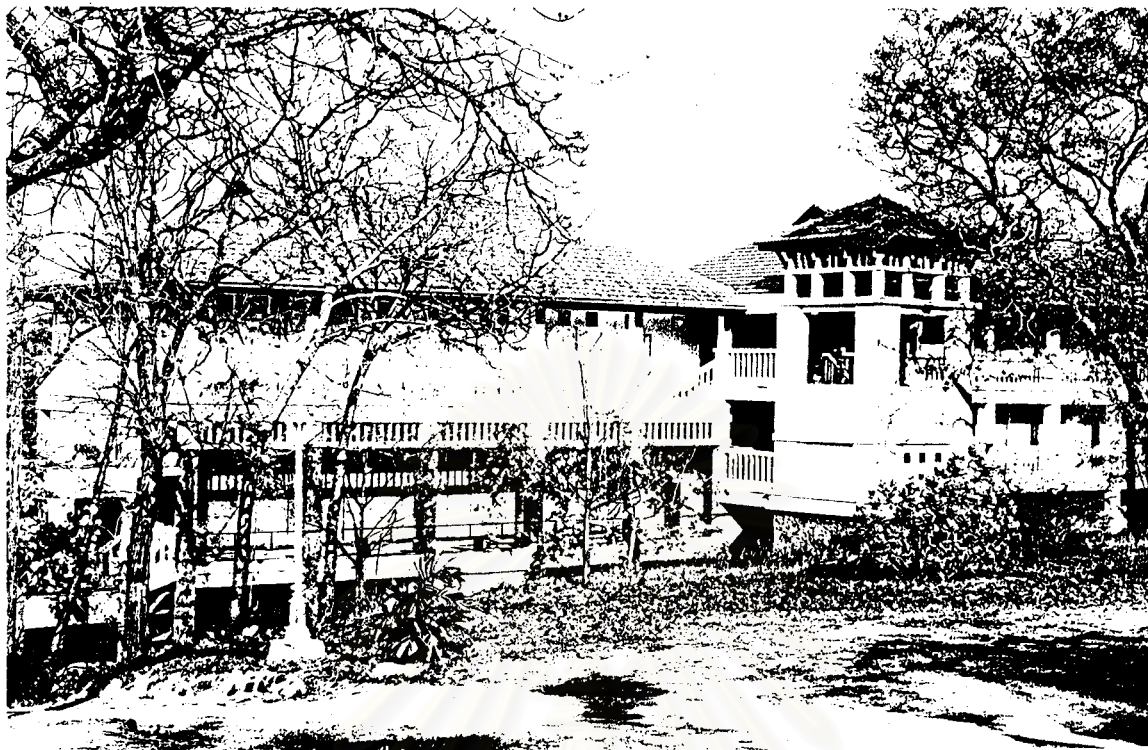
ภาพที่ 4.18 แสดงที่อยู่อาศัยของโรงพยาบาลเกาะสีชัง (บ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.19 แสดงที่อยู่อาศัยของสถานีตรวจอากาศกรมอุตุนิยมวิทยา (ห้องแถวไม้ชั้นเดียว)

ภาพที่ 4.20 แสดงที่อยู่อาศัยของสถานีวิจัยฯ เกาะสีชัง (ห้องแถว ค.ส.ล. ชั้นเดียว)

ภาพที่ 4.21 แสดงหอพักนิสิตของสถานีวิจัยฯ เกาะสีซัง (อาคาร ค.ส.ล. 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.22 แสดงที่อยู่อาศัยของที่ทำกรไปรษณีย์โทรเลข (อาคาร ค.ส.ล. 3 ชั้น)

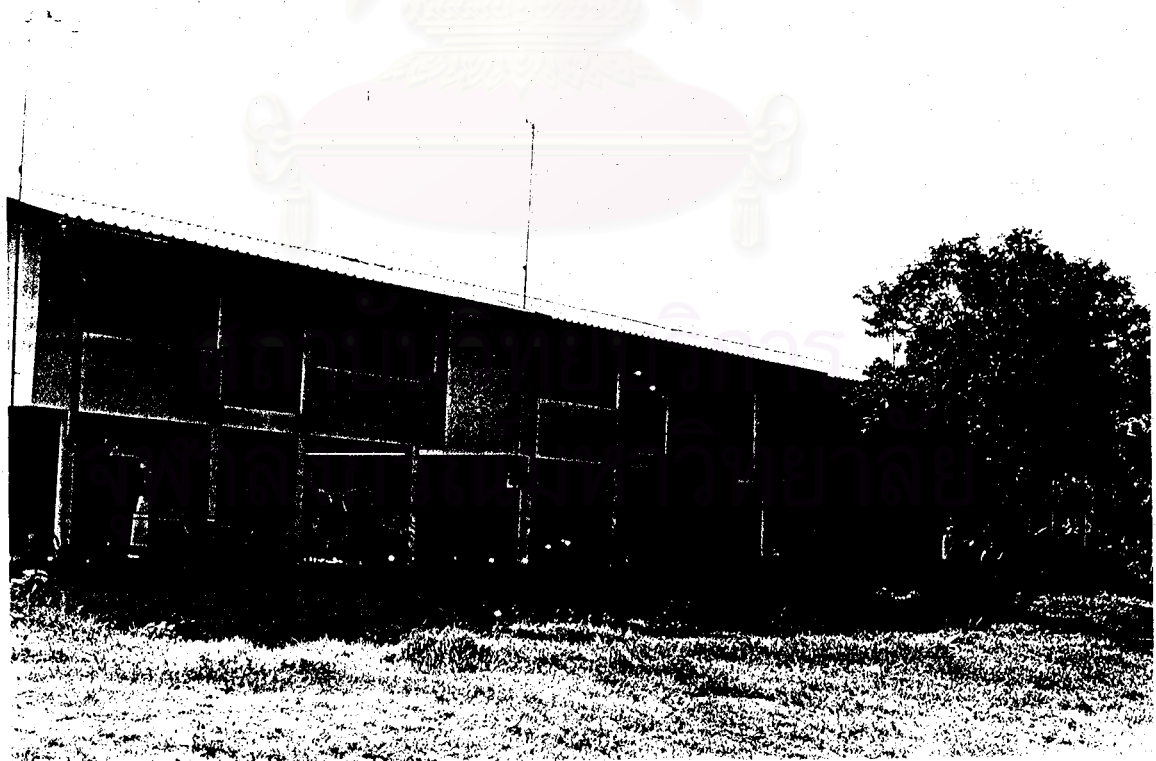
ภาพที่ 4.23 แสดงที่อยู่อาศัยของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (บ้านแปดไม้ 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.24 แสดงที่อยู่อาศัยของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.25 แสดงที่อยู่อาศัยของชุมชนสายโทรศัพท์ (บ้านค.ส.ล.ชั้นเดียว)

ภาพที่ 4.26 แสดงที่อยู่อาศัยของโรงเรียนเกาะสีชัง (บ้านแฝด ค.ส.ล. 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.27 แสดงที่อยู่อาศัยของโรงเรียนจุฑาทิศเทพวงษ์ (บ้านไม้ 2 ชั้นได้ถุนสูง)

ภาพที่ 4.28 แสดงที่อยู่อาศัยของโรงเรียนรังสิวัดนวิทยา (บ้านค.ส.ล. 2 ชั้น)

4.1.2 ที่อยู่อาศัยของประชาชน

จากการสำรวจภาคสนาม พบว่าบนเกาะสีชังมีที่อยู่อาศัยของประชาชน จำนวนทั้งสิ้น 1,464 หน่วย โดยแยกเป็น บ้านพักของชาวมุสลิม โดยชาวมุสลิมเป็นผู้อยู่อาศัยเอง จำนวน 1,367 หน่วย และ บ้านเช่าและห้องเช่า โดยชาวมุสลิมไว้เพื่อให้แรงงานต่างถิ่นที่เข้ามาประกอบอาชีพบนเกาะเช่าเพื่ออยู่อาศัย จำนวน 97 หน่วย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.2.1 บ้านพักของมุสลิม

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่าบ้านพักของชาวมุสลิมเกาะสีชังส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ชั้นเดียว คิดเป็นร้อยละ 44.8 รองลงมาเป็นบ้าน ค.ส.ล.ชั้นเดียว ร้อยละ 19.7 และ บ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ 2 ชั้น ร้อยละ 18.6 ส่วนที่มีผู้ตอบน้อยที่สุดเป็นที่อยู่อาศัยแบบทาวนเฮาส์ คิดเป็นร้อยละ 0.4 ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงบ้านพักของชาวมุสลิมเกาะสีชัง

ลักษณะที่อยู่อาศัย	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
บ้านไม้ชั้นเดียว	125	44.8
บ้าน ค.ส.ล.ชั้นเดียว	55	19.7
บ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ 2 ชั้น	52	18.6
บ้าน ค.ส.ล. 2 ชั้น	23	8.2
บ้านไม้ 2 ชั้น	13	4.7
บ้าน ค.ส.ล. 3 ชั้น	4	1.4
เวือนแถวไม้ 2 ชั้น	3	1.1
ตึกแถว 2 ชั้น	3	1.1
ทาวนเฮาส์	1	0.4
รวม	279	100

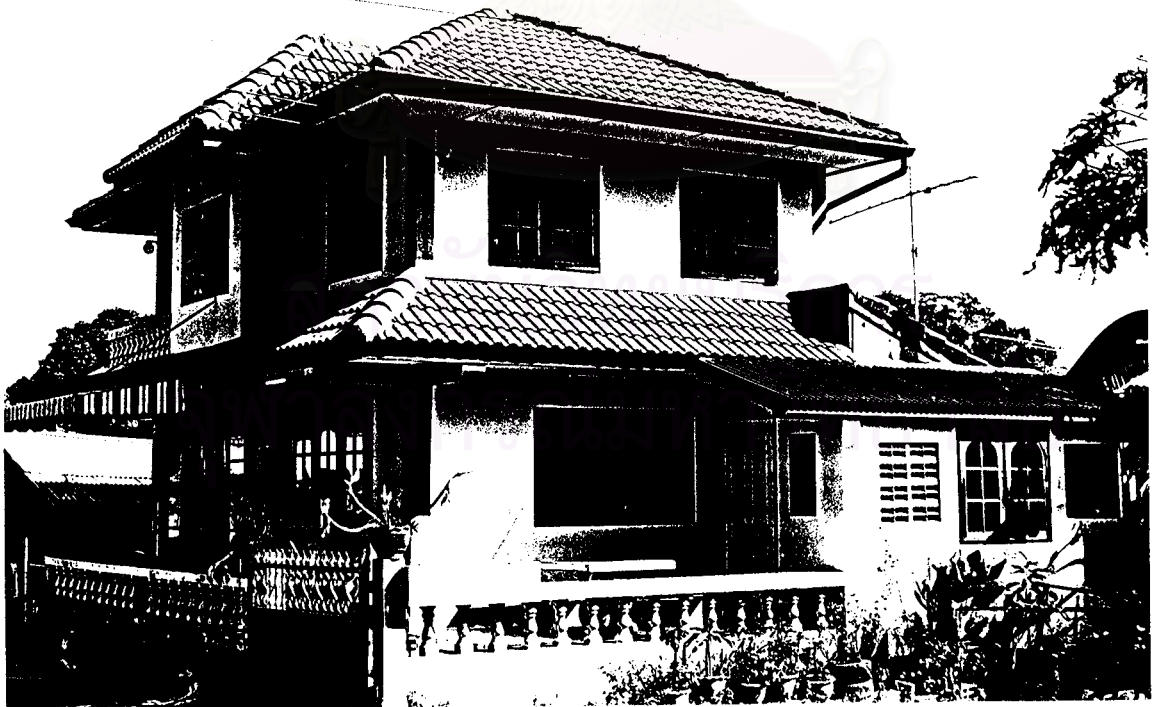
ภาพที่ 4.29 แสดงบ้านพักของชาวชุมชน (บ้านไม้ชั้นเดียว)

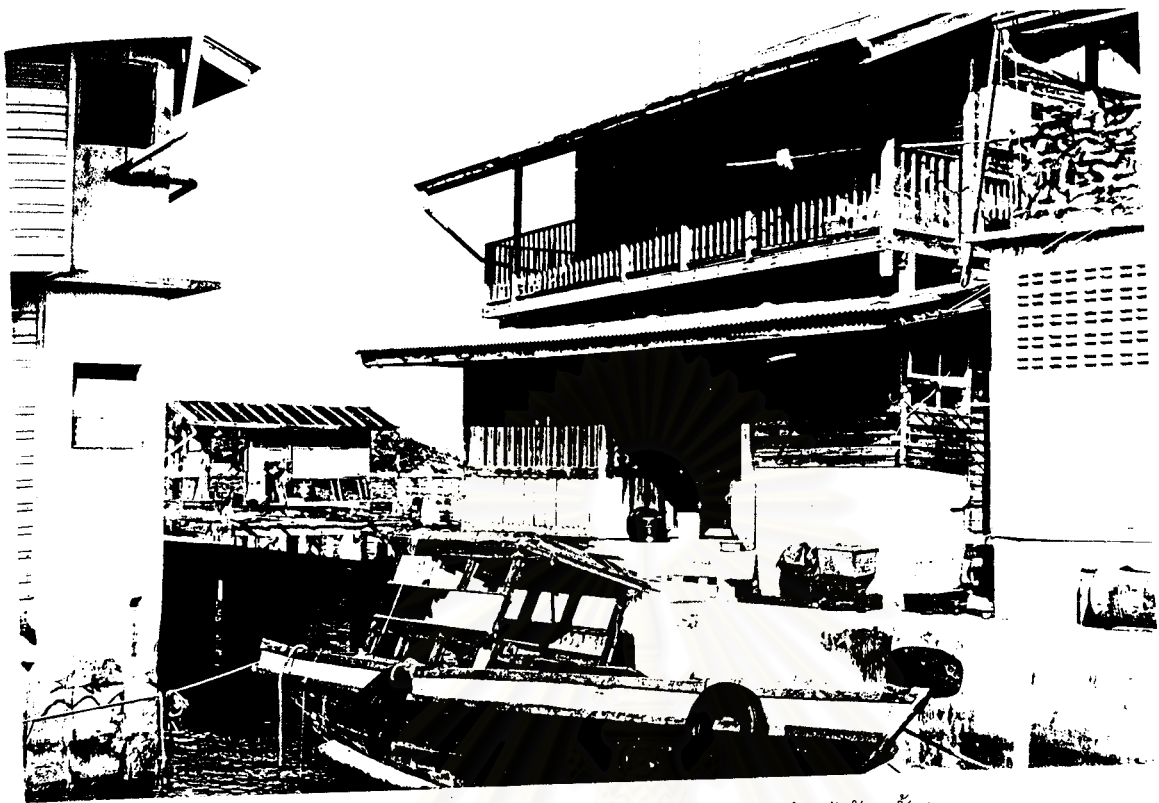
ภาพที่ 4.30 แสดงบ้านพักของชาวชุมชน (บ้านค.ส.ล.ชั้นเดียว. ทาวน์เฮาส์)

ภาพที่ 4.31 แสดงบ้านพักของชาวชุมชน (บ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.32 แสดงบ้านพักของชาวชุมชน (บ้าน ค.ส.ล. 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.33 แสดงบ้านพักของชาวชุมชน (บ้านไม้ 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.34 แสดงบ้านพักของชาวชุมชน (บ้าน ค.ส.ล. 3 ชั้น)

ภาพที่ 4.35 แสดงบ้านพักของชาวชุมชน (เรือนแถวไม้ 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.36 แสดงบ้านพักของชาวชุมชน (ตึกแถว 2 ชั้น)

4.1.2.2 บ้านเช่าและห้องเช่า

จากการสำรวจภาคสนาม พบว่ามีที่อยู่อาศัยของประชาชนประเภทบ้านเช่าและห้องเช่า จำนวน 97 หน่วย (ดังแสดงในตารางที่ 4.3) เป็นที่อยู่อาศัยของแรงงานต่างถิ่นที่เข้ามาประกอบอาชีพ และอยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ส่วนใหญ่เป็นลักษณะของห้องชุดพักอาศัยในอาคาร 2 ชั้น และ 4 ชั้น ก่อสร้างด้วยโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก และวัสดุก่อสร้างถาวร ส่วนใหญ่เป็นบ้านเช่าและห้องเช่าที่สร้างขึ้นเพื่อให้เช่าโดยเฉพาะ แต่มีบางส่วนเป็นการดัดแปลงบ้านพักของชาวชุมชนเอง แบ่งเป็นห้องเช่า กระจายอยู่ทั่วบริเวณชุมชน

ตารางที่ 4.3 แสดงบ้านเช่าและห้องเช่า

ประเภท	ลักษณะที่อยู่อาศัย	จำนวน	หน่วย
บ้านพัก/เกสเฮ้าส์			
-แสงประทีป	-อาคาร ค.ส.ล. สูง 2 ชั้น	4	ห้อง
	-อาคาร ค.ส.ล. ชั้นเดียว	4	ห้อง
-สีชังชาวเขา	-อาคาร ค.ส.ล. สูง 4 ชั้น	27	ห้อง
-บ้านพักอารีย์	-อาคาร ค.ส.ล. สูง 2 ชั้น	20	ห้อง
-ทิวไผ่เกสเฮ้าส์	-อาคาร ค.ส.ล. ชั้นเดียว	13	ห้อง
	-บ้าน ค.ส.ล. ชั้นเดียว	6	หลัง
-จินตนาเพลส	-อาคาร ค.ส.ล. สูง 2 ชั้น	9	ห้อง
-กรีนเฮ้าส์	-อาคาร ค.ส.ล. ชั้นเดียว	8	ห้อง
-บ้านพักจินดา	-อาคาร ค.ส.ล. สูง 2 ชั้น	6	ห้อง
รวม		(97)	หน่วย

ภาพที่ 4.37 แสดงสภาพเกสเฮ้าส์ แสงประทีป (อาคาร ค.ส.ล. 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.38 แสดงสภาพเกสเฮ้าส์ แสงประทีป (อาคาร ค.ส.ล. ชั้นเดียว)

ภาพที่ 4.39 แสดงสภาพบ้านพัก สีซังชาวเขา (อาคาร ค.ส.ล. 4 ชั้น)

ภาพที่ 4.40 แสดงสภาพ บ้านพักอารีย์ (อาคาร ค.ส.ล. 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.41 แสดงสภาพบ้านพัก ทิวไม้เกษตรไฮ้ส์ (อาคาร ค.ส.ล. ชั้นเดียว)

ภาพที่ 4.42 แสดงสภาพบ้านพัก ทิวไม้เกษตรไฮ้ส์ (บ้าน ค.ส.ล. ชั้นเดียว)

ภาพที่ 4.43 แสดงสภาพบ้านพัก จินตนาเพลส (อาคาร ค.ส.ล. 2 ชั้น)

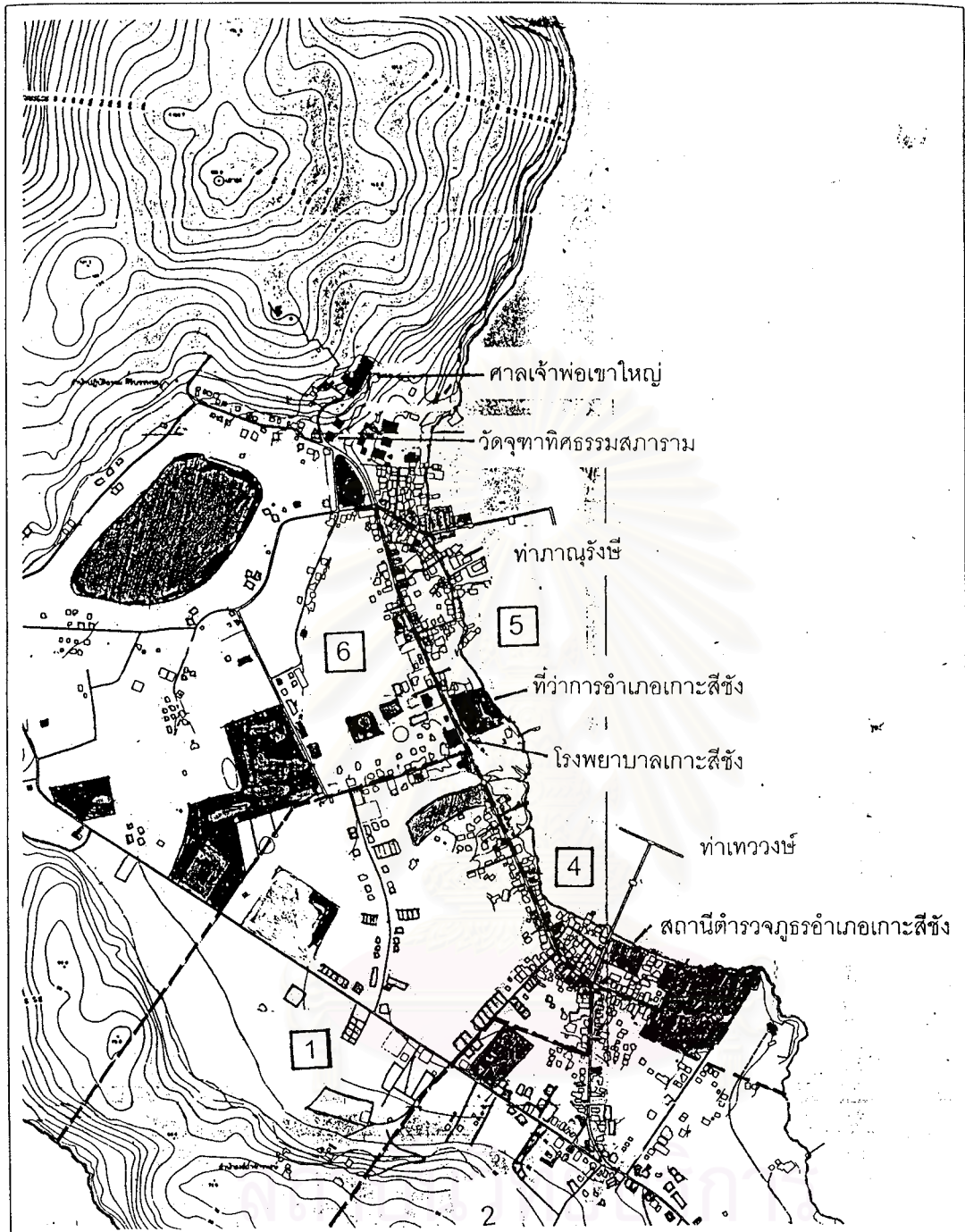
ภาพที่ 4.44 แสดงสภาพบ้านพัก กรีนเฮ้าส์ (อาคาร ค.ส.ล. ชั้นเดียว)

ภาพที่ 4.45 แสดงสภาพ บ้านพักจินดา (อาคาร ค.ส.ล. 2 ชั้น)

ภาพที่ 4.46 แสดงสภาพ บ้านพักจินดา (อาคาร ค.ส.ล. 2 ชั้น)

แผนที่ 4.1 แสดงการกระจายของที่อยู่อาศัยหมู่ 5, หมู่ 6

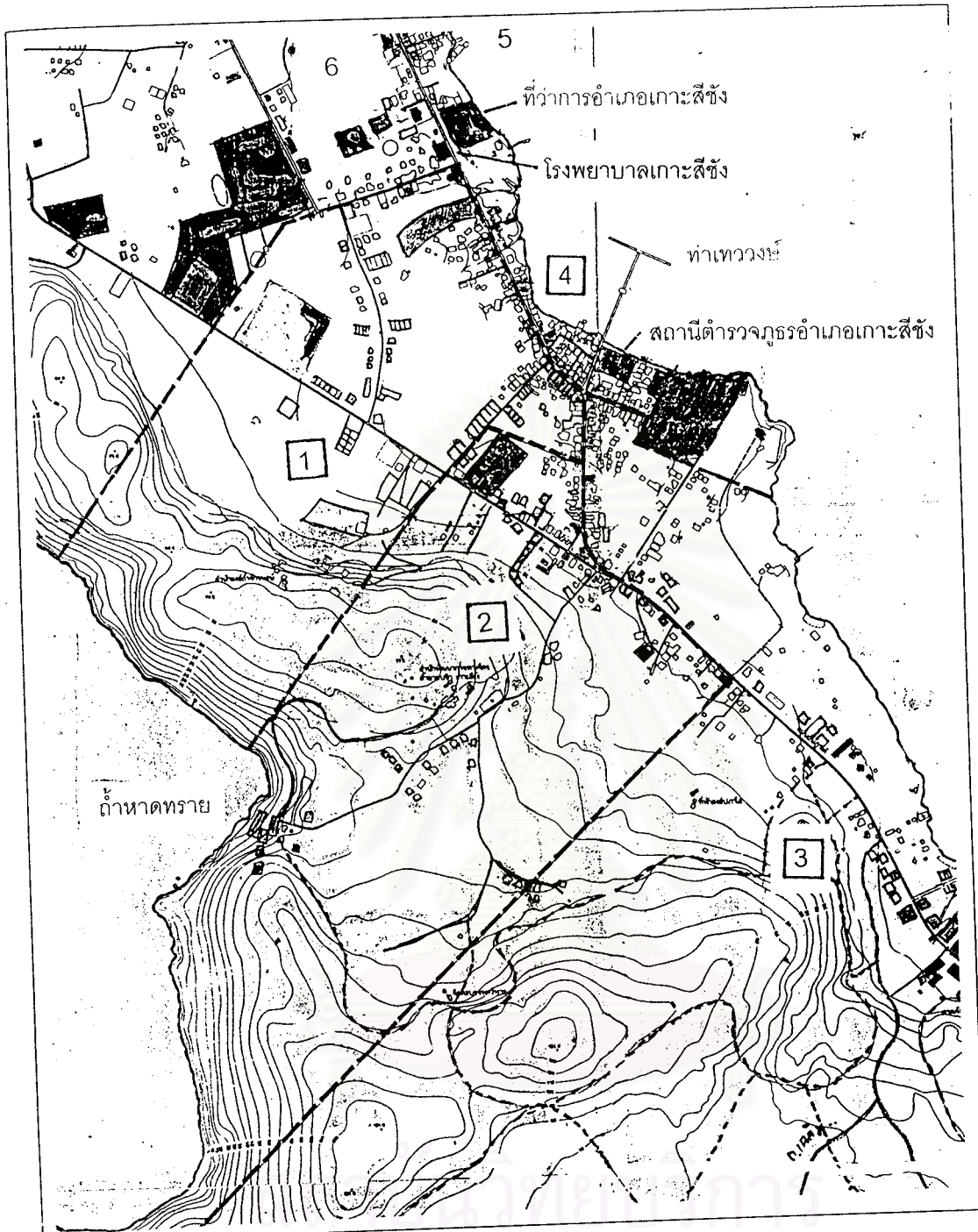
สัญลักษณ์

- 1 หมู่ 1 บ้านท่าเทววงษ์
- 2 หมู่ 2 บ้านท่าเสา
- 4 หมู่ 4 บ้านตรอกด่านภาษี
- 5 หมู่ 5 บ้านท่าสะพานคู่
- 6 หมู่ 6 บ้านท่าภาณุรังษี

แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

ภาควิชาเคหะการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่ 4.2 แสดงการกระจายของที่อยู่อาศัยหมู่ 1, หมู่ 2, หมู่ 4

สัญลักษณ์

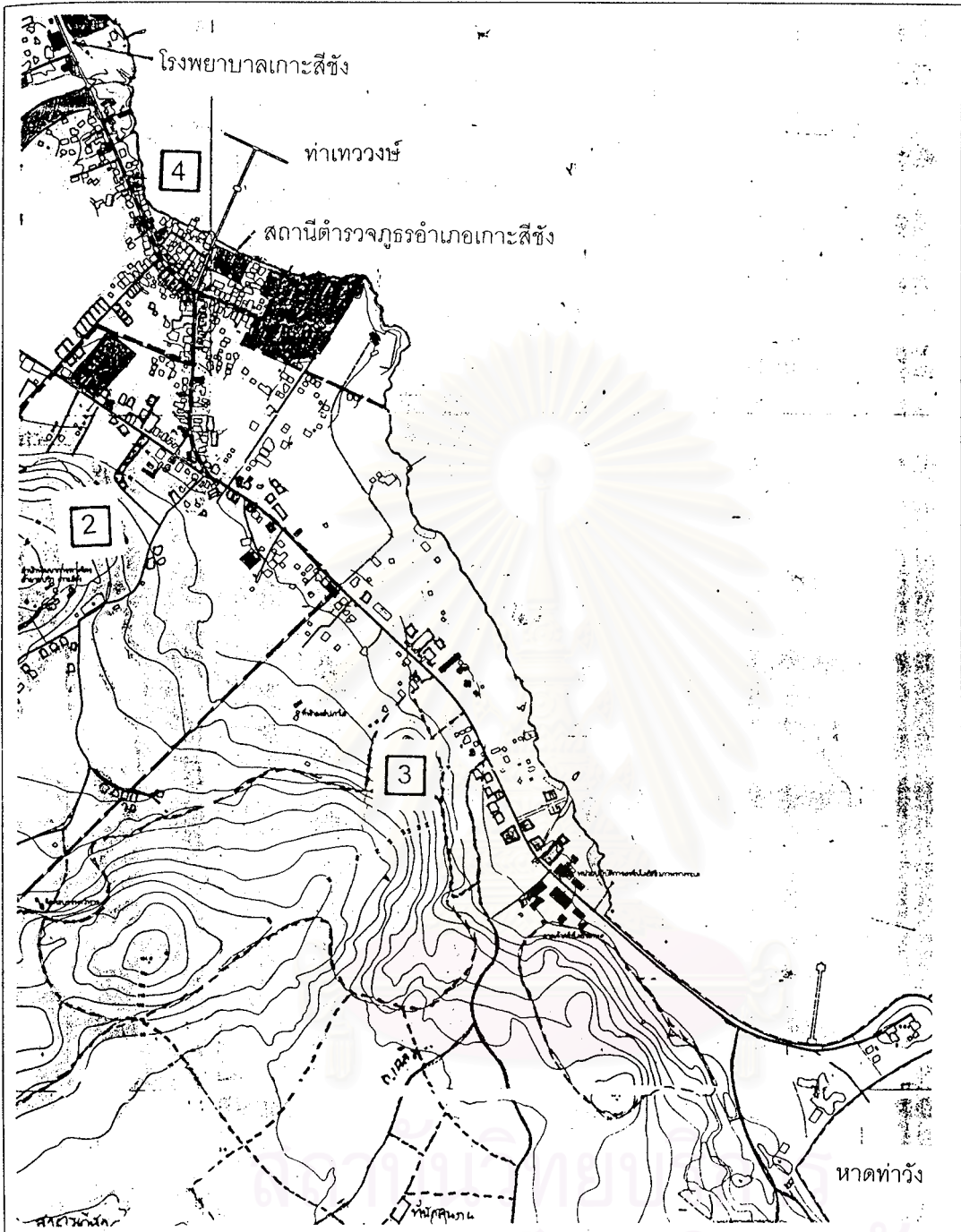
- 1 หมู่ 1 บ้านท่าเทววงษ์
- 2 หมู่ 2 บ้านศาลเจ้าเก้ง
- 3 หมู่ 3 บ้านท่าวัง
- 4 หมู่ 4 บ้านตรอกด่านภาษี

ที่มา : กรมการที่ดิน กรุงเทพมหานคร

แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

ภาควิชาเคหะการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่ 4.3 แสดงการกระจายของที่อยู่อาศัยหมู่ 3

สัญลักษณ์

2 หมู่ 2 บ้านศาลเจ้าแก้ว

4 หมู่ 4 บ้านตรอกด่านภาษี

3 หมู่ 3 บ้านท่าวัง

แผนที่ 4.3 แสดงการกระจายของที่อยู่อาศัยหมู่ 3

แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

ภาควิชาสหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1.3 ขนาดพื้นที่ใช้สอยของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่าขนาดพื้นที่ใช้สอยของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังส่วนใหญ่มีพื้นที่ขนาด 51-100 ตารางเมตร ถึงร้อยละ 38.0 รองลงมาคือพื้นที่ใช้สอยขนาดต่ำกว่า 51 ตารางเมตร ร้อยละ 21.5 และพื้นที่ใช้สอยขนาด 151-200 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 14.9 และส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 25.6 แยกเป็นพื้นที่ใช้สอยขนาด 101-150 ตารางเมตร ร้อยละ 12.8 และพื้นที่ใช้สอยมากกว่า 200 ตารางเมตรขึ้นไป ร้อยละ 12.8 ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

ขนาดพื้นที่ใช้สอย	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
น้อยกว่า 51 ตารางเมตร	60	21.5
51-100 ตารางเมตร	106	38.0
101-150 ตารางเมตร	36	12.8
151-200 ตารางเมตร	41	14.9
มากกว่า 200 ตารางเมตร	36	12.8
รวม	279	100

4.1.4 ขนาดที่ดินของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่าขนาดที่ดินของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังส่วนใหญ่มีขนาด 26-50 ตารางวา ถึงร้อยละ 30.1 รองลงมาคือที่ดินขนาดต่ำกว่า 26 ตารางวา คิดเป็นร้อยละ 23.9 และที่ดินขนาด 76-100 ตารางวา คิดเป็นร้อยละ 22.5 ส่วนน้อยที่สุด ร้อยละ 6.5 มีขนาดที่ดินมากกว่า 100 ตารางวาขึ้นไป ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงขนาดที่ดินของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

ขนาดที่ดิน	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
น้อยกว่า 26 ตารางวา	67	23.9
26-50 ตารางวา	84	30.1
51-75 ตารางวา	47	17.0
76-100 ตารางวา	63	22.5
มากกว่า 100 ตารางวา	18	6.5
รวม	279	100

4.1.5 ลักษณะการครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่าการครอบครองกรรมสิทธิ์บนที่ดินส่วนใหญ่ มีโฉนดที่ดินถึงร้อยละ 72.4 รองลงมาครอบครองที่ดินโดยเสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภบท.5) ร้อยละ 18.9 และเป็นที่ชายเขาไม่มีกรรมสิทธิ์ ร้อยละ 3.3 ส่วนการครอบครองกรรมสิทธิ์บนที่ดินที่เป็น ส.ค.1 มีน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 0.4 ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงลักษณะการครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน

ลักษณะการครอบครอง	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
โฉนดที่ดิน	202	72.4
ภบท.5	53	18.9
ที่ชายเขาไม่มีกรรมสิทธิ์	9	3.3
ที่ริมทะเลไม่มีกรรมสิทธิ์	8	2.9
บ้านเช่า	6	2.2
ส.ค.1	1	0.4
รวม	279	100

4.1.6 การขออนุญาตปลูกสร้างที่อยู่อาศัย

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่ามี การขออนุญาตปลูกสร้างที่อยู่อาศัย ร้อยละ 90.7 และไม่ได้ขออนุญาต ร้อยละ 9.3 ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนการขออนุญาตปลูกสร้างที่อยู่อาศัย

การขออนุญาตปลูกสร้าง	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
ขออนุญาตปลูกสร้าง	253	90.7
ไม่ได้ขออนุญาตปลูกสร้าง	26	9.3
รวม	279	100

4.1.7 การซ่อมแซมและต่อเติมที่อยู่อาศัย

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่า การซ่อมแซมและต่อเติมที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังส่วนใหญ่จ้างช่างที่อยู่บนเกาะ ถึงร้อยละ 82.1 รองลงมาจะทำกันเองในครอบครัว ร้อยละ 10.8 และช่วยกันทำกับเพื่อนบ้าน ร้อยละ 5.7 ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 1.4 จะจ้างช่างมาจากฝั่งศรีราชา ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงการซ่อมแซมและต่อเติมที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

การซ่อมแซมและต่อเติม	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
จ้างช่างที่อยู่บนเกาะ	229	82.1
ทำกันเองในครอบครัว	30	10.8
ช่วยกันทำกับเพื่อนบ้าน	16	5.7
จ้างช่างจากฝั่งศรีราชา	4	1.4
รวม	279	100

4.1.8 สถานที่ซื้อวัสดุก่อสร้าง

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่าการก่อสร้าง ซ่อมแซมและต่อเติมที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังส่วนใหญ่จะซื้อวัสดุก่อสร้างจากฝั่งศรีราชา ร้อยละ 68.8 รองลงมาจะซื้อวัสดุก่อสร้างบนเกาะสีชัง ร้อยละ 30.5 ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 0.7 จะซื้อมาจากที่อื่น ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แสดงสถานที่ซื้อวัสดุก่อสร้าง

สถานที่ซื้อวัสดุก่อสร้าง	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
ซื้อจากฝั่งศรีราชา	192	68.8
ซื้อจากเมืองชลบุรี	85	30.5
ซื้อมาจากที่อื่น	2	0.7
รวม	279	100

4.1.9 วุฒิการศึกษา

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 80.3 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 15.4 และจบการศึกษาระดับปวช./ปวส./อนุปริญญา ร้อยละ 1.8 ส่วนที่น้อยที่สุด ร้อยละ 1.1 ไม่เคยศึกษามาก่อน ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 แสดงวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
ประถมศึกษา	224	80.3
มัธยมศึกษา	43	15.4
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	5	1.8
ปริญญาตรี	4	1.4
ไม่เคยศึกษามาก่อน	3	1.1
รวม	279	100

4.1.10 ภูมิสำเนาเดิม

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่มีภูมิสำเนาเดิมอยู่บนเกาะสีชัง ร้อยละ 85.6 รองลงมามาจากภาคตะวันออก ร้อยละ 9.3 ส่วนที่น้อยที่สุด ร้อยละ 0.4 มาจากภาคเหนือ ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 แสดงภูมิสำเนาเดิม

ภูมิสำเนาเดิม	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
ชาวเกาะสีชัง	239	85.6
ภาคตะวันออก	26	9.3
ภาคกลาง	5	1.8
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5	1.8
ภาคใต้	3	1.1
ภาคเหนือ	1	0.4
ภาคตะวันตก	-	-
รวม	279	100

4.1.11 จำนวนผู้อยู่อาศัย

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนผู้อยู่อาศัย 4-6 คน ร้อยละ 55.1 รองลงมา มีจำนวนผู้อยู่อาศัย 1-3 คน ร้อยละ 25.8 และ 7-9 คน ร้อยละ 14.6 ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 4.5 มีจำนวนผู้อยู่อาศัยมากกว่า 10 คนขึ้นไป ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนผู้อยู่อาศัย

จำนวนผู้อยู่อาศัย	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
1-3 คน	72	25.8
4-6 คน	154	55.1
7-9 คน	41	14.6
10 คนขึ้นไป	12	4.5
รวม	279	100

4.1.12 ผู้อยู่อาศัยย้ายออก

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่าในช่วงเวลา 3 ปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันส่วนใหญ่ไม่มีผู้อยู่อาศัยย้ายออกจากเกาะสีชังเพื่อไปอยู่ที่อื่น ร้อยละ 87.5 รองลงมามีผู้อยู่อาศัยย้ายออกเพื่อไปทำงานที่อื่น ร้อยละ 6.4 และย้ายออกเพื่อไปศึกษา ร้อยละ 5.0 ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 1.1 มีผู้อยู่อาศัยย้ายออกเพื่อต้องการย้ายที่อยู่อาศัยไปอยู่ที่อื่น ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 แสดงผู้อยู่อาศัยย้ายออก

ผู้อยู่อาศัยย้ายออก	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
ไม่มีผู้อยู่อาศัยย้ายออก	244	87.5
ย้ายออกเพื่อไปทำงาน	18	6.4
ย้ายออกเพื่อไปศึกษา	14	5.0
ย้ายออกเพื่อไปอยู่อาศัยที่อื่น	3	1.1
รวม	279	100

4.1.13 ผู้อยู่อาศัยย้ายเข้า

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีผู้อยู่อาศัยย้ายเข้ามา ร้อยละ 95.8 รองลงมามีผู้อยู่อาศัยที่แต่งงานแล้วย้ายเข้ามา ร้อยละ 3.1 ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 1.1 มีผู้อยู่อาศัยย้ายเข้ามาเพื่อทำประมง ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงผู้อยู่อาศัยย้ายเข้า

ผู้อยู่อาศัยย้ายออก	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
ไม่มีผู้อยู่อาศัยย้ายเข้า	267	95.8
แต่งงานแล้วย้ายเข้ามา	9	3.1
ย้ายเข้ามาทำประมง	3	1.1
รวม	279	100

4.1.14 การประกอบอาชีพ

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 49.8 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 27.5 และทำประมง ร้อยละ 12.6 ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 10.1 รับราชการและรัฐวิสาหกิจ ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงการประกอบอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
รับจ้าง	139	49.8
ค้าขาย	77	27.5
ประมง	35	12.6
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	28	10.1
รวม	279	100

4.1.15 การจับจ่ายใช้สอย

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่จะซื้อของใช้ในครอบครัวจำนวนมาก ๆ จากฝั่งศรีราชา ร้อยละ 65.3 รองลงมาจะซื้อของใช้ในครอบครัวจากตลาดและร้านค้าบนเกาะ ร้อยละ 33.6 ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 1.1 จะไปซื้อของใช้ในครอบครัวจากเมืองชลบุรี ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 แสดงการจับจ่ายใช้สอย

สถานที่ซื้อสินค้า	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
ซื้อจากฝั่งศรีราชา	182	65.3
ตลาดและร้านค้าบนเกาะ	94	33.6
ซื้อจากเมืองชลบุรี	3	1.1
รวม	279	100

4.1.16 เงินออมครอบครัว

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่าเงินออมในครอบครัวที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ เงินออมสำหรับเพื่อใช้ประกอบอาชีพ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 63.4 รองลงมาคือเงินออมสำหรับค่ารักษาพยาบาล และเงินออมสำหรับเก็บไว้ใช้ตอนวัยชรา คิดเป็นร้อยละ 55.9 และ 36.2 ตามลำดับ ส่วนเงินออมที่มีผู้ตอบน้อยที่สุดคือ เงินออมสำหรับเพื่อใช้ในการพักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 แสดงเงินออมครอบครัว

เงินออมครอบครัว	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
มีเก็บไว้เพื่อประกอบอาชีพ	177	63.4
มีเก็บไว้เพื่อค่ารักษาพยาบาล	156	55.9
มีเก็บไว้เพื่อใช้ตอนวัยชรา	113	40.5
มีเก็บไว้เพื่อค่าเล่าเรียน	75	26.9
ไม่มีเงินเก็บออม	51	18.3
มีเก็บไว้เพื่อที่อยู่อาศัย	44	15.8
มีเก็บไว้เพื่อทำบุญ	3	1.1
มีเก็บไว้เพื่อพักผ่อน	1	0.4
รวม	279	100

4.1.17 หนี้สินครอบครัว

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่าหนี้สินในครอบครัวที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ ไม่มีหนี้สินในครอบครัว คิดเป็นจำนวนร้อยละ 46.6 รองลงมาคือหนี้สินจากการประกอบอาชีพ และหนี้สินจากการปลูกสร้างบ้าน คิดเป็นร้อยละ 39.1 และ 23.7 ตามลำดับ ส่วนหนี้สินที่มีผู้ตอบน้อยที่สุดคือ หนี้สินจากค่าซื้อรถ 3 ล้อ คิดเป็นร้อยละ 1.8 ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 แสดงหนี้สินครอบครัว

หนี้สินครอบครัว	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
ไม่มีหนี้สิน	130	46.6
หนี้สินจากการประกอบอาชีพ	109	39.1
หนี้สินจากค่าปลูกสร้างบ้าน	66	23.7
หนี้สินจากค่าเล่าเรียน	48	17.2
หนี้สินจากค่าซ่อมแซมบ้าน	23	8.2
หนี้สินจากค่ารักษาพยาบาล	6	2.2
หนี้สินจากค่าซื้อรถ 3 ล้อ	5	1.8
รวม	279	100

4.1.18 การแก้ไขปัญหาหนี้สิน

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่า เมื่อมีปัญหาเรื่องเงินส่วนใหญ่แก้ปัญหาโดยการยืมเงินจากญาติพี่น้อง ร้อยละ 39.8 รองลงมาจะกู้เงินจากธนาคาร และกู้เงินจากผู้ให้กู้บนเกาะสีชัง คิดเป็นร้อยละ 30.3 และ 21.5 ตามลำดับ ส่วนที่น้อยที่สุด ร้อยละ 1.8 แก้ปัญหาโดยการขายทรัพย์สิน ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 แสดงการแก้ไขปัญหาหนี้สิน

การแก้ไขปัญหาหนี้สิน	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
ยืมเงินจากญาติพี่น้อง	111	39.8
กู้เงินจากธนาคาร	85	30.3
กู้เงินจากผู้ให้กู้บนเกาะสีชัง	60	21.5
จำนำ	18	6.6
ขายทรัพย์สิน	5	1.8
รวม	279	100

4.2 ผลการศึกษาด้านสาธารณสุขโรค

น้ำประปา

อำเภอเกาะสีชังไม่มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ น้ำที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้มาจากน้ำฝนที่กักเก็บไว้ ปัจจุบันมีบ่อบาดาล 3 บ่อ ซึ่งมีครอบครัวได้รับประโยชน์จำนวน 50 ครอบครัว ถึงเก็บน้ำขนาดบรรจุ 150 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 54 แห่ง กระจายทั่วพื้นที่ โถงน้ำขนาดใหญ่ 20 ใบ และอ่างเก็บน้ำที่สร้างขึ้นมีความจุ 90,000 ลูกบาศก์เมตร สามารถให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ถึง 1,000 ครอบครัว แต่ปัจจุบันไม่สามารถเก็บกักน้ำได้ตามเป้าหมายและมีคุณภาพน้ำต่ำ ในปัจจุบันเทศบาลเกาะสีชังได้เสนอโครงการน้ำประปาในอนาคต คือ โครงการวางท่อน้ำประปาจากอำเภอศรีราชาผ่านทะเลมายังเกาะสีชัง เป็นระยะทาง 12,500 เมตร แต่เป็นโครงการที่ต้องใช้งบประมาณสูง ในขณะที่รัฐบาลประสบปัญหาเศรษฐกิจ และโครงการผลิตน้ำประปาจากน้ำทะเล ซึ่งยังอยู่ในระหว่างการหาบริษัทเอกชนเข้ามาลงทุน ดังนั้นในปัจจุบันเมื่อขาดแคลนน้ำจะซื้อน้ำจากอำเภอศรีราชาในราคาตันละ 55 บาท โดยใช้เงินจากทางราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน แจกจ่ายให้แก่ประชาชน ทั้งนี้การขาดแคลนน้ำเป็นปัญหาหลักของชาวเกาะสีชัง และเป็นอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม

ไฟฟ้า

ปัจจุบันเกาะสีชังมีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ผลิตไฟฟ้าโดยใช้เครื่องยนต์ดีเซล ผลิตไฟฟ้าตลอด 24 ชั่วโมง โดยครอบคลุมที่อยู่อาศัยของชาวชุมชนได้ 100% แต่ในบางเวลาที่มีการใช้ไฟฟ้ามากก็มักเกิดไฟตกเป็นประจำ ทำให้เครื่องใช้ไฟฟ้ามักจะใช้งานได้ไม่นานและเสียอยู่บ่อย ๆ ทั้งนี้เครื่องผลิตกระแสไฟฟ้าที่ผลิตได้มีอยู่จำกัดไม่สามารถสนองความต้องการของการขยายตัวด้านอื่น ๆ ได้ เช่น โรงแรมขนาดใหญ่ และ คลังน้ำมัน

การกำจัดขยะ

ในเขตชุมชนมีการจัดเก็บขยะโดยเทศบาลเกาะสีชังด้วยรถบรรทุกขยะ 3 คัน วันละ 2 เที่ยว มีถังขยะ 200 ใบ เก็บขยะได้ประมาณวันละ 1 ตัน ปัจจุบันนำไปเทกองตากแห้งในที่ดินขนาด 2 ไร่ ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 เพื่อเผาในเตาขนาด 2 ตัน จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นพบว่าในปัจจุบันคุณภาพในการกำจัดขยะมีเพียง 70% เท่านั้น และมีโครงการของเทศบาลในปี พ.ศ. 2543 สร้างโรง

แยกขยะเพื่อเพิ่มคุณภาพในการกำจัดขยะ แต่จากสภาพการพัฒนากองน้ำท่วมในปัจจุบัณทำให้ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจเป็นปัญหาสำคัญต่อสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยในอนาคต

สำหรับการจัดเก็บขยะในทะเล และจากเรือขนส่งสินค้า ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญต่อคุณภาพน้ำทะเล พบว่ายังมีปัญหามากในการจัดเก็บเนื่องจากเทศบาลไม่มีเขตความรับผิดชอบในทะเล ในขณะที่บริเวณจุดเรือขนส่งสินค้าบริเวณอ่าวเกาะสีชังอยู่ในความรับผิดชอบของกรมเจ้าท่า และบริเวณดังกล่าวเป็นต้นเหตุสำคัญในการเกิดขยะ ฝุ่น และคราบน้ำมัน ส่งผลต่อที่อยู่อาศัยและชายฝั่งของเกาะสีชังโดยตรง ที่ผ่านมามีกรมเจ้าท่าเคยมอบให้สุขาภิบาลในขณะนั้นจัดเก็บมาแล้ว โดยให้เอกชนรับหน้าที่ในการจัดเก็บแต่ล้มเลิกไปแล้วในปัจจุบันเนื่องจากต้องใช้ค่าใช้จ่ายมาก ระยะทางไกล ไม่คุ้มค่าการลงทุน ในปัจจุบันนับว่ายังเป็นปัญหาสำคัญต่อสภาพแวดล้อมที่รอการจัดการอยู่

การระบายน้ำเสีย

ในปัจจุบันพื้นที่เกาะสีชังไม่มีที่ระบายน้ำเสียสาธารณะ ในขณะที่ประชาชนมีส่วนร่วมใช้เกือบ 100% แต่จากการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดล (2536 : 3-27) พบว่าการบำบัดน้ำเสียจากห้องน้ำห้องส้วมโดยบ่อเกรอะ-บ่อซึมไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เนื่องจากบ่อเกรอะ-บ่อซึมสร้างด้วยวงซีเมนต์วางซ้อนต่อกันโดยใช้ปูนซีเมนต์ผสมทรายตามแนวกันซึมทำให้การเก็บน้ำเสียไม่สมบูรณ์ เพราะน้ำเสียจะซึมออกทางรอยต่อก่อนที่สารอินทรีย์จะถูกย่อยสลาย ก่อให้เกิดมลภาวะต่อน้ำทะเลได้เนื่องจากพื้นที่รองรับส่วนใหญ่เป็นหิน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำทะเลและสุขภาพของชาวชุมชน

การป้องกันอัคคีภัย

เครื่องมือในการดับเพลิงของเทศบาลเกาะสีชัง ประกอบด้วย รถดับเพลิงแบบมีถังน้ำในตัว 1 คัน เครื่องดับเพลิงชนิดหาลาม 1 เครื่อง เจ้าหน้าที่ดับเพลิง 3 คน มีถังสำรองน้ำสำหรับดับเพลิงเพื่อส่งน้ำด้วยเครื่องยนต์ไปตามท่อในเขตชุมชน 1 บ่อ

การสื่อสาร

การสื่อสารประกอบด้วยที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขและชุมสายโทรศัพท์อย่างละ 1 แห่ง พร้อมตู้โทรศัพท์สาธารณะบริเวณชุมชน

การคมนาคม

การคมนาคมขนส่งของพื้นที่เกาะสีชังแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ การคมนาคมภายในเกาะ ประกอบด้วยถนน ค.ส.ล. 9 สาย รวมระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร มีรถสามล้อเครื่องและรถจักรยานยนต์รับจ้างทั่วไปให้บริการและเป็นยานพาหนะหลักในพื้นที่ โดยรวมมีรถรับจ้างประมาณ 70 คัน การคมนาคมภายในชุมชนและรอบเกาะมีความสะดวกและเชื่อมโยงกันอย่างทั่วถึง ส่วนทางด้านคมนาคมติดต่อภายนอก มีเพียงการเดินทางระหว่างอำเภอเกาะสีชังกับอำเภอศรีราชาเท่านั้น โดยลักษณะการเดินทางของผู้โดยสารระหว่างเกาะสีชังไปศรีราชาจะแยกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มของคนที่ไม่ทำงานเข้าไปเย็นกลับที่ศรีราชาและชลบุรี กลุ่มของนักเรียนนักศึกษา กลุ่มที่ไปจับจ่ายซื้อของ และกลุ่มที่ไปทำธุระ เรือโดยสารที่จะเข้าเกาะสีชังมาจากท่าเรือศรีราชาเพียงแห่งเดียว โดยมีเรือโดยสารข้ามฝากรับจ้างบริการทุกวัน ทุกชั่วโมง โดยท่าเรือที่ศรีราชามี 2 แห่งคือ ท่าจรินทร์ และเกาะลอย ส่วนเกาะสีชังมีท่าภาณุรังษี (ท่าบน) และท่าเทววงษ์ (ท่าล่าง) อัตราค่าโดยสารคนละ 20 บาท / เที่ยว เหมาะทั้งลำประมาณ 800 บาท ใช้เวลาเดินทางประมาณ 45 นาที

ท่าเรือและการจอดเรือขนส่งสินค้า

เกาะสีชังเป็นที่พักเรือธรรมชาติมากกว่า 200 ปี ในปัจจุบันมีการขนถ่ายสินค้าหน้าอ่าวอยู่เสมอ และมีความสำคัญมากในแนวเส้นทางการเดินเรือของประเทศ เนื่องจากเป็นที่ขนถ่ายสินค้ากลางทะเลของเรือสินค้าที่มีขนาดใหญ่ที่จะเข้าสู่ท่าเรือคลองเตย รวมทั้งขนถ่ายสินค้าที่จะส่งออกสู่เรือสินค้าขนาดใหญ่ด้วยเช่นกัน ปัจจุบันเทศบาลเกาะสีชังมีท่าเรือทั้งหมดจำนวน 6 ท่า ประกอบด้วย ท่าเรือสินค้า 2 แห่ง คือ ท่าภาณุรังษี (ท่าบน) และท่าเทววงษ์ (ท่าล่าง) ท่าเรือของตำรวจน้ำ ท่าเรือของศุลกากรและตรวจคนเข้าเมือง รวมทั้งท่าเรือประมง และท่าเรือกรมเจ้าท่าที่กำลังก่อสร้างอยู่ในปัจจุบัน เพื่อแก้ปัญหาความแออัดของท่าบนและท่าล่างที่มีเรือจอดอยู่อย่างหนาแน่น ประมาณ 100-200 ลำ ทั้งเรือประมง เรือโดยสาร และเรือรับจ้างระหว่างเกาะสีชังกับเรือสินค้า ที่บริการรับส่งพ่อค้าขายของ ผู้หญิงขายบริการ และนำนักท่องเที่ยวตกปลา

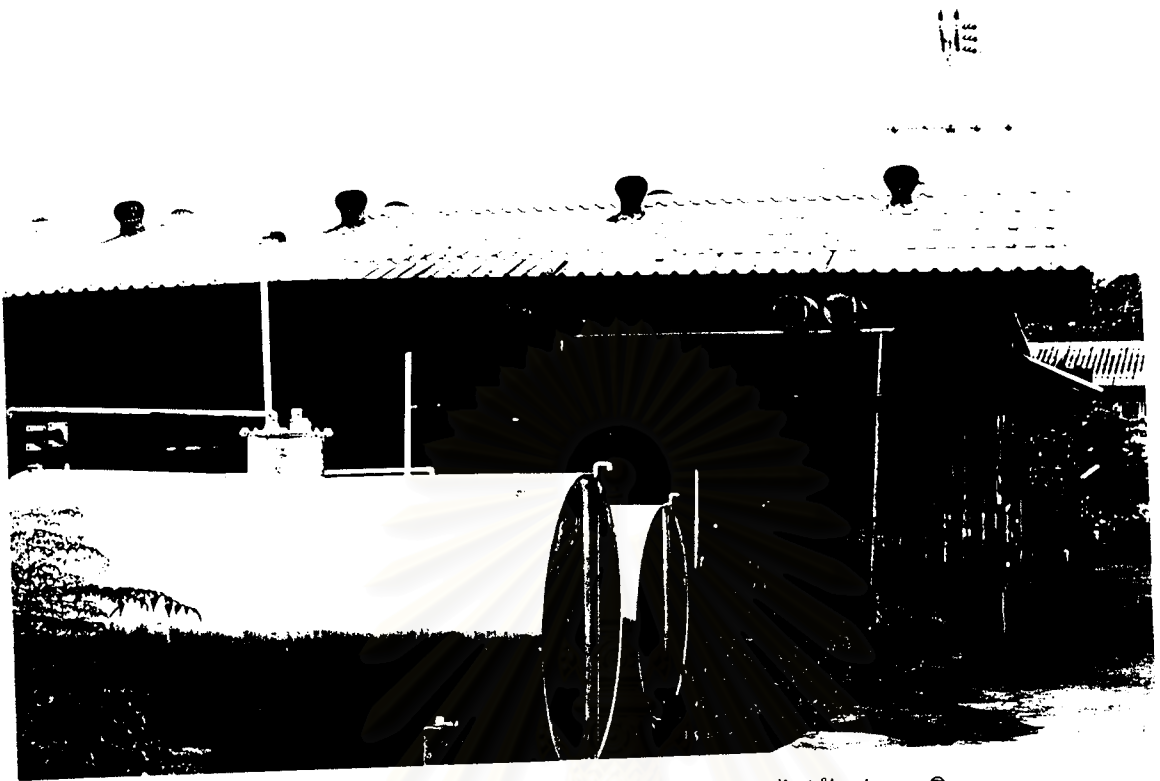
จากการสำรวจ พบว่า การขนถ่ายสินค้าที่กระทำบริเวณอ่าวด้านตะวันออกของเกาะสีชัง แบ่งออกเป็นกรนำเข้าและการส่งออก สินค้าที่ส่งออกประกอบด้วย ข้าว ข้าวโพด ปูนซีเมนต์ และมันสำปะหลังอัดเม็ด มีทั้งแบบเม็ดนิ่มและเม็ดแข็ง การขนถ่ายแบบเม็ดนิ่มจะส่งผลการฟุ้งกระจายมากที่สุด ส่วนสินค้าที่นำเข้าประกอบด้วย กากถั่วเหลือง ไม้ เหล็ก และปุ๋ย รวมทั้งน้ำมันที่มีทั้งน้ำมันดิบ และน้ำมันกลั่น มีการขนถ่ายและลำเลียงสู่ท่าเรือกรุงเทพ บางส่วนก็ใช้บริการที่เกาะสีชัง เพราะเป็นคลังสินค้าทันสมัยบน ซึ่งจะไม่เสียภาษีจนกว่าจะมีการจำหน่ายหรือขนถ่ายเข้ากรุงเทพ

ภาพที่ 4.47 แสดงสภาพอ่างเก็บน้ำความจุ 90,000 ลูกบาศก์เมตร

ภาพที่ 4.48 แสดงสภาพที่กักเก็บน้ำฝนของเทศบาล ขนาดบรรจุ 150 ลูกบาศก์เมตร

ภาพที่ 4.49 แสดงสภาพโรงไฟฟ้าของเกาะสีชัง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ภาพที่ 4.50 แสดงสภาพเตาเผาขยะขนาด 2 ตัน บริเวณหมู่ที่ 3

ภาพที่ 4.51 แสดงสภาพขยะที่นำมาตากแห้งก่อนเผา ขนาดพื้นที่ 2 ไร่ บริเวณหมู่ที่ 3

ภาพที่ 4.52 แสดงสภาพท่อน้ำดับเพลิงบริเวณชุมชน

ภาพที่ 4.53 แสดงสภาพถนนอัมพวงค์

ภาพที่.4.54 แสดงสภาพถนนอัมพวงค์

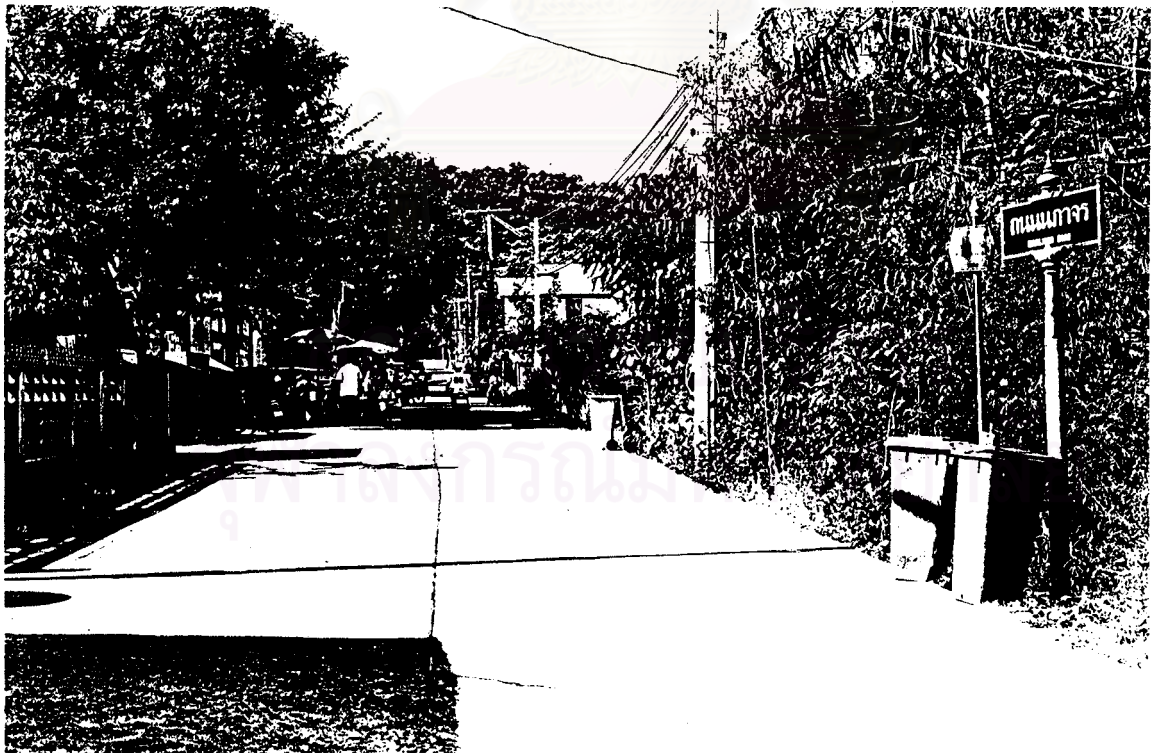
ภาพที่ 4.55 แสดงสภาพถนนพริ้วราษฎร์

ภาพที่ 4.56 แสดงสภาพถนนเสาวภา

ภาพที่ 4.57 แสดงสภาพถนนสายสวัสดิ์

ภาพที่ 4.58 แสดงสภาพถนนนภาจร

ภาพที่ 4.59 แสดงสภาพถนนมาลินี

ภาพที่ 4.60 แสดงสภาพถนนนิภา

ภาพที่ 4.61 แสดงสภาพถนนวัดนา

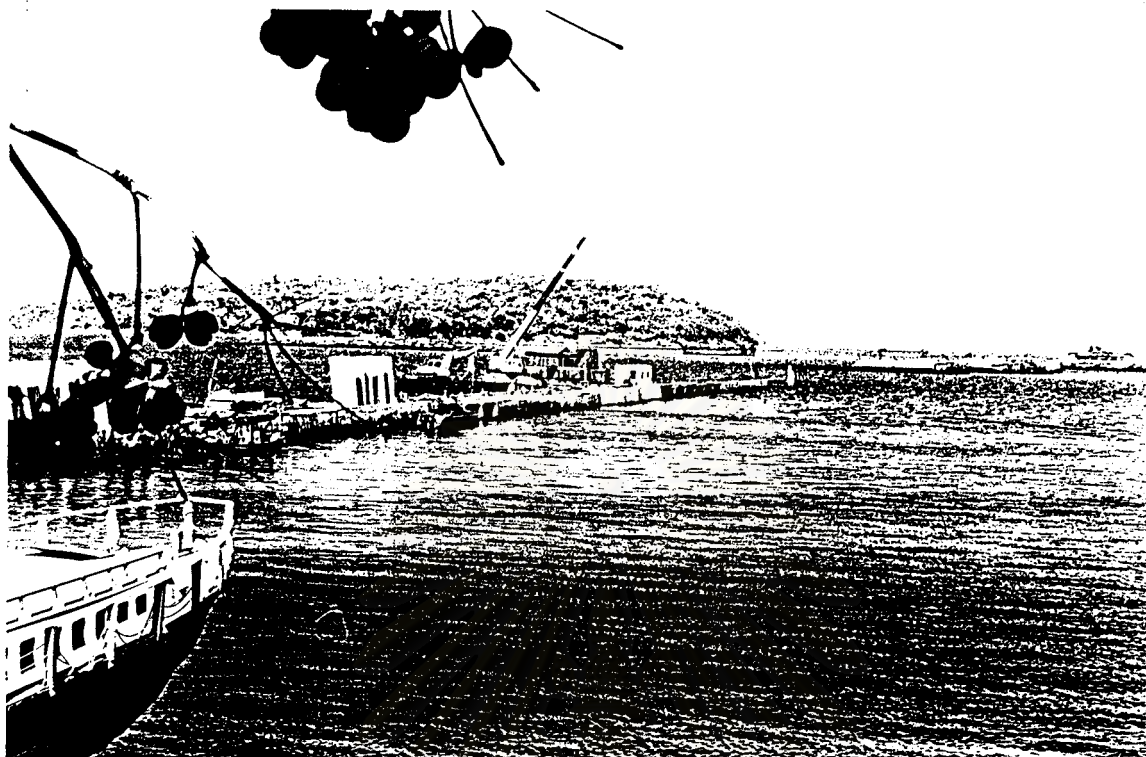
ภาพที่ 4.62 แสดงสภาพถนนเฉลิมพระเกียรติ

ภาพที่ 4.63 แสดงสภาพท่าเรือพาณิชย์ (ท่าบน)

ภาพที่ 4.64 แสดงสภาพท่าเรือทรวงษ์ (ท่าล่าง)

ภาพที่ 4.65 แสดงสภาพท่าเรือตำรวจน้ำ

ภาพที่ 4.66 แสดงสภาพท่าเรือด่านที่ทอดเรือภายนอก

ภาพที่ 4.67 แสดงสภาพท่าเรือของกรมเจ้าท่า

ภาพที่ 4.68 แสดงสภาพท่าเรือประมง

4.3 ผลการศึกษาด้านสาธารณสุข

การสาธารณสุข

อำเภอเกาะสีชัง มีโรงพยาบาลชุมชน 1 แห่ง จำนวน 30 เตียง คิดเป็นอัตราส่วนเตียงต่อประชากร 1: 159.4 ไม่มีสถานอนามัยและคลินิก บุคลากรสาธารณสุข ประกอบด้วย แพทย์ 2 คน, เภสัชกร 2 คน, พยาบาลวิชาชีพ 13 คน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข 15 คน สาเหตุการป่วยที่สำคัญของอำเภอเกาะสีชัง 5 อันดับแรก ได้แก่ โรคระบบหัวใจ โรคระบบไหลเวียนโลหิต โรคระบบย่อยอาหาร โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อและโภชนาการ และอุบัติเหตุ

ตลาดสด

ตลาดสดของเทศบาลเกาะสีชังปัจจุบันมีเพียง 1 แห่ง ตั้งอยู่บริเวณท่าภาณุรังษี (ท่าบน) ปัจจุบันมีการใช้ที่อยู่อาศัยเป็นร้านค้าขาย และอาคารพาณิชย์บริเวณริมถนนเกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะบริเวณถนนรัชฎาภิเศกช่วงบริเวณตลาดท่าบน และท่าล่าง

การศึกษา

เกาะสีชังมีสถานศึกษาทั้งหมด 3 แห่ง เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและมีความสามารถในการรองรับในด้านปริมาณได้เพียงพอกับประชากรในพื้นที่ประกอบด้วย

1. โรงเรียน รั้งสิวัฒน์วิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เปิดสอนระดับอนุบาล ตั้งแต่ชั้น อนุบาล 1 – อนุบาล 2
2. โรงเรียน จุฬาทิศเทวงษ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา เปิดสอนระดับประถมศึกษา ตั้งแต่ชั้น ป.1 – ป.6
3. โรงเรียน เกาะสีชัง สังกัดกรมสามัญศึกษา เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา ตั้งแต่ชั้น ม.1 – ม.6

สถานที่งานราชการ

หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลบนเกาะสีชัง เพื่อคอยบริการ แนะนำ ปรีกษา ดูแลความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยของประชาชนชาวเกาะสีชัง ตลอดจนความมั่นคงของประเทศ คือ

1. ที่ว่าการอำเภอเกาะสีชัง ประกอบด้วยส่วนราชการต่าง ๆ ดังนี้ ที่ทำการปกครองอำเภอ สำนักงานสรรพากร สำนักงานประมง สำนักงานสหกรณ์ ที่ทำการพัฒนาชุมชน ที่ทำการสถิติ สำนักงานสาธารณสุข ที่ทำการสรรพสามิต และสำนักงานศึกษาธิการ
2. สถานีตำรวจภูธรอำเภอเกาะสีชัง
3. สถานีตำรวจน้ำเกาะสีชัง
4. ด้านตรวจคนเข้าเมือง
5. ด้านที่ทอดเรือภายนอก
6. สถานีตรวจอากาศกรมอุตุนิยมวิทยา
7. ศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สนามกีฬาและสถานที่จัดงานประเพณีต่าง ๆ

ปัจจุบันประชากรและเยาวชนของเกาะสีชังออกกำลังกายและเล่นกีฬา โดยใช้สนามกีฬาของโรงเรียนเกาะสีชัง เช่น ฟุตบอล และแบดมินตัน ทางเทศบาลก็ได้ดำเนินการส่งเสริมให้ประชาชนหันมาออกกำลังกายและเล่นกีฬามากขึ้น

ส่วนสถานที่จัดงานประเพณีต่าง ๆ นั้น ปัจจุบันใช้พื้นที่บริเวณโรงลิเกหน้าศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่ และบริเวณพระราชวังเดิม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 4.69 แสดงสภาพโรงพยาบาลเกษศิริซัง

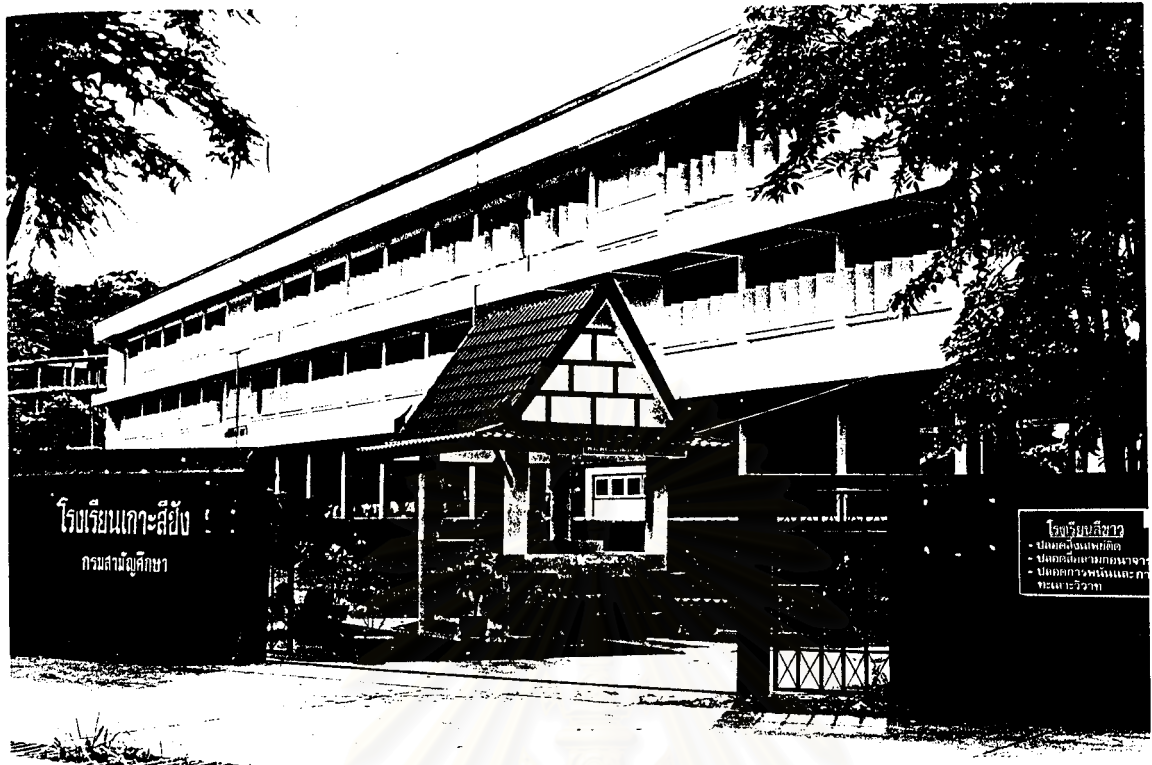
ภาพที่ 4.70 แสดงสภาพตลาดสดบริเวณท่าภาณุรังษี (ท่าบน)

ภาพที่ 4.71 แสดงสภาพตลาดบริเวณท่าภาณุรังษี (ท่าบน)

ภาพที่ 4.72 แสดงสภาพตลาดบริเวณท่าเทววงษ์ (ท่าล่าง)

ภาพที่ 4.73 แสดงสภาพโรงเรียนเกาะสีชัง

ภาพที่ 4.74 แสดงสภาพโรงเรียนรังสิตพัฒนวิทยา

ภาพที่ 4.75 แสดงสภาพสถานีตำรวจอำเภอเกาะสีชัง

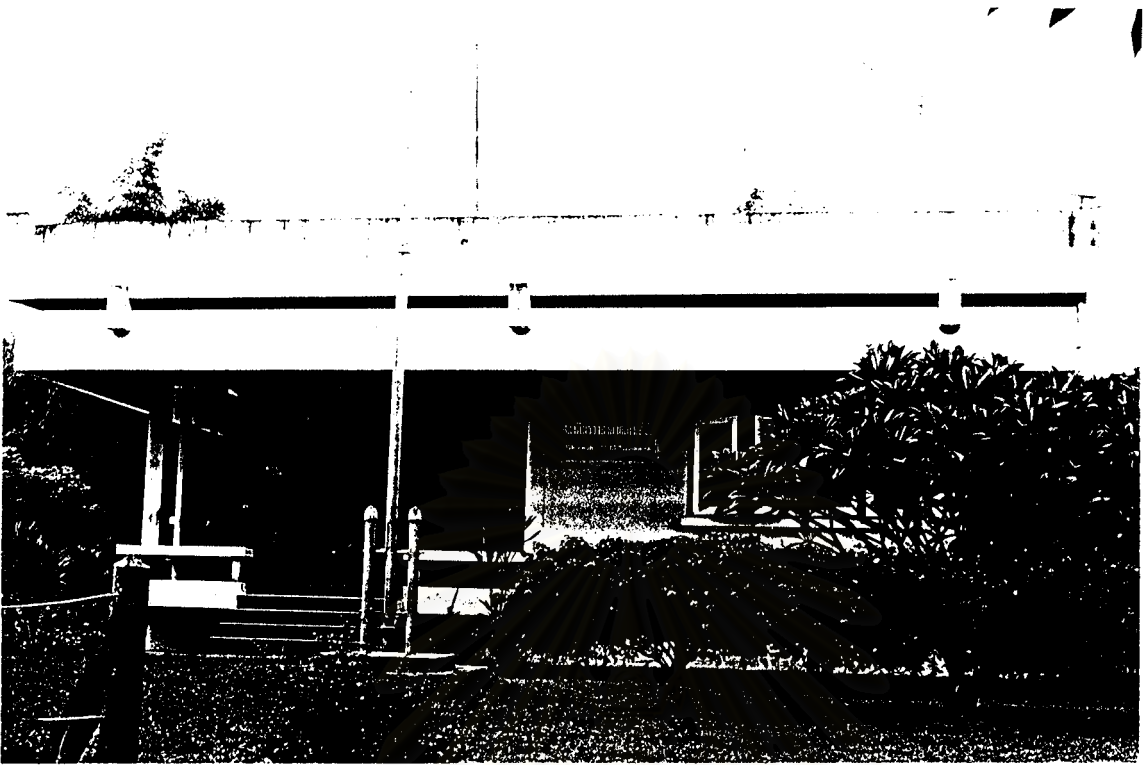
ภาพที่ 4.76 แสดงสภาพสถานีตำรวจน้ำเกาะสีชัง

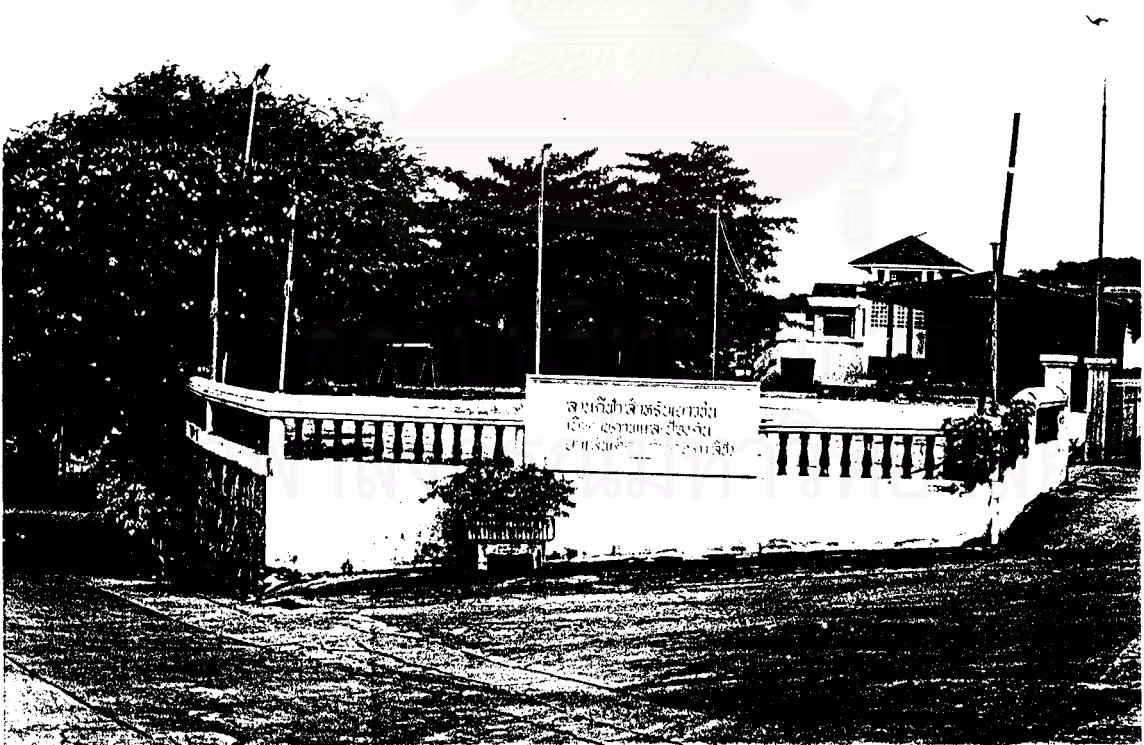
ภาพที่ 4.77 แสดงสภาพด้านตรวจคนเข้าเมืองสีซัง

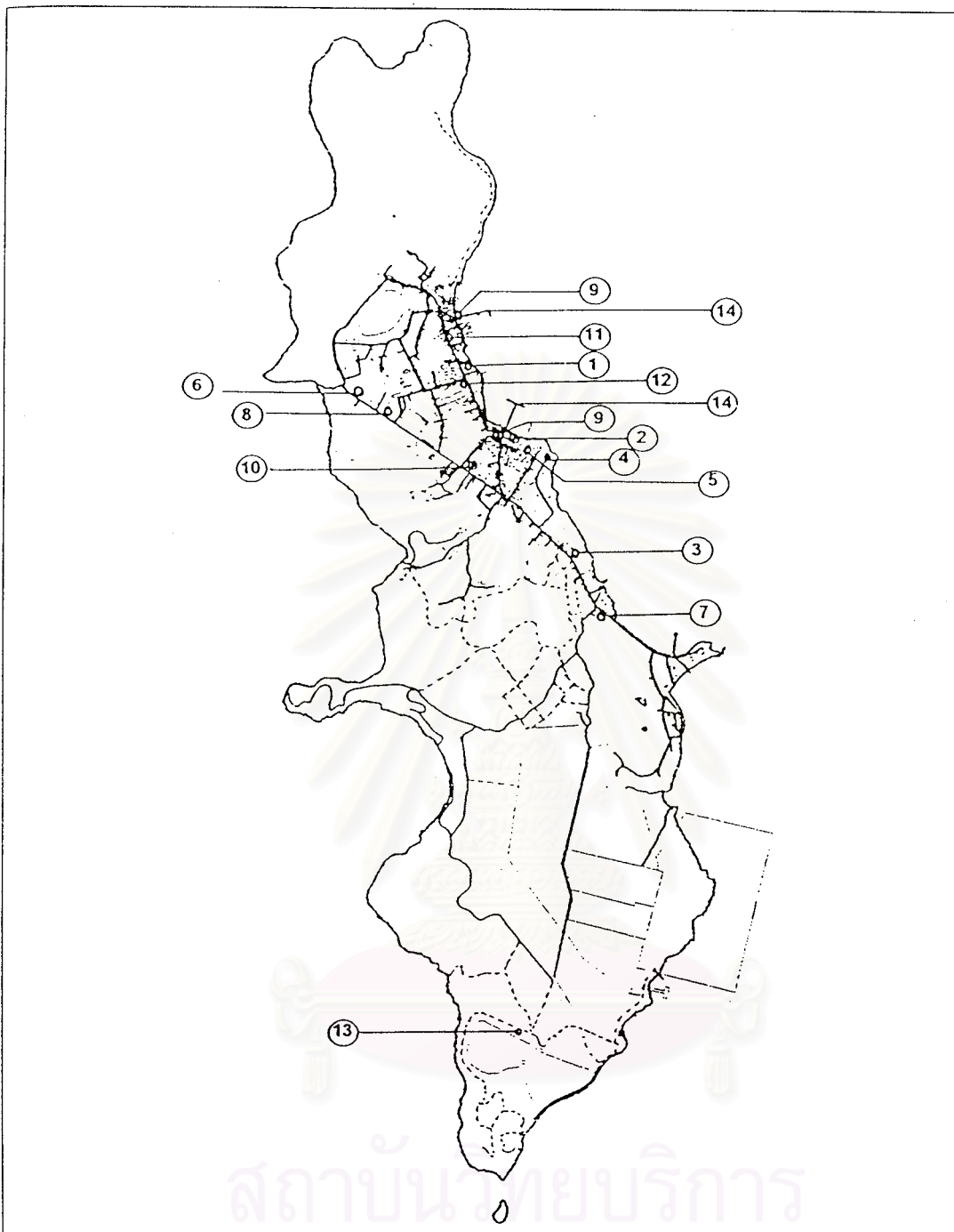
ภาพที่ 4.78 แสดงสภาพด้านที่ทอดเรือภายนอกเกาะสีซัง

ภาพที่ 4.79 แสดงสภาพสถานีตรวจอากาศกรมอุตุนิยมวิทยา

ภาพที่ 4.80 แสดงสภาพลานกีฬาบริเวณโรงลิเกเดิม

แผนที่ 4.4 แสดงที่ตั้งสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

สัญลักษณ์ 1 อำเภอ 2 สถานีตำรวจบก 3 สถานีตำรวจ 4 ด่านตรวจคนเข้าเมือง 5 ด่านศุลกากร	6 สถานีตรวจอากาศ 7 สถานีวิจัยวิทยาศาสตร์ 8 สถาบันการศึกษา 9 ตลาด 10 การแพทย์	11 ไปรษณีย์ 12 โรงพยาบาล 13 เต็มเขายะ 14 ท่าเรือ
50 0 50 100 MtrS N		
แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสี่ขัง		
ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง

4.4 ผลการศึกษาปัญหาและความคิดเห็นต่อที่อยู่อาศัย

4.4.1 ปัญหาในการอยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่า ปัญหาในการอยู่อาศัยบนเกาะสีชังที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ ปัญหาขาดแคลนน้ำจืด คิดเป็นจำนวนร้อยละ 68.5 รองลงมาคือปัญหาไม่มีถังบำบัดน้ำเสีย และปัญหาขยะมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 54.1 และ 40.5 ตามลำดับ ส่วนปัญหาที่มีผู้ตอบน้อยที่สุดคือ ปัญหาการลักขโมย คิดเป็นร้อยละ 1.4 ดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 แสดงปัญหาในการอยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

ปัญหาในการอยู่อาศัย	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
ขาดแคลนน้ำจืด	191	68.5
ไม่มีถังบำบัดน้ำเสีย	151	54.1
ขยะมูลฝอย	113	40.5
ไฟฟ้าไม่พอ	105	37.6
การพนัน	96	34.4
ยาเสพติด	94	33.7
ที่อยู่อาศัยทรุดโทรม	48	17.2
ที่อยู่อาศัยคับแคบ-แออัด	36	12.9
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน	24	8.6
การรบกวนจากเพื่อนบ้าน	8	2.9
น้ำทะเลส่งกลิ่นเหม็น	7	2.5
ลักขโมย	4	1.4
รวม	279	100

4.4.2 ผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านบวก

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกส่งผลกระทบด้านบวกต่อที่อยู่อาศัยทางด้านธุรกิจ บ้านเช่ามากที่สุด ร้อยละ 40.6 รองลงมาเห็นว่าโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกส่งผลกระทบด้านบวก

ต่อที่อยู่อาศัยทางด้านรายได้จากการจัดเก็บภาษี และการจ้างแรงงานของประชาชนบนเกาะ คิดเป็นร้อยละ 32.6 และ 19.8 ตามลำดับ ส่วนที่น้อยที่สุด ร้อยละ 1.1 เห็นว่าโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านสถานที่ท่องเที่ยว ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 แสดงผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านบวก

ผลกระทบด้านบวก	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
ธุรกิจบ้านเช่า	114	40.6
รายได้จากการจัดเก็บภาษี	91	32.6
การจ้างแรงงานบนเกาะสี่ซัง	55	19.8
โครงสร้างพื้นฐาน	12	4.4
รายได้จากแรงงานอพยพ	4	1.5
สถานที่ท่องเที่ยว	3	1.1
รวม	279	100

4.4.3 ผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านลบ

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสี่ซัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านแรงงานย้ายถิ่นเพิ่มมากขึ้นทำให้ขาดแคลนน้ำ และไฟฟ้ามากที่สุด ร้อยละ 29.6 รองลงมาเห็นว่าโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านโครงสร้างมลพิษในทะเลและในอากาศ ร้อยละ 22.2 ส่วนที่น้อยที่สุด ร้อยละ 4.4 เห็นว่าโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านการพนันและยาเสพติด ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 แสดงผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านลบ

ผลกระทบด้านลบ	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
ขาดแคลนน้ำและไฟฟ้า	83	29.6
สร้างมลพิษในทะเลและอากาศ	62	22.2
เสียพื้นที่ประมงชายฝั่ง	54	19.3
สร้างความขัดแย้งในชุมชน	54	19.3
เพิ่มปริมาณขยะและน้ำเสีย	14	5.2
การพนันและยาเสพติด	12	4.4
รวม	279	100

4.4.4 ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านบวก

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลกระทบด้านบวกต่อที่อยู่อาศัยทางการจ้างงานจากอาชีพบริการนักท่องเที่ยว เช่น ที่พัก, ร้านอาหาร, เรือข้ามฝั่ง, รถรับจ้างมากที่สุด ร้อยละ 62.4 รองลงมาเห็นว่าโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลกระทบด้านบวกต่อที่อยู่อาศัยทางการรายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ร้อยละ 20.4 ส่วนที่น้อยที่สุด ร้อยละ 0.7 เห็นว่าโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลกระทบด้านบวกต่อที่อยู่อาศัยทางด้านความสำคัญและชื่อเสียง ดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 แสดงผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านบวก

ผลกระทบด้านบวก	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
อาชีพบริการนักท่องเที่ยว	174	62.4
รายได้จากนักท่องเที่ยว	57	20.4
ปรับปรุงถนนและท่าเรือดีขึ้น	46	16.5
ความสำคัญและชื่อเสียง	2	0.7
รวม	279	100

4.4.5 ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านลบ

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลกระทบด้านลบต่อที่อยู่อาศัยทางการเพิ่มปริมาณขยะและน้ำเสียมากที่สุด ร้อยละ 48.9 รองลงมาเห็นว่าโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลกระทบด้านลบต่อที่อยู่อาศัยทางการขาดแคลนน้ำและไฟฟ้า ร้อยละ 38.3 ส่วนที่น้อยที่สุด ร้อยละ 0.8 เห็นว่าโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลกระทบด้านลบต่อที่อยู่อาศัยทางการขาดแคลนแรงงานประมงจากการเปลี่ยนอาชีพไปบริการนักท่องเที่ยว ดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 แสดงผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านลบ

ผลกระทบด้านลบ	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
เพิ่มปริมาณขยะและน้ำเสีย	136	48.9
ขาดแคลนน้ำและไฟฟ้า	107	38.3
มลพิษในอากาศจากรถรับจ้าง	13	4.5
การพนันและยาเสพติด	13	4.5
ผลกระทบด้านลบไม่ชัดเจน	8	3.0
ขาดแคลนแรงงานประมง	2	0.8
รวม	279	100

4.4.6 ความคิดเห็นต่อที่อยู่อาศัยของแรงงานต่างถิ่นบนเกาะสีชัง

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อแรงงานต่างถิ่นที่เข้ามาประกอบอาชีพและอยู่อาศัยบนเกาะสีชัง เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยว่า ควรจะอยู่อาศัยในบ้านเช่า ร้อยละ 65.1 รองลงมาเห็นว่าควรจะอยู่แบบที่อยู่อาศัยชั่วคราว คิดเป็นร้อยละ 18.5 ส่วนความคิดเห็นต่อที่อาศัยของแรงงานต่างถิ่นน้อยที่สุด คือ ให้อยู่รวมกันในบ้านของท่าน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 แสดงความคิดเห็นต่อที่อยู่อาศัยของแรงงานต่างถิ่นบนเกาะสีชัง

ที่อยู่อาศัยแรงงานต่างถิ่น	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
บ้านเช่า	182	65.1
ที่อยู่อาศัยชั่วคราว	52	18.5
ปลูกสร้างใหม่แบบถาวร	41	14.9
ต่อเติมบ้านเพื่อให้อยู่ด้วยกัน	3	1.1
ให้อยู่รวมกันในบ้าน	1	0.4
รวม	279	100

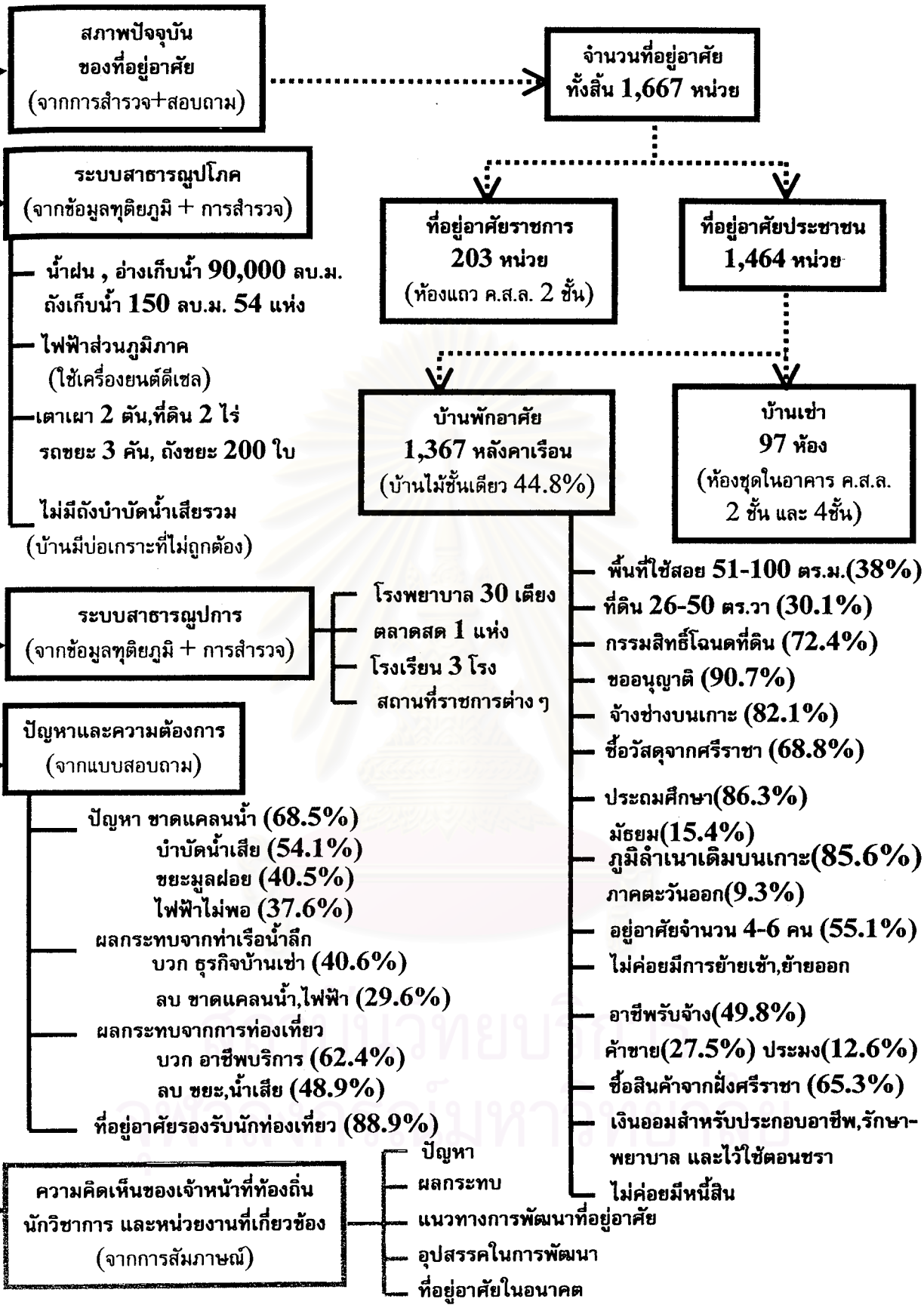
4.4.7 ความต้องการในอนาคตต่อที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

จากแบบสอบถามหัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จำนวน 279 ตัวอย่าง พบว่า ความต้องการในอนาคตต่อที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังส่วนใหญ่ต้องการให้เป็นที่อยู่อาศัยแบบชุมชนเมือง มีสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งที่พักแรมและร้านค้าเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 88.9 รองลงมาต้องการให้เป็นที่อยู่อาศัยแบบเกาะชาวประมงดั้งเดิม คิดเป็นร้อยละ 9.7 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 1.4 ต้องการให้มีที่อยู่อาศัยของแรงงานทำเรือน้ำลึกที่สำคัญของประเทศ ร้อยละ 0.7 และ ที่อยู่อาศัยแบบผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวและชาวประมง ร้อยละ 0.7 ดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 แสดงความต้องการในอนาคตต่อที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

ที่อยู่อาศัยในอนาคต	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ (%)
ที่อยู่อาศัยที่มีความเจริญรองรับนักท่องเที่ยว	248	88.9
เกาะชาวประมงดั้งเดิม	27	9.7
ทำเรือน้ำลึกที่สำคัญ	2	0.7
การท่องเที่ยวและชาวประมง	2	0.7
รวม	279	100

ผลการวิจัย

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงผลการวิจัย

4.5 ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.5.1 สภาพการพัฒนาในปัจจุบัน

สภาพการพัฒนาในปัจจุบัน จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจำนวน 6 ท่าน พบว่า ส่วนใหญ่แล้วมีความคิดเห็นว่าสภาพการพัฒนาในปัจจุบันของเกาะสีชัง มีความโดดเด่นทางด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว และการประมง เพราะมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง และมีการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลา ส่วนการประมงเป็นอาชีพดั้งเดิมที่ขาดไม่ได้ ในส่วนนี้พบว่ามีเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น 2 ท่าน โดยนายสมชาย คุณปลื้ม มีความเห็นว่าการประมงจะเริ่มลดน้อยลง ส่วนทางด้าน นายธนชาติ บุญสิงห์ เห็นว่าโดดเด่นทางด้านพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างเดียว ดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 แสดงความคิดเห็นเรื่องสภาพการพัฒนาในปัจจุบันของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น	สภาพการพัฒนาในปัจจุบัน
นายทวีวัฒน์ เจริญพงษ์	การพัฒนาการท่องเที่ยว และการประมง
นายธนชาติ บุญสิงห์	การพัฒนาการท่องเที่ยว
นายวรวุฒิ ดันติชลาพันธ์	การพัฒนาการท่องเที่ยว และการประมง
นายมานพ ตันติพิพัฒน์	การพัฒนาการท่องเที่ยว และการประมง
นายดำรงค์ เกตรา	การพัฒนาการท่องเที่ยว และการประมง
นายสมชาย คุณปลื้ม	การพัฒนาการท่องเที่ยว และการประมงเริ่มลดน้อยลง

ในส่วนของความคิดเห็นต่อสภาพการพัฒนาในปัจจุบัน จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 9 ท่าน พบว่า ทุกท่านมีความเห็นว่าการพัฒนาในปัจจุบันของเกาะสีชัง มีความโดดเด่นทางด้านพัฒนาการท่องเที่ยว เพราะมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง ทั้งสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และวัฒนธรรม โดยในกลุ่มนี้แบ่งเป็น โดดเด่นทางด้านพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเดียว 2 ท่าน การท่องเที่ยวและการประมง 3 ท่าน การท่องเที่ยว, การประมง และทำเรือน้ำลึก 3 ท่าน ซึ่งให้ความเห็นว่าการประมงเป็นอาชีพหลัก และเกาะสีชังก็เป็นบริเวณที่มีการค้ามาช้านานตั้งแต่อดีต จนปัจจุบันมีทำเรือน้ำลึกที่ลึกที่สุดในประเทศไทย โดยในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนี้มี 1 ท่าน ที่ให้ความเห็นที่แตกต่างออกไปโดยนายธีระศิลป์ เทเพนทร์

ให้ความเห็นว่า การท่องเที่ยวบนเกาะสีชังยังไม่มีความรู้จักแพร่หลายมากนักในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ส่วนการประมงซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมก็กำลังจะหมดไป ดังตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 แสดงความคิดเห็นเรื่องสภาพการพัฒนาในปัจจุบันของ กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สภาพการพัฒนาในปัจจุบัน
นายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร	การพัฒนาการท่องเที่ยว การประมง และทำเรื่อน้ำลึก
นายเศรษฐสุพันธ์ พุทธานี	การพัฒนาการท่องเที่ยว การประมง และทำเรื่อน้ำลึก
นายธีระศิลป์ เทเพนทร์	การพัฒนาการท่องเที่ยว และทำเรื่อน้ำลึก
คุณ จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ	การพัฒนาการท่องเที่ยว
คุณ ปรีชา เทียบแก้ว	การพัฒนาการท่องเที่ยว และการประมง
นายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร	การพัฒนาการท่องเที่ยว และการประมง
นายจตุญ สุวรรณพงษ์	การพัฒนาการท่องเที่ยว
นายธนิศศักดิ์ สังข์ศิริ	การพัฒนาการท่องเที่ยว การประมง และทำเรื่อน้ำลึก
รศ.ดร. เเผติมศักดิ์ จารยะพันธุ์	การพัฒนาการท่องเที่ยว และการประมง

ส่วนความคิดเห็นต่อสภาพการพัฒนาในปัจจุบัน จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มนักวิชาการ ทั้ง 4 ท่านนั้น พบว่า ทุกท่านมีความเห็นว่าสภาพการพัฒนาในปัจจุบันของเกาะสีชัง มีความโดดเด่นทางด้าน การพัฒนาการท่องเที่ยว และการประมง เพราะมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง ทั้งสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และวัฒนธรรม รวมทั้งการประมงเป็นอาชีพหลัก โดยในกลุ่มนี้มีนักวิชาการ 2 ท่าน โดย อ.บุญเชิด หนูอิม และนายภานุพันธ์ ชัยรัต ให้ความเห็นว่าทำเรื่อน้ำลึกเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบนเกาะสีชัง ดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 แสดงความคิดเห็นเรื่องสภาพการพัฒนาในปัจจุบันของ กลุ่มนักวิชาการ

กลุ่มนักวิชาการ	สภาพการพัฒนาในปัจจุบัน
อ.บุญเชิด หนูอิม	การพัฒนาการท่องเที่ยว การประมง และทำเรื่อน้ำลึก
นายภานุพันธ์ ชัยรัต	การพัฒนาการท่องเที่ยว การประมง และทำเรื่อน้ำลึก
คุณ ดร.ณิ ปรีกมะวงศ์	การพัฒนาการท่องเที่ยว และการประมง
นายเจริญ ปานันท์	การพัฒนาการท่องเที่ยว และการประมง

4.5.2 ปัญหาการอยู่อาศัยในปัจจุบัน

ปัญหาการอยู่อาศัยในปัจจุบัน จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจำนวน 6 ท่าน พบว่า ทุกท่านมีความคิดเห็นตรงกันว่าปัญหาการอยู่อาศัยในปัจจุบันของผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง มีปัญหาเรื่องการมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ซึ่งไม่สามารถออกโฉนดได้ทั้งหมดเนื่องจากติดกฎหมายที่ดิน ทำให้ไม่สามารถใช้เป็นหลักทรัพย์ในการจำนองได้ รวมทั้งปัญหาการขาดแคลนน้ำจืด เนื่องจากสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นหิน ไม่มีน้ำใต้ดิน ต้องใช้น้ำจากการเก็บกักน้ำฝนไว้ใช้ในชีวิตประจำวัน และปัญหาไฟฟ้าไม่เพียงพอในเวลาที่มีการใช้ไฟฟ้ามาก ๆ เนื่องจากใช้การไฟฟ้าใช้เครื่องปั่นไฟที่มีขนาดจำกัด ดังตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.30 แสดงความคิดเห็นเรื่องปัญหาการอยู่อาศัยในปัจจุบันของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น	ปัญหาการอยู่อาศัยในปัจจุบัน
นายทวีวัฒน์ เจริญพงษ์	ขาดกรรมสิทธิ์ในที่ดิน, ขาดแคลนน้ำจืด และไฟฟ้าไม่พอ
นายธนชาติ บุญสิงห์	ขาดกรรมสิทธิ์ในที่ดิน, ขาดแคลนน้ำจืด และไฟฟ้าไม่พอ
นายวรวจน์ ตันติชลาพันธ์	ขาดกรรมสิทธิ์ในที่ดิน, ขาดแคลนน้ำจืด และไฟฟ้าไม่พอ
นายมานพ ตันติพิพัฒน์	ขาดกรรมสิทธิ์ในที่ดิน, ขาดแคลนน้ำจืด และไฟฟ้าไม่พอ
นายดำรง ภาตรา	ขาดกรรมสิทธิ์ในที่ดิน, ขาดแคลนน้ำจืด และไฟฟ้าไม่พอ
นายสมชาย คุณปลื้ม	ขาดกรรมสิทธิ์ในที่ดิน, ขาดแคลนน้ำจืด และไฟฟ้าไม่พอ

ในส่วนของความคิดเห็นต่อปัญหาการอยู่อาศัยในปัจจุบัน จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 9 ท่าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาการอยู่อาศัยในปัจจุบันของผู้อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง มีปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำจืด เพื่อใช้ในการอุปโภค, บริโภค เนื่องจากไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติในดิน ต้องร่อนน้ำฝนเก็บไว้ใช้ ในกลุ่มนี้พบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบางท่านที่มีความคิดเห็นเพิ่มเติม และแตกต่างออกไป โดยนายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร ให้ความคิดเห็นว่า นอกจากปัญหาเรื่องขาดแคลนน้ำกิน น้ำใช้ และไฟฟ้าไม่เพียงพอแล้ว ยังมีปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินที่มีความไม่ยุติธรรม ส่วนทางด้าน คุณ จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการอยู่อาศัยว่า การเพิ่มมากขึ้นของปริมาณขยะในขณะที่ไม่สามารถกำจัดได้ทัน จะเป็นปัญหาที่สำคัญ ดังตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.31 แสดงความคิดเห็นเรื่องปัญหาการอยู่อาศัยในปัจจุบันของ กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ปัญหาการอยู่อาศัยในปัจจุบัน
นายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร	ขาดแคลนน้ำจืด
นายเศรษฐพันธ์ พุทธานี	ขาดแคลนน้ำจืด
นายธีระศิลป์ เทเพนทร์	ขาดแคลนน้ำจืด
คุณ จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ	การเพิ่มปริมาณของขยะ
คุณ ปริญญา เทียบแก้ว	ขาดแคลนน้ำจืด
นายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร	ขาดกรรมสิทธิ์ในที่ดิน, ขาดแคลนน้ำจืด และไฟฟ้าไม่พอ
นายจตุญ สุวรรณพงษ์	ขาดแคลนน้ำจืด และไฟฟ้าไม่พอ
นายธนิตศักดิ์ สังข์ศิริ	ขาดแคลนน้ำจืด
รศ.ดร. เผด็จศักดิ์ จารยะพันธุ์	ขาดแคลนน้ำจืด และปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น

ส่วนความคิดเห็นต่อปัญหาการอยู่อาศัยในปัจจุบัน จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มนักวิชาการ ทั้ง 4 ท่านนั้น พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาการอยู่อาศัยในปัจจุบัน มีปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำจืด เพราะใช้น้ำฝนในการอุปโภค, บริโภค เพียงอย่างเดียว และยากที่จะแก้ปัญหา เพราะต้องใช้งบประมาณมาก ซึ่งในส่วนนี้มีนักวิชาการ 1 ท่าน โดยนายเจริญ ปานันท์ ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การเพิ่มปริมาณขยะ และน้ำเสีย ก็เป็นปัญหาสำคัญ เนื่องจากบริเวณเกาะสี่ซึ่งเป็นจุดเรือขนถ่ายสินค้าประเภทแป้งมันและปูนซีเมนต์ ทำให้เกิดฝุ่นละอองตกอยู่ทั้งในทะเล และชุมชน และมีนักวิชาการอีก 1 ท่าน โดย คุณ ดร.ณิ ปรัภมะวงศ์ ให้ความสำคัญกับปัญหาขยะ และน้ำเสียมากที่สุด ดังตารางที่ 4.32

ตารางที่ 4.32 แสดงความคิดเห็นเรื่องปัญหาการอยู่อาศัยในปัจจุบันของ กลุ่มนักวิชาการ

กลุ่มนักวิชาการ	ปัญหาการอยู่อาศัยในปัจจุบัน
อ.บุญเชิด หนูอิม	ขาดแคลนน้ำจืด
นายภาณุพันธ์ ชัยรัตน์	ขาดแคลนน้ำจืด
คุณ ดร.ณิ ปรัภมะวงศ์	การเพิ่มปริมาณขยะ และน้ำเสีย
นายเจริญ ปานันท์	ขาดแคลนน้ำจืด, การเพิ่มปริมาณขยะ และน้ำเสีย

4.5.3 ผลกระทบจากโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านบวก

โครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยด้านบวก จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจำนวน 6 ท่าน พบว่า ส่วนใหญ่แล้วมีความคิดเห็นว่า โครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านบวกโดยตรง คือ การจัดเก็บภาษีให้แก่ท้องถิ่น ทำให้ท้องถิ่นมีงบประมาณเพิ่มขึ้น ในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นนี้ พบว่า มีเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น 2 ท่าน โดย นายดำรงค์ เกตรา และ นายสมชาย คุณปลื้ม มีความเห็นว่าจะทำให้เกิดการจ้างงาน ชาวชุมชนก็จะมียานทำ ส่วนทางด้าน นายทวีวัฒน์ เจริญพงษ์ ให้ความสำคัญกับการใช้จ่ายของแรงงานที่เข้ามาทำงานบนเกาะสีชัง ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีรายได้จากการค้าและบริการ ดังตารางที่ 4.33

ตารางที่ 4.33 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านบวกของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น	ผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านบวก
นายทวีวัฒน์ เจริญพงษ์	รายได้จากการใช้จ่าย
นายธนาชาติ บุญสิงห์	การจัดเก็บภาษี
นายวรพจน์ ดันติชลานนท์	การจัดเก็บภาษี
นายมานพ ตันติพิพัฒน์	การจัดเก็บภาษี
นายดำรงค์ เกตรา	การจ้างงาน
นายสมชาย คุณปลื้ม	การจ้างงาน

ในส่วนของความคิดเห็นเรื่องผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านบวกจากการพัฒนาโครงการท่าเรือน้ำลึก จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 9 ท่าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านบวก คือ การจ้างงานแก่ประชาชนในพื้นที่ ทำให้ชาวชุมชนมีแหล่งงานใหม่ในพื้นที่ โดยในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนี้มี 2 ท่าน ที่ให้ความเห็นที่ต่างออกไป โดย นายธีระศิลป์ เทเพนทร์ และ คุณ จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ ให้ความเห็นว่า ชาวชุมชนจะได้รายได้จากการจับจ่ายใช้สอยของแรงงานท่าเรือน้ำลึก ดังตารางที่ 4.34

ตารางที่ 4.34 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านบวกร
ของ กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านบวกร
นายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร	การจ้างงาน
นายเศรษฐพันธ์ พุทธานี	การจ้างงาน
นายธีระศิลป์ เทเพนทร์	รายได้จากการใช้จ่าย
คุณ จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ	รายได้จากการใช้จ่าย
คุณ ปรีชา เทียบแก้ว	การจ้างงาน
นายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร	การจ้างงาน
นายจตุฎ สุวรรณพงษ์	การจ้างงาน
นายธนิตศักดิ์ สังข์ศิริ	การจ้างงาน
รศ.ดร. เติมศักดิ์ จารยะพันธุ์	การจ้างงาน

ส่วนความคิดเห็นเรื่องผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านบวกรจากการพัฒนาโครงการท่าเรือ
น้ำลึก จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มนักวิชาการทั้ง 4 ท่านนั้น พบว่า ทุกท่านมีความเห็นตรงกันว่า
โครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านบวกรโดยตรงกับพื้นที่ คือ การจัด
เก็บภาษีให้แก่ท้องถิ่น และมีความชัดเจนแก่ประโยชน์ของชุมชนมากที่สุด ดังตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านบวกร
ของ กลุ่มนักวิชาการ

กลุ่มนักวิชาการ	ผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านบวกร
อ.บุญเชิด หนูอิม	การจัดเก็บภาษี
นายภาณุพันธ์ ชัยรัตน์	การจัดเก็บภาษี
คุณ ดร.ณี ปรัภะวงค์	การจัดเก็บภาษี
นายเจริญ ปานันท์	การจัดเก็บภาษี

4.5.4 ผลกระทบจากโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านลบ

โครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยด้านลบ จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจำนวน 6 ท่าน พบว่า เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีความคิดเห็นเรื่อง ผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านลบจากโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกที่แตกต่างกันออกไป โดย นายทวีวัฒน์ เจริญพงษ์ และ นายดำรงค์ เกตรา ให้ความเห็นว่าไม่น่าจะส่งกระทบด้านลบต่อที่อยู่อาศัยบนเกาะ ทางด้าน นายธนชาติ บุญสิงห์ และ นายสมชาย คุณปลื้ม ให้ความเห็นว่าส่งผลกระทบต่อมลพิษทางทะเล ทั้งขยะและคราบน้ำมัน โดย นายสมชาย คุณปลื้ม เพิ่มเติมว่านอกจากจะส่งผลกระทบกับเกาะสีชังแล้วยังส่งผลกระทบต่อหาดบางแสนอีกด้วย ส่วนทางด้าน นายวรพจน์ ตันติชลา นนท์ ให้ความสำคัญกับการทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ทำลายแนวปะการัง ดังตารางที่ 4.36

ตารางที่ 4.36 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านลบของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น	ผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านลบ
นายทวีวัฒน์ เจริญพงษ์	ไม่มี
นายธนชาติ บุญสิงห์	มลพิษในทะเล
นายวรพจน์ ตันติชลา นนท์	ทำลายสิ่งแวดล้อม
นายมานพ ตันติพิพัฒน์	ไม่ชัดเจน
นายดำรงค์ เกตรา	ไม่มี
นายสมชาย คุณปลื้ม	มลพิษในทะเล

ในส่วนของความคิดเห็นเรื่องผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านลบจากการพัฒนาโครงการท่าเรือน้ำลึก จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 9 ท่าน พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นเรื่อง ผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านลบจากโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกที่แตกต่างกันออกไป โดย นายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร นายจรรยา สุวรรณพงษ์ และนายธนิตศักดิ์ สังข์ศิริ ให้ความเห็นว่าไม่น่าจะส่งกระทบด้านลบต่อที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ทางด้าน นายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร นายเศรษฐพันธ์ พุทธธานี และนายธีระศิลป์ เทเพนทร์ ให้ความเห็นว่าส่งผลกระทบต่อมลพิษทางทะเล ทั้งขยะและคราบน้ำมัน ส่วนทางด้าน คุณ ปรีญา เทียบแก้ว และ รศ.ดร. เมติมศักดิ์ จารยะพันธุ์ ให้ความสำคัญกับการทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ทำลายแนวปะการัง และระบบนิเวศให้เปลี่ยนไป ในขณะที่ คุณ จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ ให้ความสำคัญกับการเสียพื้นที่ในการทำประมงชายฝั่ง ดังตารางที่ 4.37

ตารางที่ 4.37 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านลบของ กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านลบ
นายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร	มลพิษทางทะเล
นายเศรษฐ์พันธ์ พุทธานี	มลพิษทางทะเล
นายธีระศิลป์ เทเพนทร์	มลพิษทางทะเล
คุณ จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ	เสียงพื้นที่การประมง
คุณ ปรีชา เทียบแก้ว	ทำลายสิ่งแวดล้อม
นายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร	ไม่มี
นายจรรยา สุวรรณพงษ์	ไม่มี
นายธนิตศักดิ์ สังข์ศิริ	ไม่มี
รศ.ดร. เติมศักดิ์ จารยะพันธุ์	ทำลายสิ่งแวดล้อม

ส่วนความคิดเห็นเรื่องผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านลบจากการพัฒนาโครงการท่าเรือน้ำลึก จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มนักวิชาการทั้ง 4 ท่านนั้น พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านลบ คือ มลพิษทางทะเล ทั้งขยะและคราบน้ำมัน ซึ่งถ้าหากโครงการมีการเก็บและกำจัดที่ไม่มีประสิทธิภาพ ก็จะส่งผลกระทบต่อเกาะสีชังอย่างแน่นอน ส่วนทางด้าน นายภานุพันธ์ ชัยรัตน์ ให้ความเห็นที่แตกต่างออกไป โดยให้ความสำคัญกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในอดีต และในปัจจุบันก็ยังไม่มีการดำเนินงานที่เด่นชัด ดังตารางที่ 4.38

ตารางที่ 4.38 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านลบของ กลุ่มนักวิชาการ

กลุ่มนักวิชาการ	ผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยด้านลบ
อ.บุญเชิด หนูอิม	มลพิษทางทะเล
นายภานุพันธ์ ชัยรัตน์	ความขัดแย้ง
คุณ ดร.ณี ปรัภะวงค์	มลพิษทางทะเล
นายเจริญ ปานันท์	มลพิษทางทะเล

4.5.5 ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านบวก

โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยด้านบวก จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจำนวน 6 ท่าน พบว่า ส่วนใหญ่แล้วมีความคิดเห็นว่า โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านบวกโดยตรง คือ รายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวบนเกาะมาก ก็จะมีการจับจ่ายใช้สอยมาก ประชาชนก็จะมีรายได้ ในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นนี้ พบว่า มีเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น 2 ท่าน โดย นายทวีวัฒน์ เจริญพงษ์ และ นายธนชาติ บุญสิงห์ ให้ความเห็นว่าจะทำให้เกิดอาชีพเพื่อบริการนักท่องเที่ยวขึ้นรองรับ เช่น ที่พัก, เรือข้ามฝั่ง, รถ 3 ล้อ และร้านค้า ดังตารางที่ 4.39

ตารางที่ 4.39 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านบวกของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น	ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านบวก
นายทวีวัฒน์ เจริญพงษ์	อาชีพบริการนักท่องเที่ยว
นายธนชาติ บุญสิงห์	อาชีพบริการนักท่องเที่ยว
นายวรพจน์ ตันติชลาพันธ์	รายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว
นายมานพ ตันติพิพัฒน์	รายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว
นายดำรงค์ เกตธา	รายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว
นายสมชาย คุณปลื้ม	รายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว

ในส่วนของความคิดเห็นเรื่องผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านบวกจากการพัฒนาการท่องเที่ยว จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 9 ท่าน พบว่า ส่วนใหญ่แล้วมีความคิดเห็นว่า โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านบวก คือ ทำให้ประชาชนมีรายได้จากการใช้จ่ายใช้สอยต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว ในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนี้ พบว่า มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 ท่าน โดย นายธีระศิลป์ เทพเพนทร์ ให้ความเห็นว่าจะทำให้เกิดอาชีพเพื่อบริการนักท่องเที่ยวขึ้นรองรับ เช่น ที่พัก, เรือข้ามฝั่ง, รถ 3 ล้อ และร้านอาหาร ส่วนทางด้าน นายเศรษฐพันธ์ พุทธานี ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เช่น ถนน, ท่าเรือ และการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ดังตารางที่ 4.40

ตารางที่ 4.40 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านบวก
ของ กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านบวก
นายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร	รายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว
นายเศรษฐสุพันธ์ พุทธานี	สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
นายธีระศิลป์ เทเพนทร์	อาชีพบริการนักท่องเที่ยว
คุณ จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ	รายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว
คุณ ปรีชา เทียบแก้ว	รายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว
นายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร	รายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว
นายจรรยา สุวรรณพงษ์	รายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว
นายธนิศศักดิ์ สังข์ศิริ	รายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว
รศ.ดร. เผติมศักดิ์ จารยะพันธุ์	รายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว

ส่วนความคิดเห็นเรื่องผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านบวกจากการพัฒนาการท่องเที่ยวจากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มนักวิชาการทั้ง 4 ท่านนั้น พบว่า ทุกท่านมีความเห็นตรงกันว่าโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านบวกโดยตรงกับพื้นที่ คือ ชาวชุมชนจะมีรายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวบนเกาะ เช่น ค่าเรือ, ค่ารถ, ค่าที่พัก, ค่าอาหาร และซื้อของที่ระลึก ดังตารางที่ 4.41

ตารางที่ 4.41 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านบวก
ของ กลุ่มนักวิชาการ

กลุ่มนักวิชาการ	ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านบวก
อ.บุญเชิด หนูอิม	รายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว
นายภานุพันธ์ ชัยรัตน์	รายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว
คุณ ดร.ณี ปรีกมะวงศ์	รายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว
นายเจริญ ปานันท์	รายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว

4.5.6 ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านลบ

โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยด้านลบ จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจำนวน 6 ท่าน พบว่า เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเรื่องผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านลบจากโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่ชัดเจน ซึ่งในกลุ่มนี้ โดยนายวรพจน์ ดันติชลาภานนท์ และ นายดำรงศ ภาตรา ให้ความเห็นว่าจะส่งผลกระทบต่อการเพิ่มปริมาณขยะ ซึ่งในปัจจุบันการกำจัดขยะบนเกาะสี่ซึ่งก็ยังไม่มีประสิทธิภาพพอกับปริมาณขยะที่มีอยู่ รวมทั้งจะส่งผลกับการเพิ่มปริมาณขยะในทะเลอีกด้วย ดังตารางที่ 4.42

ตารางที่ 4.42 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านลบของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น	ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านลบ
นายทวีวัฒน์ เจริญพงษ์	ไม่ชัดเจน
นายธนชาติ บุญสิงห์	ไม่ชัดเจน
นายวรพจน์ ดันติชลาภานนท์	การเพิ่มปริมาณขยะ
นายมานพ ดันติพิพัฒน์	ไม่ชัดเจน
นายดำรงศ ภาตรา	การเพิ่มปริมาณขยะ
นายสมชาย คุณปลื้ม	ไม่ชัดเจน

ในส่วนของความคิดเห็นเรื่องผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านลบจากโครงการพัฒนาการท่องเที่ยว จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 9 ท่าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยทางด้านลบ คือ การเพิ่มมากขึ้นของปริมาณขยะทั้งบนเกาะและในทะเล ควรจะต้องมีการจัดเก็บและการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ในกลุ่มนี้พบหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 1 ท่าน ที่มีความเห็นแตกต่างออกไป โดย คุณ ปรีญา เทียบแก้ว ให้ความสำคัญกับการขาดแคลนน้ำจืดที่ชาวชุมชนประสบอยู่ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามามากก็จะทำให้ยิ่งขาดแคลนน้ำเพิ่มมากขึ้น ดังตารางที่ 4.43

ตารางที่ 4.43 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านลบ
ของ กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านลบ
นายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร	การเพิ่มปริมาณขยะ
นายเศรษฐ์พันธุ์ พุทธานี	การเพิ่มปริมาณขยะ
นายธีระศิลป์ เทเพนทร์	การเพิ่มปริมาณขยะ
คุณ จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ	การเพิ่มปริมาณขยะ
คุณ ปรีชา เทียบแก้ว	ขาดแคลนน้ำ
นายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร	การเพิ่มปริมาณขยะ
นายจตุฎ สุวรรณพงษ์	การเพิ่มปริมาณขยะ
นายธนิตศักดิ์ สังข์ศิริ	การเพิ่มปริมาณขยะ
รศ.ดร. เติมศักดิ์ จารยะพันธุ์	การเพิ่มปริมาณขยะ

ส่วนความคิดเห็นเรื่องผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านลบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวจากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มนักวิชาการทั้ง 4 ท่านนั้น พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านลบ คือ การเพิ่มปริมาณขยะบนเกาะและในทะเล ซึ่งในกลุ่มนี้พบว่ามีนักวิชาการ 1 ท่าน โดย อ.บุญเชิด หนูอิม ให้ความคิดเห็นว่าจะทำให้ขาดแคลนแรงงานประมง เนื่องจากประชาชนจะเปลี่ยนไปประกอบอาชีพบริการนักท่องเที่ยวมากขึ้นเพราะมีรายได้ดีกว่า ทำให้แรงงานประมงลดน้อยลง ดังตารางที่ 4.44

ตารางที่ 4.44 แสดงความคิดเห็นเรื่องผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านลบ
ของ กลุ่มนักวิชาการ

กลุ่มนักวิชาการ	ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยด้านลบ
อ.บุญเชิด หนูอิม	ขาดแรงงานประมง
นายภาณุพันธ์ ชัยรัตน์	การเพิ่มปริมาณขยะ
คุณ ดร.ณิ ปรัชมะวงศ์	การเพิ่มปริมาณขยะ
นายเจริญ ปานันท์	การเพิ่มปริมาณขยะ

4.5.7 หน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

หน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น จำนวน 6 ท่าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันว่า หน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ควรจะเป็นหน้าที่โดยตรงของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย เทศบาลตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งในกลุ่มนี้ พบเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น 1 ท่าน โดยนายวรพจน์ ตันติชลานนท์ ให้ความเห็นว่าควรจะเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของชาวเกาะสีชัง ที่ควรจะมี ความตั้งใจเอาใจใส่ในการพัฒนาชุมชนที่อาศัยอยู่ ดังตารางที่ 4.45

ตารางที่ 4.45 แสดงความคิดเห็นเรื่องหน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น	หน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง
นายทวีวัฒน์ เจริญพงษ์	เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น
นายธนาชาติ บุญสิงห์	เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น
นายวรพจน์ ตันติชลานนท์	ชาวชุมชนเกาะสีชัง
นายมานพ ตันติพิพัฒน์	เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น
นายดำรงค์ เกตรา	เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น
นายสมชาย คุณปลื้ม	เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

ในส่วน of ความคิดเห็นต่อหน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 9 ท่าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ควรจะมีการร่วมมือผสมผสานกันทุกฝ่าย โดยมีชาวชุมชนเกาะสีชังเป็นผู้เริ่มต้น โดยมีการร่วมกันปรึกษากับนักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในกลุ่มนี้พบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบางส่วนให้ความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป โดยนายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร ให้ความเห็นว่าน่าจะเป็นหน้าที่วางแผนการพัฒนาจากนักผังเมือง เพราะเมื่อมีการวางแผนแล้วก็จะมีการดำเนินการพัฒนาให้ดีขึ้นตามแผน ส่วนทางด้าน นายธนิศศักดิ์ สังข์ศิริ ให้ความเห็นว่า ควรจะเป็นหน้าที่พัฒนาของกลุ่มพัฒนา NGO และนิสิต นักศึกษา เพื่อการพัฒนาที่สมบูรณ์แบบ และไม่มีเรื่องผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังตารางที่ 4.46

ตารางที่ 4.46 แสดงความคิดเห็นเรื่องหน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังของ กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	หน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง
นายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร	นักผังเมือง
นายเศรษฐ์พันธุ์ พุทธานี	ผสมผสานกันทุกฝ่ายโดยชาวชุมชนเกาะสีชังเป็นหลัก
นายธีระศิลป์ เทเพนทร์	ผสมผสานกันทุกฝ่ายโดยชาวชุมชนเกาะสีชังเป็นหลัก
คุณ จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ	ผสมผสานกันทุกฝ่ายโดยชาวชุมชนเกาะสีชังเป็นหลัก
คุณ ปรีชา เทียบแก้ว	เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น และชาวชุมชนเกาะสีชัง
นายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร	ผสมผสานกันทุกฝ่ายโดยชาวชุมชนเกาะสีชังเป็นหลัก
นายจตุฎ สุวรรณพงษ์	เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น และชาวชุมชนเกาะสีชัง
นายธนิตศักดิ์ สังข์ศิริ	กลุ่มพัฒนา NGO และนิสิต นักศึกษา
รศ.ดร. เติมศักดิ์ จารยะพันธุ์	ผสมผสานกันทุกฝ่ายโดยชาวชุมชนเกาะสีชังเป็นหลัก

ส่วนความคิดเห็นต่อหน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มนักวิชาการทั้ง 4 ท่านนั้น พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ควรจะร่วมมือกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มต้นที่ชาวชุมชนเป็นหลักก่อน ตามด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น เพราะชาวชุมชนจะเข้าใจและรับรู้ปัญหาของชุมชนได้ดี ในกลุ่มนี้พบนักวิชาการ 1 ท่าน ที่ให้ความเห็นแตกต่างออกไป โดย อ.บุญเชิด หนูอิม ให้ความเห็นว่าหน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ควรจะเริ่มที่ชาวชุมชนเกาะสีชังเอง และได้รับความร่วมมือจากกลุ่มพัฒนา เช่น NGO เพื่อการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง และเป็นกลาง ดังตารางที่ 4.47

ตารางที่ 4.47 แสดงความคิดเห็นเรื่องหน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังของ กลุ่มนักวิชาการ

กลุ่มนักวิชาการ	หน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง
อ.บุญเชิด หนูอิม	ชาวชุมชนเกาะสีชัง และกลุ่มพัฒนา เช่น NGO
นายภาณุพันธ์ ชัยรัตน์	ร่วมกันพัฒนา เริ่มจากชาวชุมชนและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น
คุณ ดร.ณิ ปรีกมะวงศ์	ร่วมกันพัฒนา เริ่มจากชาวชุมชนและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น
นายเจริญ ปานันท์	ร่วมกันพัฒนา เริ่มจากชาวชุมชนและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

4.5.8 แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

4.5.8.1 แนวทางการพัฒนาทางด้านประชากร

แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านประชากร จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจำนวน 6 ท่าน พบว่า ทุกท่านมีความคิดเห็นตรงกันว่า จำนวนประชากรบนเกาะสีชังยังไม่มากนัก แต่มีประชากรแฝงที่เข้ามาทำงานและเช่าบ้านอยู่บนเกาะสีชังเป็นจำนวนมาก โดยไม่ได้ทำการแจ้งย้ายเข้ามา ทำให้ไม่สามารถทราบจำนวนที่แน่นอนยากต่อการวางแผนและยากต่อการควบคุมความปลอดภัย ควรจะมีการตรวจสอบเข้มงวดโดยให้ผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้านเป็นผู้สำรวจ ดังตารางที่ 4.48

ตารางที่ 4.48 แสดงความคิดเห็นเรื่องแนวทางการพัฒนาทางด้านประชากรของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น	แนวทางการพัฒนาทางด้านประชากร
นายทวีวัฒน์ เจริญพงษ์	ประชากรยังไม่มาก ควรควบคุมประชากรแฝง
นายธนาชาติ บุญสิงห์	ประชากรยังไม่มาก ควรควบคุมประชากรแฝง
นายวรพจน์ ตันติชลาพันธ์	ประชากรยังไม่มาก ควรควบคุมประชากรแฝง
นายมานพ ตันติพิพัฒน์	ประชากรยังไม่มาก ควรควบคุมประชากรแฝง
นายดำรงค์ เกตรา	ประชากรยังไม่มาก ควรควบคุมประชากรแฝง
นายสมชาย คุณปลื้ม	ประชากรยังไม่มาก ควรควบคุมประชากรแฝง

ในส่วนของความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านประชากร จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 9 ท่าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านประชากร ควรจะมีการวางแผนควบคุมโดยเฉพาะประชากรแฝงที่ย้ายเข้ามาประกอบอาชีพบนเกาะ ซึ่งในกลุ่มนี้พบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบางส่วนให้ความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป โดยนายจรูญ สุวรรณพงษ์ และนายธนิตศักดิ์ สังข์ศิริ ให้ความเห็นว่าน่าจะพัฒนาคุณภาพของประชากรบนเกาะให้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากประชากรที่คุณภาพมักจะออกไปทำงานที่อื่น ที่เหลืออยู่บนเกาะมักจะเป็นประชากรที่ไม่ค่อยมีคุณภาพ ส่วนทางด้าน นายเศรษฐพันธ์ พุทธานี ให้ความเห็นว่า ควรจะปล่อยให้ไปตามธรรมชาติ ดังตารางที่ 4.49

ตารางที่ 4.49 แสดงความคิดเห็นเรื่องแนวทางการพัฒนาทางด้านประชากรของ กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการพัฒนาทางด้านประชากร
นายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร	ควบคุมประชากรแฝง
นายเศรษฐ์พันธุ์ พุทธานี	ปล่อยตามธรรมชาติ
นายธีระศิลป์ เทเพนทร์	ควรจะทำแผนควบคุม
คุณ จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ	-
คุณ ปรีญา เทียบแก้ว	-
นายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร	ควบคุมประชากรแฝง
นายจตุฎ สุวรรณพงษ์	เพิ่มคุณภาพประชากร
นายธนิตศักดิ์ สังข์ศิริ	เพิ่มคุณภาพประชากร
รศ.ดร. เติมศักดิ์ จารยะพันธุ์	พอประมาณแล้ว ควรจะควบคุม

ส่วนความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสี่ซึ่งทางด้านประชากร จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มนักวิชาการทั้ง 4 ท่านนั้น พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสี่ซึ่งทางด้านประชากร ควรจะมีเป้าหมาย และทำการวางแผนจำนวนประชากรที่แน่นอน เพื่อการพัฒนาที่เป็นระบบ ในกลุ่มนี้พบนักวิชาการ 2 ท่าน ที่ให้ความเห็นแตกต่างออกไป โดย อ.บุญเชิด หนูอ้อม ให้ความเห็นว่าควรพัฒนาคุณภาพของประชากร ให้สอดคล้อง และรองรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นบนเกาะสี่ซึ่ง เช่น การประมง การท่องเที่ยว และทำเรือน้ำลึก ส่วนทางด้าน นายเจริญ ปานันท์ ให้ความเห็นว่า นอกจากการพัฒนาคุณภาพของประชากรแล้ว ควรจะพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นด้วย ดังตารางที่ 4.50

ตารางที่ 4.50 แสดงความคิดเห็นเรื่องแนวทางการพัฒนาทางด้านประชากรของ กลุ่มนักวิชาการ

กลุ่มนักวิชาการ	แนวทางการพัฒนาทางด้านประชากร
อ.บุญเชิด หนูอ้อม	พัฒนาคุณภาพประชากร
นายภาณุพันธ์ ชัยรัตน์	ควรจะมีเป้าหมายจำนวนประชากร
คุณ ดร.ณิ ปรีกมะวงศ์	ควรจะมีเป้าหมายจำนวนประชากร
นายเจริญ ปานันท์	พัฒนาคุณภาพประชากร และคุณภาพชีวิต

4.5.8.2 การก่อสร้างและต่อเติมที่อยู่อาศัย

แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านการก่อสร้างและต่อเติมที่อยู่อาศัย จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจำนวน 6 ท่าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันว่า การก่อสร้างและต่อเติมที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังให้ควบคุมการก่อสร้างภายใต้กฎหมายควบคุมการก่อสร้างอาคาร เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นนี้พบเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น 2 ท่าน โดย นายวรพจน์ ตันติชลานนท์ และ นายสมชาย คุณปลื้ม ให้ความสำคัญกับการดูแลและการเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมากกว่าตัวกฎหมาย เพื่อแนวทางการปฏิบัติอย่างเข้มงวด ดังตารางที่ 4.51

ตารางที่ 4.51 แสดงความคิดเห็นเรื่องการก่อสร้างและต่อเติมที่อยู่อาศัยของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น	การก่อสร้างและต่อเติมที่อยู่อาศัย
นายทวีวัฒน์ เจริญพงษ์	ตาม พ.ร.บ. ควบคุมการก่อสร้างอาคาร
นายธนาชาติ บุญสิงห์	ตาม พ.ร.บ. ควบคุมการก่อสร้างอาคาร
นายวรพจน์ ตันติชลานนท์	การดูแลอย่างเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น
นายมานพ ตันติพิพัฒน์	ตาม พ.ร.บ. ควบคุมการก่อสร้างอาคาร
นายดำรงค์ เกตุรา	ตาม พ.ร.บ. ควบคุมการก่อสร้างอาคาร
นายสมชาย คุณปลื้ม	การดูแลอย่างเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

ในส่วนของความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านการก่อสร้างและต่อเติมที่อยู่อาศัย จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 9 ท่าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านการก่อสร้างและต่อเติมที่อยู่อาศัย ให้ควบคุมการก่อสร้างและต่อเติมที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังภายใต้กฎหมายควบคุมการก่อสร้างอาคารเพื่อความเรียบร้อย ซึ่งในกลุ่มนี้พบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบางส่วนให้ความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป โดยนายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร ให้ความสำคัญกับการวางแผนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคต ทางด้าน นายเศรษฐพันธ์ พุทธานี ให้ความสำคัญว่าการก่อสร้างและต่อเติมควรจะให้กลมกลืนกับวิถีชีวิตบนเกาะ ทางด้าน นายธนิตศักดิ์ สังข์ศิริ ให้ความสำคัญกับการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงทะเล เพื่อไม่ให้เกิดการทำลายสภาพแวดล้อม ส่วนทางด้าน รศ.ดร.

เผด็จศึกดี จารยะพันธุ์ ให้ความเห็นว่าควรควบคุมเรื่องความแออัดเวลาไฟไหม้จะมีปัญหาไม่สามารถดับไฟได้ทัน ดังตารางที่ 4.52

ตารางที่ 4.52 แสดงความคิดเห็นเรื่องการก่อสร้างและต่อเติมที่อยู่อาศัยของ กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การก่อสร้างและต่อเติมที่อยู่อาศัย
นายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร	ควรจะมีการวางแผนเพื่อป้องกันปัญหาในอนาคต
นายเศรษฐพันธ์ พุทธานี	กลมกลืนกับวิถีชีวิตบนเกาะ
นายธีระศิลป์ เทเพนทร์	ควบคุมการก่อสร้างตามกฎหมาย และจัดระเบียบชุมชน
คุณ จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ	-
คุณ ปรีญา เทียบแก้ว	-
นายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร	ควบคุมการก่อสร้างตามกฎหมาย
นายจรรยา สุวรรณพงษ์	ควบคุมการก่อสร้างตามกฎหมาย
นายธนิตศักดิ์ สังข์ศิริ	การบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงทะเล
รศ.ดร. เผด็จศึกดี จารยะพันธุ์	ควบคุมเรื่องความแออัดเวลาไฟไหม้จะมีปัญหา

ส่วนความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านการก่อสร้างและต่อเติมที่อยู่อาศัย จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มนักวิชาการทั้ง 4 ท่านนั้น พบว่า มีความเห็นที่แตกต่างกันออกไป โดย อ.บุญเชิด หนูอิม ให้ความสำคัญกับการจัดระเบียบที่อยู่อาศัย ให้อยู่ภายในบริเวณที่เหมาะสมและมีการจัดระเบียบที่ดี ทางด้านนายภานุพันธ์ ชัยรัต เห็นว่านอกจากการเพิ่มของการบริการสาธารณะแล้วไม่ควรจะเพิ่มจำนวนที่อยู่อาศัย ทางด้าน คุณ ดรุณี ปรัภมะวงศ์ ให้ความสำคัญว่าที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังควรจะจำกัดความสูง และการรुकูล้างในทะเล ส่วนทางด้าน นายเจริญ ปานันท์ ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น มีการบำบัดของเสียก่อนปล่อยลงสู่ทะเล ดังตารางที่ 4.53

ตารางที่ 4.53 แสดงความคิดเห็นเรื่องการก่อสร้างและต่อเติมที่อยู่อาศัยของ กลุ่มนักวิชาการ

กลุ่มนักวิชาการ	การก่อสร้างและต่อเติมที่อยู่อาศัย
อ.บุญเชิด หนูอิม	จัดระเบียบที่อยู่อาศัย
นายภานุพันธ์ ชัยรัต	นอกจากบริการสาธารณะแล้วไม่ควรจะเพิ่ม
คุณ ดรุณี ปรัภมะวงศ์	จำกัดความสูง และการรुकูล้างในทะเล
นายเจริญ ปานันท์	ปรับปรุงให้ดีขึ้น มีการบำบัดของเสีย

4.5.8.3 สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจำนวน 6 ท่าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันว่า ควรจะจัดให้เกาะสีชังมีน้ำประปาใช้ โดยมีความเป็นไปได้จากโครงการเดินท่อประปาใต้ทะเลมาจากฝั่งศรีราชา หรือ โครงการผลิตน้ำประปาจากน้ำทะเล รวมทั้งมีการปรับปรุงโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าที่เพียงพอต่อการใช้งานทั้งเกาะ ตลอดจนโทรศัพท์พื้นฐานทั่วทั้งเกาะ ซึ่งในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นนี้พบเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น 1 ท่าน โดย นายสมชาย คุณปลื้ม ให้ความสำคัญกับระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาของเกาะสีชัง ดังตารางที่ 4.54

ตารางที่ 4.54 แสดงความคิดเห็นเรื่องสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น	สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
นายทวีวัฒน์ เจริญพงษ์	ควรจัดให้มีน้ำประปาใช้ และมีไฟฟ้าที่เพียงพอ
นายธนาชาติ บุญสิงห์	ควรจัดให้มีน้ำประปาใช้ และมีไฟฟ้าที่เพียงพอ
นายวรวจน์ ตันติชลาพันธ์	ควรจัดให้มีน้ำประปาใช้ และมีไฟฟ้าที่เพียงพอ
นายมานพ ตันติพิพัฒน์	ควรจัดให้มีน้ำประปาใช้ และมีไฟฟ้าที่เพียงพอ
นายดำรงค์ เกตรา	ควรจัดให้มีน้ำประปาใช้ และมีไฟฟ้าที่เพียงพอ
นายสมชาย คุณปลื้ม	เพื่อการท่องเที่ยว

ในส่วนของความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 9 ท่าน พบว่า ในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกท่านมีความเห็นตรงกันว่าแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ควรจัดให้ชาวชุมชนเกาะสีชังมีน้ำประปาเพื่อใช้อุปโภค, บริโภคที่เพียงพอต่อการใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นปัญหาที่ชาวชุมชนเกาะสีชังประสบอยู่ เนื่องจากสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นหิน ไม่มีแหล่งน้ำจืดทางธรรมชาติ รวมทั้งไฟฟ้าและโทรศัพท์ที่เพียงพอต่อการใช้งาน ดังตารางที่ 4.55

ตารางที่ 4.55 แสดงความคิดเห็นเรื่องสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของ กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
นายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร	ควรจัดให้มีน้ำประปาใช้ และมีไฟฟ้าที่เพียงพอ
นายเศรษฐพันธ์ พุทธานี	ควรจัดให้มีน้ำประปาใช้ และมีไฟฟ้าที่เพียงพอ
นายธีระศิลป์ เทเพนทร์	ควรจัดให้มีน้ำประปาใช้ และมีไฟฟ้าที่เพียงพอ
คุณ จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ	-
คุณ ปรีชา เทียบแก้ว	-
นายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร	ควรจัดให้มีน้ำประปาใช้ และมีไฟฟ้าที่เพียงพอ
นายจตุฎ สุวรรณพงษา	ควรจัดให้มีน้ำประปาใช้ และมีไฟฟ้าที่เพียงพอ
นายธนิตศักดิ์ สังข์ศิริ	ควรจัดให้มีน้ำประปาใช้ และมีไฟฟ้าที่เพียงพอ
รศ.ดร. เติมศักดิ์ จารยะพันธุ์	ควรจัดให้มีน้ำประปาใช้ และมีไฟฟ้าที่เพียงพอ

ส่วนความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสี่ซึ่งทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มนักวิชาการทั้ง 4 ท่านนั้น พบว่า นักวิชาการส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสี่ซึ่งทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ควรจัดให้ชาวชุมชนเกาะสี่ซึ่งมีน้ำประปาเพื่อใช้อุปโภค, บริโภค รวมทั้งกระแสไฟฟ้าที่เพียงพอต่อการใช้ในชีวิตประจำวัน โดยในส่วนนี้ นายเจริญ ปานันท์ ได้ให้ความเห็นว่าน่าจะมีแหล่งเก็บกักน้ำที่เพียงพอ ทั้งแหล่งเก็บน้ำของชุมชน และที่เก็บน้ำของแต่ละบ้าน ส่วนทางด้านคุณ ดร.ฉวี ปรัภะวงค์ ให้ความสำคัญกับการจัดการน้ำ รวมทั้งการบำบัดน้ำเสีย และการกำจัดขยะ โดยการสร้างที่บำบัดน้ำเสียรวม และการกำจัดขยะที่มีประสิทธิภาพ ดังตารางที่ 4.56

ตารางที่ 4.56 แสดงความคิดเห็นเรื่องสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของ กลุ่มนักวิชาการ

กลุ่มนักวิชาการ	สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
อ.บุญเชิด หนูอิม	ควรจัดให้มีน้ำประปาใช้ และมีไฟฟ้าที่เพียงพอ
นายภาณุพันธ์ ชัยรัตน์	ควรจัดให้มีน้ำประปาใช้ และมีไฟฟ้าที่เพียงพอ
คุณ ดร.ฉวี ปรัภะวงค์	มีระบบการจัดการน้ำ มีการบำบัดน้ำเสียและกำจัดขยะที่ดี
นายเจริญ ปานันท์	ควรจัดให้มีน้ำประปาใช้ และมีไฟฟ้าที่เพียงพอ

4.5.8.4 กรรมสิทธิ์ที่ดิน

แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจำนวน 6 ท่าน พบว่า เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นทุกท่านมีความคิดเห็นตรงกันว่า ควรจะเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินให้แก่ประชาชนทุกคนที่ยังไม่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ เนื่องจากติดข้อกฎหมายในการออกโฉนดที่ดิน ซึ่งในปัจจุบันกำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินให้แก่ที่ดินแปลงที่ติดขัดในข้อกฎหมายอยู่ ดังตารางที่ 4.57

ตารางที่ 4.57 แสดงความคิดเห็นเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น	กรรมสิทธิ์ที่ดิน
นายทวีวัฒน์ เจริญพงษ์	เร่งรัดการออกโฉนดที่ดินสำหรับชาวชุมชน
นายธนาชาติ บุญสิงห์	เร่งรัดการออกโฉนดที่ดินสำหรับชาวชุมชน
นายวรวจน์ ตันติชลาพันธ์	เร่งรัดการออกโฉนดที่ดินสำหรับชาวชุมชน
นายมานพ ตันติพัฒน์	เร่งรัดการออกโฉนดที่ดินสำหรับชาวชุมชน
นายดำรง ภาตรา	เร่งรัดการออกโฉนดที่ดินสำหรับชาวชุมชน
นายสมชาย คุณปลื้ม	เร่งรัดการออกโฉนดที่ดินสำหรับชาวชุมชน

ในส่วนของความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 9 ท่าน พบว่า ในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกท่านมีความเห็นตรงกันว่าแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน ควรจัดให้ชาวชุมชนเกาะสีชังมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเอง โดยออกโฉนดให้กับแปลงที่ดินที่เป็นชาวชุมชนเกาะสีชังที่อยู่อาศัยจริงมาเป็นเวลานาน ในส่วนนี้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 ท่าน โดย นายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร และ นายจรรยา สุวรรณพงษ์ เร่งรัดให้มีการแก้กฎหมายเพื่อให้สามารถออกโฉนดที่ดินให้ประชาชนมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินได้โดยเร็ว ดังตารางที่ 4.58

ตารางที่ 4.58 แสดงความคิดเห็นเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินของ กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กรรมสิทธิ์ที่ดิน
นายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร	ควรจะทำออกโฉนดที่ดินสำหรับชาวชุมชน
นายเศรษฐ์พันธุ์ พุทธานี	ควรจะทำออกโฉนดที่ดินสำหรับชาวชุมชน
นายธีระศิลป์ เทเพนทร์	ควรจะทำออกโฉนดที่ดินสำหรับชาวชุมชน
คุณ จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ	-
คุณ ปรีญา เทียบแก้ว	-
นายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร	เร่งรัดการออกโฉนดที่ดินสำหรับชาวชุมชน
นายจตุฎ สุวรรณพงษ์	เร่งรัดการออกโฉนดที่ดินสำหรับชาวชุมชน
นายธนิตศักดิ์ สังข์ศิริ	ควรจะทำออกโฉนดที่ดินสำหรับชาวชุมชน
รศ.ดร. เติมศักดิ์ จารยะพันธุ์	ควรจะทำออกโฉนดที่ดินสำหรับชาวชุมชน

ส่วนความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสี่ซึ่งทางด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มนักวิชาการทั้ง 4 ท่านนั้น พบว่า นักวิชาการทุกท่านมีความเห็นตรงกันว่าแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสี่ซึ่งทางด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน ควรจะทำออกโฉนดที่ดินให้แก่ชาวชุมชนเกาะสี่ซึ่งโดยเสมอภาค เพื่อความมั่นคงในที่อยู่อาศัย ดังตารางที่ 4.59

ตารางที่ 4.59 แสดงความคิดเห็นเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินของ กลุ่มนักวิชาการ

กลุ่มนักวิชาการ	กรรมสิทธิ์ที่ดิน
อ.บุญเชิด หนูอิม	ควรจะทำออกโฉนดที่ดินสำหรับชาวชุมชน
นายภาณุพันธ์ ชัยรัตน์	ควรจะทำออกโฉนดที่ดินสำหรับชาวชุมชน
คุณ ดร.ณิ ปรัภะวงค์	ควรจะทำออกโฉนดที่ดินสำหรับชาวชุมชน
นายเจริญ ปานันท์	ควรจะทำออกโฉนดที่ดินสำหรับชาวชุมชน

4.5.8.5 การพัฒนาอาชีพ

แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านการพัฒนาอาชีพ จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจำนวน 6 ท่าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันว่า ควรส่งเสริมการรวมกลุ่ม เพื่อแปรรูปอาหารทะเล และประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ซึ่งในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นนี้พบเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น 2 ท่านที่มีความเห็นแตกต่างออกไป โดย นายสมชาย คุณปลื้ม ให้ความสำคัญกับส่งเสริมอาชีพบริการนักท่องเที่ยว เพื่อการเพิ่มรายได้ของชาวชุมชน และการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ดีขึ้น ส่วนทางด้าน นายธนชาติ บุญสิงห์ ให้ความเห็นว่านอกจากการส่งเสริมอาชีพบริการนักท่องเที่ยวแล้ว ยังต้องส่งเสริมอาชีพประมง โดยการเลี้ยงปลาในกระชัง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่าง ๆ ดังตารางที่ 4.60

ตารางที่ 4.60 แสดงความคิดเห็นเรื่องการพัฒนาอาชีพของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น	การพัฒนาอาชีพ
นายทวีวัฒน์ เจริญพงษ์	การรวมกลุ่ม แปรรูปอาหารทะเล, ประดิษฐ์สิ่งของ
นายธนชาติ บุญสิงห์	ส่งเสริมอาชีพบริการนักท่องเที่ยว, การเลี้ยงปลาในกระชัง
นายวรพจน์ ตันติชลาพันธ์	การรวมกลุ่ม แปรรูปอาหารทะเล, ประดิษฐ์สิ่งของ
นายมานพ ตันติพิพัฒน์	การรวมกลุ่ม แปรรูปอาหารทะเล, ประดิษฐ์สิ่งของ
นายดำรงค์ เกตรา	การรวมกลุ่ม แปรรูปอาหารทะเล, ประดิษฐ์สิ่งของ
นายสมชาย คุณปลื้ม	ส่งเสริมอาชีพบริการนักท่องเที่ยว

ในส่วนของคุณคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านการพัฒนาอาชีพ จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 9 ท่าน พบว่า ในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านการพัฒนาอาชีพ ควรส่งเสริมให้ชาวชุมชนเกาะสีชังมีการพัฒนาอาชีพการประมง และอาชีพบริการนักท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ชาวชุมชน โดย รศ.ดร. เติมศักดิ์ จารยะพันธุ์ ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าควรจะมี ความสมดุลกันทั้งอาชีพประมงและการท่องเที่ยว ทางด้าน คุณ ปรีญา เทียบแก้ว ให้ความเห็นเกี่ยวกับการประมงว่าควรจะใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำให้ถูกประเภท ส่วนทางด้านนาย สุรินทร์ เจริญสมบัติอมร ให้ความเห็นว่านอกจากจะส่งเสริมอาชีพการประมง และการท่องเที่ยวแล้วยังต้องส่งเสริมอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องกับทำเรือน้ำอีกด้วย ดังตารางที่ 4.61

ตารางที่ 4.61 แสดงความคิดเห็นเรื่องการพัฒนาอาชีพของ กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การพัฒนาอาชีพ
นายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร	การประมง, การท่องเที่ยว และทำเรื่อน้ำลึก
นายเศรษฐ์พันธ์ พุทธานี	การประมง และการท่องเที่ยว
นายธีระศิลป์ เทเพนทร์	การท่องเที่ยว และทำเรื่อน้ำลึก
คุณ จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ	-
คุณ ปรีชา เทียบแก้ว	การประมง และการท่องเที่ยว
นายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร	การประมง และการท่องเที่ยว
นายจตุฎ สุวรรณพงษ์	การประมง และการท่องเที่ยว
นายธนิตศักดิ์ สังข์ศิริ	การท่องเที่ยว
รศ.ดร. เติมศักดิ์ จารยะพันธุ์	การประมง และการท่องเที่ยว

ส่วนความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านด้านการพัฒนาอาชีพ จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มนักวิชาการทั้ง 4 ท่านนั้น พบว่า นักวิชาการส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านด้านการพัฒนาอาชีพ ควรส่งเสริมให้ชาวชุมชนเกาะสีชังมีการพัฒนาอาชีพการประมง และอาชีพบริการนักท่องเที่ยว เพื่อรองรับการพัฒนาบนเกาะสีชัง ซึ่งในกลุ่มนักวิชาการนี้ โดย นายภาณุพันธ์ ชัยรัตน์ ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมอาชีพการประมง ซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมและเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่แล้ว ดังตารางที่ 4.62

ตารางที่ 4.62 แสดงความคิดเห็นเรื่องการพัฒนาอาชีพของ กลุ่มนักวิชาการ

กลุ่มนักวิชาการ	การพัฒนาอาชีพ
อ.บุญเชิด หนูอิม	การประมง และการท่องเที่ยว
นายภาณุพันธ์ ชัยรัตน์	การประมง
คุณ ดร.ดร.ณี ประภะวงค์	การประมง และการท่องเที่ยว
นายเจริญ ปานันท์	การประมง และการท่องเที่ยว

4.5.9 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัย

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจำนวน 6 ท่าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง เป็นเพราะขาดการวางผังเมืองจนในปัจจุบันไม่สามารถจะวางผังเมืองได้ เนื่องจากขนาดแปลงที่ดินมีขนาดเล็ก และถนนซอยต่าง ๆ แคบ ในกลุ่มนี้ พบเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น 2 ท่าน โดย นายธนาชาติ บุญสิงห์ และ นายสมชาย คุณปลื้ม ให้ความเห็นว่าสภาพพื้นที่เป็นหินและมีความลาดชันมาก ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัย ส่วนทางด้าน นายดำรงค์ เกตรา ให้ความสำคัญกับงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาที่ไม่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลง ดังตารางที่ 4.63

ตารางที่ 4.63 แสดงความคิดเห็นเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัยของกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น	ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัย
นายทวีวัฒน์ เจริญพงษ์	ขาดการวางผังเมือง
นายธนาชาติ บุญสิงห์	สภาพพื้นที่เป็นหินและมีความลาดชัน
นายวรพจน์ ตันติชลาพันธ์	ขาดการวางผังเมือง
นายมานพ ตันติพิพัฒน์	ขาดการวางผังเมือง
นายดำรงค์ เกตรา	งบประมาณน้อย
นายสมชาย คุณปลื้ม	สภาพพื้นที่เป็นหิน และมีความลาดชัน

ในส่วนของการความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 9 ท่าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง คือ งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นที่มีอยู่น้อย ในขณะที่เกาะสีชังต้องการงบประมาณที่มากเพื่อให้เกิดการอยู่อาศัยที่ดี ในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนี้พบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบางส่วนให้ความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป โดย นายจรรณ สุวรรณพงษ์ และ นายธนิตศักดิ์ สังข์ศิริ ให้ความเห็นว่า ขาดความเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นอย่างจริงจัง ส่วนทางด้าน รศ.ดร. เสดิมศักดิ์ จารยะพันธุ์ ให้ความเห็นว่า ขาดการวางผังเมืองเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนา ดังตารางที่ 4.64

ตารางที่ 4.64 แสดงความคิดเห็นเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัยของกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัย
นายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร	งบประมาณน้อย
นายเศรษฐพันธ์ พุทธานี	งบประมาณน้อย
นายธีระศิลป์ เทเพนทร์	ขาดแคลนน้ำจืด
คุณ จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ	งบประมาณน้อย
คุณ ปรีญา เทียบแก้ว	สภาพพื้นที่เป็นหิน และมีความลาดชัน
นายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร	งบประมาณน้อย
นายจรรยา สุวรรณพงษ์	ขาดความเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น
นายธนิตศักดิ์ สังข์ศิริ	ขาดความเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น
รศ.ดร. เผด็จศักดิ์ จารยะพันธุ์	ขาดการวางผังเมือง

ส่วนความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มนักวิชาการทั้ง 4 ท่านนั้น พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง คือ สภาพพื้นที่เป็นหินและมีความลาดชันมาก ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัยเฉพาะพื้นที่ ในกลุ่มนี้พบนักวิชาการ 2 ท่าน ที่ให้ความเห็นแตกต่างออกไป โดย คุณ ดร.ธี ประถมวงค์ ให้ความเห็นว่าการขาดแคลนน้ำจืดเป็นปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา ส่วนทางด้าน นายภานุพันธ์ ชัยรัตน์ ซึ่งประเด็นว่าเกาะสีชังยังขาดการวางแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างเป็นรูปธรรม ดังตารางที่ 4.65

ตารางที่ 4.65 แสดงความคิดเห็นเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัยของกลุ่มนักวิชาการ

กลุ่มนักวิชาการ	ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัย
อ.บุญเชิด หนูอิม	สภาพพื้นที่เป็นหิน และมีความลาดชัน
นายภานุพันธ์ ชัยรัตน์	ขาดแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัย
คุณ ดร.ธี ประถมวงค์	ขาดแคลนน้ำจืด
นายเจริญ ปานันท์	สภาพพื้นที่เป็นหิน และมีความลาดชัน

4.5.10 ที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคต

ที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคต จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจำนวน 6 ท่าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคต จะเป็นแบบสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ควบคู่ไปกับการประมงที่มีมาแต่ดั้งเดิม ในกลุ่มนี้ พบเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น 1 ท่าน ที่มีความเห็นแตกต่างออกไป โดย นายธนาชาติ บุญสิงห์ ให้ความคิดเห็นว่า ที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคต จะเป็นแบบสถานที่ท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว การประมงจะลดน้อยลงไป ดังตารางที่ 4.66

ตารางที่ 4.66 แสดงความคิดเห็นเรื่องที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคตของ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น	ที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคต
นายทวีวัฒน์ เจริญพงษ์	เกาะท่องเที่ยว และชาวประมง
นายธนาชาติ บุญสิงห์	เกาะท่องเที่ยว
นายวรพจน์ ดันติชลาพันธ์	เกาะท่องเที่ยว และชาวประมง
นายมานพ ดันติพิพัฒน์	เกาะท่องเที่ยว และชาวประมง
นายดำรงค์ เกตรา	เกาะท่องเที่ยว และชาวประมง
นายสมชาย คุณปลื้ม	เกาะท่องเที่ยว และชาวประมง

ในส่วนของความคิดเห็นต่อที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคต จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 9 ท่าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นเห็นว่าที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคต จะเป็นที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และชุมชนประมงที่มีการพัฒนาโดยตลอด เนื่องจากมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่เหมาะสม ในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนี้พบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบางส่วนให้ความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป โดย นายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร และ นายธีระศิลป์ เทเพนทร์ ให้ความคิดเห็นว่าที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังจะรองรับการท่องเที่ยว และทำเรือน้ำลึก โดยชุมชนประมงจะหายไป ส่วนทางด้าน นายจรรยา สุวรรณพงษ์ ให้ความคิดเห็นว่า จะเหลือที่อยู่อาศัยที่รองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว ดังตารางที่ 4.67

ตารางที่ 4.67 แสดงความคิดเห็นเรื่องที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคตของ กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคต
นายสุรินทร์ เจริญสมบัติอมร	การท่องเที่ยว และทำเรือน้ำลึก
นายเศรษฐ์พันธ์ พุทธานี	การท่องเที่ยว และการประมง
นายธีระศิลป์ เทเพนทร์	การท่องเที่ยว และทำเรือน้ำลึก
คุณ จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ	การท่องเที่ยว และการประมง
คุณ ปรีชา เทียบแก้ว	การท่องเที่ยว และการประมง
นายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร	การท่องเที่ยว และการประมง
นายจรรยา สุวรรณพงษา	การท่องเที่ยว
นายธนิตศักดิ์ สังข์ศิริ	การท่องเที่ยว การประมง และทำเรือน้ำลึก
รศ.ดร. เติมศักดิ์ จารยะพันธุ์	การท่องเที่ยว และการประมง

ส่วนความคิดเห็นต่อที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคต จากการสอบถามข้อมูลในกลุ่มนักวิชาการทั้ง 4 ท่านนั้น พบว่า ทุกท่านมีความเห็นตรงกันว่าที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคต จะเป็นที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และชุมชนประมงที่มีการพัฒนามาโดยตลอด มีอาชีพการบริการนักท่องเที่ยวพัฒนาเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนพัฒนาการของการประมง ดังตารางที่ 4.68

ตารางที่ 4.68 แสดงความคิดเห็นเรื่องที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคตของ กลุ่มนักวิชาการ

กลุ่มนักวิชาการ	ที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคต
อ.บุญเชิด หนูอิม	การท่องเที่ยว และการประมง
นายภาณุพันธ์ ชัยรัตน์	การท่องเที่ยว และการประมง
คุณ ดร.ณิ ปรัชมะวงศ์	การท่องเที่ยว และการประมง
นายเจริญ ปานันท์	การท่องเที่ยว และการประมง

ตารางที่ 4.69 แสดงผลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ความคิดเห็นเรื่อง	กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น	กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กลุ่มนักวิชาการ
ปัญหาการอยู่อาศัย	ขาดกรรมสิทธิ์ ขาดน้ำ ไฟฟ้าไม่พอ	ขาดแคลนน้ำ	ขาดแคลนน้ำ
ผลกระทบ- จากท่าเรือน้ำลึก ๑)ทางด้านบวก ๑)ทางด้านลบ	การจัดเก็บภาษี มลพิษทางทะเล	การจ้างงาน มลพิษทางทะเล	การจัดเก็บภาษี มลพิษทางทะเล
ผลกระทบจาก- การท่องเที่ยว ๑)ทางด้านบวก ๑)ทางด้านลบ	รายได้จากนักท่องเที่ยว ไม่ชัดเจน	รายได้จากนักท่องเที่ยว ชะยะ	รายได้จากนักท่องเที่ยว ชะยะ
แนวทางการ- พัฒนาที่อยู่อาศัย ๑)ด้านประชากร ๑)ด้านการก่อสร้าง และต่อเติม ๑)สาธารณูปโภค -สาธารณูปการ ๑)กรรมสิทธิ์ที่ดิน ๑)อาชีพ	ควบคุมประชากรแฝง ควบคุมตาม พ.ร.บ. ควรให้มีประปา+ไฟฟ้า ที่พอเพียง เร่งรัดการออกโฉนด การรวมกลุ่มแปรรูป-อาหาร ประดิษฐ์สิ่งของ	ควบคุมโดยเฉพาะ- ประชากรแฝง ควบคุมตาม พ.ร.บ.- และมีการวางแผน ควรจัดให้มีประปาและ ไฟฟ้าที่พอเพียง ออกโฉนดเฉพาะ- ชาวชุมชน การประมง การท่องเที่ยว	ควรมีเป้าหมาย- จำนวนประชากร จำกัดความสูงและ การรुक้าทะเล ควรจัดให้มีประปา และไฟฟ้าพอเพียง ออกโฉนดเฉพาะ- ชาวชุมชน การประมง การท่องเที่ยว
อุปสรรคในการ พัฒนาที่อยู่อาศัย	ขาดการวางผังเมือง	งบประมาณน้อย	สภาพเป็นหินและ มีความลาดชันมาก
ที่อยู่อาศัย- ในอนาคต	การท่องเที่ยวและ การประมง	การท่องเที่ยวและ การประมง	การท่องเที่ยวและ การประมง

บทที่ 5

การวิเคราะห์

การวิเคราะห์ในบทนี้ เป็นการวิเคราะห์ถึงสาเหตุ การเปลี่ยนแปลงและปัญหาที่อยู่อาศัย ที่นอกเหนือจากปัญหาในการอยู่อาศัยเฉพาะของเกาะสีชัง ซึ่งเกี่ยวข้องกับกรอบอาชีพและกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้เข้าใจสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหา สภาพการเปลี่ยนแปลง และสภาพปัญหาที่อยู่อาศัยที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งการคาดการณ์ความรุนแรงของปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับสภาพเกาะสีชัง

5.1 สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหา

สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาโดยทั่วไปมักเกิดจาก “การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่โดยธรรมชาติ” และ “ปัจจัยผลักดัน” จากการศึกษาพอที่จะสรุปปัจจัยและสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหา ได้ดังนี้

จากการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ เกิดจากสภาพของพื้นที่ที่เป็นเกาะ มีความลาดชันมาก บริเวณพื้นที่ราบมีน้อย และ ประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก ทำให้เกิดการปลูกสร้างที่อยู่อาศัยหนาแน่นริมทะเล เนื่องจากสะดวกต่อการประกอบอาชีพ ทำให้มีการปลูกสร้างบ้านเรือนรุกล้ำไปในทะเล และชายเขาเพิ่มมากขึ้น

จากปัจจัยผลักดัน เกิดจากกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาการท่องเที่ยว และ โครงการทำเรื่อน้ำลึกและการขนถ่ายสินค้า ทำให้มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก และแรงงานต่างถิ่นเข้ามาอาศัยบริเวณชุมชนเป็นจำนวนมาก เช่น รับจ้างขับรถ 3 ล้อ, แรงงานประมง, รับจ้างขนถ่ายสินค้าและค้าขายกับเรือสินค้า ห้างขายบริการ และแรงงานก่อสร้าง ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งผลกระทบจากการพัฒนาด้านลบที่เกิดขึ้น เช่น น้ำเสีย ขยะ ฝุ่นละออง ออกสู่สภาพแวดล้อมมากขึ้น ในขณะที่สภาพพื้นที่เป็นเกาะ มีพื้นที่จำกัด มีความลาดชัน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นหิน และไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งเป็นปัญหาเฉพาะตัวของพื้นที่อยู่แล้ว แต่ผลกระทบจากการพัฒนาด้านบวก ส่งผลต่อรายได้และเศรษฐกิจของประชาชน ทำให้มีแนวโน้มว่าจะส่งผลให้เกิดปัญหารุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ในอนาคต

5.2 สภาพการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัย

การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัย สามารถแยกตามสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ได้ดังนี้

การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ จากสาเหตุข้างต้น ทำให้เกิดสภาพที่อยู่อาศัยหนาแน่น แออัดบริเวณริมทะเล มีการก่อสร้างที่อยู่อาศัยรุกเข้าไปในทะเล และชายเขามากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นที่สาธารณะ ประชาชนไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ไม่สามารถใช้ที่ดินเป็นหลักทรัพย์ในการจำนองได้ ทำให้เกิดความไม่มั่นคงในที่อยู่อาศัย ไม่ค่อยมีการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยปล่อยให้ทรุดโทรมไปตามธรรมชาติ

การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยจากปัจจัยผลักดัน จากสาเหตุข้างต้น สามารถแยกสภาพของการเปลี่ยนแปลงได้ตามกิจกรรมการพัฒนาในพื้นที่ได้ดังนี้

1. จากการพัฒนากองเรือเทียบ ทำให้ชาวประมงดั้งเดิมหันมาประกอบอาชีพค้าขายเพิ่มมากขึ้น เพราะมีรายได้ที่ดีกว่า ทำให้ขาดแคลนแรงงานประมง ในส่วนนี้ทำให้มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นจากแรงงานต่างถิ่นเข้าไปทดแทนเพราะมีค่าแรงต่ำ รวมทั้งแรงงานที่เข้าไปชั้บรถรับจ้าง 3 ล้อ เพื่อรับนักท่องเที่ยวชมเกาะด้วย ในส่วนของสภาพการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงบ้านพักของชาวชุมชนที่อาศัยอยู่เอง มีทั้งการก่อสร้างใหม่ และการดัดแปลง การก่อสร้างใหม่จะเป็นการก่อสร้างที่อยู่อาศัยแบบผสมการใช้ คือ เป็นอาคารพาณิชย์พักอาศัย ชั้นล่างทำการค้าขายและชั้นบนเป็นที่พักอาศัย เกิดขึ้นริมถนนบริเวณตลาดท่าบน และท่าล่าง รวมทั้งบริเวณริมถนนอัสสัมชัญ ส่วนการดัดแปลงก็เกิดขึ้นบริเวณเดียวกัน แต่เป็นการดัดแปลงพื้นที่ชั้นล่างและประตูทางเข้าให้เป็นที่ค้าขาย ส่วนที่พักอาศัยก็ยังคงใช้เหมือนเดิม

2. จากท่าเรือน้ำลึกและการขนถ่ายสินค้า ในส่วนนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรบนเกาะจากการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าไปอาศัยและประกอบอาชีพบนเกาะจำนวนมาก เช่น รับจ้างขนถ่ายสินค้า ค้าขายกับเรือสินค้า และหญิงขายบริการทางเพศ

3. จากการพัฒนากองเรือเทียบ และ โครงการท่าเรือน้ำลึกและการขนถ่ายสินค้า ในส่วนนี้ นอกจากแรงงานต่างถิ่นที่เกิดจากกิจกรรมแต่ละกิจกรรมแล้ว ยังมีแรงงานต่างถิ่นที่เกิดจากกิจกรรมทั้งคู่ เพื่อก่อสร้างและดัดแปลงที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้นด้วย คือ แรงงานก่อสร้าง ในส่วนของสภาพการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับความต้องการจากแรงงานต่างถิ่นทั้งหมดนั้น แยกได้ดังนี้

การก่อสร้างเพิ่มขึ้นใหม่ ส่วนใหญ่เป็นลักษณะของห้องชุดพักอาศัยในอาคารที่ก่อสร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก สูง 2 ชั้น และ 4 ชั้น บางส่วนก็เป็นลักษณะของห้องแถวชั้นเดียว อยู่บริเวณชุมชนเกือบทั้งหมดเพื่อความสะดวก เพราะมีสาธารณูปโภค-สาธารณูปการพร้อม

การตัดแปลงบ้านพักของชาวชุมชนเอง เป็นการตัดแปลงและต่อเติมห้องพักให้เช่า โดยที่ยังคงมีบางส่วนที่ชาวชุมชนใช้พักอาศัยอยู่เหมือนเดิม ตั้งอยู่บริเวณชุมชน โดยเฉพาะบริเวณตลาดและท่าเรือ

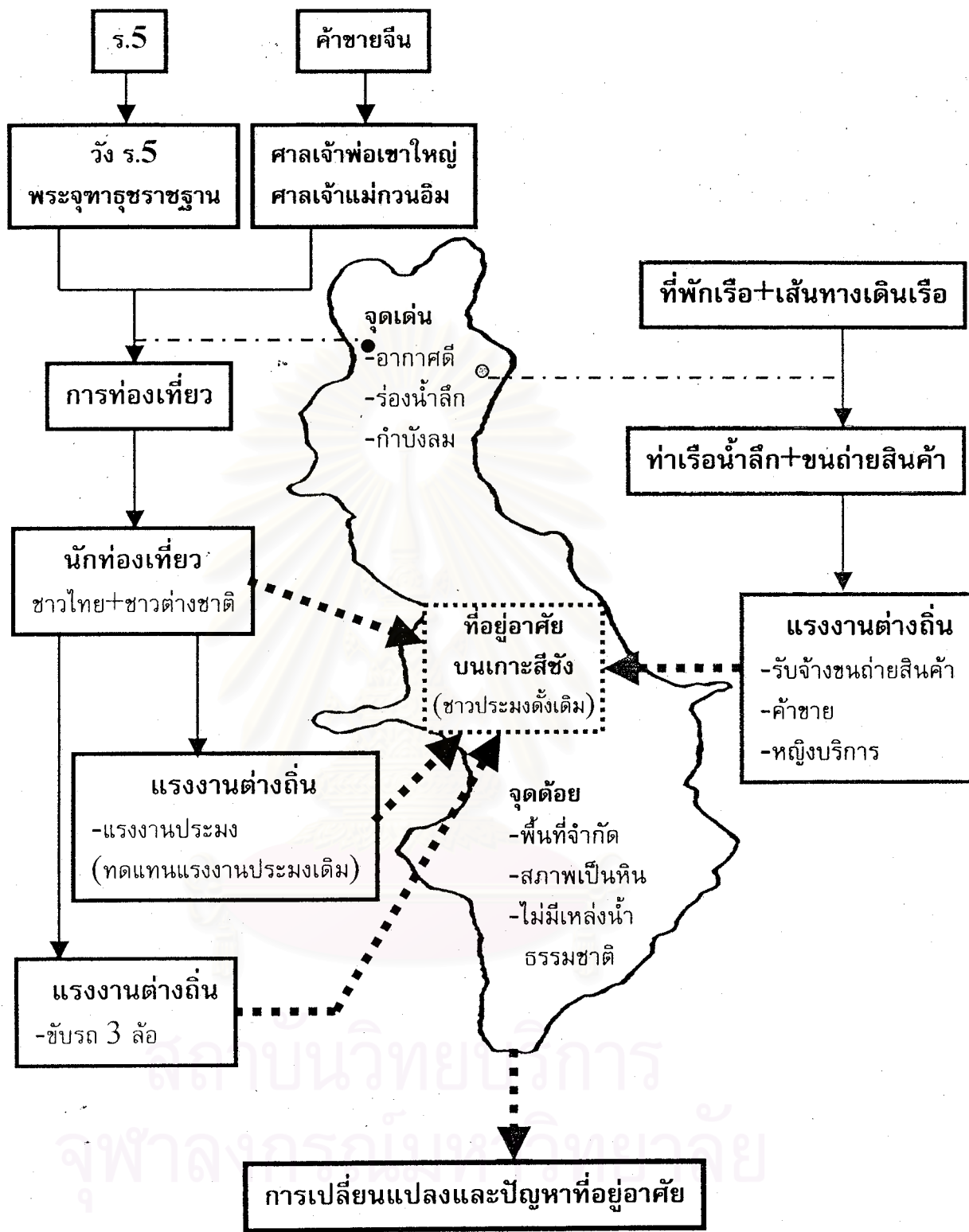
การเปลี่ยนการใช้สอย เป็นการเปลี่ยนวัตถุประสงค์ของการใช้จากห้องพักที่มีไว้สำหรับนักท่องเที่ยว แต่เนื่องจากอยู่ใกล้บริเวณชุมชน ก็ใช้เป็นที่พักอาศัยของแรงงานต่างถิ่นได้

5.3 สภาพปัญหาที่อยู่อาศัย

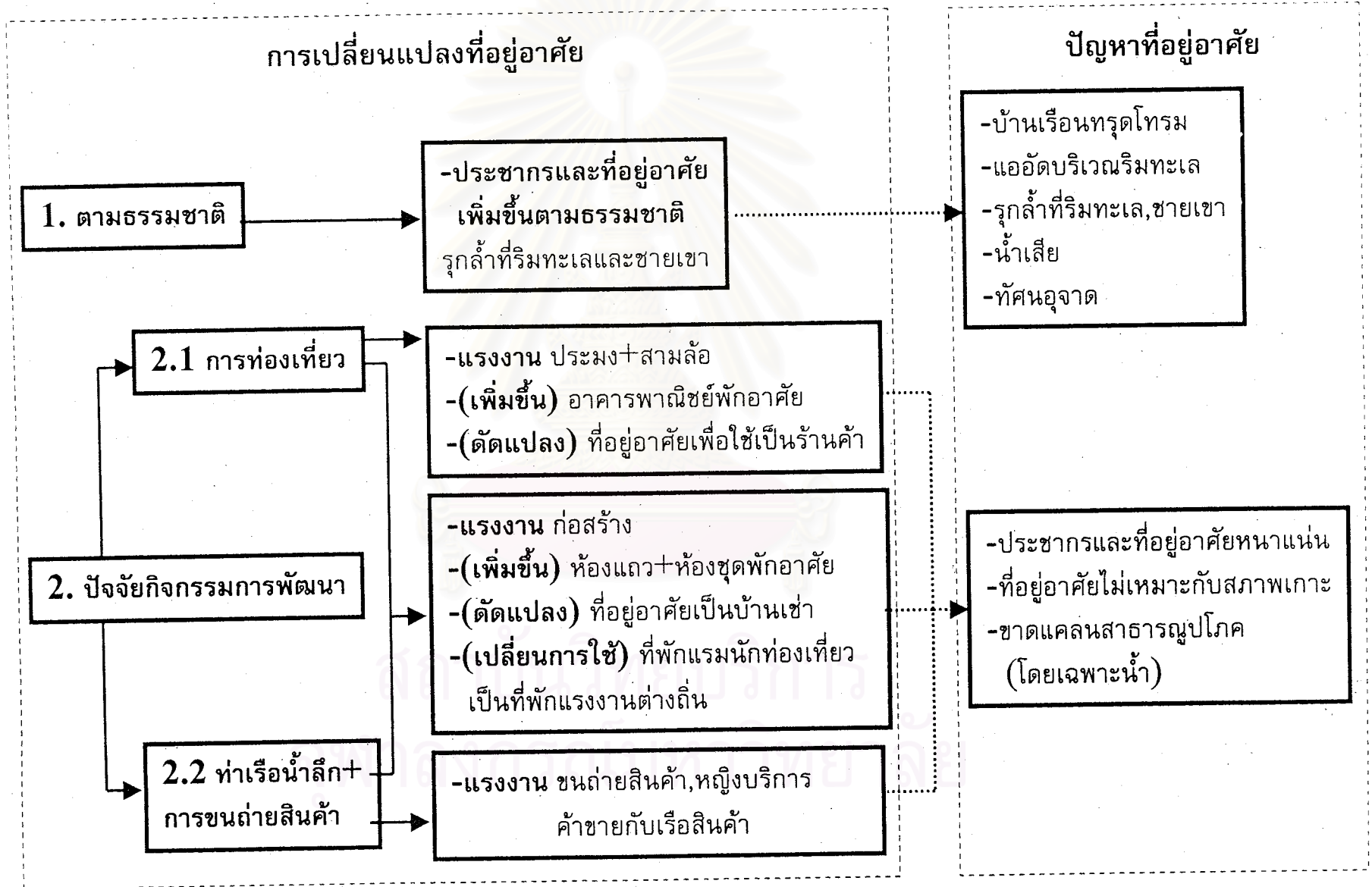
ปัญหาที่อยู่อาศัย ก็สามารถแยกตามสภาพการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัย ได้ดังนี้

ปัญหาที่อยู่อาศัยจากสภาพการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ทำให้เกิดปัญหาความหนาแน่นแออัด ทรุดโทรม ปัญหาน้ำเสียเนื่องจากอุ้มริมทะเลไม่มีการบำบัดน้ำที่ใช้แล้วก่อนทิ้งลงสู่ทะเล รวมทั้งความยากง่ายในการทิ้งขยะสิ่งของลงสู่ทะเลด้วย นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องความปลอดภัยเนื่องจากมีความแออัด เมื่อเกิดอัคคีภัยจะไม่สามารถทำการดับเพลิงได้ทัน รวมทั้งปัญหาการไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเนื่องจากเป็นที่ชายเขาและที่ในทะเล ทำให้ไม่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย

ปัญหาที่อยู่อาศัยจากสภาพการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยจากกิจกรรมการพัฒนา เป็นปัญหาหลักของเกาะสีชัง เนื่องจากสภาพเกาะมีสมรรถนะในการรองรับจำกัด รวมทั้งเป็นเกาะที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ อีกทั้งผลกระทบจากกิจกรรมการพัฒนาส่งผลต่อรายได้และสภาพทางเศรษฐกิจให้ดีขึ้น จึงทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นรวดเร็วและรุนแรง ปัญหาหลัก คือ ปัญหาจำนวนประชากรและที่อยู่อาศัยหนาแน่น ซึ่งถ้าหากปล่อยทิ้งไว้จนสภาพปัญหาเกินขีดความสามารถในการรองรับของเกาะ (Carrying Capacity) จะทำให้เกิดปัญหารุนแรงและยากต่อการฟื้นฟูได้ ร่องลงมาเป็นปัญหาของที่อยู่อาศัยที่ไม่เหมาะสมกับสภาพเกาะ ทั้งปัญหาทัศนียภาพจากที่อยู่อาศัยและที่อยู่อาศัยที่มีความสูงไม่เหมาะสมกับเกาะประวัติศาสตร์แล้ว ยังทำให้ขาดแคลนสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น น้ำและไฟฟ้า ที่เป็นปัญหาเฉพาะตัวของเกาะสีชังเอง

แผนภูมิที่ 5.1 แสดงความสัมพันธ์ของสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาที่อยู่อาศัย

แผนภูมิที่ 5.2 แสดงสภาพการเปลี่ยนแปลงและปัญหาที่อยู่อาศัย

ภาพที่ 5.1 แสดงสภาพการเพิ่มขึ้นของที่อยู่อาศัยรูก่ล้าลงไปทะเล
(ทำให้เกิดทัศนอุจาด ไม่เหมาะสมกับสภาพเกาะ)

ภาพที่ 5.2 แสดงสภาพการดัดแปลงที่อยู่อาศัยเพื่อใช้เป็นร้านค้า

ภาพที่ 5.3 แสดงสภาพการเพิ่มขึ้นของอาคารพาณิชย์พักอาศัย

ภาพที่ 5.4 แสดงสภาพที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้นในลักษณะห้องชุดพักอาศัย
(บดบังสถานที่ประวัติศาสตร์ และขาดแคลนน้ำ,ไฟฟ้า)

ภาพที่ 5.5 แสดงสภาพการดัดแปลงที่อยู่อาศัยเป็นห้องเช่า

บทที่ 6

สรุปอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

6.1 ส่วนนำ

เกาะสีชังเป็นชุมชนประมงเล็ก ๆ ธรรมชาติมีความสวยงาม จึงเป็นสถานที่เสด็จประพาส และที่ประทับระหว่างรัชกาลที่ 4-6 และเป็นที่พักเรือตามธรรมชาติมาแต่โบราณ เป็นจุดรวมเส้นทางเดินเรือค้าขายกับเมืองจีนตั้งแต่สมัยอยุธยา และเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสม และแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ทำให้เกิดการพัฒนาคอนกรีตท่าเรือน้ำลึกสีชัง และการพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งผลให้มีแรงงานต่างถิ่นเข้ามาอาศัยในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการแออัด และขาดแคลนสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยซึ่งได้กำหนดไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ให้แก่หน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยดำเนินวิธีดำเนินการวิจัยโดยรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลสภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา ร่วมกับข้อมูลปฐมภูมิ จากการสำรวจภาคสนาม โดยการสังเกตและถ่ายภาพ การสอบถามประชากรกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือหัวหน้าครัวเรือนที่พักอาศัยอยู่บนเกาะสีชัง ครอบคลุมพื้นที่ 6 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ 1 บ้านท่าเทววงษ์, หมู่ 2 บ้านศาลเจ้าเก้ง, หมู่ 3 บ้านท่าวัง, หมู่ 4 บ้านตรอกด่านภาษี, หมู่ 5 บ้านสะพานคู่ และ หมู่ 6 บ้านท่าภาณุรังษี มีจำนวนครัวเรือนเมื่อสิ้นสุดปี พ.ศ. 2542 จำนวน 1,367 ครัวเรือน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 6 ชั้นภูมิ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยยอมให้มีความคลาด

เคลื่อนได้ไม่เกิน 5 % กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดประกอบด้วย หมู่1 62 ตัวอย่าง, หมู่2 35 ตัวอย่าง, หมู่ 3 63 ตัวอย่าง, หมู่4 29 ตัวอย่าง, หมู่5 24 ตัวอย่าง และ หมู่6 65 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 278 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม เป็นแบบปลายเปิดและปลายปิด ประกอบด้วยประเด็นหลัก 5 ประเด็น คือ 1) ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม 2) สภาพทางสังคม 3) สภาพทางเศรษฐกิจ 4) การพัฒนาในปัจจุบันและผลกระทบต่อที่อยู่อาศัย และ 5) ความคิดเห็นและความต้องการในอนาคต แล้วได้นำไปทดสอบแบบสอบถาม (Pre-Test) กับประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 22 ราย ก่อนที่จะดำเนินการสอบถามจริงโดยมีผู้ช่วยผู้วิจัย 1 คน ซึ่งเป็นคนในพื้นที่ โดยสามารถเก็บแบบสอบถามได้ทั้งสิ้น 279 ตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS FOR WINDOW

กลุ่มที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น 6 ท่าน กลุ่มนักวิชาการ 4 ท่าน และกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 9 ท่าน โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่1 ทศนคติต่อสภาพปัจจุบันและปัญหาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง และ ส่วนที่2 วิสัยทัศน์ในการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

6.2 สรุปผลการวิจัย

6.2.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

สภาพปัจจุบันของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 1,667 หน่วย แยกเป็นที่อยู่อาศัยของราชการ จำนวน 203 หน่วย และ ที่อยู่อาศัยของประชาชน จำนวน 1,464 หน่วย

ที่อยู่อาศัยของราชการ แยกอยู่ตามหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในบริเวณชุมชน ส่วนใหญ่เป็นห้องแถว ค.ส.ล. 2 ชั้น ก่อสร้างด้วยโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก ผู้อยู่อาศัยเป็นข้าราชการประจำหน่วยงานราชการต่าง ๆ บนเกาะสีชัง ไม่ค่อยมีปัญหาในการอยู่อาศัย นอกจากจะต้องใช้น้ำอย่างประหยัด

ที่อยู่อาศัยของประชาชน จำนวนทั้งสิ้น 1,464 หน่วย แยกเป็น บ้านพักของชาวชุมชน จำนวน 1,367 หน่วย และ บ้านเช่าและห้องเช่า จำนวน 97 หน่วย

บ้านพักของชาวชุมชน พบว่า ที่อยู่อาศัยของชาวชุมชนเกาะสีชังส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ชั้นเดียว คิดเป็นร้อยละ 44.8 รองลงมาเป็นบ้านตึกชั้นเดียว ร้อยละ 19.7 และ บ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ 2 ชั้น ร้อยละ 18.6 ส่วนที่น้อยที่สุดเป็นทาวน์เฮาส์ คิดเป็นร้อยละ 0.4

บ้านเช่าและห้องเช่า เป็นที่อยู่อาศัยของแรงงานต่างถิ่นที่เข้ามาประกอบอาชีพ และอยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ส่วนใหญ่เป็นลักษณะของห้องชุดพักอาศัยในอาคาร 2 ชั้น และ 4 ชั้น ก่อสร้างด้วยโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก กระจายอยู่ทั่วบริเวณชุมชน

ขนาดที่ดินและขนาดพื้นที่ใช้สอยของที่อยู่อาศัย พบว่า ขนาดที่ดินของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังส่วนใหญ่มีขนาดแปลงที่ดินขนาดเล็กประมาณ 26-50 ตารางวา และ ส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่ใช้สอยของที่อยู่อาศัยที่เล็กตามขนาดของที่ดินโดยมีขนาดประมาณ 51-100 ตารางเมตร

ลักษณะการครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน พบว่า การครอบครองกรรมสิทธิ์บนที่ดินของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังส่วนใหญ่มีโฉนดที่ดิน รองลงมาเป็น ภบท.5 มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเนื่องจาก เป็นที่ชายเขาและที่ริมทะเล รวมทั้งบ้านเช่า

การก่อสร้างและต่อเติมที่อยู่อาศัย พบว่า การก่อสร้างที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่ทำการขออนุญาตปลูกสร้างที่อยู่อาศัย และส่วนใหญ่ก่อสร้างและต่อเติมโดยจ้างช่างที่อยู่บนเกาะ โดยจะซื้อวัสดุก่อสร้างมาจากฝั่งศรีราชา

สภาพทางสังคม พบว่า ชาวชุมชนเกาะสีชังส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงร้อยละ 80.3 ส่วนใหญ่เป็นคนที่มิถุนมิถุนเดิมอยู่บนเกาะสีชัง ร้อยละ 85.6 ในแต่ละบ้านส่วนใหญ่มีผู้อยู่อาศัยประมาณ 4-6 คน ส่วนใหญ่ชาวชุมชนเกาะสีชังไม่ค่อยมีการย้ายออก-ย้ายเข้ามามากนัก โดยมีบางส่วนที่ย้ายออกไปเพื่อทำงานและศึกษาต่อแต่ก็เป็นเพียงส่วนน้อย

สภาพทางเศรษฐกิจ พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างถึงร้อยละ 49.8 ค่าขายร้อยละ 27.5 และประมงร้อยละ 12.6 ซึ่งไม่ตรงกับข้อมูลของอำเภอเกาะสีชัง จากบรรยายสรุปอำเภอเกาะสีชัง (2540) พบว่าชาวชุมชนเกาะสีชังประกอบอาชีพประมงถึงร้อยละ 70 ค่าขายประมาณร้อยละ 15 และรับจ้างประมาณร้อยละ 15 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ในส่วนของผลการวิจัย

ของอาชีพประมงที่มีจำนวนน้อย และประกอบอาชีพรับจ้างมากขึ้น จากข้อมูลของสำนักงานประมงจังหวัดชลบุรี (2541) เกาะสีซึ่งมีจำนวนเรือประมงรวมทั้งสิ้น 77 ลำ แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ได้มีเรือประมงเป็นของตนเอง แต่รับจ้างทำประมง รวมทั้งรับจ้างทำงานเกี่ยวกับอาชีพประมงแสดงข้อความตอบในอาชีพรับจ้าง รวมทั้งผลการวิจัยที่มีการประกอบอาชีพค้าขายเพิ่มมากขึ้นถึงร้อยละ 27.5 การจับจ่ายใช้สอยของใช้ในครอบครัวจำนวนมาก ๆ มักจะซื้อของจากฝั่งศรีราชา เงินออมส่วนใหญ่มีไว้เพื่อประกอบอาชีพ รองลงมามีไว้เพื่อใช้เป็นค่ารักษาพยาบาล ส่วนใหญ่จะไม่มีหนี้สิน เมื่อมีปัญหาเรื่องเงินส่วนใหญ่จะหยิบยืมจากญาติพี่น้อง

6.2.2 ผลการศึกษาด้านสาธารณูปโภค

สาธารณูปโภค พบว่า น้ำเป็นปัญหาหลักของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชังไม่มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ น้ำที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้มาจากน้ำฝนที่กักเก็บไว้ ปัจจุบันมีอ่างเก็บน้ำและถังเก็บน้ำของเทศบาลแต่ก็ไม่มีคุณภาพและไม่เพียงพอ เทศบาลได้เสนอโครงการเดินท่อน้ำประปามาจากฝั่งศรีราชา และ โครงการผลิตน้ำประปาจากน้ำทะเล แต่ก็จำเป็นต้องใช้งบประมาณสูง เมื่อขาดแคลนน้ำเทศบาลต้องซื้อน้ำจากศรีราชามาแจกจ่าย ส่วนไฟฟ้า ปัจจุบันเกาะสีชังมีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ผลิตไฟฟ้าตลอด 24 ชั่วโมง ครอบคลุมที่อยู่อาศัยของชาวชุมชนได้ทั้งหมด แต่ในเวลาที่มีการใช้ไฟฟ้ามากก็มักจะเกิดไฟตกเป็นประจำ จึงไม่เพียงพอต่อการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม

การจัดเก็บและการกำจัดขยะบนเกาะโดยเทศบาลเกาะสีชังปัจจุบันยังขาดประสิทธิภาพ แต่จากการท่องเที่ยวในปัจจุบันทำให้ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจเป็นปัญหาสำคัญต่อสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยในอนาคต ส่วนการจัดเก็บขยะในทะเล พบว่า ยังมีปัญหามากในการจัดเก็บเนื่องจากเทศบาลไม่มีเขตความรับผิดชอบในทะเล ปัจจุบันนับว่ายังเป็นปัญหาสำคัญต่อสภาพแวดล้อมที่จะต้องมีการแก้ไข

การระบายน้ำเสีย พบว่า ในปัจจุบันพื้นที่เกาะสีชังไม่มีที่ระบายน้ำเสียสาธารณะ น้ำเสียจากที่อยู่อาศัยและร้านค้าจะปล่อยลงสู่พื้นและไหลลงสู่ทะเล การบำบัดน้ำเสียจากห้องน้ำห้องส้วมโดยบ่อเกรอะ-บ่อซึม จะทำให้เกิดมลภาวะต่อน้ำทะเลได้เนื่องจากพื้นที่รองรับส่วนใหญ่เป็นหิน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำทะเลและสุขภาพของชาวชุมชน

เครื่องมือในการดับเพลิงของเทศบาลเกาะสีชัง ประกอบด้วย รถดับเพลิงแบบมีถังน้ำในตัว 1 คัน เครื่องดับเพลิงชนิดหาคาบ 1 เครื่อง เจ้าหน้าที่ดับเพลิง 3 คน มีถังสำรองน้ำสำหรับดับเพลิงเพื่อส่งน้ำด้วยเครื่องยนต์ไปตามท่อในเขตชุมชน 1 บ่อ

การสื่อสารประกอบด้วยที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขและชุมสายโทรศัพท์อย่างละ 1 แห่ง พร้อมตู้โทรศัพท์สาธารณะบริเวณชุมชน ส่วนทางด้านคมนาคมขนส่ง แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ การคมนาคมภายในเกาะ ประกอบด้วยถนน ค.ส.ล. 9 สาย รวมระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร มีรถสามล้อเครื่องและรถจักรยานยนต์รับจ้างเป็นยานพาหนะหลักประมาณ 70 คัน ส่วนทางด้าน การคมนาคมติดต่อภายนอก มีเพียงการเดินทางระหว่างอำเภอเกาะสีชังกับอำเภอสัตหีบเท่านั้น โดยมีเรือโดยสารข้ามฝากรับจ้างบริการทุกวัน ทุกชั่วโมง อัตราค่าโดยสารคนละ 20 บาท / เที่ยว ใช้เวลาเดินทางประมาณ 45 นาที

ปัจจุบันเทศบาลเกาะสีชังมีท่าเรือทั้งหมดจำนวน 6 ท่า ประกอบด้วย ท่าเรือสินค้า 2 แห่ง คือ ท่าภาณุรังษี (ท่าบน) และท่าเทววงษ์ (ท่าล่าง) ท่าเรือของตำรวจน้ำ ท่าเรือของศุลกากรและตรวจคนเข้าเมือง รวมทั้งท่าเรือประมง และท่าเรือกรมเจ้าท่าที่กำลังก่อสร้างอยู่ในปัจจุบัน ส่วนการขนถ่ายสินค้าที่กระทำบริเวณอ่าวด้านตะวันออกของเกาะสีชัง นอกจากจะส่งผลต่อน้ำทะเลแล้วยังส่งผลกระทบต่อมลภาวะทางอากาศทำให้มีการฟุ้งกระจายแล้วส่งผลต่อที่อยู่อาศัยบนเกาะ

6.2.3 ผลการศึกษาด้านสาธารณสุข

ทางด้านสาธารณสุข พบว่า อำเภอเกาะสีชัง มีโรงพยาบาลชุมชน 1 แห่ง จำนวน 30 เตียง สาเหตุการป่วยที่สำคัญของอำเภอเกาะสีชัง 5 อันดับแรก ได้แก่ โรคระบบหายใจ โรคระบบไหลเวียนโลหิต โรคระบบย่อยอาหาร โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อและโภชนาการ และอุบัติเหตุ มีตลาดสดของเทศบาลเพียง 1 แห่ง ตั้งอยู่บริเวณท่าภาณุรังษี (ท่าบน) และมีการใช้ที่อยู่อาศัยเป็นร้านค้าขาย และอาคารพาณิชย์บริเวณริมถนนอักษุวงศ์ช่วงบริเวณตลาดท่าบน และท่าล่าง

ด้านการศึกษากะสีซึ่งมีสถานศึกษาทั้งหมด 3 แห่ง เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและมีความสามารถในการรองรับในด้านปริมาณได้เพียงพอกับประชากรในพื้นที่ ประกอบด้วย โรงเรียน รั้งสิ่วตงมหาวิทยาลัย, โรงเรียน จุฑาทิศเทววงษ์ และโรงเรียน กะสีซึ่ง

หน่วยงานราชการต่าง ๆ ประกอบด้วย ที่ว่าการอำเภอกะสีซึ่ง, สถานีตำรวจภูธรอำเภอกะสีซึ่ง, สถานีตำรวจน้ำกะสีซึ่ง, ด่านตรวจคนเข้าเมือง, ด่านที่ทอดเรือภายนอก, สถานีตรวจอากาศกรมอุตุนิยมวิทยา และ สถานีวิจัยฯ กะสีซึ่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สนามกีฬาและสถานที่จัดงานประเพณีต่าง ๆ ปัจจุบันประชากรและเยาวชนของกะสีซึ่งออกกำลังกายและเล่นกีฬา โดยใช้สนามกีฬาของโรงเรียนกะสีซึ่ง ส่วนสถานที่จัดงานประเพณีต่าง ๆ นั้น ปัจจุบันใช้พื้นที่บริเวณโรงเรียนเทศบาลเจ้าพ่อเขาใหญ่ และบริเวณพระราชวังเดิม

6.2.4 ผลการศึกษาปัญหาและความคิดเห็นต่อที่อยู่อาศัย

ปัญหาในการอยู่อาศัยบนกะสีซึ่ง พบว่า ชาวชุมชนกะสีซึ่งมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำจืด ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ เนื่องจากสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นหินและไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ การใช้ น้ำจืดในการอุปโภค-บริโภคส่วนใหญ่ใช้น้ำฝนที่กักเก็บไว้ รองลงมาเป็นปัญหาไม่มีถังบำบัดน้ำเสีย และปัญหาขยะที่เพิ่มขึ้นจนกำจัดขยะไม่ทัน

ผลกระทบจากท่าเรือน้ำลึกต่อที่อยู่อาศัยทางด้านบวก พบว่า ชาวชุมชนเห็นว่าจะส่งผลต่อธุรกิจบ้านเช่ามากที่สุด รองลงมาจะได้จากการจัดเก็บภาษีและการจ้างงานบนพื้นที่ ด้านลบ พบว่า ชาวชุมชนเห็นว่าจะส่งผลต่อการขาดแคลนน้ำและไฟฟ้าที่ชาวชุมชนประสบอยู่เพิ่มมากขึ้น รองลงมาจะทำให้เกิดมลพิษในทะเลและในอากาศ

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อที่อยู่อาศัยทางด้านบวก พบว่า ชาวชุมชนเห็นว่าจะส่งผลต่อการจ้างงานจากอาชีพบริการนักท่องเที่ยว เช่น ที่พัก, ร้านอาหาร, เรือข้ามฝั่ง และรถรับจ้างมากที่สุด รองลงมาคือรายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ด้านลบ พบว่า ชาวชุมชนเห็นว่าจะส่งผลต่อการเพิ่มขยะและน้ำเสียมากที่สุด รองลงมาจะส่งผลต่อการขาดแคลนน้ำและไฟฟ้าที่ชาวชุมชนประสบอยู่เพิ่มมากขึ้น

ความคิดเห็นและความต้องการในอนาคต พบว่า ความคิดเห็นต่อที่อยู่อาศัยของแรงงานต่างถิ่นที่เข้ามาประกอบอาชีพและอยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ควรจะเช่าบ้านอยู่ และในอนาคตต้องการให้เกาะสีชังเป็นที่อยู่อาศัยแบบชุมชนเมือง มีสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งที่พักแรมและร้านค้าเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว รองลงมาต้องการให้เป็นที่อยู่อาศัยแบบเกาะชาวประมงดั้งเดิม มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ต้องการให้มีที่อยู่อาศัยของแรงงานท่าเรือน้ำลึก

6.2.5 ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สภาพการพัฒนาในปัจจุบันของเกาะสีชัง

สภาพการพัฒนาในปัจจุบันของเกาะสีชัง พบว่า ในกลุ่มของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีความเห็นว่า เกาะสีชังมีความโดดเด่นทางด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวและการประมง ในกลุ่มของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่าโดดเด่นทางด้านการท่องเที่ยวเป็นหลัก รองลงมาคือการประมงรวมทั้งมีการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกอยู่ด้วย ส่วนทางด้านกลุ่มของนักวิชาการมีความเห็นว่า มีความโดดเด่นทางด้านการท่องเที่ยวและการประมง รวมทั้งให้ความเห็นว่าท่าเรือน้ำลึกก็เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบนเกาะ โดยทุกกลุ่มให้ความเห็นว่าเกาะสีชังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่งและการประมงก็เป็นอาชีพดั้งเดิมของเกาะ ส่วนในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกลุ่มนักวิชาการให้ความเห็นว่าท่าเรือน้ำลึกก็เป็นการพัฒนาที่เกิดขึ้นบนเกาะสีชังในปัจจุบัน

ปัญหาการอยู่อาศัยในปัจจุบันของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

ปัญหาการอยู่อาศัยในปัจจุบันของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง พบว่า ในกลุ่มของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีความเห็นตรงกันว่า มีปัญหาทางด้านการขาดกรรมสิทธิ์ในที่ดิน การขาดแคลนน้ำจืดและไฟฟ้าไม่เพียงพอ ในกลุ่มของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่าขาดแคลนน้ำจืด ส่วนทางด้านกลุ่มของนักวิชาการก็มีความเห็นว่าปัญหาขาดแคลนน้ำในการอุปโภค-บริโภค ในขณะที่กลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นให้ความสำคัญกับปัญหาการขาดกรรมสิทธิ์ในที่ดินนอกเหนือจากการขาดแคลนน้ำจืด เพราะทำให้ขาดความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและความไม่เท่าเทียมกันนั้น กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกลุ่มนักวิชาการ ก็ให้ความสำคัญกับการเพิ่มของปริมาณขยะและน้ำเสีย รวมทั้งฝุ่นละออง ที่เกิดจากนักท่องเที่ยว และการขนถ่ายสินค้าบริเวณอ่าวหน้าเกาะสีชังด้วย

ผลกระทบจากการพัฒนาท่าเรือน้ำลึก

ผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านบวก พบว่า กลุ่มของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีความเห็นว่าจะส่งผลโดยตรงต่อการจัดเก็บภาษีทำให้ท้องถิ่นมีงบประมาณเพิ่มขึ้น รวมทั้งทำให้เกิดการจ้างงานทางด้านกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่าจะทำให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่และมีรายได้จากการใช้จ่ายของแรงงาน ส่วนทางด้านกลุ่มนักวิชาการมีความเห็นว่าจะทำให้ได้ประโยชน์จากการจัดเก็บภาษีเพื่อบำรุงท้องถิ่นและได้ประโยชน์แก่ชุมชนมากที่สุด

ผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านลบ พบว่า กลุ่มของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีความเห็นว่าจะส่งผลกระทบต่อปริมาณขยะในทะเลและคราบน้ำมัน รวมทั้งเป็นการทำลายแนวปะการังและทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ทางด้านกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นเหมือนกับกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น รวมทั้งจะทำให้เสียพื้นที่การทำประมงชายฝั่งด้วย ส่วนทางด้านกลุ่มนักวิชาการก็มีความเห็นว่าจะทำให้เกิดมลพิษทางทะเล ทั้งปริมาณขยะและคราบน้ำมัน

ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว

ผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านบวก พบว่า กลุ่มของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีความเห็นว่าจะส่งผลให้ชาวชุมชนมีรายได้จากนักท่องเที่ยวรวมทั้งมีอาชีพบริการนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ทางด้านกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นเหมือนกลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น รวมทั้งจะส่งผลให้สาธารณูปโภค เช่น ถนน และท่าเรือมีการพัฒนาดีขึ้น ส่วนทางด้านกลุ่มนักวิชาการก็มีความเห็นว่าจะทำให้ประชาชนมีรายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

ผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยทางด้านลบ พบว่า กลุ่มของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีความเห็นว่าจะส่งผลกระทบต่อปริมาณขยะในขณะที่ยังมีการจัดเก็บและการกำจัดของเทศบาลยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทางด้านกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่าจะส่งผลกระทบต่อปริมาณขยะทั้งบนเกาะและในทะเล รวมทั้งจะส่งผลกระทบต่อการขาดแคลนน้ำเพิ่มมากขึ้น ส่วนทางด้านกลุ่มนักวิชาการก็มีความเห็นว่าจะทำให้ปริมาณขยะเพิ่มขึ้นทั้งบนเกาะและในทะเล รวมทั้งจะทำให้ขาดแคลนแรงงานประมง เนื่องจากประชาชนเปลี่ยนอาชีพไปประกอบอาชีพบริการนักท่องเที่ยวมากขึ้น

หน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

หน้าที่การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง พบว่า ในกลุ่มของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีความเห็นว่า เป็นหน้าที่โดยตรงของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น และ ชาวชุมชนก็ควรจะมีควมรับผิดชอบและเอาใจใส่ในการพัฒนาที่อยู่อาศัยด้วย ในกลุ่มของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ กลุ่มของนักวิชาการมีความเห็นตรงกันว่า ควรจะมีการร่วมมือกันทุก ๆ ฝ่าย เพื่อปรึกษาหาแนวทางที่ถูกต้องและโปร่งใส โดยชาวชุมชนควรจะเป็นผู้ริเริ่ม เพราะมีความเข้าใจปัญหาของชุมชนดีที่สุด จะเห็นว่ากลุ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นแสดงความคิดเห็นต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ ในขณะที่กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกลุ่มนักวิชาการให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมถูกต้องมีประโยชน์กับชุมชนมากที่สุด และมีความโปร่งใสเป็นกลาง

แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังทางด้านต่าง ๆ

แนวทางการพัฒนาทางด้านประชากร พบว่า ในกลุ่มของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีความเห็นว่า ประชากรบนเกาะสีชังยังไม่มากนัก แต่ในจำนวนนี้มีประชากรแฝงที่เข้ามาอาศัยและประกอบอาชีพบนเกาะสีชังโดยไม่ได้แจ้งย้ายเข้าทำให้ไม่สามารถทราบจำนวนที่แน่นอนได้ ยากแก่การควบคุม ควรจะมีการสำรวจและควบคุมอย่างเข้มงวด ในกลุ่มของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นทางด้านประชากรควรมีการควบคุมโดยเฉพาะประชากรแฝง ส่วนชาวชุมชนควรจะมีคุณภาพให้มากขึ้น ส่วนทางด้านกลุ่มของนักวิชาการให้ความเห็นว่าควรมีเป้าหมายและมีการวางแผนจำนวนประชากรที่แน่นอน มีการพัฒนาคุณภาพเพื่อรองรับกับความเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ เช่น การประมง การท่องเที่ยว และทำเรือน้ำลึก รวมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นด้วย

แนวทางการพัฒนาทางด้านการก่อสร้างและต่อเติมที่อยู่อาศัย พบว่า ในกลุ่มของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีความเห็นว่า ให้ใช้กฎหมายควบคุมการก่อสร้างอาคาร รวมทั้งให้เจ้าหน้าที่ดูแลอย่างเข้มงวด ในกลุ่มของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นให้ควบคุมโดยใช้กฎหมายควบคุมการก่อสร้างอาคาร โดยให้ความสำคัญกับการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงทะเล และสามารถดับเพลิงได้เมื่อเกิดเพลิงไหม้ ส่วนทางด้านกลุ่มของนักวิชาการให้ความเห็นที่แตกต่างว่า ควรจัดระเบียบที่อยู่อาศัย, ไม่ควรเพิ่มที่อยู่อาศัยอีกนอกจากบริการสาธารณะ, ควรจำกัดความสูงและการลุดักลั้งในทะเล และ ควรปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น

แนวทางการพัฒนาทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ พบว่า ในกลุ่มของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีความเห็นว่า ควรจัดให้ชุมชนมีน้ำประปาใช้, มีไฟฟ้าที่เพียงพอ, มีโทรศัพท์พื้นฐาน และมีเพียงพอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ในกลุ่มของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่า ควรจัดให้ชุมชนมีน้ำ ไฟฟ้า และโทรศัพท์ ที่เพียงพอต่อชีวิตประจำวัน ส่วนทางด้านกลุ่มของนักวิชาการให้ความเห็นว่า ควรจัดให้ชุมชนมีน้ำ ไฟฟ้า และโทรศัพท์ที่เพียงพอ โดยมีการเก็บกักและการจัดการน้ำ รวมทั้งมีที่บำบัดน้ำเสียรวมและการกำจัดขยะที่มีประสิทธิภาพ

แนวทางการพัฒนาทางด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน พบว่า ในกลุ่มของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีความเห็นว่า ควรเร่งรัดให้มีการออกโฉนดที่ดินให้แก่ชาวชุมชนทุกคน โดยการแก้กฎหมายเพื่อให้สามารถออกโฉนดได้ ในกลุ่มของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่า ควรจัดให้ประชาชนมีที่ดินเป็นของตนเอง โดยให้ออกโฉนดที่ดินให้กับชาวชุมชนเกาะสีชังจริง ๆ ส่วนทางด้านกลุ่มของนักวิชาการให้ความเห็นว่า ควรออกโฉนดที่ดินให้แก่ชาวชุมชนเกาะสีชังเพื่อความเสมอภาค และความมั่นคงในที่อยู่อาศัย

แนวทางการพัฒนาทางการพัฒนาอาชีพ พบว่า ในกลุ่มของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีความเห็นว่า ควรส่งเสริมการรวมกลุ่ม เพื่อแปรรูปอาหารทะเล เช่น การตากแห้ง การทำน้ำปลา และประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ รวมทั้งอาชีพเพื่อบริการนักท่องเที่ยวและส่งเสริมอาชีพประมง ในกลุ่มของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่า ควรส่งเสริมอาชีพการประมงทั้งการจับและการเลี้ยง และอาชีพบริการนักท่องเที่ยว ส่วนทางด้านกลุ่มของนักวิชาการให้ความเห็นว่า ควรส่งเสริมอาชีพบริการเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และอาชีพประมงซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมและเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่แล้ว

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัย

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัย พบว่า ในกลุ่มของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีความเห็นว่า ขาดการวางผังเมืองจนไม่สามารถจะวางผังเมืองได้ สภาพพื้นที่เป็นหินมีความลาดชันมาก รวมทั้งมีงบประมาณจำกัด ในกลุ่มของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่า งบประมาณในการพัฒนามีน้อยเกินไปและขาดการวางแผนพัฒนา ส่วนทางด้านกลุ่มของนักวิชาการให้ความเห็นว่า สภาพพื้นที่เป็นหินมีความลาดชันมาก ขาดแคลนน้ำ และขาดการวางแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยที่เป็นรูปธรรม

การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคต

การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังในอนาคต พบว่า ในกลุ่มของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีความเห็นว่า ในอนาคตจะเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการประมงควบคู่กันไป ในกลุ่มของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่า จะเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการประมง รวมทั้งมีการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกอยู่ด้วย ส่วนทางด้านกลุ่มของนักวิชาการให้ความเห็นว่า การพัฒนาการประมงจะมีอยู่ต่อเนื่อง และการท่องเที่ยวจะเป็นแบบเชิงอนุรักษ์

6.3 การวิเคราะห์

6.3.1 สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหา

สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาเกิดจาก “การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่โดยธรรมชาติ” และ “ปัจจัยผลักดัน” ดังนี้

จากธรรมชาติ เกิดจากสภาพของพื้นที่เป็นเกาะ และ ประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก ทำให้เกิดการปลูกสร้างที่อยู่อาศัยหนาแน่นริมทะเล มีการรुक้าไปในทะเล และชายเขา

จากปัจจัยผลักดัน เกิดจาก การพัฒนาการท่องเที่ยว และ โครงการท่าเรือน้ำลึกและการขนถ่ายสินค้า ทำให้มีนักท่องเที่ยว และ แรงงานต่างถิ่นเข้ามาอาศัยจำนวนมาก ในขณะที่สภาพพื้นที่เป็นเกาะ แต่กิจกรรมการพัฒนา ส่งผลต่อรายได้และเศรษฐกิจ ทำให้มีแนวโน้มว่าจะส่งผลให้เกิดปัญหารุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ในอนาคต

6.3.2 สภาพการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัย

การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ทำให้เกิดสภาพที่อยู่อาศัยหนาแน่น แออัดบริเวณริมทะเล มีการก่อสร้างที่อยู่อาศัยรुक้าไปในทะเล และชายเขามากขึ้น และทรุดโทรมไปตามธรรมชาติ

การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้มีแรงงานต่างถิ่นเข้าไปทดแทนแรงงานประมง รวมทั้งรับจ้างชั่วคราว 3 ล้อ สภาพการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยของบ้านพักของชาวชุมชน มีการก่อสร้างและการตัดแปลงที่อยู่อาศัยเป็นร้านค้าและอาคารพาณิชย์พักอาศัย เกิดขึ้นริมถนนบริเวณตลาดท่าบน และท่าล่าง รวมทั้งบริเวณริมถนนอัมพวา

การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยจากท่าเรือน้ำลึกและการขนถ่ายสินค้า ทำให้แรงงานต่างถิ่นเข้าไปอาศัยและประกอบอาชีพบนเกาะจำนวนมาก เช่น รับจ้างขนถ่ายสินค้า ค้าขายกับเรือสินค้า และหญิงขายบริการทางเพศ

และจากการพัฒนาการท่องเที่ยว และ โครงการท่าเรือน้ำลึกและการขนถ่ายสินค้า ในส่วนนี้ นอกจากแรงงานต่างถิ่นที่เกิดจากกิจกรรมแต่ละกิจกรรมแล้ว ยังมีแรงงานก่อสร้างด้วย ในส่วนของสภาพการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยมีดังนี้

การก่อสร้างใหม่ เป็นลักษณะของห้องชุดพักอาศัยในอาคาร ค.ส.ล. 2 ชั้น และ 4 ชั้น บางส่วนก็เป็นห้องแถวชั้นเดียว อยู่ในบริเวณชุมชน

การตัดแปลงบ้านพักของชาวชุมชน เป็นห้องพักให้เช่า โดยที่มีพื้นที่บางส่วนของชาวชุมชนใช้พักอาศัยอยู่เหมือนเดิม ตั้งอยู่อยู่บริเวณชุมชนโดยเฉพาะบริเวณตลาดและท่าเรือ

การเปลี่ยนการใช้สอย จากห้องพักนักท่องเที่ยวให้เป็นที่พักอาศัยของแรงงานต่างถิ่น

6.3.3 สภาพปัญหาที่อยู่อาศัย

ปัญหาที่อยู่อาศัยจากสภาพการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ทำให้เกิดปัญหาความหนาแน่นแออัด ทรุดโทรม ปัญหาน้ำเสีย ขยะ อัดค้ำภัย และปัญหาการไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

ปัญหาที่อยู่อาศัยจากสภาพการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยจากกิจกรรมการพัฒนา ซึ่งเป็นปัญหาหลักของเกาะสีชัง คือ ปัญหาจำนวนประชากรและที่อยู่อาศัยหนาแน่น รองลงมาเป็นปัญหาของที่อยู่อาศัยที่ไม่เหมาะสมกับสภาพเกาะ รวมทั้งการขาดแคลนสาธารณูปโภค เช่น น้ำและไฟฟ้า

6.4 อภิปรายผลการวิจัย

ข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ มีประเด็นน่าสนใจที่ควรจะหยิบยกมาอภิปรายดังต่อไปนี้

6.4.1 มีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรบนเกาะสีชัง และที่อยู่อาศัยของแรงงานต่างถิ่น พบว่า จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรอำเภอเกาะสีชัง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2542 มีจำนวนทั้งสิ้น 4,782 คน และจากผลการวิจัยของนิชชรี (2541) พบว่า ประชากรแฝงหรือบุคคลที่ไม่มีหลักฐานการอยู่อาศัยบนเกาะสีชังในปี พ.ศ. 2536 มีจำนวนถึง 5,000 คน โดยแบ่งเป็น พกรับจ้างที่มากับเรือขนส่งสินค้า พวกเขาทำงานไปกลับทุกวัน ชำราชากรและโสเภณี (มหิตล, 2536) และจากการประมาณการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น คิดว่ามีประมาณร้อยละ 25-30 ของประชากรทั้งหมด ในขณะที่บางส่วนคาดว่าอาจมีเทียบเท่าหรือมากกว่าประชากรในพื้นที่ และในส่วนของบ้านเช่าและห้องเช่าที่เป็นที่อยู่อาศัยแรงงานต่างถิ่นนั้น พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 97 ห้อง และจากผลการวิจัยของนิชชรี (2541) พบว่า มีเกสเฮ้าส์หรือบ้านพัก จำนวน 51 ห้อง เพิ่มขึ้นถึง 90% ในระยะเวลาเพียง 2 ปี แสดงถึงแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับแรงงานต่างถิ่นที่เข้ามาประกอบอาชีพบนเกาะสีชังอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่ผลการวิจัยของนิชชรี (2541) ยังพบว่าการประเมินพื้นที่ชุมชนมีสมรรถนะในการรองรับประชากรได้ทั้งสิ้น 10,566 คน และการคาดประมาณแรงงานและประชากรเกี่ยวเนื่องของโครงการท่าเรือน้ำลึกสูงสุดที่จะเข้าสู่พื้นที่ชุมชนในอนาคตจะมีถึง 3,200 คน ทำให้เห็นได้ชัดว่าจำนวนประชากรบนเกาะสีชังมีจำนวนใกล้เคียงกับสมรรถนะในการรองรับ ประกอบกับสาเหตุของการเพิ่มขึ้นของแรงงานต่างถิ่นเกิดจากกิจกรรมการพัฒนาในพื้นที่ที่ทำให้ประชาชนมีรายได้และเศรษฐกิจดีขึ้น ทำให้คาดการณ์ได้ว่าจะมีแรงงานต่างถิ่นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งถ้าหากปล่อยทิ้งไว้จนเกินขีดความสามารถในการรองรับของเกาะ (Carrying Capacity) จะทำให้เกิดปัญหารุนแรงและยากต่อการฟื้นฟูได้

6.4.2 มีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของที่อยู่อาศัยที่ไม่เหมาะสมกับสภาพเกาะ พบว่า สภาพการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติจะเกิดที่อยู่อาศัยรูกล้าลงไปทะเลทำให้เกิดทัศนอุจาดและสภาพการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยจากการพัฒนาทำให้เกิดที่อยู่อาศัยลักษณะห้องชุดพักอาศัยในอาคารสูง 4 ชั้น และมีจำนวนห้องพักมาก ทำให้ขาดแคลนน้ำและไฟฟ้า เนื่องจากบนเกาะไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ รวมทั้งความสูงของอาคารอาจบ่งสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์บนเกาะได้ และ จากการศึกษาของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลร่วมกับคณะ

สถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (2536) พบว่า เกาะสี่ซังมีความจำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมาย เพื่อป้องกันมิให้มีการก่อสร้างอาคารปิดบัง พระที่นั่งจุฑาธุชราชฐาน หรือการก่อสร้างอาคารบนเกาะที่มีลักษณะขัดแย้งกับทัศนียภาพตาม ธรรมชาติ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ออกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนด บริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิด หรือบางประเภทในท้องที่บาง ส่วนในอำเภอเมืองชลบุรี อำเภอศรีราชา อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดย ประกาศนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 29 กรกฎาคม 2535 โดยมีผลครอบคลุมถึงพื้นที่บนเกาะและ บริเวณรอบเกาะสี่ซังทั้งหมด แต่ในปัจจุบันถูกยกเลิกไปเนื่องจากทางราชการไม่ดำเนินการออกกฎ กระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นภายในวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2536 ตาม พ.ร.บ.ควบคุมการก่อสร้างอาคาร ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่า ปัจจุบันเกาะสี่ซังมีปัญหาที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสมกับสภาพเกาะ อยู่มาก และมีแนวโน้มรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ เพราะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติและกิจการ การพัฒนา

6.4.3 การประกอบอาชีพของชาวชุมชนเกาะสี่ซัง ผลการวิจัยพบว่าประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 49.8, ค้าขายร้อยละ 27.5 และประมงร้อยละ 12.6 แต่จากบรรยายสรุปอำเภอเกาะสี่ซัง (2540) พบว่าชาวชุมชนเกาะสี่ซังประกอบอาชีพประมงถึงร้อยละ 70 ค้าขายประมาณร้อยละ 15 และรับจ้างประมาณร้อยละ 15 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ในส่วนของผลการวิจัยของ อาชีพประมงที่มีจำนวนน้อย และประกอบอาชีพรับจ้างมากนั้น จากข้อมูลของสำนักงานประมง จังหวัดชลบุรี (2541) เกาะสี่ซังมีจำนวนเรือประมงรวมทั้งสิ้น 77 ลำ แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ ไม่ได้มีเรือประมงเป็นของตนเอง แต่รับจ้างทำประมงรวมทั้งรับจ้างทำงานเกี่ยวกับอาชีพประมง แสดงข้อความตอบในอาชีพรับจ้าง รวมทั้งผลการวิจัยที่มีการประกอบอาชีพค้าขายเพิ่มมากขึ้นถึง ร้อยละ 27.5 ในส่วนนี้มีประเด็นที่น่าสนใจของการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยบนเกาะสี่ซัง โดยเฉพาะ ที่อยู่ริมถนนบริเวณตลาดท่าบน และท่าล่าง จะมีลักษณะเป็นร้านค้าและอาคารพาณิชย์เพิ่ม มากขึ้นด้วย จากการพัฒนาของการท่องเที่ยว

6.4.4 แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยในอนาคตบนเกาะสี่ซัง ผลการวิจัยพบว่าควรจะมีการ พัฒนาที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเป็นชุมชนประมงที่มีการพัฒนาการทำ ประมงอย่างต่อเนื่อง แต่จากผลการวิจัยของนิชชรี (2541) พบว่า ผลการศึกษาได้เสนอแนวทางการ พัฒนาให้ผสมผสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พร้อมกับการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและ คลังสินค้าที่ไม่มีอุตสาหกรรมการผลิต ซึ่งมีความแตกต่างกันในระดับของชุมชน และระดับประเทศ

ชาติ แต่ในสภาพแวดล้อมและทรัพยากรทางธรรมชาติที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและในอนาคต นอกจากนี้ที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แล้วที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังคงยังอยู่คู่กับอาชีพการทำประมง โดยการจับสัตว์น้ำด้วยวิธีที่ถูกต้อซึ่งเป็นการได้เปรียบทางทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อเป็นการพัฒนาการประมงของชุมชนเกาะสีชัง

6.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

6.5.1 ศึกษาสมรรถนะในการรองรับจำนวนประชากรและที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังอย่างเร่งด่วน

ปัญหาหลักของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง คือ ปัญหาจำนวนประชากรและที่อยู่อาศัยหนาแน่น และมีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ในขณะที่เกาะมีพื้นที่จำกัด และมีสมรรถนะในการรับจำนวนประชากรและที่อยู่อาศัยที่จำกัด การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและที่อยู่อาศัยจนเกิดสมรรถนะในการรองรับของเกาะ (Carrying Capacity) จะทำให้เกิดปัญหารุนแรงและยากต่อการฟื้นฟู จึงสมควรที่จะรีบดำเนินการศึกษาสมรรถนะในการรองรับจำนวนประชากรและที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังอย่างเร่งด่วนที่สุด เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลและดำเนินการวางแผนต่อไปได้ทันที่

6.5.2 ควบคุมการก่อสร้างและดัดแปลงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับสภาพเกาะ

ปัญหาของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง คือ ปัญหาที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสมกับสภาพเกาะ เนื่องจากเกาะสีชังเป็นเกาะที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และมีปัญหาเฉพาะตัวของเกาะอยู่แล้ว คือ ขาดแคลนน้ำจืดสำหรับใช้ในการอุปโภค-บริโภค เพราะฉะนั้นการปลูกสร้างบ้านเรือนรुक ล้างไปในทะเล และ ปลูกสร้างอาคารลักษณะห้องชุดพักอาศัยที่มีความสูงและมีจำนวนห้องพักมาก ๆ ทำให้เกิดทัศนอุจาด บนบังอาคารประวัติศาสตร์ และเพิ่มความขาดแคลนน้ำ จึงไม่เหมาะสมกับสภาพเกาะสีชังอย่างยิ่ง ก่อนที่ปัญหาจะมีความรุนแรงและยากต่อการฟื้นฟู เกาะสีชังมีความจำเป็นต้องศึกษาและดำเนินการควบคุมการก่อสร้างและดัดแปลงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับสภาพเกาะโดยเร็วที่สุด

6.5.3 แนวทางการปรับปรุงที่อยู่อาศัยของชาวชุมชนให้มีสภาพดีขึ้น

6.5.3.1 โครงการพัฒนาที่กักเก็บน้ำฝนสำหรับที่อยู่อาศัย

ปัจจุบันการกักเก็บน้ำฝนไว้ใช้ในการอุปโภค-บริโภคของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จะใช้วิธีการรองรับน้ำฝนจากหลังคาอาคารบ้านเรือน เก็บกักไว้ในถังเก็บที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะหรือเก็บไว้ในโอ่ง ซึ่งเป็นวิธีที่ทางเทศบาลและชาวบ้านใช้อยู่ แต่ปริมาณที่กักเก็บได้ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ รวมทั้งคุณภาพของน้ำฝนก็มีคุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากฝุ่นละอองจากการขนถ่ายสินค้าบริเวณอ่าวหน้าเกาะสีชังมาเกาะตามหลังคาบ้านเรือน ควรมีการพัฒนาการก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้มีพื้นที่หลังคา มาก ๆ และใช้วัสดุก่อสร้างหลังคาที่เมื่อฝนตกมาแล้วสามารถชะล้างฝุ่นละอองได้โดยง่าย น้ำที่ผ่านรางน้ำฝนต้องมีการกรองเศษผง รวมทั้งรอให้ตกตะกอนก่อนที่จะไหลไปกักเก็บในบ่อเก็บน้ำฝน ถังเก็บน้ำฝนต้องสามารถเก็บกักน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่รั่วซึม และสามารถล้างทำความสะอาดได้โดยง่าย ตลอดจนสามารถนำน้ำที่เก็บไว้ในบ่อมาใช้ได้โดยง่าย

6.5.3.2 โครงการพัฒนาถังบำบัดน้ำเสียสำหรับที่อยู่อาศัย

ปัจจุบันการบำบัดสิ่งโสโครกจากที่อยู่อาศัยของที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง จะใช้ถังบ่อเกรอะบ่อซึมที่สร้างจากวงซีเมนต์วางต่อกันแล้วอุดรอยต่อด้วยปูน ซึ่งไม่มีคุณภาพทำให้มีการรั่วซึม ทำให้เกิดมลพิษต่อน้ำทะเลได้ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นหิน ควรจะทำการปรับปรุงถังบ่อเกรอะบ่อซึมให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นก่อนจะระบายน้ำทิ้งลงสู่ทะเล

6.5.3.3 โครงการพัฒนาสร้างจิตสำนึกและแยกขยะจากบ้านเรือน

การกำจัดขยะบนเกาะสีชังปัจจุบันประสบปัญหาการเผาขยะไม่ทัน และในอนาคตเกาะสีชังจะมีปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น การจัดเก็บขยะจากถังขยะที่กระจายอยู่ทั่วบริเวณชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญ ชาวชุมชนเกาะสีชังควรจะเป็นผู้เริ่มสร้างจิตสำนึกอย่างจริงจังพร้อมเพียงกันในการทิ้งขยะลงสู่ถังขยะของทางเทศบาลเพื่อทำให้ที่อยู่อาศัยและชุมชนมีความสะอาดเรียบร้อย เป็นตัวอย่างแก่นักท่องเที่ยว และแรงงานต่างถิ่น รวมทั้งควรจะมีการแยกขยะตั้งแต่บ้านเรือนที่อยู่อาศัยเพื่อช่วยในการกำจัดขยะของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6.5.4 แนวทางการพัฒนาชุมชน

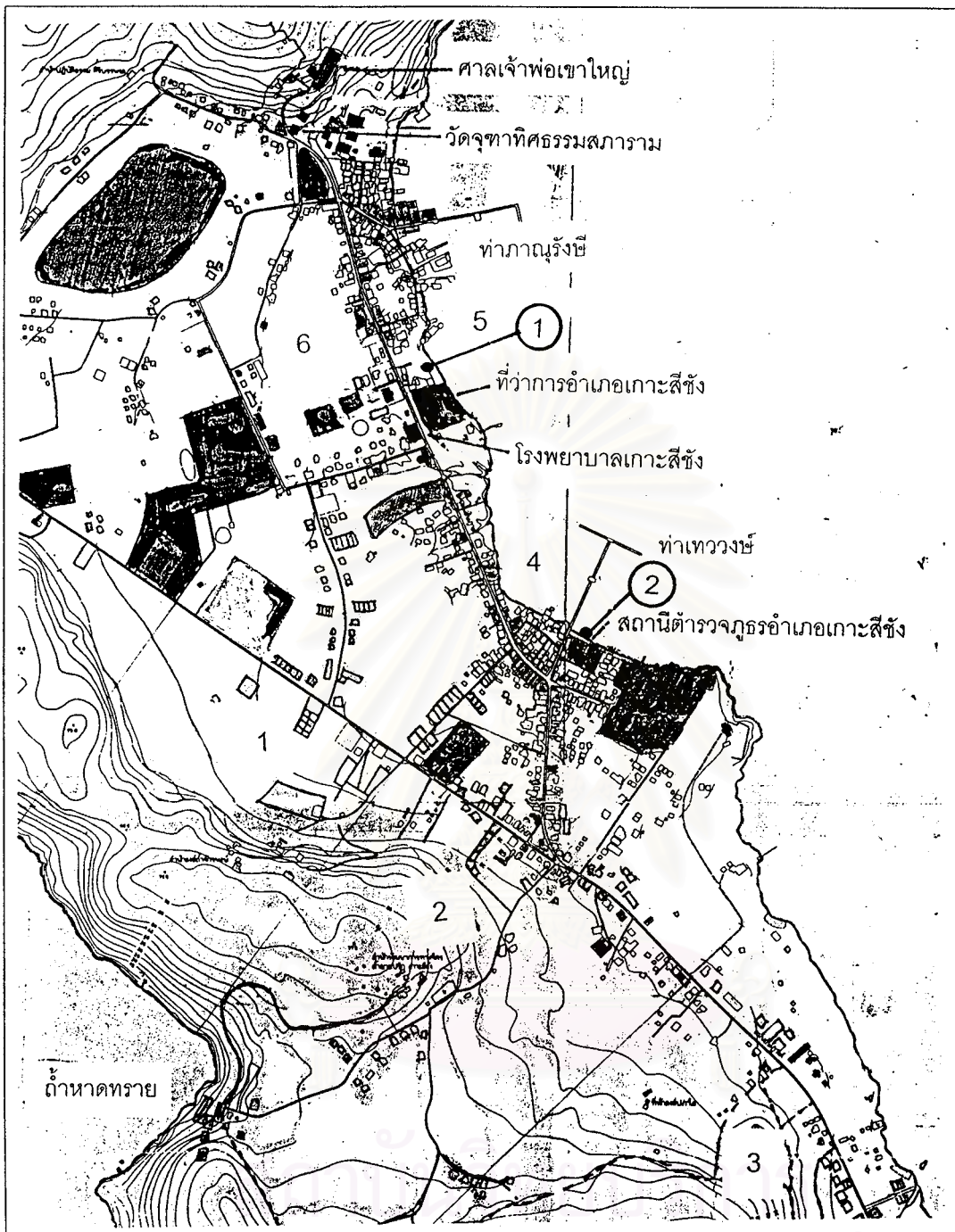
6.5.4.1 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำสำหรับชุมชน

ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการอุปโภค-บริโภค เป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งในการอยู่อาศัยบนเกาะสีชัง และเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังเพื่อให้สามารถรองรับการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอนาคต ปัจจุบันอำเภอเกาะสีชังมีอ่างเก็บน้ำที่สร้างขึ้นขนาดความจุ 90,000 ลูกบาศก์เมตร สามารถให้ประชาชนใช้ประโยชน์ได้ถึง 1,000 ครัวเรือน และมีอ่างเก็บน้ำขนาดบรรจุ 150 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 54 แห่ง ทั่วทั้งชุมชน แต่จากการสำรวจสภาพอ่างเก็บน้ำมีสภาพชำรุด ควรมีการปรับปรุงอ่างเก็บน้ำให้มีสภาพที่สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ชาวชุมชนสามารถใช้น้ำในการอุปโภค-บริโภคได้ตลอดทั้งปี

ส่วนการพัฒนาแหล่งน้ำในอนาคต จากโครงการเดินท่อประปาใต้ทะเลจากฝั่งศรีราชามายังเกาะสีชัง และโครงการผลิตน้ำประปาจากน้ำทะเล ควรคำนึงถึงประโยชน์ของชาวชุมชน และสมรรถนะในการรองรับของเกาะควบคู่กันไป

6.5.4.2 โครงการพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสียสำหรับชุมชน

การบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนบนเกาะสีชังในปัจจุบันยังไม่มี น้ำทิ้งจากอาคารบ้านเรือนจะไหลลงสู่ทะเล เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นหิน ในระยะยาวจะทำให้เกิดมลพิษทางทะเลได้ บวกกับจำนวนของประชากรที่จะเพิ่มขึ้นจากนักท่องเที่ยวและแรงงานต่างถิ่นที่เข้ามาประกอบอาชีพบนเกาะสีชังในอนาคต เทศบาลเกาะสีชังควรจะเริ่มดำเนินการวางแผนท่อระบายน้ำทิ้ง พร้อมทั้งที่บำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนเพื่อรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคต รูปแบบของท่อระบายน้ำอาจจะเดินลอยบนพื้นดินโดยมีจุดรองรับ และต้องคำนึงถึงระดับของพื้นที่บ้านที่อยู่อาศัย ส่วนถึงบำบัดน้ำเสียรวมควรใช้บริเวณริมทะเลที่เป็นที่ต่ำ โดยสร้างเป็นบ่อบำบัดน้ำเสีย ค.ส.ล. จำนวน 2 บ่อ บริเวณที่ทำการอำเภอเกาะสีชัง และสถานีตำรวจภูธรอำเภอเกาะสีชัง (ดูแผนที่ 6.1) โดยทำการศึกษาความเป็นไปได้ของขนาด รูปแบบ และตำแหน่งที่เหมาะสมก่อนดำเนินการก่อสร้าง

แผนที่ 6.1 แสดงบริเวณเสนอโครงการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย ค.ส.ล.

สัญลักษณ์

- ① บริเวณที่ทำการอำเภอเกาะสีชัง
- ② บริเวณสถานีตำรวจภูธรอำเภอเกาะสีชัง

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร

แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.5.4.3 โครงการพัฒนาการกำจัดขยะของเทศบาลเกาะสีชัง

ปัญหาการกำจัดขยะไม่ทันต่อปริมาณขยะบนบกของเทศบาลเกาะสีชังในปัจจุบัน และจะเพิ่มความรุนแรงขึ้นในอนาคตจะเป็นปัญหาที่สำคัญมากที่จะส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง เทศบาลเกาะสีชังควรจะมีการศึกษาและพัฒนาการกำจัดขยะของเทศบาลอย่างเร่งด่วนที่สุด นอกจากการรณรงค์การปลูกจิตสำนึกของชาวชุมชนแล้ว ที่ตากขยะและเผาขยะบนเนื้อที่ 2 ไร่บริเวณหมู่ที่ 3 ควรจะมีการคัดแยกขยะก่อนนำมาตากและเผาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกำจัด รวมทั้งต้องมีการวางแผนการจัดการที่มีคุณภาพอย่างครบถ้วนทั้งระบบ

ปัจจุบันการขนถ่ายสินค้าบริเวณอ่าวหน้าเกาะสีชังอยู่ในความรับผิดชอบของกรมเจ้าท่า ในขณะที่การขนถ่ายสินค้าก่อให้เกิดขยะและคราบน้ำมันในทะเลส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังโดยตรง เทศบาลเกาะสีชังควรดำเนินการขอขยายเขตความรับผิดชอบในพื้นที่ดังกล่าว โดยต้องพิจารณาการจัดการเก็บขยะในทะเล และการดำเนินงานการเก็บภาษีในการจอดเรือขนถ่ายสินค้าอย่างละเอียดถี่ถ้วน โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมในการอยู่อาศัย และประโยชน์ของชาวชุมชนเกาะสีชังเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

6.5.4.4 โครงการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพกระแสไฟฟ้าและขยายเขตไฟฟ้า

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคบนเกาะสีชังผลิตกระแสไฟฟ้าได้ครอบคลุมพื้นที่ชุมชนเกาะสีชังทั้งหมด แต่ก็มีไฟฟ้าดับบ้างในบางเวลาที่มีการใช้กระแสไฟฟ้ามาก ทำให้เครื่องใช้ไฟฟ้าส่วนใหญ่ชำรุดเสียหายได้ง่าย เทศบาลเกาะสีชังโดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคควรจะทำการพัฒนาการผลิตกระแสไฟฟ้าให้เพียงพอต่อการใช้งานของชาวชุมชนได้ตลอดเวลา รวมทั้งควรจะทำกรขยายเขตไฟฟ้าออกตามแหล่งท่องเที่ยว ถนน ตรอก ซอยต่าง ๆ ให้ทั่วทั้งเกาะเพื่อความปลอดภัยและความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยวและชาวชุมชน ตลอดจนเป็นการพัฒนากระแสไฟฟ้าเพื่อรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตทางด้านต่าง ๆ เช่น โรงแรม บังกะโล บ้านพัก ร้านอาหาร ร้านขายอาหาร และร้านขายของที่ระลึก

6.5.4.5 โครงการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันอัคคีภัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดับเพลิงของเทศบาลเกาะสีชังในปัจจุบันต้องประสบกับปัญหาการดับเพลิงในชุมชนที่มีสภาพที่อยู่อาศัยแออัด ตรอก ซอย เล็กและไม่สะดวกในการดับเพลิง เทศบาลเกาะสีชังควรจะควบคุมการก่อสร้างบ้านเรือนอย่างจริงจัง โดยเฉพาะบริเวณริมทะเลให้สามารถทำการดับเพลิงได้ทั่วถึง และควรจะมีการซ้อมการป้องกันอัคคีภัยในเขตชุมชนปีละ 1 ครั้ง

6.5.4.6 โครงการพัฒนาอาชีพ

จากการศึกษาการประกอบอาชีพของชาวชุมชนเกาะสีชังทั้งในปัจจุบันและอนาคตที่สำคัญ คือ อาชีพเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และการประมง ในส่วนของการพัฒนาอาชีพเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวนั้น ประกอบด้วย เรือข้ามฝั่ง รถสามล้อ ที่พัก ร้านค้า ร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึก แนวทางการพัฒนาต้องคำนึงความพอใจและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก เพราะเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวบนเกาะสีชังเพิ่มมากขึ้น มีการใช้จ่ายมากขึ้น ชาวชุมชนก็จะมีรายได้เพิ่มมากขึ้นด้วย แนวทางการพัฒนานอกจากการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เรือข้ามฝั่งและท่าเรือให้มีความสะดวกและมีความปลอดภัยทั้งในช่วงเวลาปกติและช่วงเทศกาลแล้ว คือ การฝึกอบรมผู้ขับรถสามล้อให้มีความรู้ถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ การพูดคุยกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรวมทั้งการบริการที่ดี ปรับปรุงสถานที่พักผ่อนต่าง ๆ รวมทั้งร้านอาหาร และร้านค้า ให้มีความสะดวก สะอาด ปลอดภัย รวมทั้งให้มีกระจายอยู่ทั่วบริเวณแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาร้านขายของที่ระลึกเฉพาะของเกาะสีชังให้กว้างขวาง และที่สำคัญ คือ การอบรมมัคคุเทศก์เพื่อเป็นอาชีพเฉพาะสำหรับคนเกาะ และการเป็นเจ้าของบ้านที่ดีของชาวชุมชนเกาะสีชัง

ส่วนทางด้านการพัฒนาอาชีพการประมง ปัจจุบันการทำการประมงส่วนใหญ่ยังเป็นการจับสัตว์น้ำที่มีอยู่ในธรรมชาติโดยขาดหลักการที่ถูกต้อง ควรมีการพัฒนาการทำประมงโดยใช้เครื่องมือประมงที่เหมาะสมไม่ทำลายสัตว์น้ำที่ยังเล็ก รวมทั้งควรส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่งให้แพร่หลาย การศึกษาและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจให้มีจุดเด่นเฉพาะของเกาะสีชัง และที่สำคัญคือการหาตลาดในการจำหน่ายสินค้าที่ต้องอาศัยความร่วมมือของเทศบาลเกาะสีชัง และชาวชุมชนเกาะสีชัง ตลอดจนต้องพัฒนาการแปรรูปสัตว์น้ำให้ดียิ่งขึ้น

6.5.4.7 โครงการพัฒนาความรู้และคุณภาพประชากร

ผลการศึกษาพบว่า ชาวชุมชนเกาะสีชังส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงร้อยละ 80.3 ในขณะที่เกาะสีชังต้องการประชากรที่มีคุณภาพเพื่อรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว และการประมงทั้งในปัจจุบันและอนาคต แนวทางการพัฒนาความรู้และคุณภาพประชากรที่สำคัญ คือ การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาต่อในโครงการการศึกษาต่อเนื่อง การฝึกหัดและอบรมอาชีพ โดยเทศบาลเกาะสีชังสามารถขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ เช่น สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ฯลฯ

6.6 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

จากการศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง” ทำให้ทราบถึงสาเหตุสภาพการเปลี่ยนแปลง และสภาพปัญหาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง รวมทั้งได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังไว้ข้างต้นแล้วนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลในการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังที่มีความสำคัญในขั้นต่อไปนั้น ควรจะมีผู้ที่สนใจจะทำการศึกษาต่อ ผู้วิจัยจึงขอเสนอหัวข้อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้คือ

1. การวิจัยถึงสมรรถนะในการรองรับจำนวนประชากรและที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง
2. การวิจัยถึงรูปแบบที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับสภาพเกาะสีชัง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กองนโยบายและแผน จังหวัดชลบุรี. แผนพัฒนาจังหวัดชลบุรี 5 ปี(พ.ศ.2540-2544).ชลบุรี, 2540.
- กองประชาสัมพันธ์ การเคหะแห่งชาติ. ข่าวกำแพง ลำดับที่ 8/2541 วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2541.
การเคหะแห่งชาติ, 2541.
- กองผังเมืองเฉพาะ สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย. ผังพัฒนาชุมชนสุขาภิบาลเกาะสีชัง กิ่งอำเภอเกาะสีชัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักผังเมือง, 2529.
- กองวางแผนโครงการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. การศึกษาศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี. กรุงเทพมหานคร, 2532.
- คณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอเกาะสีชัง. ผลงานการพัฒนาสาธารณสุขเกาะสีชัง, 2543.
- คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. โครงการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการระเบิดและย่อยหินที่เกาะสีชัง (ร่างรายงานฉบับสุดท้าย), 2538.
- คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. แผนการจัดการพัฒนาและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทั้งในเขตและนอกเขตพระที่นั่งจุฬาราชูราชฐาน เกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี (รายงานฉบับสุดท้าย), 2536.
- คณะอนุกรรมการนโยบายที่อยู่อาศัย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาที่อยู่อาศัยในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 8 (2540-2544). กรุงเทพฯ, 2538
- จรรยา สุวรรณพงษ์. สาธารณสุขอำเภอเกาะสีชัง โรงพยาบาลเกาะสีชัง. สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2543.
- เจริญ ปานันท์. นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 5 สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคเขต 3. สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2543.
- จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ. หัวหน้าหน่วยงานสิ่งแวดล้อม สาธารณสุขจังหวัดชลบุรี. สัมภาษณ์, 26 เมษายน 2543.
- ดรุณี ปรีกมะวงศ์. สำนักงานผังเมืองจังหวัดชลบุรี. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2542.
- ดำรงค์ เกตรา. นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลเกาะสีชัง. สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2542.
- ทวีวัฒน์ เจริญพงษ์. นายอำเภอเกาะสีชัง. สัมภาษณ์, 13 ตุลาคม 2542.
- ธนชาติ บุญสิงห์. ปลัดอำเภอเกาะสีชัง. สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2542.

ธนิตศักดิ์ สังข์ศิริ. เจ้าหน้าที่กฎหมาย บริษัทไทยพับลิกพอร์ต จำกัด. สัมภาษณ์, 23 มิถุนายน 2543.

ธีระศิลป์ เทเพนทร์. หัวหน้าหน่วยงานวางแผนปฏิบัติการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2542.

นิชชี สายปทุมทิพย์. แนวทางการพัฒนาเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541

บุญเชิด หนูอิม. อาจารย์ประจำภาควิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2542.

บัณฑิต จุลาสัย. บ้านไทย : หนังสือชุด คลื่นความคิด. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

บริษัทเทสโก้ จำกัด. รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการท่าเรือน้ำลึกเกาะสีชังฝั่งตะวันออก. (รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์), 2534.

ประมุข แก้วเนียม. คู่มือการวางแผนพัฒนาและจัดการชายฝั่งทะเลสำหรับประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2529.

ปรียา เทียบแก้ว. เจ้าหน้าที่สถิติระดับ 4 ประมงจังหวัดชลบุรี. สัมภาษณ์, 26 เมษายน 2543.

เผด็จศักดิ์ จารยะพันธุ์. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยทรัพยากรทางน้ำ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2543.

พรพรรณ พุตระกูล, ธีรชัย กำภู ณ อยุธยา และ ชาลี มงคลรัตน์. การสำรวจการใช้ที่ดินของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยบนเกาะสีชังเพื่อเสนอเป็นผังแม่บทเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: กองแผนงานสำนักงานอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

พัทยา สายชู. บริบทในสังคมไทย ใน บัณฑิต จุลาสัย. บ้านไทย : หนังสือชุด คลื่นความคิด. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ภาณุพันธ์ ชัยรัตน์. ผู้อำนวยการศูนย์วิชาการและปฏิบัติการผังเมือง สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย. สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2542.

มานพ ตันติพิพัฒน์. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 ตำบลท่าเทววงษ์. สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2542.

ราไพพรรณ แก้วสุริยะ. ก่อนลั่นทมจะโรยที่สีชัง อนุสาร อ.ส.ท. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ปีที่ 26 ฉบับที่ 9 (เมษายน, 2529)

วรพจน์ ตันติชลาพันธ์. กำนัน ตำบลท่าเทววงษ์. สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2542.

ศูนย์วิชาการที่อยู่อาศัยและการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ การเคหะแห่งชาติ. การพัฒนาชนบทแนวใหม่ และบทบาทที่อยู่อาศัยต่อการพัฒนา. (รายงานสรุปการสัมมนาระดมความรู้) สนับสนุน โดย INSTITUTE FOR HOUSING STUDIES (IHS-BIE) ประเทศเนเธอร์แลนด์, 2526.

เศรษฐพันธ์ พุทธานี. ผู้อำนวยการสำนักงานเขต 3 พัทยา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2542.

สมชาย คุณปลื้ม. นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลแสนสุข. สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2542.

สมศักดิ์ เนตรนิมิตร. กรรมการผู้จัดการ สีซิง พาเลซ โรงแรมและการเดินเรือ. สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2543.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก. รายงานความก้าวหน้าแผนพัฒนาพื้นที่ บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก. กรุงเทพมหานคร, 2538.

สำนักงานพาณิชย์ จังหวัดชลบุรี. ข้อมูลการตลาด จังหวัดชลบุรี ปี 2541, 2541.

สำนักงานอำเภอเกาะสีซิง จังหวัดชลบุรี. ข้อมูลพื้นฐานระดับอำเภอ. เกาะสีซิง, 2540.

สำนักงานอำเภอเกาะสีซิง จังหวัดชลบุรี. แผนปฏิบัติการอำเภอประจำปี พ.ศ. 2540. เกาะสีซิง, 2540.

สำนักงานอำเภอเกาะสีซิง จังหวัดชลบุรี. แผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี พ.ศ. 2540-2544. เกาะสีซิง, 2540.

สุขาภิบาลเกาะสีซิง จังหวัดชลบุรี. แผนพัฒนาสุขาภิบาลประจำปี 2540. เกาะสีซิง, 2540.

สุขาภิบาลเกาะสีซิง จังหวัดชลบุรี. แผนพัฒนาสุขาภิบาลประจำปี 2540-2544. เกาะสีซิง, 2540.

สุขาภิบาลเกาะสีซิง จังหวัดชลบุรี. บรรยายสรุปสุขาภิบาลเกาะสีซิง. เกาะสีซิง, 2540.

สุรพล ตั้งพัฒน์เจริญ. ผู้จัดการฝ่ายพาณิชย์กิจ บริษัทไทยพับลิคพอร์ต จำกัด. สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2543.

สุรพล สุดารา. การท่องเที่ยวกับสภาพแวดล้อมชายฝั่ง. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ครั้งที่ 2 15-16 มิถุนายน 2534. กรุงเทพมหานคร, 2534.

สุรินทร์ เจริญสมบัติอมร. เจ้าท่าภูมิภาค สาขาชลบุรี. สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2542.

อาทิตย์วิเคราะห์. (24-30 ธันวาคม), 2538.

ภาษาอังกฤษ

Herbert Arkin and Raymond R. Colton. Tables for Statisticians, New York : Barnes & Nobles, Inc., 1963

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. บ้านหลังที่ท่านอาศัยในปัจจุบัน ทำการขออนุญาต
ปลูกสร้างต่อสำนักงานอำเภอเกาะสีชังหรือไม่
 ขออนุญาต ไม่ได้ขออนุญาต

7. เมื่อมีการซ่อมแซมหรือต่อเติมบ้าน ท่านทำโดยวิธีใด
 ทำเองในครอบครัว ช่วยกันทำกับเพื่อนบ้าน
 จ้างช่างที่อยู่บนเกาะ จ้างช่างจากฝั่งศรีราชา
 อื่น ๆ.....

8. และท่านซื้อวัสดุก่อสร้างจากที่ไหน
 ซื้อบนเกาะสีชัง ซื้อที่ฝั่งศรีราชา
 ซื้อที่เมืองชลบุรี ซื้อที่ กทม.

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางสังคม

1. ระดับการศึกษาสูงสุดของหัวหน้าครอบครัว
 ไม่เคยศึกษามาก่อน ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษา ปวช./ปวส./อนุปริญญา
 ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

2. ภูมิลำเนาเดิมของท่านเป็นคนเกาะสีชังหรือมาจากภาคไหน
 ชาวเกาะสีชัง ภาคตะวันออก
 ภาคกลาง ภาคเหนือ
 ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ภาคตะวันตก

3. ในบ้านของท่านมีคนอยู่อาศัยรวมกันทั้งสิ้น จำนวน.....คน

4. ในช่วงเวลา 3 ปี ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน มีคนในครอบครัว
ของท่านย้ายออกหรือกำลังจะย้ายออกไปอาศัยนอกเกาะหรือไม่
 ไม่มี มีเพื่อออกไปศึกษาจำนวน.....คน
 มีเพื่อออกไปทำงาน จำนวน.....คน มีเพื่อต้องการย้ายไปอาศัยที่อื่นคน

5. ในครอบครัวของท่าน มีคนย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ด้วยหรือไม่
ย้ายเข้ามาเพราะเหตุใด
 ไม่มี มี จากการแต่งงานกับคนในบ้าน จำนวน.....คน
 มีเพื่อรับรถรับจ้างจำนวน.....คน มีเพื่อทำประมงจำนวน.....คน

A7 26

A8 27

A9 28

A10 29

A11 30-31

A12 32

A13 33

1. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพหลักคือ

A14□34

- ประมง ค้าขาย
 รับจ้าง ข้าราชการ, รัฐวิสาหกิจ

2. ท่านซื้อของใช้จำนวนมาก ๆ เพื่อใช้ในครัวเรือนจากที่ใดเป็นหลัก

A15□35

- ตลาดและร้านค้าบนเกาะ ซื้อจากฝั่งศรีราชา
 ซื้อจากเมืองชลบุรี อื่น ๆ

3. ในครอบครัวของท่านมีเงินเก็บออมหรือไม่ ถ้ามีเก็บออมไว้เพื่ออะไร

A16□□

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มีเงินเก็บออม มีเก็บไว้เพื่อที่อยู่อาศัย
 มีเก็บไว้เพื่อค่าเล่าเรียน มีเก็บไว้เพื่อประกอบอาชีพ
 มีเก็บไว้เพื่อค่ารักษาพยาบาล มีเก็บไว้เพื่อพักผ่อน
 มีเก็บไว้เพื่อใช้ตอนวัยชรา มีเก็บไว้เพื่อ.....

□□

□□

□□

36-43

4. ในครอบครัวของท่านมีหนี้สินหรือไม่ ถ้ามีหนี้สินเกิดจากค่าใช้จ่ายอะไร

A17□□

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มีหนี้สิน มีหนี้สินจากค่าปลูกสร้างบ้าน
 มีหนี้สินจากค่าซ่อมบ้าน มีหนี้สินจากค่าซื้อรถ 3 ล้อ
 มีหนี้สินจากค่าเล่าเรียน มีหนี้สินจากการประกอบอาชีพ
 มีหนี้สินจาก.....

□□

□□

□

44-50

5. เมื่อท่านมีปัญหาเรื่องเงิน ท่านแก้ปัญหาด้วยวิธีใด

A18□51

- ยืมญาติพี่น้อง จำนำ
 กู้เงินจากธนาคาร กู้เงินจากผู้ให้กู้บนเกาะสีชัง
 อื่น ๆ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาในปัจจุบันและผลกระทบต่อที่อยู่อาศัย

1. โครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกส่งผลกระทบต่อด้านบวก เรื่องใดมากที่สุด

A19□52

- การจ้างแรงงานบนเกาะสีชัง รายได้จากการจัดเก็บภาษี
 รายได้จากแรงงานอพยพ ธุรกิจบ้านเช่า
 ผลประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานของโครงการกับชุมชน
 อื่น ๆ

2. โครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกส่งผลกระทบต่อด้านลบ เรื่องใดมากที่สุด

- สร้างมลพิษในทะเลและในอากาศ
- สร้างความขัดแย้งในชุมชน
- การพนันและยาเสพติดติดจากแรงงานย้ายถิ่น
- เสียพื้นที่การประมงชายฝั่ง
- แรงงานย้ายถิ่นเพิ่มมากทำให้ขาดแคลนน้ำ และไฟฟ้า
- แรงงานย้ายถิ่นเพิ่มมาก ทำให้เกิดปริมาณขยะและน้ำเสีย
- อื่น ๆ.....

3. การพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อด้านบวก เรื่องใดมากที่สุด

A21□54

- รายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว การปรับปรุงถนนและท่าเรือให้ดีขึ้น
- การจ้างงานจากอาชีพบริการนักท่องเที่ยว เช่น รถรับจ้าง, ที่พัก, ร้านอาหาร
เรือข้ามฝั่ง
- อื่น ๆ

4. การพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อด้านลบ เรื่องใดมากที่สุด

A22□55

- ขาดแคลนน้ำและไฟฟ้า เพิ่มปริมาณขยะและน้ำเสีย
- การพนันและยาเสพติด ขาดแคลนแรงงานประมง
- มลพิษในอากาศจากรถรับจ้าง อื่น ๆ.....

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นและความต้องการในอนาคต

1. ในปัจจุบันมีแรงงานย้ายถิ่น เข้ามาอาศัยบนเกาะสีชังจำนวนมาก

A23□56

ท่านคิดว่าที่อยู่อาศัยแบบใดเหมาะสมที่สุด

- ปลุกสร้างใหม่แบบถาวร ที่อยู่อาศัยชั่วคราว
- บ้านเช่า ต่อเติมบ้านเพื่อให้อยู่อาศัยด้วยกัน
- ให้อยู่อาศัยรวมกันในบ้านของท่าน
- อื่น ๆ

2. ในอนาคตท่านอยากเห็นที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังเป็นแบบใด

A24□57

- ที่อยู่อาศัยแบบเกาะชาวประมงดั้งเดิม
- ที่อยู่อาศัยแบบคนเมือง มีสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก
รวมทั้งที่พักแรมและร้านค้า เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว
- ที่อยู่อาศัยสำหรับแรงงานโครงการท่าเรือน้ำลึกที่สำคัญที่สุดของประเทศ
- อื่น ๆ.....

แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่การเคหะแห่งชาติ
เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น, นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แบบสอบถามประกอบการศึกษาวิจัย เพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ในหลักสูตรเคหะพัฒน์ศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาเคหะการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อ.....

ตำแหน่ง.....

ส่วนที่ 1 ทศนคติต่อสภาพปัจจุบันและปัญหาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

1. จากสภาพการพัฒนาในปัจจุบัน ท่านคิดว่าเกาะสีชัง มีความโดดเด่นเรื่องใดมากที่สุด

ชาวประมง.....

.....

.....

ท่องเที่ยว.....

.....

.....

ทำเรื่อน้ำลึก.....

.....

.....

ผสมผสาน.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่า การพัฒนาโครงการทำเรื่อน้ำลึก ส่งผลกระทบต่อด้านใดมากที่สุด
ผลกระทบต่อด้านบวก

การจ้างงาน.....

.....

การจัดเก็บภาษี.....

.....

รายได้.....

ชื่อเสียง.....

โครงสร้างพื้นฐาน.....

บ้านเช่า.....

อื่น ๆ.....

ผลกระทบด้านลบ

มลพิษ.....

ความขัดแย้ง.....

ประชากรย้ายถิ่น.....

การประมง.....

น้ำ, ไฟฟ้า.....

น้ำเสีย, ขยะ.....

อื่น ๆ.....

3. ท่านคิดว่า การพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งผลกระทบด้านใดมากที่สุด

ผลกระทบด้านบวก

รายได้.....

- สาธารณูปโภค.....
-
- อาชีพ.....
-
- อื่น ๆ.....
-

ผลกระทบด้านลบ

- ขาดแคลนน้ำ, ไฟฟ้า.....
-
- เพิ่มขยะ, น้ำเสีย.....
-
- ขาดแรงงานประมง.....
-
- มลพิษในอากาศ.....
-
- การพนัน, ยาเสพติด.....
-
- อื่น ๆ.....
-

4. ท่านคิดว่าในปัจจุบันชาวชุมชนเกาะสีชัง ประสบปัญหาในการอยู่อาศัยเรื่องใดมากที่สุด

- น้ำ, ไฟฟ้า.....
-
- น้ำเสีย, ขยะ.....
-
- กรรมสิทธิ์ที่ดิน.....
-
-

แรงงานย้ายถิ่น.....

อื่น ๆ

การแก้ไขปัญหา.....

ส่วนที่ 2 วิสัยทัศน์ในการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง

1. การพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชัง ควรจะพัฒนาโดยกลุ่มใด

ชาวเกาะ.....

กลุ่มพัฒนา.....

เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น.....

นักผังเมือง.....

อื่น ๆ

2. เป้าหมายในการพัฒนาและปรับปรุงที่อยู่อาศัยบนเกาะสีชังคือ (ตอบทุกข้อ)

ประชากร.....

การก่อสร้าง, ต่อเติม.....

สาธารณูปโภค, สาธารณูปการ.....

.....

.....

กรรมสิทธิ์ที่ดิน.....

.....

.....

อาชีพ.....

.....

.....

อื่น ๆ.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนเกาะสีซังคือ

ผังเมือง.....

.....

.....

งบประมาณ.....

.....

.....

อนุรักษ์.....

.....

.....

น้ำจืด.....

.....

.....

ลักษณะดิน.....

.....

.....

ความร่วมมือ.....

.....

.....

อื่น ๆ

.....

.....

4. ท่านคิดว่ารูปแบบในอนาคตของเกะสีซัง ควรจะเป็นแบบใด

เกะขาวประมง.....

.....

.....

.....

เกะห้องเที่ยว.....

.....

.....

.....

เกะทำเรือน้ำลึก.....

.....

.....

.....

ผสมผสาน.....

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

นายนิติ สุนทรวิเศษ เกิดเมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2509 จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี สถาปัตยกรรม จากสถาบันราชภัฏจันทรเกษม ในปีการศึกษา 2539 และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท หลักสูตรปริญญาเคหพัฒน์ศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2540 ปัจจุบันประกอบอาชีพสถาปนิกอิสระ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย